

გარემოსდაცვითი მმართველი

სასწავლო კურსი

გარემოსდაცვითი
ინფორმაციისა და განათლების
ცენტრი

შინაარსი

თავი I: ნარჩენების მართვის კოდექსის მოთხოვნები

ინფორმაცია საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ თაობაზე.....	3
საქართველოს კანონი - ნარჩენების მართვის კოდექსი.....	6

თავი II: ნარჩენების მართვის დაგეგმვა

ინფორმაცია ნარჩენების მართვის დაგეგმვის (სტრატეგიული ხედვა; კომპანიის მართვის გეგმა; გეგმის შეთანხმების წესი) შესახებ.....	38
საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანება №211, 2015 წლის 4 აგვისტო, ქ. თბილისი, „კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესის დამტკიცების შესახებ“	41

თავი III: ნარჩენების კლასიფიკაცია

ინფორმაცია „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების თაობაზე.....	44
საქართველოს მთავრობის დადგენილება №426, 2015 წლის 17 აგვისტო, ქ. თბილისი „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“	45
დანართი I - ნარჩენების ჯგუფების ნუსხა.....	49
დანართი II- ნარჩენების ნუსხა.....	51
დანართი III - ნარჩენების პირველადი ინვენტარიზაცია	89

თავი IV: ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების წესი

ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობის ნებართვები და რეგისტრაცია....	90
ინფორმაცია „ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების თაობაზე....	92
საქართველოს მთავრობის დადგენილება №422, 2015 წლის 11 აგვისტო, ქ. თბილისი „ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“	93

თავი V: ნარჩენების შეგროვება, ტრანსპორტირება, წინასწარი დამუშავება და დროებითი შენახვა

საქართველოს მთავრობის დადგენილება №143, 2016 წლის 29 მარტი, ქ. თბილისი, ტექნიკური რეგლამენტის – „ნარჩენების ტრანსპორტირების წესის“ დამტკიცების თაობაზე.....	96
---	----

საქართველოს მთავრობის დადგენილება №144, 2016 წლის 29 მარტი, ქ. თბილისი, ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ.....101

საქართველოს მთავრობის დადგენილება №145, 2016 წლის 29 მარტი ქ. თბილისი, სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე.....109

თავი VI: მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება

„მწარმოებლის პასუხისმგებლობის პრინციპის“ არსი 118

თავი VII: ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები

ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები 121

ბაზელის კონვენცია - სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვასა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ..... 125

თავი VIII: ნაგავსაყრელები

ინფორმაცია „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების თაობაზე..... 155

საქართველოს მთავრობის დადგენილება №421, 2015 წლის 11 აგვისტო, ქ.თბილისი, „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე.....158

თავი IX: ნარჩენების მარვის ტექნოლოგიები

ნარჩენების მარვის თანამედროვე ტექნოლოგიები..... 201

თავი X: ინსპექტირების პროცედურები და კანონალსრულება

ინსპექტირების პროცედურები და კანონალსრულება..... 204

მონიტორინგი (თვითმონიტორინგი) 209

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევები და საქმის წარმოება 212

საქართველოს მთავრობის დადგენილება №61, 2015 წლის 17 თებერვალი, ქ. თბილისი, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქველუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის შესახებ..... 218

თავი I: ნარჩენების მართვის კოდექსის მოთხოვნები

ინფორმაცია საქართველოს კანონის „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ თაობაზე

უკანასკნელ წლებში საქართველომ მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ტრანსფორმაცია განიცადა, რამაც ერთი მხრივ გაზარდა სარგებელი, მეორე მხრივ კი ნარჩენების წარმოქმნასთან დაკავშირებული გარემოზე ზემოქმედების რისკები. პრობლემები, რომლებსაც იწვევს ნარჩენების წარმოქმნა სპეციფიკური და ამავდროულად კომპლექსურია. საზოგადოების გაზრდილი ცნობიერებისა და ევროკავშირის გარემოსდაცვითი მოთხოვნების საფუძველზე, მომდევნო წლებში მნიშვნელოვნად უნდა შეიცვალოს საქართველოს ნარჩენების მართვის სექტორი. საქართველოში არ არსებობდა ნარჩენების მართვის ერთიანი საკანონმდებლო სისტემა, ნაწილობრივ არსებული რეგულაციები სრულად ვერ ასახავდა დღევანდელ რეალობებს და შესაბამისობაში არ იყო საერთაშორისო მოთხოვნებთან, მათ შორის ნარჩენების მართვის თაობაზე ევროდირექტივების მოთხოვნებთან. კანონის მიღების კიდეც ერთი მიზეზია ის გარემოება, რომ საქართველომ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების თანახმად უნდა უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის ეროვნული კანონმდებლობის შემუშავება და მიღება, რომელიც შესაბამისობაში იქნება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან. ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების უმეტესობა ნარჩენების მართვას არეგულირებს ჩარჩო კანონების მეშვეობით და პროცედურულ და ტექნიკურ დეტალებზე ორიენტირებული კანონქვემდებარე აქტებით.

საქართველოს კანონი „ნარჩენების მართვის კოდექსი“ რომელიც ამოქმედდა 2015 წლის 15 იანვარს იზიარებს ზემოაღნიშნულ მიდგომას და აწესებს იურიდიულ ჩარჩოებს ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებით. კანონი ითვალისწინებს ყველა ვალდებულებას, რომელიც მოცემულია ასოცირების ხელშეკრულებაში ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებულ ნაწილში.

კანონის მიზანი

ამ კოდექსის მიზანია გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვა, ნარჩენების მართვის სფეროში სამართლებრივი საფუძვლების შექმნა ისეთი ღონისძიებების დანერგვისათვის, რაც ხელს შეუწყობს ნარჩენების წარმოქმნის პრევენციას და ხელახალი გამოყენების ზრდას, ნარჩენების გარემოსთვის უსაფრთხო გზით დამუშავებას (რაც მოიცავს რეციკლირებას და მეორადი ნედლეულის გამოცალკევებას, ნარჩენებიდან ენერჯის აღდგენას, ასევე, ნარჩენების უსაფრთხო განთავსებას).

კანონის ძირითადი არსი

კანონი შემუშავებულია გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს და ევროკავშირის თანამშრომლობით ნარჩენების მართვის თვინივრის პროექტის ფარგლებში.

კანონი შემუშავებულია გერმანიის, ავსტრიის, ბულგარეთის და სხვა ევროკავშირის ქვეყნების გამოცდილების გათვალისწინებით და ეყრდნობა ნარჩენების მართვის თაობაზე ევროპის პარლამენტის და საბჭოს 2008 წლის 19 ნოემბრის დირექტივის (2008/98/EC) და ნაგავსაყრელების შესახებ 1991 წლის 26 აპრილის (1999/31/EC) დირექტივის და ევროკავშირის ნარჩენებთან დაკავშირებულ სხვა საერთაშორისო რეგულაციების მოთხოვნებს.

კანონი შედგება XI თავის, 50 მუხლის და 3 დანართისგან.

თითოეული თავი სტრუქტურირებულია შესაბამისი საკითხების გარშემო, როგორც ამას ითვალისწინებს სტანდარტული კანონშემოქმედების პრაქტიკა ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში. კანონში თანმიმდევრულადაა მოცემული, როგორც სახიფათო ისე არასახიფათო ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, აღდგენის და განთავსების საკითხები. ასევე, აღნიშნულთან დაკავშირებული ვალდებულებები, მათ შორის ნარჩენების მართვის დაგეგმვის, აღრიცხვის, ნებართვების და რეგისტრაციების გაცემის და კონტროლის საკითხები.

I თავში მოცემულია კოდექსის რეგულირების სფერო - კანონი ყოვლისმომცველია ნარჩენების იმ სახეობების მიმართ, რომლებზეც ის ვრცელდება. ნარჩენების მართვის შესახებ კანონის რეგულირების სფერო და გამონაკლისები მაქსიმალურადაა მიახლოებული ნარჩენების მართვის შესახებ ევროკავშირის ჩარჩო დირექტივის მოთხოვნებთან; ტერმინთა განმარტებები - სრულად შეესაბამება ევროკავშირის მოთხოვნებს; ნარჩენების მართვის იერარქია წარმოადგენს ევროპული ქვეყნებისთვის ნარჩენების მართვის პოლიტიკისა და კანონმდებლობის მნიშვნელოვან განაწესს, კერძოდ, ის ითვალისწინებს ნარჩენების წარმოქმნის პრევენციას, ხელახალ გამოყენებას, რეციკლირებას, ენერჯის აღდგენას და განთავსებას. აღნიშნული თავი მოიცავს ნარჩენების მართვის ძირითად პროცესებს, კერძოდ:

ა) „უსაფრთხოების წინასწარი ზომების მიღების პრინციპი“ - გულისხმობს ზომების მიღებას გარემოსათვის ნარჩენებით გამოწვეული საფრთხის თავიდან აცილების მიზნით, მაშინაც კი თუ არ არსებობს მეცნიერულად დადასტურებული მონაცემები.

ბ) პრინციპი „დამზინპურებელი იხდის“ - ნარჩენების წარმომქმნელი ან მფლობელი ვალდებულია გაიღოს ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული ხარჯები;

გ) „სიახლოვის პრინციპი“ - ნარჩენების დამუშავება და განთავსება უნდა განხორციელდეს ყველაზე ახლომდებარე დამუშავების ობიექტზე, გარემოსდაცვითი და ეკონომიკური ეფექტურობის გათვალისწინებით;

დ) „თვითუზრუნველყოფის პრინციპი“ - ჩამოყალიბებულია და ფუნქციონირებს მუნიციპალური ნარჩენების განთავსებისა და აღდგენის ობიექტების ინტეგრირებული და ადეკვატური ქსელი.

II თავში განხილულია ნარჩენების მართვის სფეროში ჩართული სახელმწიფო ორგანოების კომპეტენციები და ზოგადი ვალდებულებები.

მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება რაც ნიშნავს მწარმოებელი ისეთი პროდუქტისა, რომელიც შემდგომში სპეციფიკური ნარჩენი ხდება და ასეთი პროდუქტის ბაზარზე განმათავსებელი ვალდებულება უზრუნველყოს თავისი პროდუქტისგან წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, ტრანსპორტირება, რეციკლირება, აღდგენა და გარემოსათვის უსაფრთხო განთავსება. აღნიშნული მოთხოვნა ძალაში შევა 2019 წელს, რადგანაც აღნიშნული საკითხი მოითხოვს წინასწარ მოსამზადებელ ღონისძიებებს, მათ შორის პროდუქტის მწარმოებლებისა და ბაზარზე გამნთავსებელი პირების ინფორმირებას, შესაბამისი კანონქვემდებარე აქტების შემუშავებას და აღნიშნული ვალდებულების შესრულების მიზნით შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მომზადებას.

მოცემული თავი ასევე ითვალისწინებს, პროდუქტზე გადასახდელების, სუბსიდიებისა და შეზღუდვების დადგენის შესაძლებლობებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

III თავი ითვალისწინებს ნარჩენების მართვის სტრატეგიებისა და ეროვნული დონეზე სამოქმედო გეგმის შემუშავების მოთხოვნებს. მუნიციპალიტეტების მიერ მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმების და ასევე მსხვილი კომპანიების მხრიდან ნარჩენების გეგმების შემუშავების მოთხოვნებსა და პირობებს.

IV თავში მიმოხილულია მუნიციპალური ნარჩენების მართვა კერძოდ, აღწერილია მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების მოთხოვნები და პირობები.

V თავში განხილულია სამართლებრივი ჩარჩოები სახიფათო ნარჩენების მართვისთვის. ამ თავში მოცემულია სახიფათო ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირებისა და დამუშავების ზოგადი და სპეციალური ვალდებულებები და მოთხოვნები. ასევე გათვალისწინებულია სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების შესახებ დამატებითი, დეტალური კანონქვემდებარე აქტ(ებ)ი, რათა ეს საკითხი სრულ შესაბამისობაში იყოს ევროკავშირის ნარჩენების კანონმდებლობასთან.

VI თავში განხილულია ნაგავსაყრელები და მათი კატეგორიები, ნაგავსაყრელების მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომ მოვლასთან დაკავშირებული მოთხოვნები და დღეს არსებული ნაგავსაყრელების ფუნქციონირების მოთხოვნები და პირობები.

VII თავში აღწერილია ნარჩენების დამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობები, რომლებიც ექვემდებარება ეკოლოგიურ ექსპერტიზას. აგრეთვე, ნარჩენების დამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობის ნებართვის მისაღებად წარსადგენი საჭირო ინფორმაცია და ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის მოთხოვნები.

VIII თავში განხილულია ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვა, საქართველოს ტერიტორიაზე ნარჩენების იმპორტი, ექსპორტი და ტრანზიტი (ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვა) რეგულირდება "საქართველოს ტერიტორიაზე ნარჩენების ტრანზიტისა და იმპორტის შესახებ" საქართველოს კანონისა და „სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვისა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ“ ბაზელის კონვენციის მოთხოვნებისა და პროცედურების გათვალისწინებით.

IX თავში აღწერილია ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულება და ნარჩენების მონაცემთა ბაზის წარმოების ვალდებულებები და მოთხოვნები.

X თავში მოცემულია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევები და საქმის წარმოება. საერთაშორისო სამართლის სტანდარტების გათვალისწინებით. განსაზღვრულია კომპეტენტური ორგანოები და ფინანსური სანქციების ზღვრული ოდენობები. აგრეთვე, ზოგადი წესები, რომლებიც შეეხება ნარჩენებთან დაკავშირებულ ყველა სამართალდარღვევას.

XI თავი - გარდამავალი და დასკვნითი დებულებები ითვალისწინებს კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების ჩამონათვალს, რომელთა მიღებაც აუცილებელია კანონპროექტის ამოქმედებასთან დაკავშირებით. მოცემულია მათი მიღების ჩარჩოები და ვადები ასევე, ადგენს ნარჩენების მართვის კოდექსის ძალაში შესვლის ვადებს და ნორმებს.

საქართველოს კანონი ნარჩენების მართვის კოდექსი

თავი I

ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. კოდექსის მიზანი და ამოცანა

1. ამ კოდექსის მიზანია ნარჩენების მართვის სფეროში სამართლებრივი საფუძვლების შექმნა ისეთი ღონისძიებების განხორციელებისათვის, რომლებიც ხელს შეუწყობს ნარჩენების პრევენციას და მათი ხელახალი გამოყენების ზრდას, ნარჩენების გარემოსთვის უსაფრთხო გზით დამუშავებას (რაც მოიცავს რეციკლირებას და მეორეული ნედლეულის გამოცალკევებას, ნარჩენებიდან ენერჯის აღდგენას, ნარჩენების უსაფრთხო განთავსებას).

2. ამ კოდექსის ამოცანაა გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვა:

ა) ნარჩენების წარმოქმნის და მათი უარყოფითი გავლენის პრევენციით ან შემცირებით;

ბ) ნარჩენების მართვის ეფექტიანი მექანიზმების შექმნით;

გ) რესურსების მოხმარებით გამოწვეული ზიანის შემცირებით და რესურსების უფრო ეფექტიანი გამოყენებით.

მუხლი 2. კოდექსის რეგულირების სფერო

1. ეს კოდექსი ვრცელდება ნებისმიერი სახის ნარჩენზე, გარდა ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენებისა.

2. ამ კოდექსის რეგულირების სფეროს არ განეკუთვნება:

ა) რადიოაქტიური ნარჩენები;

ბ) ატმოსფეროში აიროვანი გაფრქვევები;

გ) მიწა (პირვანდელ ადგილზე – ინ სიტუ), მათ შორის, ამოუღებელი დაბინძურებული ნიადაგი, მიწასთან განუყოფლად დაკავშირებული შენობები;

დ) დაუბინძურებელი ნიადაგი, ბუნებაში გავრცელებული მასალა, რომელიც მშენებლობის პროცესში გათხრების შედეგად არის ამოღებული, თუ მასალა უეჭველად გამოყენებული იქნება მშენებლობის მიზნებისათვის მისი ბუნებრივი ფორმით;

ე) ჩამდინარე წყლები, წყლის ობიექტების (მათ შორის, შავი ზღვის) ჩამდინარე წყლებით ან/და ნარჩენებით დაბინძურება;

ვ) ხმარებიდან ამოღებული ფეთქებადი ნივთიერებები;

ზ) ფერმერულ ან სატყეო მეურნეობაში გამოყენებული ფეკალური მასები/ნაკელი და ბუნებრივი წარმოშობის სხვა არასახიფათო მასალები;

თ) სამთო გადამუშავების ნარჩენები – კარიერებზე მუშაობის და მინერალური რესურსების შესწავლის, მოპოვების, გადამუშავებისა და შენახვის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები;

ი) ხმარებიდან ამოღებული სამხედრო მნიშვნელობის ქიმიური ნივთიერებები; კ) სამელიორაციო სისტემებზე განხორციელებული საექსპლუატაციო და სარეაბილიტაციო ღონისძიებების შედეგად ამოღებული დაუბინძურებელი მასა (ნატანი), რომელიც სისტემების გასხვისების ზოლებში უნდა განთავსდეს.

3. საქართველოს მთავრობა იღებს დადგენილებას სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

ამ კოდექსის მიზნებისათვის ქვემოთ მოცემულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) ნარჩენი – ნებისმიერი ნივთიერება ან ნივთი, რომელსაც მფლობელი იშორებს, განზრახული აქვს მოიშოროს ან ვალდებულია მოიშოროს;

ბ) სახიფათო ნარჩენები – ნარჩენები, რომლებსაც აქვს ამ კოდექსის III დანართით გათვალისწინებული ერთი ან მეტი მახასიათებელი;

გ) არასახიფათო ნარჩენები – ნარჩენები, რომლებსაც არ მოიცავს „სახიფათო ნარჩენების“ განმარტება;

დ) საყოფაცხოვრებო ნარჩენები – საოჯახო მეურნეობის მიერ წარმოქმნილი ნარჩენები;

ე) მუნიციპალური ნარჩენები – საყოფაცხოვრებო ნარჩენები, აგრეთვე სხვა ნარჩენები, რომლებიც თავიანთი მახასიათებლებითა და შემადგენლობით საყოფაცხოვრებო ნარჩენების მსგავსია;

ვ) ინერტული ნარჩენები – ნარჩენები, რომლებიც არ განიცდის მნიშვნელოვან ფიზიკურ, ქიმიურ ან ბიოლოგიურ ცვლილებებს – არ იხსნება, არ იწვის და არ შედის სხვაგვარ ქიმიურ ან ფიზიკურ რეაქციაში, არ განიცდის ბიოდეგრადაციას და სხვა მასალაზე არ ახდენს ისეთ გავლენას, რომელიც გამოიწვევს გარემოს დაბინძურებას ან ადამიანის ჯანმრთელობის დაზიანებას;

ზ) ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები – ნარჩენები, რომლებიც ექვემდებარება ანაერობულ ან აერობულ დაშლას, მათ შორის, სურსათის/ცხოველის საკვების ნარჩენები, ბადის/პარკის ნარჩენები, ქაღალდი, მუყაო;

თ) თხევადი ნარჩენები – თხევად მდგომარეობაში არსებული ნარჩენები;

ი) სამედიცინო ნარჩენები – სამედიცინო დაწესებულებების, სამედიცინო ლაბორატორიების, სამედიცინო კვლევითი ცენტრების, მზრუნველობის დაწესებულებების, ვეტერინარული კლინიკების, ფარმაცევტული საწარმოებისა და საწყობების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენები;

კ) ცხოველური ნარჩენები – ცხოველთან დაკავშირებული ნარჩენები (ცხოველის სხეული, ცხოველის სხეულის ნაწილი, ნაკელი, ხორცის წარმოების ნარჩენები, ცხოველზე ცდის ჩატარების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები და სხვა);

ლ) სპეციფიკური ნარჩენი – ისეთი პროდუქტისგან წარმოქმნილი ნარჩენი, რომელიც თავისი მახასიათებლებისა და ფართო გავრცელების გამო ნარჩენად გადაქცევის შემდეგ მართვის სპეციფიკური ზომების მიღებასა და მოვლას საჭიროებს (შეფუთვა, ზეთი, საბურავი, ძრავიანი

სატრანსპორტო საშუალება, ბატარეა, აკუმულატორი, ელექტრო- და ელექტრონული მოწყობილობები და სხვა);

მ) ისეთი პროდუქტის მწარმოებელი, რომელიც შემდგომ სპეციფიკური ნარჩენი ხდება – ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც აწარმოებს, გადაამუშავებს, დაამუშავებს, ყიდის ან ახორციელებს იმპორტს ისეთი პროდუქტისა, რომელიც თავისი სასიცოცხლო ციკლის ამოწურვის შემდეგ სპეციფიკური ნარჩენი ხდება;

ნ) პროდუქტი – ნებისმიერი მოძრავი ნივთი, მათ შორის, ნივთი, რომელიც სხვა მოძრავი ან უძრავი ნივთის შემადგენელი ნაწილია. პროდუქტი ასევე მოიცავს ბაზარზე განთავსებულ საქონელს (მიუხედავად იმისა, განკუთვნილია თუ არა იგი უშუალოდ საბოლოო მომხმარებლისათვის), რომელიც მიწოდებულია ან სხვაგვარად არის ხელმისაწვდომი კომერციული ან არაკომერციული მიზნებისათვის, უსასყიდლოდ ან საფასურის სანაცვლოდ, როგორც ახალი, გამოყენებული ან გადამამუშავებული. პროდუქტად არ ითვლება მასთან დაკავშირებული მომსახურება;

ო) ბაზარზე განთავსება – საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე (გარდა თავისუფალი ინდუსტრიული ზონებისა) პროდუქტის ბაზარზე პირველადი მიწოდება ადგილობრივი წარმოების, იმპორტის, ლიზინგის ან სხვა გზით, კომერციული ან არაკომერციული მიზნებისათვის, უსასყიდლოდ ან საფასურის სანაცვლოდ. პროდუქტის ყოველი მომდევნო მიწოდება არ ითვლება ბაზარზე განთავსებად;

პ) ნარჩენების წარმომქმნელი – პირი, რომლის საქმიანობის შედეგად წარმოიქმნება ნარჩენები (ნარჩენების თავდაპირველი წარმომქმნელი), ან პირი, რომელიც ახორციელებს ნარჩენების წინასწარ დამუშავებას, შერევას და სხვა საქმიანობას, რომლის შედეგადაც ნარჩენების მახასიათებლები ან შემადგენლობა იცვლება;

ჟ) ნარჩენების მფლობელი – ნარჩენების წარმომქმნელი ან სხვა ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ფლობს ნარჩენებს;

რ) ნარჩენების გადამზიდველი – ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს ნარჩენების ტრანსპორტირებას;

ს) ოპერატორი – ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელსაც მინიჭებული აქვს ნარჩენების შეგროვების, ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის ან ნარჩენების დამუშავების ობიექტის ან ასეთი ობიექტის ნაწილის მართვის უფლება;

ტ) ნარჩენების მართვა – ნარჩენების შეგროვება, დროებითი შენახვა, წინასწარი დამუშავება, ტრანსპორტირება, აღდგენა და განთავსება, ამ საქმიანობების, ღონისძიებებისა და ოპერაციების ზედამხედველობა და ნარჩენების განთავსების ობიექტების შემდგომი მოვლა;

უ) ნარჩენების დამუშავება – ამ კოდექსის I და II დანართებით გათვალისწინებული აღდგენის და განთავსების ოპერაციები, აგრეთვე ნარჩენების წინასწარი დამუშავება აღდგენამდე ან განთავსებამდე;

ფ) ნარჩენების წინასწარი დამუშავება – წინასწარი ოპერაციები, რომლებიც ხორციელდება ნარჩენების აღდგენამდე ან განთავსებამდე, მათ შორის, ისეთი წინასწარი პროცესები, როგორებიცაა დემონტაჟი, სორტირება, დასრესა, დაპრესვა, გრანულირება, გაშრობა, დაქუცმაცება, გადაფუთვა, სეპარირება, შერევა და სხვა;

ქ) დანაგვიანება – ნარჩენის (ნარჩენების) გარემოში დაგდება (დაყრა), გადაგდება (გადაყრა) ან/და მიტოვება ნარჩენების შეგროვების კონტეინერებისა და ობიექტების გარეთ;

ღ) პრევენცია – ნივთიერების, მასალის ან პროდუქტის ნარჩენად გადაქცევამდე ზომების მიღება, რაც ამცირებს:

დ.ა) ნარჩენების რაოდენობას. ეს, სხვა საშუალებებთან ერთად, მიიღწევა პროდუქტის ხელახალი გამოყენებით ან პროდუქტის ვარგისობის ვადის გაგრძელებით;

დ.ბ) წარმოქმნილი ნარჩენების გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე უარყოფით გავლენას;

დ.გ) მასალაში ან პროდუქტში მავნე ნივთიერებების შემცველობას;

ე) აღდგენა – საქმიანობა, რომლის ძირითადი შედეგია ნარჩენების სასარგებლო მიზნებისთვის გამოყენება იმ მასალების ჩანაცვლებით, რომლებიც სხვა პირობებში რაიმე ფუნქციის შესასრულებლად იქნებოდა გამოყენებული, და რომელიც განსაზღვრულია, მაგრამ არ შემოიფარგლება ამ კოდექსის I დანართით. აღდგენა მოიცავს რეციკლირებას;

შ) ხელახალი გამოყენება – ნარჩენად გადაქცევამდე პროდუქტის ან/და მისი კომპონენტის თავდაპირველი დანიშნულებით ხელახლა გამოყენება;

ჩ) ხელახალი გამოყენებისთვის მომზადება – აღდგენითი ოპერაცია (კერძოდ, შემოწმება, გასუფთავება ან შეკეთება), რომლის შედეგადაც პროდუქტი ან/და მისი კომპონენტი, რომელიც ნარჩენად იქცა, ყოველგვარი სხვა სახის ზემოქმედების გარეშე მზადაა ხელახალი გამოყენებისთვის;

ც) რეციკლირება – აღდგენითი ღონისძიება, რომლის საშუალებითაც ნარჩენი ისეთ პროდუქტად, მასალად ან ნივთიერებად გარდაიქმნება, რომელიც განკუთვნილია თავდაპირველი დანიშნულებით ან სხვა მიზნით გამოყენებისთვის. რეციკლირება მოიცავს ორგანული მასალების გადამუშავებას, მაგრამ არ მოიცავს ენერჯის აღდგენას და მათ ისეთ მასალებად გარდაქმნას, რომლებიც საწვავად ან ამოვსების ოპერაციებისთვის გამოიყენება;

ძ) შეგროვება – ნარჩენების შეგროვება, რაც ასევე მოიცავს მათ წინასწარ დახარისხებას და წინასწარ დასაწყობებას ნარჩენების დამუშავების ობიექტზე ტრანსპორტირებისათვის;

წ) სეპარირებული შეგროვება – ნარჩენების შეგროვება, რომლის დროსაც ნარჩენების ნაკადები მათი შემდგომი დამუშავების ხელშეწყობისათვის განცალკევებულია სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით;

ჭ) ტრანსპორტირება – ნარჩენების ნარჩენების შენახვის ობიექტზე ან/და ნარჩენების დამუშავების ობიექტზე გადატანა;

ხ) განთავსება – ღონისძიება, რომელიც განსაზღვრულია, მაგრამ არ შემოიფარგლება ამ კოდექსის II დანართით;

ჯ) ნარჩენების დამუშავების ობიექტი – სტაციონარული ან მობილური ტექნიკური ან არატექნიკური დანაყოფი, სადაც ხორციელდება ნარჩენების დამუშავება (მათ შორის, ნარჩენების გადამტვირთავი სადგური, სხვა ადგილი, სადაც მოწყობილია ასეთი ობიექტი);

ჰ) ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტი – ობიექტი, სადაც ინახება ნარჩენები 3 წელზე ნაკლები დროით, თუ ნარჩენები განკუთვნილია აღდგენისთვის, ან 1 წელზე ნაკლები დროით, თუ ნარჩენები განკუთვნილია განთავსებისთვის;

ჰ¹) ნარჩენების გადამტვირთავი სადგური – ობიექტი, სადაც ხორციელდება ნარჩენების გადატვირთვა ნარჩენების დამუშავების ობიექტზე შემდგომი ტრანსპორტირებისათვის;

ჰ²) ნაგავსაყრელი – ნარჩენების განთავსების ობიექტი, სადაც ნარჩენები მიწაზე ან მიწის ქვეშ განთავსდება. ნაგავსაყრელი მოიცავს ნარჩენების განთავსების შიდა ობიექტს (საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ნაგავსაყრელი, რომელზედაც ნარჩენების წარმომქმნელი კუთვნილ ნარჩენებს განთავსებს), მაგრამ არ მოიცავს ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტს და ნარჩენების გადამტვირთავ სადგურს;

3³) არსებული ნაგავსაყრელი – ნაგავსაყრელი, რომელიც ფუნქციონირებს ამ კოდექსის ამოქმედების დროს;

3⁴) ნარჩენების ინსინერაციის საწარმო – სტაციონარული ან მობილური ტექნიკური ობიექტი ან მოწყობილობა, რომელიც განკუთვნილია ნარჩენების თერმული დამუშავებისთვის, გამოყოფილი წვის სითბოს აღდგენით ან მისი აღდგენის გარეშე, ნარჩენების დაჟანგვით (ოქსიდაციით) ინსინირების გზით, აგრეთვე სხვა თერმული დამუშავების პროცესით, როგორცაა პიროლიზი, გაზიფიკაცია ან პლაზმური დამუშავება, თუ ამ პროცესის შედეგად მიღებული ნივთიერებები ინსინირებულია;

3⁵) ნარჩენების თანაინსინერაციის საწარმო – სტაციონარული ან მობილური ტექნიკური ობიექტი ან მოწყობილობა, რომლის ძირითადი დანიშნულებაა ენერჯის მიღება ან მატერიალური პროდუქტის წარმოება, რომელიც ნარჩენებს ძირითად ან დამატებით საწვავად იყენებს ან რომელშიც ნარჩენები თერმულად მუშავდება განთავსებისათვის, დაჟანგვით (ოქსიდაციით) ინსინირების გზით, აგრეთვე სხვა თერმული დამუშავების პროცესით, როგორცაა პიროლიზი, გაზიფიკაცია ან პლაზმური დამუშავება, თუ ამ პროცესის შედეგად მიღებული ნივთიერებები ინსინირებულია;

3⁶) ნებართვა – ნებართვა, რომელიც გაცემულია „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის, ამ კოდექსის და მის საფუძველზე მიღებული და გამოცემული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესაბამისად;

3⁷) სამინისტრო – საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო;

3⁸) ფიზიკური და იურიდიული პირები – „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული პირები (გარდა ამ კოდექსის X თავისა);

3⁹) ნარჩენი ზეთი – მინერალური ან სინთეტიკური ლუბრიკანტი ან სხვა სახის საწარმოო ზეთი, რომელიც თავდაპირველი დანიშნულებით გამოყენებისთვის უვარგისი გახდა, კერძოდ, გამოყენებული ძრავას ზეთი, გადაცემათა კოლოფის ზეთი, საპოხი ზეთი, ტურბინის ზეთი, ჰიდრავლიკური ზეთი და სხვა;

3¹⁰) დაბინძურება – გარემოში დამაბინძურებელი ნივთიერების შემცველი ნარჩენის მოხვედრა, რომელმაც შესაძლოა გამოიწვიოს გარემოზე ან ადამიანის ჯანმრთელობაზე მავნე ზემოქმედება;

3¹¹) რესურსი – ნებისმიერი პირველადი ან მეორეული მატერიალური ნედლეული, მათ შორის, ნარჩენი, თუ ის სხვა პირველადი ნედლეულის ნაცვლად გამოიყენება.

მუხლი 4. ნარჩენების მართვის იერარქია

1. საქართველოში ნარჩენების მართვის პოლიტიკა და ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობა ეფუძნება ნარჩენების მართვის შემდეგ იერარქიას:

- ა) პრევენცია;
- ბ) ხელახალი გამოყენებისთვის მომზადება;
- გ) რეციკლირება;
- დ) სხვა სახის აღდგენა, მათ შორის, ენერჯის აღდგენა;
- ე) განთავსება.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ნარჩენების მართვის იერარქიასთან მიმართებით კონკრეტული ვალდებულებების განსაზღვრისას

მხედველობაში უნდა იქნეს მიღებული:

- ა) ეკოლოგიური სარგებელი;
- ბ) შესაბამისი საუკეთესო ხელმისაწვდომი ტექნიკის გამოყენებით ტექნიკური განხორციელებადობა;
- გ) ეკონომიკური მიზანშეწონილობა.

მუხლი 5. ნარჩენების მართვის პრინციპები

1. ნარჩენების მართვა უნდა განხორციელდეს გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისათვის საფრთხის შექმნის გარეშე, კერძოდ, ისე, რომ ნარჩენების მართვამ:

- ა) საფრთხე არ შეუქმნას წყალს, ჰაერს, ნიადაგს, ფლორას და ფაუნას;
- ბ) არ გამოიწვიოს ზიანი ხმაურითა და სუნით;
- გ) არ მოახდინოს უარყოფითი გავლენა ქვეყნის მთელ ტერიტორიაზე, განსაკუთრებით – დაცულ ტერიტორიებზე და კულტურულ მემკვიდრეობაზე.

2. ნარჩენების მართვა ხორციელდება შემდეგი პრინციპების გათვალისწინებით:

ა) „უსაფრთხოების წინასწარი ზომების მიღების პრინციპი“ – მიღებული უნდა იქნეს ზომები გარემოსთვის ნარჩენებით გამოწვეული საფრთხის თავიდან ასაცილებლად, მაშინაც კი, თუ არ არსებობს მეცნიერულად დადასტურებული მონაცემები;

ბ) პრინციპი „დამბინძურებელი იხდის“ – ნარჩენების წარმომქმნელი ან ნარჩენების მფლობელი ვალდებულია გაიღოს ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული ხარჯები;

გ) „სიახლოვის პრინციპი“ – ნარჩენები უნდა დამუშავდეს ყველაზე ახლოს მდებარე ნარჩენების დამუშავების ობიექტზე, გარემოსდაცვითი და ეკონომიკური ეფექტიანობის გათვალისწინებით;

დ) „თვითუზრუნველყოფის პრინციპი“ – უნდა ჩამოყალიბდეს და ფუნქციონირებდეს მუნიციპალური ნარჩენების განთავსებისა და აღდგენის ობიექტების ინტეგრირებული და ადეკვატური ქსელი.

თავი II

ნარჩენების მართვის სფეროში კომპეტენციები და ზოგადი ვალდებულებები

მუხლი 6. ნარჩენების მართვის სფეროში კომპეტენტური ორგანოები

1. ნარჩენების მართვის სფეროში სამინისტროს კომპეტენციას განეკუთვნება:

ა) ნარჩენების მართვის ერთიანი სახელმწიფო პოლიტიკის შემუშავება და განხორციელება;

ბ) ნარჩენების აღრიცხვა და ნარჩენების მონაცემთა ბაზის წარმოება ამ კოდექსის 29-ე და 30-ე მუხლების შესაბამისად;

გ) ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიისა და ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სტრატეგიის შემუშავება ამ კოდექსის მე-11 მუხლის შესაბამისად;

დ) ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის შემუშავება, მისი განხორციელების კოორდინაცია და გეგმის განხორციელების ანგარიშის წარდგენა ამ კოდექსის მე-12 მუხლის შესაბამისად;

ე) ამ კოდექსის შესაბამისად ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობის ნებართვის გაცემა და რეგისტრაციის წარმოება;

ვ) ნარჩენების პრევენციის, სეპარირების, წინასწარი დამუშავების, ხელახალი გამოყენებისა და რეციკლირების ხელშეწყობა;

ზ) ნარჩენების მართვის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება.

2. სამინისტრო საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან ერთად არეგულირებს ნარჩენების ტრანსპორტირებას გადაზიდვას ამ კოდექსის 28-ე მუხლის შესაბამისად.

3. საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო სამინისტროსთან ერთად, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით არეგულირებს და აკონტროლებს სამედიცინო ნარჩენების მართვას.

4. საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრო სამინისტროსთან ერთად, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით არეგულირებს და ზედამხედველობს ცხოველური ნარჩენების მართვას.

5. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სისტემაში შემავალი შესაბამისი დაწესებულება გასცემს სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობას.

6. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრო და მის სისტემაში შემავალი შესაბამისი დაწესებულება სამინისტროსთან ერთად შეიმუშავებენ და საქართველოს მთავრობას დასამტკიცებლად წარუდგენენ კანონქვემდებარე აქტის/აქტების პროექტს/პროექტებს, რომლითაც/რომლებითაც განისაზღვრება ნარჩენების ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები, კერძოდ, მოთხოვნები:

ა) ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოსაყენებელი სატრანსპორტო საშუალების სტანდარტებისადმი;

ბ) ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოსაყენებელი კონტეინერისადმი;

გ) სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლის გამოცდილებისადმი.

7. ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს კომპეტენციას განეკუთვნება არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების მოწყობა, მართვა და დახურვა, ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურების მოწყობა და მართვა ამ კოდექსისა და შესაბამისი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნათა გათვალისწინებით. ამ ნაწილით განსაზღვრული უფლებამოსილება საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილებით შეიძლება გადაეცეს მესამე პირს.

8. ამ კოდექსისა და საქართველოს ორგანული კანონის „ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი“ შესაბამისად, ნარჩენების მართვის სფეროში მუნიციპალიტეტის კომპეტენციას განეკუთვნება მუნიციპალური ნარჩენების მართვა (მათ შორის, მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის შემუშავება) ამ კოდექსის მე-16 მუხლის შესაბამისად (გარდა ამ მუხლის მე-7 ნაწილით გათვალისწინებული უფლებამოსილებისა).

9. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკისა და ქალაქ თბილისის

ადმინისტრაციულ საზღვრებში მოქცეულ ტერიტორიებზე არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების მოწყობა, ოპერირება და დახურვა განეკუთვნება აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის და თბილისის მუნიციპალიტეტის შესაბამისი ორგანოების კომპეტენციას.

მუხლი 7. ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული ზოგადი მოთხოვნები

1. ნარჩენების შეგროვება, ტრანსპორტირება და დამუშავება უნდა განხორციელდეს ნარჩენების სახეობების, მახასიათებლებისა და შემადგენლობის მიხედვით, ისე, რომ შემდგომ დაბრკოლება არ შეექმნას აღდგენას.
2. ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირებისა და დამუშავების დროს მაქსიმალურად უნდა გამოირიცხოს გარემოს დაზინძურება და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მავნე ზემოქმედება.
3. ნარჩენების ტრანსპორტირების შედეგად ნარჩენებით გარემოს დაზინძურების შემთხვევაში ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია უზრუნველყოს დასუფთავების ღონისძიებების განხორციელება.
4. ნარჩენების წარმომქმნელი და ნარჩენების მფლობელი ვალდებული არიან, ნარჩენები თავად დაამუშაონ ან შეგროვების, ტრანსპორტირებისა და დამუშავების მიზნით გადასცენ შესაბამისი უფლების მქონე პირებს ამ კოდექსისა და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შესაბამისად.
5. თუ ნარჩენები გადაცემულია აღდგენისთვის ან განთავსებისთვის, ნარჩენების თავდაპირველი წარმომქმნელის ან/და ნარჩენების მფლობელის პასუხისმგებლობა ძალაშია ნარჩენების სრულ აღდგენამდე ან განთავსებამდე.
6. პირი, რომელიც ახორციელებს ნარჩენების შეგროვებას ან ტრანსპორტირებას, ვალდებულია ნარჩენები დასამუშავებლად გადასცეს შესაბამის ობიექტს, რომელსაც აქვს სათანადო ნებართვა ან გავლილი აქვს რეგისტრაცია.
7. ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების განხორციელებამდე მიიღოს ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობა, ხოლო სატრანსპორტო საშუალების მძღოლი ვალდებულია სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას თან იქონიოს აღნიშნული მოწმობა.
8. აკრძალულია ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე ინსინერატორის გარეთ დაწვა.
9. ნარჩენების ინსინერაციისა და თანაინსინერაციის პირობები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 8. დანაგვიანების აკრძალვა

1. აკრძალულია ნარჩენის (ნარჩენების) გარემოში დაგდება (დაყრა), გადაგდება (გადაყრა) ან/და მიტოვება ნარჩენების შეგროვების კონტეინერებისა და ობიექტების გარეთ.
2. ღონისძიების ორგანიზატორი ვალდებულია დაასუფთაოს დანაგვიანებული ტერიტორია, თუ იგი მის მიერ ორგანიზებული ღონისძიების შედეგად დანაგვიანდა.
3. მუნიციპალიტეტი, რომლის ტერიტორიაც დანაგვიანდა, უფლებამოსილია მოსთხოვოს დამნაგვიანებელს ამ ტერიტორიის დასუფთავება. თუ დამნაგვიანებლის დადგენა ან მოძიება შეუძლებელია, მუნიციპალიტეტს შეუძლია მის მიერ მითითებულ გონივრულ ვადაში ტერიტორიის დასუფთავების ვალდებულება

ტერიტორიის მფლობელს დააკისროს.

4. თუ დანაგვიანებული ტერიტორია მუნიციპალიტეტის საკუთრებაა, მუნიციპალიტეტმა თავად უნდა იზრუნოს მის დასუფთავებაზე.

მუხლი 9. მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება

1. ისეთი პროდუქტის უშუალო მწარმოებელმა, რომელიც შემდგომ სპეციფიკური ნარჩენი ხდება, და ამ პროდუქტის ბაზარზე განმათავსებელმა უნდა იზრუნონ პროდუქტისთვის იმგვარი ფორმის მიცემაზე, რომლითაც უზრუნველყოფილი იქნება:

ა) გარემოზე უარყოფითი გავლენის შემცირება, აგრეთვე ნარჩენების წარმოქმნის შემცირება პროდუქტის წარმოების პროცესში და შემდგომი გამოყენების შედეგად;

ბ) პროდუქტისგან წარმოქმნილი ნარჩენების აღდგენა და განთავსება.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ვალდებულება სრულდება ისეთი პროდუქტის შექმნით, წარმოებითა და ბაზარზე განთავსებით, რომელიც განკუთვნილია მრავალჯერადი გამოყენებისათვის, ტექნიკურად გამძლეა და რომლისგან წარმოქმნილი ნარჩენები ხელსაყრელია აღდგენისათვის და უსაფრთხოა გარემოში განსათავსებლად.

3. ისეთი პროდუქტის მწარმოებელი, რომელიც შემდგომ სპეციფიკური ნარჩენი ხდება, და ამ პროდუქტის ბაზარზე განმათავსებელი ვალდებული არიან, უზრუნველყონ პროდუქტისგან წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება, ტრანსპორტირება, აღდგენა (მათ შორის, რეციკლირება) და გარემოსთვის უსაფრთხო განთავსება.

4. ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული ვალდებულება სრულდება ინდივიდუალურად ან კოლექტიურად – მწარმოებელთა გაერთიანების საშუალებით.

5. სამინისტრო საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან და სხვა უწყებებთან ერთად შეიმუშავებს და საქართველოს მთავრობას მისაღებად წარუდგენს დადგენილებების პროექტებს, რომლებიც განსაზღვრავს დეტალურ ვალდებულებებს ამ მუხლით გათვალისწინებულ მწარმოებლის გაფართოებულ ვალდებულებასთან დაკავშირებით.

მუხლი 10. პროდუქტთან დაკავშირებით გადასახდელებისა და სუბსიდიების დადგენა და შეზღუდვების შემოღება

1. ამ კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ამოცანის შესასრულებლად შესაძლებელია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით:

ა) დადგინდეს გადასახდელები ან სუბსიდიები გარკვეული პროდუქტის გამოყენებისთვის;

ბ) განსაკუთრებულ შემთხვევაში აიკრძალოს ან შეიზღუდოს გარკვეული პროდუქტის ბაზარზე განთავსება.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ქმედება უნდა იყოს მისაღები, აუცილებელი და ამ კოდექსის ამოცანისა და იმ მიზნების პროპორციული, რომელთა მისაღწევადაც ხორციელდება იგი. ასეთი შეზღუდვის შემოღება დასაშვებია მხოლოდ დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციის შემდეგ.

თავი III

ნარჩენების მართვის დაგეგმვა

მუხლი 11. ნარჩენების მართვის სტრატეგიები

1. ამ კოდექსის შესაბამისად სამინისტრო შეიმუშავებს ნარჩენების მართვის ეროვნულ სტრატეგიას, რომელიც განსაზღვრავს საქართველოში ნარჩენების მართვის პოლიტიკას და მიზნებს 15-წლიანი პერიოდისთვის.

2. სამინისტრო შეიმუშავებს ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სტრატეგიას, რომელიც განსაზღვრავს ნაგავსაყრელზე განსათავსებელი ბიოდეგრადირებადი ნარჩენების რაოდენობის შემცირების მიზნებს და განსახორციელებელ ღონისძიებებს.

მუხლი 12. ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა

1. ამ კოდექსის მიზნის მისაღწევად და ნარჩენების მართვის პრინციპების და ამ კოდექსის მე-11 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიით განსაზღვრული პოლიტიკის განსახორციელებლად სამინისტრო ამ კოდექსის მე-6 მუხლით განსაზღვრულ კომპეტენტურ ორგანოებთან ერთად ყოველ 5 წელიწადში შეიმუშავებს ნარჩენების მართვის 5-წლიან ეროვნულ სამოქმედო გეგმას, რომელსაც ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა.

2. ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის დამტკიცებამდე სამინისტრო აწყობს საჯარო განხილვებს, რომლებშიც მონაწილეობენ შესაბამისი დაინტერესებული პირები.

3. ნარჩენების მართვის ეროვნულ სამოქმედო გეგმას დამტკიცების შემდეგ სათანადო წესით აქვეყნებს საქართველოს მთავრობა.

4. სამინისტრო 3 წელიწადში ერთხელ საქართველოს მთავრობას წარუდგენს გეგმის განხორციელების ანგარიშს.

5. ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმით განისაზღვრება გარემოსათვის უსაფრთხო ისეთი ღონისძიებები, რომლებიც უნდა განხორციელდეს ნარჩენების პრევენციისთვის, ხელახალი გამოყენებისთვის, რეციკლირებისთვის, აღდგენისა და განთავსებისთვის.

6. ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა უნდა მოიცავდეს:

ა) საქართველოს ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობების, რაოდენობისა და წყაროს შესახებ ინფორმაციას, მოსალოდნელი ნარჩენების ნაკადების განვითარების შეფასებას;

ბ) ნარჩენების ექსპორტისა და იმპორტის შესახებ ხელმისაწვდომ მონაცემებს, აგრეთვე იმ ნარჩენების შესახებ პროგნოზს, რომელთა საქართველოს ტერიტორიაზე შემოტანა ან საქართველოს ტერიტორიიდან გატანა მოსალოდნელი;

გ) ნარჩენების შეგროვების არსებული სისტემებისა და აღდგენისა და განთავსების ძირითადი ობიექტების (მათ შორის, სპეციფიკური ნარჩენების ნაკადებისთვის ან სახიფათო ნარჩენებისთვის განკუთვნილი ობიექტების) შესახებ ინფორმაციას;

დ) ნარჩენების დამუშავების არსებული ობიექტების დახურვის, ნარჩენების დამუშავების დამატებითი ინფრასტრუქტურისა და ნარჩენების შეგროვების ახალი სისტემების საჭიროების შეფასებას;

ე) ნარჩენების აღდგენისა და განთავსების სამომავლო ობიექტების ადგილმდებარეობის განსაზღვრის კრიტერიუმების და მათი წარმადობის შესახებ ინფორმაციას;

ვ) რეგიონული ნაგავსაყრელების ადგილმდებარეობის და მათი ფუნქციონირების დაწყების ვადების შესახებ ინფორმაციას;

ზ) ნარჩენების მართვის დაგეგმილ ტექნოლოგიებს და მეთოდებს, მათ შორის, ისეთი ნარჩენებისთვის, რომელთა მართვა სპეციფიკურ მიდგომას საჭიროებს;

თ) ნარჩენების პრევენციისათვის მისაღებ ზომებს და პროგრესის მაჩვენებლებს დაგეგმილი პერიოდისთვის;

ი) ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებულ ორგანიზაციულ საკითხებს, რომლებიც მოიცავს ნარჩენების მართვის განმახორციელებელ საჯარო და კერძო სამართლის იურიდიულ პირებს შორის პასუხისმგებლობების გადანაწილებას;

კ) არსებულ ან დაგეგმილ ღონისძიებას მუნიციპალიტეტთაშორისი ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების ობიექტებთან დაკავშირებით;

ლ) ნარჩენების მართვის საკითხებზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებებს და მისი ინფორმირების მექანიზმებს;

მ) ნარჩენების განთავსების ისტორიულად დაბინძურებული ადგილების და მათი რეაბილიტაციის ზომების შესახებ ინფორმაციას;

ნ) გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების გზებსა და ვადებს, პასუხისმგებელ პირებს, სავარაუდო ხარჯებს და დაფინანსების წყაროებს;

ო) სხვა მნიშვნელოვან ინფორმაციას.

7. ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის გარდა, შესაძლებელია შემუშავდეს ცალკეული სახეობების ნარჩენების მართვის გეგმები, როგორებიცაა მდგრადი ორგანული დამბინძურებლები, ვერცხლისწყალი, სამედიცინო ნარჩენები, ცხოველური ნარჩენები, აზბესტის ნარჩენები და სხვა. ცალკეული სახეობების ნარჩენების მართვის გეგმები უნდა შეესაბამებოდეს ნარჩენების მართვის ეროვნულ სამოქმედო გეგმას.

მუხლი 13. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა

1. თითოეული მუნიციპალიტეტი იღებს მის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის 5-წლიან გეგმას. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა შესაძლებელია მოსაზღვრე მუნიციპალიტეტებმა ერთობლივად შეიმუშაონ.

2. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა უნდა შეესაბამებოდეს ნარჩენების მართვის ეროვნულ სამოქმედო გეგმას და ამ კოდექსის მე-12 მუხლის მე-7 ნაწილით გათვალისწინებულ ცალკეული სახეობების ნარჩენების მართვის გეგმებს.

3. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის მიღებამდე ეწყობა საჯარო განხილვები, რომლებშიც მონაწილეობენ დაინტერესებული პირები და მოსაზღვრე მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლები. საჯარო განხილვებს აწყობს (აწყობენ) შესაბამისი მუნიციპალიტეტი (მუნიციპალიტეტები).

4. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა უნდა მოიცავდეს:

ა) მოსახლეობისგან ნარჩენების შეგროვების არსებული სისტემის შესახებ

ინფორმაციას;

ბ) შეგროვებული, აღდგენილი და განთავსებული არასახიფათო ნარჩენების რაოდენობისა და სახეობების შესახებ მონაცემებს;

გ) მოსახლეობისგან შეგროვებული, აღდგენილი და განთავსებული სახიფათო ნარჩენების რაოდენობისა და სახეობების შესახებ მონაცემებს;

დ) ნარჩენების დამუშავების საწარმოების ადგილმდებარეობის შესახებ ინფორმაციას;

ე) მუნიციპალური ნარჩენების, მათ შორის, ბიოდეგრადირებადი ნარჩენებისა და შეფუთვის ნარჩენების, სეპარირებული შეგროვებისა და აღდგენის სისტემის დანერგვისათვის დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციას;

ვ) ნარჩენების დამუშავების ახალი ობიექტების მშენებლობის გეგმებს;

ზ) ნარჩენების მართვის საკითხებზე საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების პროგრამებს;

თ) ნარჩენების მართვის სფეროში სხვა მუნიციპალიტეტებთან თანამშრომლობის მიზნით არსებული და დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციას;

ი) გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელების გზებსა და ვადებს, პასუხისმგებელ პირებს, სავარაუდო ხარჯებს და დაფინანსების წყაროებს.

მუხლი 14. კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა

1. ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომლის საქმიანობის შედეგად წლის განმავლობაში 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი ან ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენი წარმოიქმნება, ვალდებულია შეიმუშაოს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა. გეგმა ძირითადად უნდა მოიცავდეს:

ა) წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ ინფორმაციას (კერძოდ, მონაცემებს მათი წარმოშობის, ნარჩენების ნუსხით განსაზღვრული ნარჩენების სახეობების, შემადგენლობის, რაოდენობის შესახებ);

ბ) ნარჩენების პრევენციისა და აღდგენისთვის განსახორციელებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციას, განსაკუთრებით – სახიფათო ნარჩენების შემთხვევაში;

გ) წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარირების მეთოდის, განსაკუთრებით – სახიფათო ნარჩენების სხვა ნარჩენებისგან განცალკევების მეთოდის აღწერას;

დ) ნარჩენების დროებითი შენახვის მეთოდებსა და პირობებს;

ე) ნარჩენების დამუშავებისთვის გამოყენებულ მეთოდებს ან/და იმ პირის შესახებ ინფორმაციას, რომელსაც ნარჩენები შემდგომი დამუშავებისთვის გადაეცემა.

2. კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა წარედგინება სამინისტროს. გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესს განსაზღვრავს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი. მოთხოვნის შემთხვევაში გეგმა ხელმისაწვდომი უნდა იყოს დაინტერესებული მუნიციპალიტეტისთვის და სხვა პირისთვის.

3. კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა ახლდება ყოველ 3 წელიწადში ან წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობის, რაოდენობის შეცვლის და დამუშავების პროცესში არსებითი ცვლილებების შეტანის შემთხვევაში.

მუხლი 15. გარემოსდაცვითი მმართველი

1. ამ კოდექსის მე-14 მუხლით გათვალისწინებული პირი ვალდებულია განსაზღვროს გარემოსდაცვითი მმართველი. მისი ვინაობის შესახებ ინფორმაცია (კერძოდ, გარემოსდაცვითი მმართველის სახელი და გვარი) დაუყოვნებლივ ეგზავნება სამინისტროს.

2. გარემოსდაცვითი მმართველის ნარჩენებთან დაკავშირებული მოვალეობებია:

ა) კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადება და გაახლება;
ბ) კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხორციელების ორგანიზება;
გ) ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულებაზე შიდა კონტროლის განხორციელება.

3. გარემოსდაცვითი მმართველის ამ მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული მოვალეობები არ ამცირებს კომპანიის ვალდებულებას, შეასრულოს ამ კოდექსისა და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნები.

თავი IV

მუნიციპალური ნარჩენების მართვა

მუხლი 16. მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვება და დამუშავება

1. მუნიციპალიტეტმა უნდა უზრუნველყოს:

ა) მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვება და ამ მიზნით მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვების სისტემის დანერგვა და გამართული ფუნქციონირება;

ბ) მუნიციპალური ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემის ეტაპობრივი დანერგვა და გამართული ფუნქციონირება.

2. მუნიციპალური ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია მის მიერ წარმოქმნილი მუნიციპალური ნარჩენები ხელმისაწვდომი გახადოს მუნიციპალიტეტის შესაბამისი სამსახურისთვის ნარჩენების შეგროვების სისტემის არსებობის შემთხვევაში.

3. მუნიციპალური ნარჩენების წარმომქმნელი, მოსახლეობის გარდა, უფლებამოსილია არ ისარგებლოს ნარჩენების შეგროვების მუნიციპალური სამსახურის მომსახურებით და მის მიერ წარმოქმნილი მუნიციპალური ნარჩენები შესაგროვებლად და დასამუშავებლად გადასცეს იმ პირს, რომელსაც ამ კოდექსის შესაბამისად მინიჭებული აქვს ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების უფლება. ასეთ შემთხვევაში ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია წინასწარ შეატყობინოს აღნიშნულის თაობაზე შესაბამის მუნიციპალიტეტს.

4. მუნიციპალიტეტის მიერ ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემის დანერგვის შემთხვევაში მუნიციპალური ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია ამ სისტემით ისარგებლოს.

5. მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვება და დამუშავება ხორციელდება „მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესაბამისად.

6. მუნიციპალიტეტები უფლებამოსილი არიან, შექმნან, დანერგონ და მართონ მუნიციპალური ნარჩენების მართვის ერთობლივი სისტემა.

7. პირს, რომელიც ახორციელებს ნარჩენების შეგროვებას, ტრანსპორტირებას ან/და დამუშავებას, უნდა ჰქონდეს შესაბამისი ნებართვა ან გავლილი უნდა ჰქონდეს რეგისტრაცია ამ კოდექსის VII თავის თანახმად.

თავი V

სახიფათო ნარჩენების მართვა

მუხლი 17. სახიფათო ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული ძირითადი ვალდებულებები

1. სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა, შეგროვება და ტრანსპორტირება, აგრეთვე მათი დამუშავება და დასაწყობება ისე უნდა განხორციელდეს, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვა.

2. აკრძალულია:

ა) სახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ნარჩენების შეგროვების კონტეინერის გარეთ;

ბ) სახიფათო ნარჩენების საკანალიზაციო სისტემაში ან მიწისქვეშა ან/და ზედაპირულ წყლებში (მათ შორის, ზღვაში) ჩაშვება;

გ) სახიფათო ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე ინსინერატორის გარეთ დაწვა;

დ) სახიფათო ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე ნარჩენების დამუშავების ობიექტის გარეთ დამუშავება.

3. მოსახლეობა ვალდებულია მის მიერ წარმოქმნილი მუნიციპალური სახიფათო ნარჩენები მოათავსოს მუნიციპალიტეტის მიერ ამ მიზნით გამოყოფილ სპეციალურ კონტეინერებში, ასეთების არსებობის შემთხვევაში.

მუხლი 18. სახიფათო ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული სპეციალური ვალდებულებები

1. ნარჩენების წარმოქმნელი, რომელიც წლის განმავლობაში 2 ტონაზე მეტ სახიფათო ნარჩენს წარმოქმნის, ვალდებულია:

ა) შექმნას და დანერგოს სახიფათო ნარჩენების სეპარირებისა და შეგროვების სისტემა;

ბ) ამ კოდექსის მე-15 მუხლის შესაბამისად განსაზღვროს გარემოსდაცვითი მმართველი, რომელიც პასუხისმგებელი იქნება სახიფათო ნარჩენების უსაფრთხო მართვისათვის შესაბამისი ზომების მიღებისთვის;

გ) უზრუნველყოს სახიფათო ნარჩენებთან მომუშავე პერსონალის ინფორმირება და შესაბამისი სწავლების ჩატარება.

2. ნარჩენების ზუსტი შემადგენლობის დადგენამდე ეს ნარჩენები სახიფათოდ ითვლება.

3. თუ საქართველოს ტერიტორიაზე არ არსებობს სახიფათო ნარჩენების დამუშავების ტექნიკური ან/და ტექნოლოგიური შესაძლებლობა, სახიფათო ნარჩენების დამუშავებისათვის უნდა განხორციელდეს მათი ექსპორტი. ექსპორტის განხორციელებამდე სავალდებულოა ამ

კოდექსით დადგენილი წესით სახიფათო ნარჩენების უსაფრთხო დასაწყობება დროებითი შენახვის ობიექტზე.

4. ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში სამინისტროს გადაწყვეტილებით შესაძლებელია სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ვადის ერთჯერადი, არაუმეტეს 1 წლით გაგრძელება, თუ დასტურდება, რომ ამით ზიანი არ მიადგება გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობას.

5. სახიფათო ნარჩენების შეგროვებასა და ტრანსპორტირებას ახორციელებს ამ კოდექსის შესაბამისად რეგისტრირებული ფიზიკური ან იურიდიული პირი.

6. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირება ხორციელდება ამ კოდექსის მე-17 მუხლის პირველი ნაწილის მოთხოვნისა და მე-6 მუხლის მე-6 ნაწილით გათვალისწინებული კანონქვემდებარე აქტის/აქტების შესაბამისად.

მუხლი 19. სახიფათო ნარჩენების სხვა ნარჩენებთან შერევის აკრძალვა

1. აკრძალულია სახიფათო ნარჩენების სხვა სახის სახიფათო ნარჩენებთან ან სხვა ნარჩენებთან, ნივთიერებებთან ან მასალებთან შერევა (გარდა ამ კოდექსის მე-17 მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევისა). შერევა მოიცავს სახიფათო ნივთიერებების გაზავებას.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილიდან გამონაკლისის სახით, სახიფათო ნარჩენების შერევა შესაძლებელია მხოლოდ სამინისტროს წინასწარი წერილობითი თანხმობის არსებობის შემთხვევაში, თუ თანხმობა მოთხოვნილია ოპერატორის მიერ და შერევა ზიანს არ მიაყენებს გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობას.

მუხლი 20. სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნები

1. სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული დადგენილებით სხვა მოთხოვნებთან ერთად განისაზღვრება:

ა) სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნიდან საბოლოო განთავსებამდე მათი მიკვლევადობის მექანიზმები;

ბ) სახიფათო ნარჩენების შეფუთვისა და ეტიკეტირების მოთხოვნები;

გ) მოთხოვნები სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტისთვის;

დ) მოთხოვნები მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების ნარჩენებისადმი;

ე) მოთხოვნები ისეთი სახიფათო ნარჩენებისადმი, როგორებიცაა ნარჩენი ზეთი, აზბესტის ნარჩენი და სხვა.

თავი VI

ნაგავსაყრელი

მუხლი 21. ნაგავსაყრელის კატეგორიები

1. ნაგავსაყრელი იყოფა შემდეგ კატეგორიებად:

- ა) სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი;
- ბ) არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი;
- გ) ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელი.

2. სახიფათო ნარჩენები განთავსდება მხოლოდ სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე.

3. არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე განთავსდება მხოლოდ მუნიციპალური ნარჩენები და სხვა არასახიფათო ნარჩენები, რომლებიც აკმაყოფილებს ამ კოდექსის 22-ე მუხლის საფუძველზე მიღებული დადგენილებით განსაზღვრულ ამ კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმებს.

4. არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია მიიღოს შესაბამისი მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი მუნიციპალური ნარჩენები, მათ შორის, ამ კოდექსის მე-16 მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული პირისაგან.

5. ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელზე განთავსდება მხოლოდ ინერტული ნარჩენები. ის ინერტული ნარჩენები, რომლებიც გამოსადეგია ამოვსების ოპერაციებისთვის ან სამშენებლო მიზნებისთვის, შესაძლებელია არ იქნეს განთავსებული ნაგავსაყრელზე. აღნიშნული საკითხი რეგულირდება ამ კოდექსის 22-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული დადგენილებით.

6. ნებართვის მქონე ნაგავსაყრელზე დასაშვებია მხოლოდ დამუშავებული ნარჩენების განთავსება. ეს არ ეხება იმ ინერტულ ნარჩენებს, რომელთა დამუშავება არ არის ტექნიკურად განხორციელებადი, აგრეთვე ისეთ ნარჩენებს, რომელთა ტექნიკურად განხორციელებადი დამუშავებით არ მიიღწევა ამ კოდექსის მიზანი.

მუხლი 22. ნაგავსაყრელის მოწყობასთან, ოპერირებასთან, დახურვასთან და შემდგომ მოვლასთან დაკავშირებული მოთხოვნები

1. ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განისაზღვრება:

- ა) ნაგავსაყრელის მოწყობისადმი ტექნიკური და სხვა სახის მოთხოვნები;
- ბ) ნაგავსაყრელის ოპერირებისადმი ტექნიკური და სხვა სახის მოთხოვნები, მათ შორის, სხვადასხვა კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმების გამოყენებასთან და მონიტორინგთან დაკავშირებული მოთხოვნები;
- გ) ნაგავსაყრელის დახურვისა და შემდგომი მოვლისადმი ტექნიკური და სხვა სახის მოთხოვნები;
- დ) გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისთვის ზიანის მიყენების პრევენციისათვის ნაგავსაყრელის ოპერატორის მიერ შესასრულებელი მოთხოვნები და განსახორციელებელი ღონისძიებები.

2. დაუშვებელია ნაგავსაყრელზე ისეთი ნარჩენების მიღება, რომლებიც არ აკმაყოფილებს ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული დადგენილებით განსაზღვრულ კრიტერიუმებს.

მუხლი 23. არსებული ნაგავსაყრელი

1. ამ კოდექსის ამოქმედების დროს არსებული ნაგავსაყრელი ფუნქციონირებას

განაგრძობს იმ შემთხვევაში, თუ მას აქვს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაცემული ნებართვა.

2. თუ არსებულ ნაგავსაყრელს არ აქვს ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნებართვა, ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია „ნაგავსაყრელების მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების მიღებიდან 6 თვის ვადაში შეუთანხმოს სამინისტროს ნაგავსაყრელის ამ დადგენილებით განსაზღვრულ პირობებთან შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა. აღნიშნულ პერიოდში ნაგავსაყრელი განაგრძობს ფუნქციონირებას.

3. სამინისტრო განიხილავს ნაგავსაყრელის ფუნქციონირების გაგრძელებისათვის ნაგავსაყრელის ოპერატორის მიერ წარდგენილ დოკუმენტაციას და „ნაგავსაყრელების მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული პირობების გათვალისწინებით იღებს ერთ-ერთ შემდეგ გადაწყვეტილებას:

ა) თუ არსებული ნაგავსაყრელი გარემოსთვის და ადამიანის ჯანმრთელობისთვის სერიოზულ რისკს შეიცავს და ნაგავსაყრელის ოპერატორის მიერ ამ რისკის თავიდან აცილება შეუძლებელია, იგი დაიხურება ამ კოდექსის ამოქმედებიდან არაუგვიანეს 4 წლისა. იმავე ვადაში დაიხურება ის ნაგავსაყრელი, რომელზედაც არ იქნა წარდგენილი შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა ოპერირების გაგრძელების მიზნით;

ბ) თუ არსებული ნაგავსაყრელი გარემოსთვის და ადამიანის ჯანმრთელობისთვის სერიოზულ რისკს არ შეიცავს, მაგრამ მისი ამ კოდექსის და მისგან გამომდინარე დადგენილებების მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა შეუძლებელია, იგი ფუნქციონირებას განაგრძობს სამინისტროს მიერ დადგენილი პირობებით. ასეთი ნაგავსაყრელი დაიხურება ამ მუხლით გათვალისწინებული დადგენილების ამოქმედებიდან არაუგვიანეს 8 წლისა;

გ) თუ შესაძლებელია არსებული ნაგავსაყრელის ამ კოდექსის და მისგან გამომდინარე დადგენილებების მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა, მას შეიძლება მიეცეს საქმიანობის მოთხოვნილი ვადით გაგრძელების უფლება.

თავი VII

ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობის ნებართვა და რეგისტრაცია

მუხლი 24. ნარჩენების დამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობები, რომლებიც ექვემდებარება ეკოლოგიურ ექსპერტიზას

1. „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით ეკოლოგიურ ექსპერტიზას ექვემდებარება:

ა) ნარჩენების აღდგენა, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავებისა;

ბ) ნარჩენების განთავსება, გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავებისა;

გ) სახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავება;

დ) 10 ტონაზე მეტი სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული საქმიანობების ნებართვების მისაღებად სამინისტროსთვის წარსადგენი დოკუმენტაციის ჩამონათვალი და მისი შინაარსისადმი მოთხოვნები განისაზღვრება ამ კოდექსით,

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით და მათ საფუძველზე მიღებული და გამოცემული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით.

3. თუ პირი ახორციელებს ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ერთზე მეტ საქმიანობას, მასზე შესაძლებელია გაიცეს ერთი ნებართვა.

მუხლი 25. ნარჩენების დამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობის ნებართვის მისაღებად წარსადგენი ინფორმაცია

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით და მის საფუძველზე მიღებული და გამოცემული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით განსაზღვრული ინფორმაციის გარდა, ნარჩენების დამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობის ნებართვის მისაღებად სამინისტროს დამატებით უნდა წარედგინოს შემდეგი ინფორმაცია:

ა) დასამუშავებელი ნარჩენების სახეობა (კოდი და დასახელება ამ კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე მიღებული დადგენილების შესაბამისად);

ბ) დასამუშავებელი ნარჩენების რაოდენობა და წარმოშობა;

გ) ნარჩენების აღდგენის ან განთავსების ოპერაციების კოდები და აღწერილობა ამ კოდექსის I ან II დანართის შესაბამისად;

დ) გამოსაყენებელი საშუალებები და მოწყობილობები, აგრეთვე მათი წარმადობა;

ე) მოსაწყობი ნაგავსაყრელის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინფორმაცია.

მუხლი 26. ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობების რეგისტრაცია

1. რეგისტრაციას ექვემდებარება ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული შემდეგი საქმიანობები:

ა) ნარჩენების შეგროვება ან/და ტრანსპორტირება;

ბ) 50 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;

გ) არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავება;

დ) არანაკლებ 2 ტონა და არაუმეტეს 10 ტონა სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;

ე) ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის მოწყობა და ოპერირება.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული საქმიანობები რეგისტრირდება „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად რეგისტრირებულ მეწარმე სუბიექტებზე, სახელმწიფო და მუნიციპალურ საწარმოებზე და მუნიციპალიტეტების ასოციაციებზე (გაერთიანებებზე).

3. ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესი და პირობები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 27. ნებართვებისა და რეგისტრაციების რეესტრი

ამ კოდექსის საფუძველზე გაცემული ნებართვები და რეგისტრაციები აისახება ნარჩენების მონაცემთა ბაზაში ამ კოდექსის 30-ე მუხლის შესაბამისად.

თავი VIII

ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვა

მუხლი 28. ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვა

საქართველოს ტერიტორიაზე ნარჩენების იმპორტი, ექსპორტი და ტრანზიტი (ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვა) რეგულირდება „საქართველოს ტერიტორიაზე ნარჩენების ტრანზიტისა და იმპორტის შესახებ“ საქართველოს კანონისა და ქ. ბაზელში 1989 წელს ხელმოწერილი „სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვასა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ“ კონვენციის მოთხოვნებისა და პროცედურების გათვალისწინებით.

თავი IX

ნარჩენების აღრიცხვა და ანგარიშგება. ნარჩენების მონაცემთა ბაზა

მუხლი 29. ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულება

1. ნარჩენების აღრიცხვისა და სამინისტროს წინაშე შესაბამისი ანგარიშგების ვალდებულება ეკისრებათ იმ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს:

ა) რომელთა სამეწარმეო საქმიანობა დაკავშირებულია ნარჩენების შეგროვებასთან, ტრანსპორტირებასთან ან/და დამუშავებასთან;

ბ) რომელთა საქმიანობის შედეგად წლის განმავლობაში 2 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი (გარდა მუნიციპალური ნარჩენებისა) ან ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენი წარმოიქმნება.

2. ფიზიკურმა და იურიდიულმა პირებმა ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენების შესახებ მონაცემები უნდა შეინახონ 3 წლის განმავლობაში. ეს მოთხოვნა არ ვრცელდება ნაგავსაყრელის ოპერატორზე. იგი ვალდებულია აღნიშნული მონაცემები შეინახოს ნაგავსაყრელის ფუნქციონირების ვადის ამოწურვამდე და ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომი მოვლის პერიოდში.

3. ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულება არ ეკისრება მოსახლეობას.

4. ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმა და შინაარსი განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით.

მუხლი 30. ნარჩენების მონაცემთა ბაზა

სამინისტრო აწარმოებს და აახლებს ნარჩენების მონაცემთა ბაზას, რომელიც მოიცავს:

- ა) ამ კოდექსის 29-ე მუხლით გათვალისწინებულ მონაცემებს;
- ბ) იმ პირთა შესახებ ინფორმაციას, რომლებზედაც ამ კოდექსის 24-ე მუხლის თანახმად გაიცა შესაბამისი ნებართვა;
- გ) იმ პირთა შესახებ ინფორმაციას, რომელთა საქმიანობაც ამ კოდექსის 26-ე მუხლის თანახმად დაექვემდებარა რეგისტრაციას.

თავი X

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევები და ადმინისტრაციული

სამართალდარღვევის საქმის წარმოება

მუხლი 31. მუნიციპალური ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება

1. 2 კგ-მდე მუნიციპალური ნარჩენით გარემოს დანაგვიანება – გამოიწვევს დაჯარიმებას 80 ლარის ოდენობით.
2. იგივე ქმედება, ჩადენილი საცხოვრებელი სახლიდან ან სხვა შენობა-ნაგებობიდან, – გამოიწვევს დაჯარიმებას 100 ლარის ოდენობით.
3. იგივე ქმედება, ჩადენილი ავტოსატრანსპორტო საშუალებიდან, – გამოიწვევს მძღოლის, ხოლო საზოგადოებრივი ტრანსპორტის შემთხვევაში – შესაბამისი დამრღვევის დაჯარიმებას 120 ლარის ოდენობით.
4. 5 ერთეულამდე საბურავით (გარდა ველოსიპედის საბურავისა) გარემოს დანაგვიანება – გამოიწვევს დაჯარიმებას 150 ლარის ოდენობით.
5. 5 ერთეული ან 5 ერთეულზე მეტი საბურავით (გარდა ველოსიპედის საბურავისა) გარემოს დანაგვიანება – გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.
6. 2 კგ-მდე ბატარეის, აკუმულატორის, ელექტრონათურის, ელექტროსაქონლის, გრაფიტის ელექტროდის, ბასრი ან მჩხვლეტავი საგნის (მათ შორის, შუშის ნამსხვრევის, ლურსმნის ან სხვა მსგავსი საგნის) ნარჩენით გარემოს დანაგვიანება – გამოიწვევს დაჯარიმებას 100 ლარის ოდენობით.
7. 2 კგ ან 2 კგ-ზე მეტი მუნიციპალური ნარჩენით გარემოს დანაგვიანება (გარდა ამ მუხლის მე-8 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევისა) – გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 150 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.
8. 1 მ³-ზე მეტი მოცულობის მუნიციპალური ნარჩენით გარემოს დანაგვიანება – გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 300 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.
9. დიდი მოცულობის ნარჩენით (მათ შორის, სატრანსპორტო საშუალების, ელექტრო- ან ელექტროტექნიკური დანადგარის, სამშენებლო დანადგარის ან სხვა მსგავსი მოწყობილობის) გარემოს დანაგვიანება – გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით,

იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1500 ლარის ოდენობით.

შენიშვნა:

1. ნარჩენი ითვლება ამ მუხლის მე-9 ნაწილით გათვალისწინებულ დიდი მოცულობის ნარჩენად, თუ იგი 2 მ³-ზე მეტ ფართობს ფარავს.
2. თუ ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული ავტოსატრანსპორტო საშუალების (გარდა საზოგადოებრივი ტრანსპორტისა) სალონიდან საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გზაზე დაყრის შემთხვევაში ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტზე საპატრულო პოლიციელმა, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს ან სამინისტროს სისტემაში შემავალი დაწესებულების უფლებამოსილმა თანამშრომელმა ადგილზე არ შეადგინა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი (საჯარიმო ქვითარი) ან ავტოსატრანსპორტო საშუალების მძღოლს არ შეუფარდა ადმინისტრაციული სახდელი და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტი დაფიქსირებულია ვიდეოფირზე ან/და ფოტოფირზე, ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ჯარიმის გადახდა დაეკისრება ავტოსატრანსპორტო საშუალების მესაკუთრეს, რომელსაც ადმინისტრაციული სახდელის დადების შესახებ დადგენილება გაეგზავნება რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით.
3. ამ მუხლის პირველი-მე-7 ნაწილებით გათვალისწინებულ შემთხვევებში პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი, ვალდებულია დაუყოვნებლივ დაასუფთაოს მუნიციპალური ნარჩენებით დანაგვიანებული ტერიტორია.

მუხლი 32. სამშენებლო ან სხვა ინერტული ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება

1. 1 მ³-მდე მოცულობის სამშენებლო ან სხვა ინერტული ნარჩენით გარემოს დანაგვიანება

– გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

2. 1 მ³ ან 1 მ³-ზე მეტი მოცულობის სამშენებლო ან სხვა ინერტული ნარჩენით გარემოს დანაგვიანება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1500 ლარის ოდენობით.

შენიშვნა: ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი, ვალდებულია დაუყოვნებლივ დაასუფთაოს სამშენებლო ან სხვა ინერტული ნარჩენებით დანაგვიანებული ტერიტორია.

მუხლი 33. შლამისებრი ნარჩენი ნივთიერებებით – ფეკალური მასებით ან კანალიზაციის ნარჩენებით ტერიტორიის დაბინძურება

1. ძაღლის ან სხვა შინაური ცხოველის მცირე ოდენობის ფეკალური მასით ტერიტორიის დაბინძურება –

გამოიწვევს პირის დაჯარიმებას 50 ლარის ოდენობით.

2. 1 მ³-მდე მოცულობის ფეკალური მასით ან კანალიზაციის ნარჩენით ტერიტორიის დაბინძურება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 150 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

3. 1 მ³ ან 1 მ³-ზე მეტი მოცულობის ფეკალური მასით ან კანალიზაციის ნარჩენით ტერიტორიის დაბინძურება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 2000 ლარის ოდენობით.

შენიშვნა:

1. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა პირს დაეკისრება შესაბამისი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანოს ნორმატიული აქტით განსაზღვრულ დასახლებული პუნქტების ტერიტორიებზე განხორციელებული ქმედებებისთვის.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა არ დაეკისრება ძაღლის ან სხვა შინაური ცხოველის მეპატრონეს, თუ იგი დაუყოვნებლივ და სრულად დაასუფთავებს ფეკალური მასებით დაბინძურებულ ტერიტორიას.

მუხლი 34. ცხოველის სხეულის ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება

1. 20 კგ-მდე ცხოველის სხეულის ნარჩენით (მათ შორის, სასაკლაოდან) გარემოს დანაგვიანება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 150 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

2. 20 კგ ან 20 კგ-ზე მეტი ცხოველის სხეულის ნარჩენით (მათ შორის, სასაკლაოდან) გარემოს დანაგვიანება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 300 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.

შენიშვნა: ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი, ვალდებულია დაუყოვნებლივ დაასუფთაოს ცხოველის სხეულის ნარჩენებით დანაგვიანებული ტერიტორია.

მუხლი 35. მუნიციპალური არასახიფათო ნარჩენების ღია წესით ან არადანიშნულების საწვავ დანადგარში დაწვა

1. მუნიციპალური არასახიფათო ნარჩენების (ფოთლების, ბალის/პარკის ნარჩენების, საყოფაცხოვრებო ნარჩენების) ღია წესით ან არადანიშნულების საწვავ დანადგარში დაწვა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

2. მუნიციპალური არასახიფათო ნარჩენების (გარდა ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენებისა) (მათ შორის, საბურავის, რეზინის და სხვა ელასტომერული მასალის) ღია წესით ან არადანიშნულების საწვავ დანადგარში დაწვა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

მუხლი 36. სახიფათო ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული მოთხოვნებისა და ვალდებულებების შეუსრულებლობა

1. სახიფათო ნარჩენების საკანალიზაციო სისტემაში ან მიწისქვეშა ან/და ზედაპირულ წყლებში ჩაშვება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 400 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.

2. სახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან სხვა ქმედება, ჩადენილი ნარჩენების შეგროვების კონტეინერის გარეთ, –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 400 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.

3. სახიფათო ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე ინსინერატორის გარეთ დაწვა –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1500 ლარის ოდენობით.

4. სახიფათო ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე ნარჩენების დამუშავების ობიექტის გარეთ დამუშავება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1500 ლარის ოდენობით.

შენიშვნა: ამ მუხლის საჭიროებისათვის დანიშნული ექსპერტიზის ჩატარების ღირებულებას იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნულმა ექსპერტიზამ ნარჩენები სახიფათოდ ცნო, აანაზღაურებს პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი.

მუხლი 37. ნარჩენების ტრანსპორტირებისას ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან დაზინძურება

1. არასახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას არასახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან დაზინძურება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 400 ლარის ოდენობით.

2. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას სახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან დაზინძურება –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 350 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 800 ლარის ოდენობით.

მუხლი 38. სახიფათო ნარჩენების სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობის გარეშე ტრანსპორტირება

სახიფათო ნარჩენების სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობის გარეშე ტრანსპორტირება –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

მუხლი 39. სახიფათო ნარჩენების სხვა ნარჩენებთან, ნივთიერებებთან ან მასალებთან შერევა

1. 20 კგ-ზე ნაკლები სახიფათო ნარჩენის სხვა ნარჩენებთან, ნივთიერებებთან ან მასალებთან შერევა სამინისტროს წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 300 ლარის ოდენობით.

2. 20 კგ ან 20 კგ-ზე მეტი სახიფათო ნარჩენის სხვა ნარჩენებთან, ნივთიერებებთან ან მასალებთან შერევა სამინისტროს წინასწარი წერილობითი თანხმობის გარეშე –

გამოიწვევს ფიზიკური პირის დაჯარიმებას 550 ლარის ოდენობით, იურიდიული პირის დაჯარიმებას 1500 ლარის ოდენობით.

მუხლი 40. ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების ან მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის დარღვევა

1. ნარჩენების შეგროვება ან/და ტრანსპორტირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.

2. არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების ობიექტის მოწყობა და ოპერირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 2000 ლარის ოდენობით.

3. წელიწადში 2-დან 10 ტონამდე სახიფათო ნარჩენის შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 2000 ლარის ოდენობით.

4. ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის მოწყობა და ოპერირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 2000 ლარის ოდენობით.

5. ამ კოდექსით გათვალისწინებული რეგისტრაციის პირობების შეუსრულებლობა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.

6. მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის დარღვევა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 2000 ლარის ოდენობით.

7. მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის ამ კოდექსით გათვალისწინებულ ვადაში შეუმუშავებლობა ან/და აღნიშნული გეგმით განსაზღვრული ღონისძიებების განუხორციელებლობა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 5000 ლარის ოდენობით.

მუხლი 41. არსებული ნაგავსაყრელის ოპერირების ვადისა და პირობების დარღვევა

არსებული ნაგავსაყრელის ოპერირების ამ კოდექსით დადგენილი ვადისა და პირობების დარღვევა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 3000 ლარის ოდენობით.

მუხლი 42. კომპანიის გარემოსდაცვითი მმართველის განსაზღვრის ან/და მისი ვინაობის სამინისტროსთვის შეტყობინების ვალდებულების შეუსრულებლობა

კომპანიის გარემოსდაცვითი მმართველის განსაზღვრის ან/და მისი ვინაობის სამინისტროსთვის შეტყობინების ვალდებულების შეუსრულებლობა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

მუხლი 43. კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის წარდგენის მოთხოვნების დარღვევა

1. მუნიციპალიტეტის მოთხოვნის შემთხვევაში კომპანიის მიერ კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის მიუწოდებლობა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.
2. კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის დადგენილ ვადაში წარუდგენლობა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 250 ლარის ოდენობით.

მუხლი 44. ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულების შეუსრულებლობა

ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულების შეუსრულებლობა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.

მუხლი 45. სახიფათო ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული სპეციალური ვალდებულებების შეუსრულებლობა

1. სახიფათო ნარჩენებთან მომუშავე პერსონალის ინფორმირებისა და შესაბამისი სწავლების ჩატარების ვალდებულების შეუსრულებლობა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 200 ლარის ოდენობით.
2. სახიფათო ნარჩენების სეპარირებისა და შეგროვების სისტემის შექმნისა და დანერგვის ვალდებულების შეუსრულებლობა – გამოიწვევს დაჯარიმებას 600 ლარის ოდენობით.

მუხლი 46. ამ კოდექსის 47-ე მუხლით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოს მოთხოვნათა შეუსრულებლობა

1. ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენის შემდეგ მისი აღმოფხვრის თაობაზე სამართალდარღვევის შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობის დადგენილ ვადაში შეუსრულებლობა –

გამოიწვევს ადმინისტრაციული სახდელის დადებას (ჯარიმის დაკისრებას) ამ კოდექსის იმ მუხლის ან მუხლის ნაწილის სანქციის ფარგლებში, რომლის დარღვევის გამოც პირს დაეკისრა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის აღმოფხვრა.

2. ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოს თანამშრომლის მიერ უფლების განხორციელებისა და მოვალეობის შესრულებისათვის ხელის შეშლა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 5 000 ლარის ოდენობით.

3. ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოს თანამშრომლის კანონიერი მოთხოვნის შეუსრულებლობა (მათ შორის, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტის, მასალისა და ინფორმაციის წარუდგენლობა, შემოწმების პროცესში შესამოწმებელი ობიექტის მიერ

წარმომადგენლობის უზრუნველყოფის მოთხოვნის უგულებელყოფა) – გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

მუხლი 47. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოება

1. ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის წარმოება და სანქციის შეფარდება ხორციელდება ამ კოდექსითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით დადგენილი წესებით.

2. ამ კოდექსის 31-ე–46-ე მუხლებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის განმეორებით ჩადენა გამოიწვევს შესაბამისი ჯარიმის ოდენობის გაორმაგებას.

3. ამ კოდექსის 31-ე–35-ე და 37-ე მუხლებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის სახელმწიფო ნაკრძალის, ეროვნული პარკის ბუნების მკაცრი დაცვის ზონის, ბუნების ძეგლის, ბიოსფერული რეზერვატის ბირთვის (ბუნების მკაცრი დაცვის) ზონის, მსოფლიო მემკვიდრეობის უბნის, საერთაშორისო მნიშვნელობის ჭარბტენიანი ტერიტორიის დადგენილი საზღვრების ფარგლებში ჩადენა გამოიწვევს შესაბამისი ჯარიმის ოდენობის გაორმაგებას, ხოლო აღნიშნული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის განმეორებით ჩადენა – შესაბამისი ჯარიმის ოდენობის გაოთხმაგებას.

4. სანებართვო პირობების დარღვევის შემთხვევაში გამოიყენება „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონითა და საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით დადგენილი წესები.

5. ამ თავით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობის დაკისრება დამრღვევს არ ათავისუფლებს გარემოსთვის მიყენებული ზიანის დადგენილი ოდენობითა და წესით ანაზღაურების ვალდებულებისაგან.

6. ამ კოდექსის 31-ე–36-ე და 39-ე–42-ე მუხლებით, 43-ე მუხლის მე-2 ნაწილით და 44-ე–46-ე მუხლებით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმებს ადგენენ სამინისტროს სისტემაში შემაჯავლი დაწესებულებების უფლებამოსილი თანამშრომლები.

7. ამ კოდექსის 31-ე, 32-ე, 33-ე და 34-ე მუხლებით, 36-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, 37-ე და 38-ე მუხლებით და მე-40 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმებს ადგენენ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს უფლებამოსილი ორგანოს თანამშრომლები.

8. ამ კოდექსის 31-ე–35-ე მუხლებით, 36-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით, 39-ე მუხლით და 43-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა შესახებ ოქმებს ადგენს ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს უფლებამოსილი თანამშრომელი ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილი ფიზიკური ან/და იურიდიული პირი. (19.02.2015 N 3098)

9. რაიონული (საქალაქო) სასამართლო განიხილავს ამ კოდექსის 31-ე–46-ე მუხლებით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეებს.

10. სამინისტროს სისტემაში შემაჯავლი დაწესებულებების უფლებამოსილ თანამშრომლებს აქვთ ამ კოდექსის 31-ე მუხლის პირველი, მე-2 და მე-4–მე-9 ნაწილებით, 32-ე–36-ე და 39-ე–42-ე მუხლებით, 43-ე მუხლის მე-2 ნაწილით და

44-ე-46-ე მუხლებით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების განხილვისა და ადმინისტრაციული სახდელების დადების უფლება.

11. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს უფლებამოსილი ორგანოს თანამშრომლებს აქვთ ამ კოდექსის 31-ე, 32-ე, 33-ე და 34-ე მუხლებით, 36-ე მუხლის მე-2 ნაწილით, 37-ე და 38-ე მუხლებით და მე-40 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების განხილვისა და ადმინისტრაციული სახდელების დადების უფლება.

12. ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს უფლებამოსილ თანამშრომელს ან ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს მიერ უფლებამოსილ ფიზიკურ ან/და იურიდიულ პირს აქვს ამ კოდექსის 31-ე-35-ე მუხლებით, 36-ე მუხლის პირველი და მე-2 ნაწილებით, 39-ე მუხლით და 43-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა საქმეების განხილვისა და ადმინისტრაციული სახდელების დადების უფლება. (19.02.2015 N 3098)

13. ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენის შემთხვევაში, თუ სამართალდარღვევა არ საჭიროებს ადმინისტრაციულ გამოკვლევას, სამართალდარღვევის შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე პირი ადგილზე განიხილავს ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეს და დამრღვევს ადგილზევე შეუფარდებს ადმინისტრაციულ სახდელს.

14. ამ მუხლის მე-12 ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში ჯარიმა ადგილზე არ გადაიხდევინება და დამრღვევს ადგილზე გამოეწერება საჯარიმო ქვითარი, რომელიც იმავდროულად არის ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი.

15. ამ მუხლის მე-13 ნაწილით გათვალისწინებული საჯარიმო ქვითარის ფორმას და მისი შევსების, ჩაბარებისა და წარდგენის წესს კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით განსაზღვრავს შესაბამისად სამინისტრო, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტრო, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლობითი ორგანო.

16. ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევისათვის შედგენილი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი დამრღვევის მიერ საჩივრდება სასამართლოში.

თავი XI

გარდამავალი და დასკვნითი დებულებები

მუხლი 48. ამ კოდექსის ამოქმედებასთან დაკავშირებული გარდამავალი დებულებები

1. ამ კოდექსის მე-11 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგია და მე-12 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმა მიღებულ იქნეს 2015 წლის 31 დეკემბრამდე.

2. სამინისტრომ ამ კოდექსის მე-11 მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სტრატეგია შეიმუშაოს 2019 წლის 31 დეკემბრამდე.

3. ამ კოდექსის მე-13 მუხლით გათვალისწინებული მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმა თითოეულმა მუნიციპალიტეტმა მიიღოს 2017 წლის 31 დეკემბრამდე.

4. ამ კოდექსის მე-14 მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული კომპანიის ნარჩენების მართვის პირველი გეგმა შეიმუშავდეს 2016 წლის 31 დეკემბრამდე.

5. ამ კოდექსის 31-ე მუხლის პირველი ნაწილით, მე-7 ნაწილით (გარდა იურიდიული პირისა), მე-9 ნაწილით (გარდა იურიდიული პირისა) და 35-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა შესაბამისი მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლობითი ორგანოს აქტით განსაზღვრულ დასახლებული პუნქტების ტერიტორიებზე, სადაც არ ფუნქციონირებს მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და გატანის სისტემა, არ გავრცელდება ამ კოდექსის ამოქმედებიდან 1 წლის განმავლობაში.

მუხლი 49. ამ კოდექსის საფუძველზე მისაღები და გამოსაცემი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები

1. საქართველოს მთავრობამ 2015 წლის 1 აგვისტომდე მიიღოს:

ა) „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად;

ბ) „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის 22-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად;

გ) „ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის 29-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად.

2. საქართველოს მთავრობამ 2016 წლის 1 თებერვლამდე მიიღოს:

ა) „მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის მე-16 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად;

ბ) „ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის 26-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად;

გ) „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის მე-20 მუხლის შესაბამისად.

3. საქართველოს მთავრობამ 2017 წლის 1 თებერვლამდე მიიღოს „ნარჩენების ინსინერაციისა და თანაინსინერაციის პირობების შესახებ“ დადგენილება ამ კოდექსის მე-7 მუხლის მე-9 ნაწილის შესაბამისად.

4. 2019 წლის 1 თებერვლამდე სამინისტრომ საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროსთან და დაინტერესებულ პირებთან თანამშრომლობით შეიმუშაოს და საქართველოს მთავრობას მისაღებად წარუდგინოს დადგენილებების პროექტები ამ კოდექსის მე-9 მუხლის მე-5 ნაწილის შესაბამისად.

5. 2016 წლის 1 თებერვლამდე საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტრომ სამინისტროსთან ერთად შეიმუშაოს და საქართველოს მთავრობას მისაღებად წარუდგინოს ერთი ან რამდენიმე კანონქვემდებარე აქტის პროექტი/პროექტები, რომლითაც/რომლებითაც განისაზღვრება ნარჩენების ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები, ამ კოდექსის მე-6 მუხლის მე-6 ნაწილის და მე-7 მუხლის მე-7 ნაწილის შესაბამისად.

6. 2017 წლის 1 თებერვლამდე საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრომ და სამინისტრომ გამოსცენ ერთობლივი კანონქვემდებარე აქტი სამედიცინო ნარჩენების მართვის შესახებ ამ კოდექსის მე-6 მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად.

7. 2017 წლის 1 თებერვლამდე საქართველოს სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ და სამინისტრომ გამოსცენ ერთობლივი კანონქვემდებარე აქტი

ცხოველური ნარჩენების მართვის შესახებ ამ კოდექსის მე-6 მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად.

8. 2015 წლის 1 აგვისტომდე საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრმა გამოსცეს „კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესის დამტკიცების შესახებ“ ბრძანება ამ კოდექსის მე-14 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად.

მუხლი 50. კოდექსის ამოქმედება

1. ეს კოდექსი, გარდა ამ კოდექსის მე-7 მუხლის მე-7 ნაწილისა, მე-9 მუხლისა, მე-15 მუხლის პირველი ნაწილისა, მე-16 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტისა, მე-18 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტისა, 26-ე, 29-ე, 30-ე და 38-ე მუხლებისა, მე-40 მუხლის პირველი-მე-6 ნაწილებისა, 42-ე, 44-ე და 45-ე მუხლებისა, ამოქმედდეს 2015 წლის 15 იანვრიდან.

2. ამ კოდექსის მე-15 მუხლის პირველი ნაწილი, მე-40 მუხლის მე-6 ნაწილი და 42-ე მუხლი ამოქმედდეს 2016 წლის 1 თებერვლიდან.

3. ამ კოდექსის 29-ე, 30-ე და 44-ე მუხლები ამოქმედდეს 2016 წლის 1 აგვისტოდან.

4. ამ კოდექსის 26-ე მუხლი და მე-40 მუხლის პირველი-მე-5 ნაწილები ამოქმედდეს 2016 წლის 1 სექტემბრიდან.

5. ამ კოდექსის მე-7 მუხლის მე-7 ნაწილი, მე-18 მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტი, 38-ე და 45-ე მუხლები ამოქმედდეს 2017 წლის 1 თებერვლიდან.

6. ამ კოდექსის მე-9 მუხლი და მე-16 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტი ამოქმედდეს 2019 წლის 1 თებერვლიდან.

საქართველოს პრეზიდენტი
მარგველაშვილი

გიორგი

ქუთაისი,

26 დეკემბერი 2014 წ.

N2994-რს

დანართი 1

აღდგენის ოპერაციები

- R 1 საწვავად ან სხვაგვარი გამოყენება ენერჯის მისაღებად
- R 2 გამხსნელის აღდგენა (რეგენერაცია)
- R 3 იმ ორგანული ნივთიერებების რეციკლირება/აღდგენა, რომლებიც არ გამოიყენება, როგორც გამხსნელები (მათ შორის, კომპოსტირება და სხვა ბიოლოგიური ტრანსფორმაციის პროცესები)[1]
- R 4 მეტალების ან მეტალების ნაერთების რეციკლირება/აღდგენა
- R 5 სხვა არაორგანული ნივთიერებების რეციკლირება/აღდგენა[2]
- R 6 მჟავების ან ფუძეების რეგენერაცია
- R 7 კომპონენტების აღდგენა დაბინძურების შესამცირებლად
- R 8 კატალიზატორებიდან კომპონენტების აღდგენა

R 9 ნავთობპროდუქტების ხელახალი გამოხდა ან სხვაგვარი ხელახალი გამოყენება R 10 მიწის დამუშავება, რასაც სარგებელი მოაქვს სოფლის მეურნეობისთვის ან აუმჯობესებს ეკოლოგიურ მდგომარეობას

R 11 R1-დან R10-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ნებისმიერი ოპერაციის შედეგად მიღებული ნარჩენების გამოყენება

R 12 ნარჩენების გაცვლა R1-დან R11[3]-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ოპერაციების განსახორციელებლად

R 13 R1-დან R12-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ნებისმიერი ოპერაციისთვის განკუთვნილი ნარჩენების დასაწყობება (ეს არ მოიცავს ნარჩენების წარმოქმნის ადგილზე დროებით დასაწყობებას, შეგროვებისთვის მომზადებას)

[1] ეს მოიცავს გაზიფიკაციასა და პიროლიზს.

[2] ეს მოიცავს ნიადაგის გაწმენდას, რის შედეგადაც ხდება ნიადაგის აღდგენა და არაორგანული სამშენებლო მასალების რეციკლირება.

[3] თუ სხვა R კოდი არ გამოიყენება, აქ იგულისხმება წინასწარი დამუშავება აღდგენამდე, კერძოდ, დაშლა, სორტირება, დასრესა, კომპაქტირება, პალეტირება, გამრობა, დაქუცმაცება, გადაფუთვა, სეპარირება ან შერევა, R1-დან R11-მდე კოდებში მოცემული რომელიმე ოპერაციის განსახორციელებლად ჩაბარებამდე.

დანართი II

განთავსების ოპერაციები

D 1 მიწაში ან მიწაზე განთავსება (მაგ., ნარჩენების ნაგავსაყრელზე განთავსება და სხვ.)

D 2 ნიადაგის დამუშავება (მაგ., ნიადაგში ჩაშვებული თხევადი ან ლექისებრი ნარჩენების ბიოდეგრადირება და სხვ.)

D 3 ღრმა ჩაშვება (მაგ., ნარჩენების ქაბურღილებში, მარილოვან თაღებში ან ბუნებრივ რეზერვუარებში ჩაშვება და სხვ.)

D 4 ზედაპირული ჩაშვება (მაგ., თხევადი ან ლექისებრი ნარჩენების ქვაბულებში, გუბურებში ან აუზებში ჩაშვება და სხვ.)

D 5 სპეციალურად მოწყობილ ნაგავსაყრელზე განთავსება (მაგ., ნარჩენების ცალკე უჯრედებში განთავსება, რომლებიც დახურულია და იზოლირებულია ერთმანეთისგან და გარემოსგან, და სხვ.)

D 6 წყალსატევებში (გარდა ზღვებისა და ოკეანეებისა) ჩაშვება

D 7 ზღვებსა და ოკეანეებში ჩაშვება, მათ შორის, ზღვის ფსკერზე ჩამარხვა

D 8 ბიოლოგიური დამუშავება, რომელიც არ არის მოცემული ამ დანართში და რომლის შედეგად მიღებული საბოლოო ნაერთები ან ნარევი D1-დან D12-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ოპერაციების საშუალებით არის განთავსებული

D 9 ფიზიკურ-ქიმიური დამუშავება, რომელიც არ არის მოცემული ამ დანართში და რომლის შედეგად მიღებული საბოლოო ნაერთები ან ნარევი D1-დან D12-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ოპერაციების საშუალებით არის განთავსებული (მაგ., აორთქლება, გამრობა, კალცინირება და სხვ.)

D 10 მიწაზე ინსინერაცია

D 11 ზღვაში ინსინერაცია[1]

- D 12 მუდმივი დასაწყობება (მაგ., კონტეინერების მალაროში განთავსება და სხვ.)
- D 13 შერევა D1-დან D12-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ოპერაციების დაწყებამდე[2]
- D 14 გადაფუთვა D1-დან D13-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ოპერაციების დაწყებამდე
- D 15 D1-დან D14-ის ჩათვლით კოდებში ჩამოთვლილი ოპერაციების მიმდინარეობის დროს შენახვა (ეს არ მოიცავს ნარჩენების წარმოქმნის ადგილზე დროებით დასაწყობებას, შეგროვებისთვის მომზადებას)
- [1] ეს ოპერაცია აკრძალულია საერთაშორისო კონვენციებით.
- [2] თუ სხვა D კოდი არ გამოიყენება, აქ იგულისხმება წინასწარი დამუშავება განთავსებამდე, კერძოდ, სორტირება, დასრესა, კომპაქტირება, პალეტირება, გაშრობა, დაქუცმაცება ან სეპარირება, D1-დან D12-მდე კოდებში მოცემული რომელიმე ოპერაციის განსახორციელებლად ჩაბარებამდე.

დანართი III

სახიფათო ნარჩენების განმსაზღვრელი მახასიათებლები

- „ფეთქებადი“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებიც შესაძლოა
- H 1 ცეცხლის ალის ზემოქმედებით აფეთქდეს, ან რომლებიც ხახუნის მიმართ უფრო მგრძობიარეა, ვიდრე დინიტრობენზოლი.
- „მქანგავი“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებიც სხვა ნივთიერებებთან,
- H 2 კერძოდ, აალებად ნივთიერებებთან, ურთიერთქმედებისას მაღალ ეგზოთერმულ რეაქციებს ავლენს.
- „ადვილად აალებადი“:
- თხევადი ნივთიერებები და პრეპარატები, რომელთა აალების ნიშნული 21°C-ზე ნაკლებია (მათ შორის, უკიდურესად აალებადი სითხეები);
 - ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებიც ჩვეულებრივ ტემპერატურაზე ჰაერთან ურთიერთქმედებისას ყოველგვარი ენერჯის გამოყენების გარეშე შესაძლოა გაცხელდეს და ცეცხლი გაუჩნდეს;
- H 3-A • მყარი ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებსაც აქვს უნარი, ცეცხლი გააჩინოს აალების წყაროსთან მცირე კონტაქტის დროსაც კი და რომლებიც აგრძელებს წვას ან შთანთქმას აალების წყაროსგან მოშორების შემდეგ;
- აირისებრი ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებიც ჰაერში აალებადია ჩვეულებრივ წნევაზე;
 - ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებიც წყალთან ან ნოტიო ჰაერთან ურთიერთქმედებისას საშიში ოდენობის ადვილად აალებად აირებს გამოყოფს.
- H 3-B „აალებადი“ – თხევადი ნივთიერებები და პრეპარატები, რომელთა აალების ნიშნული მეტია ან ტოლია 21°C-ისა და ნაკლებია ან ტოლია 55°C-ისა.
- „გამაღიზიანებელი“ – არაკოროზიული ნივთიერებები და პრეპარატები,
- H 4 რომლებმაც კანთან ან ლორწოვან მემბრანასთან დაუყოვნებელი, განგრძობადი ან განმეორებითი ურთიერთქმედებისას შესაძლოა ანთება გამოიწვიოს.

- H 5 „მავნე“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომელთა შესუნთქვა, ჩაყლაპვა ან კანში შეღწევა ჯანმრთელობისათვის საშიშია.
- H 6 „ტოქსიკური“ – ნივთიერებები და პრეპარატები (მათ შორის, მეტად ტოქსიკური ნივთიერებები და პრეპარატები), რომლებმაც შესუნთქვის, ჩაყლაპვის ან კანში შეღწევის შემთხვევაში შესაძლოა ჯანმრთელობის სერიოზული, მკვეთრი ან ქრონიკული დაზიანება ან სიკვდილიც კი გამოიწვიოს.
- H 7 „კანცეროგენული“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებმაც შესუნთქვის, ჩაყლაპვის ან კანში შეღწევის შემთხვევაში შესაძლოა სიმსივნე გამოიწვიოს ან მისი გაჩენის ალბათობა გაზარდოს.
- H 8 „კოროზიული“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებმაც შესაძლოა ცოცხალ ქსოვილთან ურთიერთქმედებისას დაშალოს იგი.
- H 9 „ინფექციური“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებიც შეიცავს ისეთ მიკროორგანიზმებს ან მათ ტოქსინებს, რომლებსაც, როგორც ცნობილია ან არსებობს საფუძვლიანი ეჭვი, შეუძლია გამოიწვიოს ადამიანის ან სხვა ცოცხალი ორგანიზმის დაავადება.
- H 10 „რეპროდუქციისთვის ტოქსიკური“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებმაც შესუნთქვის, ჩაყლაპვის ან კანში შეღწევის შემთხვევაში შესაძლოა არამემკვიდრეობითი თანდაყოლილი პათოლოგიები გამოიწვიოს ან მათი განვითარების ალბათობა გაზარდოს.
- H 11 „მუტაგენური“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებმაც შესუნთქვის, ჩაყლაპვის ან კანში შეღწევის შემთხვევაში შესაძლოა მემკვიდრეობითი გენეტიკური დეფექტები გამოიწვიოს ან მათი განვითარების ალბათობა გაზარდოს.
- H 12 ნარჩენები, რომლებიც წყალთან, ჰაერთან ან მჟავასთან ურთიერთქმედებისას ტოქსიკურ ან მეტად ტოქსიკურ აირებს გამოყოფს.
- H 13[1] „სენსიბილური“ – ნივთიერებები და პრეპარატები, რომლებმაც ჩაყლაპვის ან კანში შეღწევის შემთხვევაში შესაძლოა ჰიპერმგრძობიარე რეაქცია გამოიწვიოს, კერძოდ, მათ ხანგრძლივი ზემოქმედებისას შეიძლება დამახასიათებელი უარყოფითი გავლენა მოახდინონ.
- H 14 „ეკოტოქსიკური“ – ნარჩენები, რომლებიც უქმნის ან რომლებმაც შესაძლოა შეუქმნას დაუყოვნებელი ან განგრძობადი რისკი გარემოს ერთ ან რამდენიმე სექტორს.
- H 15 ნარჩენები, რომლებმაც განთავსების შემდეგ შესაძლოა გამოყოს სხვა ნივთიერება, მაგ., გამონაჟონი, რომელსაც აქვს H1–H14 კოდებში ჩამოთვლილი რომელიმე მახასიათებელი.
- [1] თუ ხელმისაწვდომია ტესტირების მეთოდები.

თავი II: ნარჩენების მართვის დაგეგმვა

ინფორმაცია ნარჩენების მართვის დაგეგმვის (სტრატეგიული ხედვა; კომპანიის მართვის გეგმა; გეგმის შეთანხმების წესი) შესახებ

ნარჩენების მართვის დაგეგმვის მიზანია ნარჩენების მართვის არსებული მდგომარეობის გაუმჯობესება, თანამედროვე მეთოდებისა და ტექნოლოგიების დანერგვის ხელშეწყობა და გრძელვადიან პერიოდში მართვის თანამედროვე სისტემების შექმნა, რომელიც სრულ შესაბამისობაში იქნება ნარჩენების მართვის ევროდირექტივებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებთან და სტანდარტებთან.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველოში არაერთი სასიკეთო ღონისძიება განხორციელდა ნარჩენების მართვის სფეროში. ამის მიუხედავად, წლების განმავლობაში დაგროვილი პრობლემების გადასაჭრელად საჭიროა მოხდეს სისტემური მიდგომის დანერგვა და ეფექტიანი ქმედებების განხორციელება.

ნარჩენების მართვა ითვალისწინებს რთული ინფრასტრუქტურული სისტემის არსებობას სეპარაციის, შეგროვების, ტრანსპორტირების, რეციკლირების, აღდგენისა და განთავსების ობიექტების ჩათვლით. ეფექტიანი ინფრასტრუქტურის შესაქმნელად საჭიროა შეფასებების არსებობა ეროვნულ, მუნიციპალურ და კომპანიის დონეებზე. საჭიროა, ქვეყანაში განისაზღვროს ნარჩენების მართვის მოკლევადიანი, საშუალოვადიანი და გრძელვადიანი სტრატეგიული ხედვები და ამოცანები. შესაბამისად, უნდა განხორციელდეს ნარჩენების მართვის დაგეგმარება, როგორც ეროვნულ, ისე ადგილობრივ დონეზე, რაც ხელს შეუწყობს ნარჩენების მართვის არსებული მდგომარეობის გაუმჯობესებასა და ნარჩენების მართვის მაღალი სტანდარტების დანერგვას.

ნარჩენების მართვის კოდექსი ითვალისწინებს 15 წლიანი ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგიის დოკუმენტის შემუშავებასა და მიღებას. ასევე, ყოველ 5 წელიწადში ერთხელ ნარჩენების მართვის ეროვნული სამოქმედო გეგმის შემუშავებასა და მიღებას. ამასთანავე, კოდექსი ორიენტირებულია ეროვნულ დონეზე ცალკეული პრობლემური ნარჩენების (აზბესტის ნარჩენები, მდგრადი ორგანული დამაბინძურებლები, ნახმარი ზეთები, სამედიცინო ნარჩენები, ცხოველური დარჩენები და სხვ.) მართვის დაგეგმვაზე.

ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგია და ეროვნული სამოქმედო გეგმა საქართველოს ნარჩენების მართვის პოლიტიკის განუყოფელი ნაწილია და ითვალისწინებს ნარჩენების მართვის კოდექსისა და საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ეტაპობრივ შესრულებას.

საერთაშორისო გამოცდილება ცხადყოფს, რომ ნარჩენების მართვა საკმაოდ რთული პროცესია. მართვის ისეთი სისტემის შექმნა, როგორც შესაბამისობაში იქნება მსოფლიოს ყველაზე განვითარებული ქვეყნების ანალოგიურ სისტემებთან, გარკვეულ დროს მოითხოვს. შესაბამისად, სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მიზანია შექმნას მყარი საფუძველი ქვეყანაში ნარჩენების

მართვის სისტემის ეტაპობრივი ჩამოყალიბებისა და განვითარებისთვის, საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილებისა და ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური სიტუაციის გათვალისწინებით. სამოქმედო გეგმაში მნიშვნელოვანი ადგილი ეთმობა შესაძლებლობების გაძლიერებასა და ცნობიერების ამაღლებას მართვის ყველა დონეზე.

სტრატეგიის პროექტში (მომზადებულია გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ საერთაშორისო და ადგილობრივი ექსპერტების მონაწილეობით და დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციების რეჟიმში) განსაზღვრულია სტრატეგიული ხედვა, მიზნები და ამოცანები. ხოლო, ეროვნული გეგმის პროექტში სტრატეგიული მიზნებიდან და ამოცანებიდან გამომდინარე განსახორციელებელი ღონისძიებები (ნარჩენების მართვის კოდექსის თანახმად, ნარჩენების მართვის ეროვნული სტრატეგია და გეგმა საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული უნდა იქნას 2015 წლის 31 დეკემბრამდე).

სტრატეგიის ხედვა შემდეგნაირია: „საქართველო ისწრაფვის გახდეს ნარჩენების პრევენციასა და რეციკლირებაზე ორიენტირებული ქვეყანა“.

სტრატეგიის ძირითადი მიზნებია:

1. კანონმდებლობა
2. ნარჩენების მართვის დაგეგმვა
3. ნარჩენების შეგროვება და ტრანსპორტირება
4. ნაგავსაყრელები
5. პრევენცია, ხელახალი გამოყენება, რეციკლირება და აღდგენა
6. ხარჯების ამოღება
7. მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება
8. მონაცემები ნარჩენების შესახებ
9. მართვის შესაძლებლობები

კოდექსი ასევე ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტების მიერ მუნიციპალური ნარჩენების მართვის, ხოლო კომპანიების მიერ კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმების შემუშავებას. აღნიშნული გეგმები შესაბამისობაში უნდა იყოს ეროვნულ გეგმასთან.

ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომლის საქმიანობის შედეგად წლის განმავლობაში 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი ან ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენი წარმოქმნება, ვალდებულია შეიმუშაოს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა. გეგმა ძირითადად უნდა მოიცავდეს:

- ა) წარმოქმნილი ნარჩენების შესახებ ინფორმაციას (კერძოდ, მონაცემებს მათი წარმოშობის, ნარჩენების ნუსხით განსაზღვრული ნარჩენების სახეობების, შემადგენლობის, რაოდენობის შესახებ);
- ბ) ნარჩენების პრევენციისა და აღდგენისთვის განსახორციელებელი ღონისძიებების შესახებ ინფორმაციას, განსაკუთრებით – სახიფათო ნარჩენების შემთხვევაში;
- გ) წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარირების მეთოდის, განსაკუთრებით – სახიფათო ნარჩენების სხვა ნარჩენებისგან განცალკევების მეთოდის აღწერას;
- დ) ნარჩენების დროებითი შენახვის მეთოდებსა და პირობებს;
- ე) ნარჩენების დამუშავებისთვის გამოყენებულ მეთოდებს ან/და იმ პირის შესახებ ინფორმაციას, რომელსაც ნარჩენები შემდგომი დამუშავებისთვის გადაეცემა.

კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმა ახლდება ყოველ 3 წელიწადში ან წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობის, რაოდენობის შეცვლის და დამუშავების პროცესში არსებითი ცვლილებების შეტანის შემთხვევაში. ამასთან, კომპანიის გეგმები უნდა შეთანხმდეს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროსთან. კომპანიებს, რომლებსაც ევალებათ გეგმების შემუშავება კოდექსის თანახმად დამატებით აქვთ ვალდებულება განსაზღვრონ (დანიშნონ) გარემოსდაცვითი მმართველი და მისი ვინაობის შესახებ ინფორმაცია (კერძოდ გარემოსდაცვითი მმართველის სახელი და გვარი) დაუყოვნებლივ მიაწოდონ სამინისტროს.

გარემოსდაცვითი მმართველის ნარჩენებთან დაკავშირებული მოვალეობებია:

- ა) კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადება და გაახლება;
- ბ) კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხორციელების ორგანიზება;
- გ) ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულებაზე შიდა კონტროლის განხორციელება.

ნარჩენების მართვის კოდექსის თანახმად, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანებით (#211, 04.08.2015) დამტკიცებულია კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესი, რომლითაც განსაზღვრულია გეგმის შეინაარსი, ძირითადი მოთხოვნები, გეგმის განხილვისა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცედურები.

სწავლების პროცესში დეტალურად იქნება განხილული ქვეყანაში ნარჩენების მართვის სტრატეგიული დაგეგმარებისა და მიდგომების, კომპანიების ნარჩენების მართვის დაგეგმვის, განხორციელებისა და მონიტორინგის საკითხები.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის ბრძანება №211

2015 წლის 4 აგვისტო

ქ. თბილისი

კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესის დამტკიცების შესახებ

„ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-13 მუხლის პირველი პუნქტის, „მთავრობის სტრუქტურის, უფლებამოსილებისა და საქმიანობის წესის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტისა და „ნარჩენების მართვის კოდექსი“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის მე-8 ნაწილის საფუძველზე, ვბრძანებ:

1. დამტკიცდეს კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების თანდართული წესი.
2. ეს ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე და გავრცელდეს 2015 წლის 1 აგვისტოდან წარმოშობილ ურთიერთობებზე.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი

რესურსების დაცვის მინისტრი

გიგლა აგულაშვილი

კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესი

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. ნარჩენების მართვის გეგმის განხილვისა და შეთანხმების წესი (შემდგომში – წესი) განსაზღვრავს საქართველოს ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-14 მუხლით გათვალისწინებული პირების მიერ ნარჩენების მართვის გეგმის (შემდგომში – გეგმა) შემუშავების, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში (შემდგომში – სამინისტრო) წარდგენის, განხილვისა და შეთანხმების პროცედურებსა და პირობებს.
2. გეგმა უნდა აკმაყოფილებდეს ნარჩენების მართვის კოდექსის მოთხოვნებს და შეესაბამებოდეს ნარჩენების მართვის ეროვნულ სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმას.
3. გეგმა არ უნდა აღემატებოდეს 3 წელს. წარმოქმნილი ნარჩენების სახეობის, რაოდენობის და დამუშავების პროცესში არსებითი ცვლილებების შეტანის შემთხვევაში უნდა განახლდეს გეგმა და განხილვისა და შეთანხმების მიზნით წარედგინოს სამინისტროს.
4. ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ იგივე მნიშვნელობა, რაც ნარჩენების მართვის კოდექსის (შემდგომში – კოდექსი) მე-3 მუხლით გათვალისწინებულ ტერმინებს.

მუხლი 2. რეგულირების სფერო

ეს წესი ვრცელდება ფიზიკურ ან იურიდიულ პირებზე (შემდგომში – დაინტერესებული პირი), რომელთა საქმიანობის შედეგად წლის განმავლობაში წარმოიქმნება:

- ა) 200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი;
- ბ) 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი;

გ) ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენი.

მუხლი 3. გეგმის შინაარსი

1. გეგმა შედგება შესავალი, აღწერილობითი და დასკვნითი ნაწილებისაგან.

2. შესავალი ნაწილი უნდა შეიცავდეს დაინტერესებული პირის შესახებ შემდეგ ინფორმაციას:

ა) სრული სახელწოდება;

ბ) სამართლებრივი ფორმა;

გ) იურიდიული მისამართი, მათ შორის, ფილიალის/წარმომადგენლობის მისამართი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში;

დ) რეგისტრაციის თარიღი;

ე) საიდენტიფიკაციო ნომერი;

ვ) ხელმძღვანელის და გარემოსდაცვითი მმართველის სახელი, გვარი, ელექტრონული ფოსტის მისამართი, ტელეფონისა და ფაქსის ნომრები;

ზ) საქმიანობის დეტალური აღწერა.

3. აღწერილობითი ნაწილი უნდა შეიცავდეს წლის განმავლობაში წარმოქმნილი თითოეული სახეობის ნარჩენების შესახებ შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ნარჩენის კოდი და დასახელება „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ მთავრობის დადგენილების შესაბამისად;

ბ) ფიზიკური მდგომარეობა;

გ) ნარჩენების რაოდენობა;

დ) სახიფათო ნარჩენის შემთხვევაში - მისი განმსაზღვრელი მახასიათებელი, კოდექსის III დანართის შესაბამისად.

4. დასკვნითი ნაწილი უნდა შეიცავდეს ნარჩენების მართვის შესახებ შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ნარჩენების პრევენციისა და აღდგენისთვის განსახორციელებელ ღონისძიებები;

ბ) წარმოქმნილი ნარჩენის შეგროვების და ტრანსპორტირების მეთოდები;

გ) სეპარირების მეთოდის აღწერა, განსაკუთრებით - სახიფათო ნარჩენების სხვა ნარჩენებისგან განცალკევების შესახებ;

დ) წარმოქმნილი ნარჩენების დროებითი შენახვის მეთოდები და პირობები;

ე) ნარჩენების დამუშავებისთვის გამოყენებული მეთოდები, დამუშავების ოპერაციის კოდის მითითებით – კოდექსის I და II დანართების მიხედვით;

ვ) სახიფათო ნარჩენების უსაფრთხო მართვისათვის ზომებისა და მომუშავე პერსონალის შესაბამისი სწავლების ღონისძიებები;

ზ) იმ პირის შესახებ ინფორმაცია, რომელსაც გადაეცემა ნარჩენები შეგროვების, ტრანსპორტირების ან/და დამუშავების მიზნით, შესაბამისი ნებართვის ან/და რეგისტრაციის მონაცემების მითითებით.

5. თუ გეგმა გათვალისწინებულია ერთ წელზე მეტი ვადით, ნარჩენების შესახებ ინფორმაცია უნდა მიეთითოს წლების მიხედვით, ცალ-ცალკე, ამ მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად.

6. გეგმის განხილვისა და შეთანხმების პროცესში სამინისტრო უფლებამოსილია მოითხოვოს სხვა დამატებითი ინფორმაცია ან/და მისი დამადასტურებელი დოკუმენტაცია.

მუხლი 4. გეგმის განხილვა და გადაწყვეტილების მიღება

1. გეგმა შემდგომი განხილვისა და შეთანხმების მიზნით, სამინისტროს წარედგინება ელექტრონული ფორმით, სამინისტროს ოფიციალური ვებგვერდის www.moe.gov.ge მეშვეობით. სამინისტრო განიხილავს წარმოდგენილ გეგმას და თანხმობის შემთხვევაში წერილობით აცნობებს დაინტერესებულ პირს მისი შეთანხმების შესახებ.
2. გეგმის განხილვისა და შეთანხმების საერთო ვადა არ უნდა აღემატებოდეს 30 დღეს.
3. იმ შემთხვევაში, თუ გეგმა ან/და თანდართული დოკუმენტები არ შეიცავს ამ წესის მე-3 მუხლით გათვალისწინებულ ინფორმაციას ან/და წარმოდგენილია მითითებულ მოთხოვნათა დარღვევით ან/და არ შეესაბამება კანონმდებლობით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, სამინისტრო წერილობით აცნობებს დაინტერესებულ პირს აღნიშნულის თაობაზე და შენიშვნების გათვალისწინებისთვის განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას, მაგრამ არაუმეტეს 30 დღისა. აღნიშნული პერიოდის განმავლობაში ჩერდება ამ მუხლის მეორე პუნქტით გათვალისწინებული ვადის დინება.
4. თუ დაინტერესებული პირი ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში არ წარმოადგენს დაზუსტებულ გეგმას ან/და შესაბამის დოკუმენტაციას, სამინისტრო წარმოდგენილ გეგმას დატოვებს განუხილველად.
5. სამინისტრო უფლებამოსილია მოაწყოს გეგმის განხილვა დაინტერესებულ პირთან ერთად. გეგმის განხილვისას ასევე შესაძლებელია მოწვეულ იქნეს იმ მუნიციპალიტეტის წარმომადგენელი, სადაც დაინტერესებული პირი საქმიანობას ეწევა.
6. მოთხოვნის შემთხვევაში გეგმა ხელმისაწვდომი უნდა იყოს კოდექსით უფლებამოსილი პირებისთვის.

თავი III: ნარჩენების კლასიფიკაცია

ინფორმაცია „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის

განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“

საქართველოს მთავრობის დადგენილების თაობაზე

ინფორმაცია საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესახებ

წარმოდგენილი საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის შემუშავება განაპირობა შემდეგმა გარემოებებმა:

საქართველომ ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების თანახმად უნდა უზრუნველყოს და შეიმუშაოს ნარჩენების მართვის ეროვნული კანონმდებლობა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან. ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების უმეტესობა ნარჩენების მართვას არეგულირებს ჩარჩო კანონების მეშვეობით და პროცედურულ და ტექნიკურ დეტალებზე ორიენტირებული კანონქვემდებარე აქტებით.

გარემოს დაცვისა და ნარჩენების მართვის საკითხები გათვალისწინებულია ასოცირების შესახებ ხელშეკრულების მეექვსე კარის, მესამე თავის 306-ე მუხლითა და ასევე XXVI დანართით, რომელიც გულისხმობს კანონმდებლობის დაახლოებას შესაბამის სფეროებში და მიუთითებს 2008/98/EC დირექტივაზე, რომელიც ნარჩენების მართვის საკითხებს ეხება.

„სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შემუშავების ვალდებულება გამომდინარეობს „ნარჩენების მართვის კოდექსი“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტით და გათვალისწინებულია ასოცირების დღის წესრიგის 2015 წლის ეროვნულ სამოქმედო გეგმის 414-ე საკითხად.

სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხისა და კლასიფიკაციის მიზანია ნარჩენების კლასიფიკაციის და მათი სახიფათო თვისებების დადგენის წესის განსაზღვრა, ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მის საფუძველზე გამოცემული კანონქვემდებარე აქტების სათანადო განხორციელების უზრუნველსაყოფად და შეესაბამება 2000/532/EC გადაწყვეტილებას, თუმცა გათვალისწინებულია მასში საერთაშორისო ექსპერტების რეკომენდაციები და პროექტში არსებობს მხოლოდ მცირედი განსხვავებები.

დადგენილებას თან ახლავს დანართის სახით ნარჩენების ნუსხა, რომელიც ეფუძნება ევროკავშირის 2000 წლის 3 მაისის 2000/532/EC გადაწყვეტილებას. ნარჩენების ნუსხაში გვხვდება ორნიშნა, ოთხნიშნა და ექვსნიშნა კოდები. გამარტივების მიზნით პროექტში ტერმინები განიმარტა და ჩამოყალიბდა როგორც ნარჩენების ჯგუფი (ორნიშნა კოდი), ნარჩენების ქვეჯგუფი (ოთხნიშნა კოდი) და ნარჩენის კოდი (ექვსნიშნა კოდი).

საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის მოსალოდნელი შედეგები

საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის მიღებით დადგინდება ნარჩენების კლასიფიკაციის წესები და პროცედურები, ასევე განისაზღვრება ნარჩენების წარმომქნელის მიერ ნარჩენების კლასიფიკაციის ზოგადი ვალდებულებები. დადგენილების პროექტში დანართის სახით წარმოდგენილია ნარჩენების ნუსხა, რომელიც ეფუძნება ევროკავშირის-კომისიის 2000 წლის 3 მაისის 2000/532/EC გადაწყვეტილებას.

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №426

2015 წლის 17 აგვისტო

ქ. თბილისი

სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ

მუხლი 1

საქართველოს ნარჩენების მართვის კოდექსის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტისა და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის შესაბამისად, დამტკიცდეს „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხა და კლასიფიკაცია“ დანართებთან ერთად.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე და გავრცელდეს 2015 წლის 1 აგვისტოდან წარმოშობილ ურთიერთობებზე.

პრემიერ-მინისტრი
ლარიბაშვილი

ირაკლი

სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხა და კლასიფიკაცია თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. მიზანი

სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხისა და კლასიფიკაციის მიზანია, ნარჩენების კლასიფიკაციისა და მათი სახიფათო თვისებების დადგენის წესის (შემდგომში – წესი) განსაზღვრა ნარჩენების მართვის კოდექსისა და მის საფუძველზე გამოცემული კანონქვემდებარე აქტების სათანადო განხორციელების უზრუნველსაყოფად.

მუხლი 2. რეგულირების სფერო

ეს წესი არეგულირებს ამ წესით განსაზღვრული ნარჩენების წარმომქმნელის მიერ ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით განსაზღვრული ნარჩენების კლასიფიცირებასთან დაკავშირებულ საკითხებს.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) ნარჩენების ჯგუფი (შემდგომში – ჯგუფი) – საქმიანობების შედეგად წარმოქმნილი, საქმიანობის სფეროს მიხედვით კლასიფიცირებული ნარჩენების სახეობათა ერთობლიობა, რომელსაც მინიჭებული აქვს ორნიშნა კოდი;

ბ) ნარჩენების ქვეჯგუფი (შემდგომში – ქვეჯგუფი) – საქმიანობების შედეგად წარმოქმნილი საერთო მახასიათებლების (მათ შორის, წყაროს) მქონე ნარჩენების სახეობათა ერთობლიობა, რომელსაც მინიჭებული აქვს ოთხნიშნა კოდი;გ) ნარჩენის კოდი (შემდგომში – კოდი) – ექვსნიშნა კოდი, რომელიც განსაზღვრავს კონკრეტულ ნარჩენს;

დ) ნარჩენის სარკისებური კოდი (შემდგომში – სარკისებური კოდი) – კოდის წყვილი ამ წესის II დანართის ნუსხის ერთსა და იმავე ქვეჯგუფში, რომლებიც ერთმანეთისგან განსხვავდებიან მხოლოდ სახიფათო ნივთიერებების არსებობით ან არარსებობით;

ე) ნარჩენების წარმომქმნელი – ფიზიკური ან იურიდიული პირი, ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლის „პ“ ქვეპუნქტისა და 29-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად;

ვ) ამ წესის მიზნებისათვის ასევე გამოიყენება ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლში მოცემული ტერმინები.

მუხლი 4. ნარჩენების წარმომქმნელის ვალდებულებები

1. ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია, ამ წესის მე-2 თავში განსაზღვრული პროცედურით მოახდინოს ნარჩენების კლასიფიკაცია კოდისა და სახიფათო თვისებების შესაბამისად.
2. ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია, მოახდინოს ნარჩენების ხელახალი კლასიფიკაცია იმ შემთხვევაში, თუ ნედლეულში ან/და პროცესში/საქმიანობაში ისეთი ცვლილებაა, რომლის შედეგად იცვლება ნარჩენების შემადგენლობა და/ან მახასიათებლები.
3. ნარჩენების წარმომქმნელს ეკრძალება სახიფათო ნივთიერებების ან ნარჩენების თავდაპირველი კონცენტრაციის დაწევით სახიფათო ნარჩენების კლასიფიკაცია არასახიფათო ნარჩენებად, ნარჩენების გაზავების ან შერევის გზით.
4. თუ ნარჩენების წარმომქმნელის იდენტიფიცირება შეუძლებელია, ნარჩენების კლასიფიკაციას ახორციელებს ნარჩენების მფლობელი.
5. კლასიფიკაციის ვალდებულება არ ვრცელდება საოჯახო მეურნეობასა და მოსახლეობაზე.
6. თუ სხვა ნორმატიული აქტით განსაზღვრულია სპეციფიკური ნარჩენების კლასიფიკაცია, დამატებით გამოიყენება სპეციფიკური კლასიფიკაცია.

თავი II

ნარჩენების კლასიფიკაციის პროცედურა

მუხლი 5. ნარჩენების კლასიფიკაცია

1. ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია, მოახდინოს საქმიანობის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების კლასიფიკაცია, ამ წესის II დანართში მოცემული ნარჩენების ნუსხიდან შესაბამისი კოდის მინიჭებით, შემდეგი თანმიმდევრობით:

ა) საქმიანობის სფეროს განსაზღვრა, რომელსაც განეკუთვნება ნარჩენების წარმოქმნელი, როგორც ეს მოცემულია ამ წესის I დანართის 01-12-ისა და 17-20-ის ჩათვლით, მოცემულ ნარჩენების ჯგუფებში;

ბ) ქვეჯგუფის განსაზღვრა იმ ჯგუფში, რომელიც ყველაზე უკეთ მიესადაგება ნარჩენების წყაროს იმ ჯგუფში, რომელიც არჩეულია ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტისა და ამ დადგენილების II დანართის შესაბამისად;

გ) ქვეჯგუფში კოდის განსაზღვრა ამ წესის II დანართის შესაბამისად; დ) იმ შემთხვევაში, თუ ამ წესის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად განსაზღვრულ ჯგუფებში მოცემული კოდი არ მიესადაგება მოცემული ნარჩენების სახეობას, ამ შემთხვევაში მოწმდება მე-13, მე-14 და მე-15 ჯგუფები, ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებში მოცემული ეტაპების გავლით;

ე) იმ შემთხვევაში, თუ „ა“, „ბ“, „გ“ და „დ“ ქვეპუნქტებით განსაზღვრულ ჯგუფებში მოცემული კოდი არ მიესადაგება მოცემული ნარჩენების სახეობას, მაშინ უნდა შემოწმდეს მე-16 ჯგუფი, ამ მუხლის პირველ პუნქტში მოცემული კლასიფიკაციით, „ბ“ და „გ“ ეტაპების ქვეპუნქტებში მოცემული ეტაპების გავლით.

2. იმ შემთხვევაში, თუ ნარჩენების შესაბამისი კოდი მე-16 ჯგუფში არ მოიძებნა, გამოიყენება კოდი შემდეგი დაბოლოებით – „XX YY 99“. აღნიშნული კოდი განეკუთვნება ყოველ კონკრეტულ ქვეჯგუფს, როგორც „განუსაზღვრელი სხვაგვარი ნარჩენი“ და ნარჩენების წარმოშობის წყარო განისაზღვრება ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად. ჯგუფი და ქვეჯგუფი უნდა შეესაბამებოდეს ნარჩენების წარმოშობის წყაროს.

3. იმ შემთხვევაში, თუ ამ წესის II დანართში ხელმისაწვდომია სარკისებური კოდი, ნარჩენების კლასიფიკაცია უნდა მოხდეს სახიფათო ნარჩენებად, ვარსკვლავით (*) აღნიშნული კოდით.

მუხლი 6. სახიფათო ნარჩენებად კლასიფიკაცია

1. ნარჩენები კლასიფიცირდება სახიფათო ნარჩენებად იმ შემთხვევაში, თუ იგი ამ წესის II დანართში მოცემულ ნარჩენების ნუსხაში აღნიშნულია ვარსკვლავით (*).

2. ნარჩენები ასევე კლასიფიცირდება სახიფათო ნარჩენებად, თუ მას აქვს ან შეიძლება ჰქონდეს ნარჩენების მართვის კოდექსის III დანართში მოცემული ერთი ან მეტი სახიფათო თვისება.

მუხლი 7. ნარჩენების პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტი

1. ნარჩენების წარმოქმნელის მიერ წარდგენილი პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტი მოიცავს შემდეგ ინფორმაციას:

ა) ნარჩენის კოდი და ნარჩენის დასახელება ამ წესის II დანართის შესაბამისად;

ბ) აღდგენა/განთავსების ოპერაციებისა და ნარჩენის სახიფათო თვისებების განმსაზღვრელი კოდი ნარჩენების მართვის კოდექსის დანართების შესაბამისად;

გ) „Y“ კოდი, „სახიფათო ნარჩენების გადაზიდვასა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ“ ბაზელის კონვენციის I დანართის შესაბამისად, მისი განსაზღვრის შესაძლებლობის შემთხვევაში.

2. ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში (შემდგომში – სამინისტრო) წარადგინოს ნარჩენების პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტი, ამ წესის III დანართის შესაბამისად, ელექტრონული ფორმით, სამინისტროს ოფიციალური ვებგვერდის – www.moe.gov.ge მეშვეობით.

3. თუ სამინისტრო აღმოაჩენს შეუსაბამობას ნარჩენების ინვენტარიზაციის დოკუმენტში, იგი დაუბრუნდება ნარჩენების წარმომქმნელს 30 კალენდარულ დღეში, რომელიც ვალდებულია, წარადგინოს ნარჩენების განახლებული პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტი მე-7 მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების შესაბამისად, სამინისტროს მოსაზრების მიღებიდან 30 კალენდარულ დღეში.

4. სამინისტრო კანონმდებლობით დადგენილი წესით უფლებამოსილია, ნებისმიერ დროს შეამოწმოს ნარჩენების წარმომქმნელის მიერ წარდგენილი ნარჩენების პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტაციაში წარდგენილი ინფორმაციის სიზუსტე.5. პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტი სამინისტროში ასევე წარდგენილი უნდა იქნეს ისეთი ახალი საქმიანობის დაწყების ან საქმიანობის ცვლილების შემთხვევაში, რომელთა შედეგად იცვლება ნარჩენების შემადგენლობა და მახასიათებლები – საქმიანობის დაწყების ან ცვლილების განხორციელებიდან არაუგვიანეს 2 თვის ვადაში.

მუხლი 8. არასახიფათო ნარჩენებად კლასიფიკაცია

1. მე-5 მუხლის მე-3 პუნქტით ან მე-6 მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული გარემოებების არსებობისას, სამინისტროს თანხმობით, ნარჩენებს შესაძლებელია მიენიჭოს არასახიფათო ნარჩენების კლასიფიკაცია იმ შემთხვევაში, თუ ნარჩენების წარმომქმნელი მიმართავს ასეთი მოთხოვნით სამინისტროს და წარადგენს წარმოქმნილი ნარჩენების არასახიფათოობის შესახებ მტკიცებულებას.

2. წარმოქმნილი ნარჩენების არასახიფათოობის შესახებ მტკიცებულება უნდა მოიცავდეს აკრედიტებული ლაბორატორიის დასკვნას, ნარჩენების არასახიფათოობის დასადგენად, ნარჩენების შემადგენლობაზე ჩატარებული ანალიზების საფუძველზე, ან/და იმ პროცესების/საქმიანობის მახასიათებლების შეფასებას, რომლიდანაც წარმოიქმნება ნარჩენები.

3. სამინისტრო უფლებამოსილია, არ დააკმაყოფილოს ნარჩენების წარმომქმნელის მოთხოვნა ნარჩენების არასახიფათოდ კლასიფიცირების შესახებ და დასაბუთებული გადაწყვეტილება აცნობოს მოთხოვნის მიღებიდან 30 კალენდარული დღის ვადაში.

მუხლი 9. გარდამავალი დებულება

ამ წესის მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული ნარჩენების წარმომქმნელები ვალდებული არიან, პირველადი ინვენტარიზაციის დოკუმენტი სამინისტროში წარადგინონ 2016 წლის 1 თებერვლიდან 2016 წლის 31 ივლისის ჩათვლით.

ნარჩენების ჯგუფების ნუსხა

- 01 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება გეოლოგიური დაზვერვითი-საძიებო სამუშაოების/გათხრების, სამთომადნო მოპოვების, სასარგებლო წიაღისეულის /მინერალების და კარიერების მექანიკური დამუშავებისა და შემდგომი დამუშავებისას
- 02 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება სასოფლო-სამეურნეო, მებალეობის, აქვაკულტურის, მეტყევეობის, სამონადირეო და თევზჭერის, საკვები პროდუქტის დამზადებისა და დამუშავებისას
- 03 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ხე-ტყის დამუშავებისას, ქაღალდის, მუყაოს, სამერქნე მასალის, პანელებისა და ავეჯის წარმოებისას
- 04 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ტყავის, ბეწვეულისა და საფეიქრო წარმოებისას
- 05 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ნავთობის რაფინირებისას, ბუნებრივი აირების გაწმენდისას და ნახშირის პიროლიზური დამუშავებისას
- 06 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება არაორგანული ქიმიური პროცესებიდან
- 07 ნარჩენები ორგანული ქიმიური პროცესებიდან
- 08 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ზედაპირის დამფერავი საშუალებების (საღებავები, ლაქები და მოჭიქვისას და ემალირებისას გამოყენებული საშუალებები), წებოვანი ნივთიერებების/შემკრავი მასალების, ლუქის დასადები მასალების და საბეჭდი მელნის წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენებისას (MFSU)
- 09 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ფოტოგრაფიული წარმოებიდან
- 10 არაორგანული ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება თერმული პროცესების შედეგად
- 11 არაორგანული, ლითონის შემცველი ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ლითონების დამუშავებისა და ლითონების ზედაპირის დამფერავი საშუალებებით დამუშავებისა და ფერადი ლითონების ჰიდრომეტალურგიული დამუშავების შედეგად
- 12 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ლითონებისა და პლასტმასის ფორმირებისა და ზედაპირების დამუშავებისას
- 13 ზეთის ნარჩენები (გარდა საკვებად გამოყენებული ზეთებისა, რომლებიც განხილულია 05, 12 და 19 თავებში)
- 14 ორგანული ნივთიერებების ნარჩენები, რომლებიც გამოიყენება გამხსნელად (გარდა 07 და 08 თავებისა)

- 15 შესაფუთი მასალის, აბსორბენტების, საწმენდი ნაჭრების, ფილტრებისა და დამცავი ტანსაცმლის ნარჩენები, რომლებიც გათვალისწინებული არ არის სხვა პუნქტებში
- 16 ნარჩენი, რომელიც სხვა პუნქტებში გათვალისწინებული არ არის
- 17 სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენები (ასევე მოიცავს საგზაო სამუშაოების ნარჩენებს დაბინძურებული ადგილებიდან)
- 18 ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ადამიანის ან ცხოველის სამედიცინო მომსახურებით ან/და მასთან დაკავშირებული კვლევების შედეგად (გარდა საკვები ობიექტების ნარჩენებისა, რომლებიც არ არის წარმოქმნილი რაიმე უშუალო სამედიცინო აქტივობის შედეგად)
- 19 ნარჩენები, ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმოების, ჩამდინარე წყლების გადამამუშავებელი საწარმოებისა და წყლის ინდუსტრიიდან
- 20 მუნიციპალური ნარჩენები და მსგავსი კომერციული, საწარმოო და დაწესებულებების ნარჩენები, რაც ასევე მოიცავს მცირედი ოდენობებით შეგროვებული ნარჩენების ერთობლიობას

საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 7 მარტის დადგენილება №115 - ვებგვერდი, 10.03.2016წ.

ნარჩენების ნუსხა

01	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება გეოლოგიური დაზვერვითი-სადიეზო სამუშაოების/გათხრების, სამთომადნო მოპოვების, სასარგებლო წიაღისეულის /მინერალების და კარიერების მექანიკური დამუშავებისა და შემდგომი დამუშავებისას
01 01	ნარჩენები სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებიდან
01 01 01	ნარჩენები ლითონის შემცველი სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებიდან
01 01 02	ნარჩენები ლითონის არშემცველი სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებიდან
01 03	ნარჩენები ლითონის შემცველი სასარგებლო წიაღისეულის შემდგომი ფიზიკური და ქიმიური დამუშავებიდან
01 03 04*	მუკავის გამომყოფი ნარჩენები სულფიდის მადანის შემდგომი დამუშავებისგან
01 03 05*	სახიფათო ნივთიერებების შემცველი სხვა ნარჩენები
01 03 06	ნარჩენები, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 03 04 და 01 03 05-ში
01 03 07*	სხვა ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს ლითონის შემცველი სასარგებლო წიაღისეულის შემდგომი ფიზიკური და ქიმიური დამუშავებიდან
01 03 08	სხვა მტვრისა და ფქვილისებრი ნარჩენი, რომელიც არ არის ნახსენები 01 03 07-ში.
01 03 09	წითელი შლამი ალუმინის წარმოების შედეგად, რომელიც არ არის ნახსენები 01 03 10-ში.
01 03 10*	წითელი შლამი მიღებული ალუმინის წარმოების შედეგად, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს და რომელიც არ არის ნახსენები 01 03 07-ში.
01 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
01 04	ნარჩენები მეტალის არშემცველი სასარგებლო წიაღისეულის შემდგომი ფიზიკური და ქიმიური დამუშავებიდან
01 04 07*	ნარჩენები, რომლებიც სახიფათო ნივთიერებებს შეიცავს მეტალის არშემცველი სასარგებლო წიაღისეულის შემდგომი ფიზიკური და ქიმიური დამუშავებიდან
01 04 08	სხვა ნარჩენი ხრეში და ქვის (ქანის) ნატეხები, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 04 07-ში
01 04 09	ნარჩენი ქვიშა და თიხა
01 04 10	მტვრისა და ფქვილისებრი ნარჩენი, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 04 07-ში
01 04 11	ნარჩენები პოტაშისა და ქვამარილის დამუშავებიდან, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 04 07-ში
01 04 12	ნარჩენები მინერალების გამდიდრებისა და გაწმენდისგან, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 04 07-სა და 01 04 11-ში

01 04 13	ნარჩენები ქვის გადამუშავებიდან და დაქუცმაცებიდან, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 04 07-ში
01 04 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიებში
01 05	ბურღვის შედეგად წარმოქმნილი შლამი და სხვა ნარჩენები
01 05 04	მტკნარი წყლის ჭაბურღილის ბურღვის შედეგად წარმოქმნილი შლამი და სხვა ნარჩენები
01 05 05*	ბურღვის შედეგად წარმოქმნილი ნავთობის შემცველი შლამი და სხვა ნარჩენები
01 05 06*	ბურღვის შედეგად წარმოქმნილი შლამი და ნარჩენები, რომლებიც სახიფათო ნივთიერებებს შეიცავს
01 05 07	ბურღვის შედეგად წარმოქმნილი ბარიტის შემცველი შლამი და სხვა ნარჩენები, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 05 05-სა და 01 05 06-ში
01 05 08	ბურღვის შედეგად წარმოქმნილი ქლორის შემცველი შლამი და სხვა ნარჩენები, რომლებიც არ არის ნახსენები 01 05 05-სა და 01 05 06-ში
01 05 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიებში
02	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება სასოფლო-სამეურნეო, მებაღეობის, აქვაკულტურის, მეტყევეობის, სამონადირეო და თევზჭერის, საკვები პროდუქტის დამზადებისა და დამუშავებისას
02 01	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება სასოფლო-სამეურნეო, მებაღეობის, აქვაკულტურის, მეტყევეობის, სამონადირეო და თევზჭერისგან
02 01 01	რეცხვისა და წმენდის შედეგად წარმოქმნილი ნალექი
02 01 02	ცხოველური ქსოვილების ნარჩენები
02 01 03	მცენარეული ქსოვილების ნარჩენები
02 01 04	ნარჩენი პლასტმასების (გარდა შესაფუთი მასალისა)
02 01 06	ცხოველთა ექსკრემენტები, შარდი და ნაკელი (მათ შორის, გაფუჭებული ჩალა), თხევადი ნარჩენები, ცალ-ცალკე შეგროვებული და გადამუშავებული
02 01 07	ნარჩენები ხე-ტყის მასალის გადამუშავებიდან
02 01 08*	აგროქიმიური ნარჩენები, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
02 01 09	აგროქიმიური ნარჩენები, რომელიც არ არის ნახსენები 02 01 08-ში
02 01 10	მეტალის ნარჩენი
02 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული
02 02	ნარჩენები ხორცის, თევზისა და სხვა ცხოველური წარმოშობის საკვები პროდუქტების მომზადებისა და დამუშავებიდან
02 02 01	რეცხვისა და გაწმენდის შედეგად წარმოქმნილი ლექი
02 02 02	ცხოველური ქსოვილების ნარჩენები
02 02 03	დამუშავებისა და გამოყენებისთვის გამოუსადეგარი მასალები
02 02 04	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული ლექი

02 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული
02 03	ხილის, ბოსტნეულის, მარცვლოვანი კულტურების, საკვები ცხიმების, კაკაოს, ყავის და თამბაქოს მომზადებისა და დამუშავების ნარჩენები; საკონსერვო წარმოების ნარჩენები; საფუარისა და საფუარის ექსტრაქტის წარმოება, მელასას მომზადება და ფერმენტაცია
02 03 01	რეცხვის, გასუფთავების, გათლის (კანის მოცილების), ცენტრიფუგირებისა და განცალკევების შედეგად მიღებული ლექი
02 03 02	კონსერვირებისათვის საჭირო საშუალებების ნარჩენები
02 03 03	გამხსნელების ექსტრაქტის ნარჩენები
02 03 04	დამუშავებისა და მოხმარებისათვის გამოუსადეგარი მასალები
02 03 05	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული ლექი
02 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
02 04	შაქრის დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენები
02 04 01	ჭარხლის გასუფთავებისა და რეცხვის შედეგად მიღებული მიწა
02 04 02	კალციუმის კარბონატი, რომელიც არ შეესაბამება ტექნიკურ მოთხოვნებს
02 04 03	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შედეგად მიღებული ლექი
02 04 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
02 05	რძის პროდუქტების წარმოების ნარჩენები
02 05 01	დამუშავებისა და მოხმარებისათვის გამოუსადეგარი მასალები
02 05 02	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული ლექი
02 05 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიებში
02 06	საცხობი და საკონდიტრო წარმოების ნარჩენები
02 06 01	დამუშავებისა და მოხმარებისთვის გამოუსადეგარი მასალები
02 06 02	კონსერვირებისათვის საჭირო საშუალებების ნარჩენები
02 06 03	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული ლექი
02 06 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
02 07	ალკოჰოლური და არალკოჰოლური სასმელების წარმოების ნარჩენები (გარდა ყავის, ჩაისა და კაკაოსი)
02 07 01	ნედლეულის მექანიკური შემცირების, რეცხვისა და გასუფთავების შედეგად მიღებული ნარჩენები
02 07 02	სპირტების დისტილირების (გამოხდის) შედეგად მიღებული ნარჩენები
02 07 03	ქიმიური დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენები
02 07 04	დამუშავებისა და მოხმარებისთვის გამოუსადეგარი მასალები
02 07 05	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული ლექი
02 07 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში

03	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ხე-ტყის დამუშავებისას, ქაღალდის, მუყაოს, სამექენე მასალის, პანელისა და ავეჯის წარმოებისას
03 01	ნარჩენები ხე-ტყის მასალის დამუშავებიდან და პანელისა და ავეჯის წარმოებიდან
03 01 01	ნარჩენი ქერქი და კორპი
03 01 04*	ნახერხი, ბურბუშელა, ნათალი, ხე-ტყის მასალა, ფანერები და შპონები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
03 01 05	ნახერხი, ბურბუშელა, ნათალი, ხე-ტყის მასალა, ფანერები და შპონები, რომლებიც არ არის ნახსენები 03 01 04
03 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული
03 02	ხის მასალის პრეზერვანტების ნარჩენები
03 02 01*	არაჰალოგენიზირებული ხის მასალის პრეზერვანტები
03 02 02*	ორგანოქლორირებული ხის მასალის პრეზერვანტები
03 02 03*	ლითონორგანული ხის მასალის პრეზერვანტები
03 02 04*	არაორგანული ხის მასალის პრეზერვანტები
03 02 05*	სხვა ხის მასალის პრეზერვანტები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
03 02 99	ხის მასალის პრეზერვანტები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული
03 03	ნარჩენები ცელულოზის, ქაღალდისა და მუყაოს წარმოებისა და დამუშავებიდან
03 03 01	ნარჩენი ქერქი და ხე
03 03 02	ნალექი და “მწვანე” ჩამდინარე წყლების ლექი (შავი ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ)
03 03 05	მათეთრებელი საშუალებების ნარჩენები ქაღალდის დამუშავებისგან
03 03 07	მექანიკურად დაშორებული ნარჩენები ნარჩენი ქაღალდისა და მუყაოს დამუშავებიდან
03 03 08	ქაღალდისა და მუყაოს გადამუშავების (რეციკლირების) ნარჩენები
03 03 09	კირის შლამის ნარჩენები
03 03 10	ბოჭკოს ნარჩენები ფენების ლექის მექანიკური დაშორებისაგან
03 03 11	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული ლექი, რომელიც არ არის ნახსენები 03 03 10-ში
03 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული
04	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ტყავის, ბეწვეულისა და საფეიქრო წარმოებისას
04 01	ტყავისა და ბეწვეულის წარმოების ნარჩენები
04 01 01	ტყავის დარჩენილი ნაჭრები და კირით დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენები
04 01 02	კირით დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენები

04 01 03*	გაუცხიმოვნების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ გამხსნელებს თხევადი ფაზის გარეშე
04 01 04	სათრიმვლავი ხსნარი, რომელიც შეიცავს ქრომს
04 01 05	სათრიმვლავი ხსნარი, რომელიც არ შეიცავს ქრომს
04 01 06	ლექი, ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შემდეგ, რომელიც შეიცავს ქრომს
04 01 07	ლექი, ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შემდეგ, რომელიც არ შეიცავს ქრომს
04 01 08	დამუშავებული ტყავის ნარჩენები (სარჩული, ანაჭრები, ნაკუწები, გასუფთავება/გაპრიალების შედეგად წარმოქმნილი მტვერი) რომელიც შეიცავს ქრომს
04 01 09	გადახვევის და საბოლოო დამუშავების ნარჩენები
04 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
04 02	საფეიქრო მრეწველობის ნარჩენები
04 02 09	კომპოზიტის მასალის ნარჩენი (იმპრეგნირებული ქსოვილები, ელასტომერი და პლასტომერი)
04 02 10	ორგანული მასალა ნატურალური პროდუქტებიდან (მაგ., საპოხი მასალა, ცვილი)
04 02 14*	ნარჩენები საბოლოო დამუშავების პროცესებიდან, რომლებიც შეიცავენ ორგანულ გამხსნელებს
04 02 15	ნარჩენები საბოლოო დამუშავების პროცესებიდან, გარდა 04 02 14 კოდით გათვალისწინებულის
04 02 16*	საღებრები და პიგმენტები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
04 02 17	საღებრები და პიგმენტები, გარდა 04 02 16 კოდით გათვალისწინებულის
04 02 19*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ლექი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
04 02 20	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შემდეგ წარმოქმნილი ლექი, გარდა 04 02 19 კოდით გათვალისწინებულის
04 02 21	დაუმუშავებელი საფეიქრო ბოჭკოების ნარჩენი
04 02 22	დამუშავებელი საფეიქრო ბოჭკოების ნარჩენი
04 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
05	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ნავთობის რაფინირებისას, ბუნებრივი აირების გაწმენდისას და ნახშირის პიროლიზური დამუშავებისას
05 01	ნავთობური შლამი და მყარი ნარჩენები
05 01 02*	დისტილატორში წარმოქმნილი ლექი
05 01 03*	რეზერვუარის ძირში წარმოქმნილი ლექი
05 01 04*	ალკილ მჟავას შლამი
05 01 05*	დაღვრილი ნავთობი
05 01 06*	საწარმოების, ხელსაწყოების ოპერირებისა და შეკეთების დროს წარმოქმნილი

	ლექი
05 01 07*	მჟავე გუდრონი
05 01 08*	სხვა ფისები
05 01 09*	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ წარმოქმნილი შლამი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
05 01 10	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შემდეგ წარმოქმნილი შლამი, გარდა 05 01 09 კოდით გათვალისწინებულის
05 01 11*	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება გაწმენდისგან საწვავების ტუტებთან ერთად
05 01 12*	ნავთობის შემცველი მჟავები
05 01 13	ქვების მკვებავი წყლის შლამი
05 01 14	ნარჩენები გამაგრილებელი სისტემის მილიდან
05 01 15*	ფილტრის დახარჯული თიხები
05 01 16	გოგირდის შემცველი ნარჩენები ნავთობის დესულფურიზაციისგან
05 01 17	ბიტუმი
05 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
05 06	ნახშირის პიროლიზური გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები
05 06 01*	მჟავე გუდრონი
05 06 03*	სხვა ფისები
05 06 04	ნარჩენები გამაგრილებელი სისტემის მილიდან
05 06 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
05 07	ნარჩენები ბუნებრივი აირის გაწმენდიდან
05 07 01*	ვერცხლისწყლის შემცველი ლექი
05 07 02	გოგირდის შემცველი ნარჩენები
05 07 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება არაორგანული ქიმიური პროცესებიდან
06 01	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება მჟავა ხსნარების წარმოებით, ფორმულირებით, მიწოდებითა და გამოყენებით (MFSU - წვმგ)
06 01 01*	გოგირდმჟავა და გოგირდოვანი მჟავა
06 01 02*	ქლორწყალბადმჟავა
06 01 03*	ფთორწყალბადმჟავა
06 01 04*	ფოსფორმჟავა და ფოსფოროვანი მჟავა
06 01 05*	აზოტმჟავა და აზოტოვანი მჟავა
06 01 06*	სხვა მჟავები
06 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში

06 02	ნარჩენი ტუტე ხსნარები
06 02 01*	კალციუმის ჰიდროქსიდი
06 02 03*	ამონიუმის ჰიდროქსიდი
06 02 04*	ნატრიუმის და კალიუმის ჰიდროქსიდი
06 02 05*	სხვა ტუტეები
06 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 03	ნარჩენი მარილები და მათი ხსნარები და მეტალის ოქსიდები
06 03 11*	მყარი მარილები და ხსნარები, რომლებიც შეიცავენ ციანიდებს
06 03 13*	მყარი მარილები და ხსნარები, რომლებიც შეიცავენ მძიმე მეტალებს
06 03 14	მყარი მარილები და ხსნარები, რომლებიც არ არის ნახსენები 06 03 11 და 06 03 13-ში
06 03 15*	მეტალის ოქსიდები, რომლებიც შეიცავს მძიმე მეტალებს
06 03 16	მეტალის ოქსიდები, რომლებიც არ არის ნახსენები 06 03 15-ში
06 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 04	ლითონის შემცველი ნარჩენები, როლებსაც არ ვხვდებით 06 03-ში
06 04 03*	დარიშხანის შემცველი ნარჩენები
06 04 04*	ვერცხლისწყლის შემცველი ნარჩენები
06 04 05*	მძიმე ლითონების შემცველი ნარჩენები
06 04 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 05	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ლექი
06 05 02*	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ლექი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
06 05 03	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ლექი, გარდა 06 05 02 კოდით განსაზღვრულის
06 06	ნარჩენები გოგირდის ქიმიური პროცესებიდან (წარმოება და ტრანსფორმაცია) და დესულფურირების პროცესებიდან
06 06 02*	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო სულფიდებს
06 06 03	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ სულფიდებს, რომლებსაც არ ვხვდებით 06 06 02-ში
06 06 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 07	ნარჩენები ჰალოგენების ქიმიური პროცესებიდან
06 07 01*	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ აზბესტს ელექტოლიზის შედეგად
06 07 02*	ქლორის წარმოებიდან მიღებული აქტივირებული ნახშირი
06 07 03*	ბარიუმის სულფატის ლექი, რომელიც შეიცავს ვერცხლისწყალს
06 07 04*	ხსნარები და მჟავები, მაგალითად, კონტაქტური მჟავა

06 07 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 08	სილიკონის წარმოების და სილიკონის ნაწარმის ნარჩენები
06 08 02*	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ქლორსილანებს
06 08 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 09	ნარჩენები ფოსფორის ქიმიური პროცესებიდან
06 09 02	ფოსფორის წიდა
06 09 03*	ნარჩენები კალციუმზე დაფუძნებული რეაქციისგან, რომლებიც შეიცავს ან დაბინძურებულია სახიფათო ნივთიერებებით
06 09 04	ნარჩენები კალციუმზე დაფუძნებული რეაქციისგან, რომლებიც არ გვხვდება 06 09 03-ში
06 09 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 10	ნარჩენები აზოტის ქიმიური პროცესებიდან და სასუქის წარმოებიდან
06 10 02*	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
06 10 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 11	ნარჩენები არაორგანული პიგმენტებისა და დამბურავი მასალების წარმოებიდან
06 11 01	თაბაშირი ტიტანის დიოქსიდის წარმოებიდან
06 11 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 13	ნარჩენები არაორგანული ქიმიური პროცესებიდან, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
06 13 01*	არაორგანული პესტიციდები, ბიოციდები და ხის მასალის პრეზერვანტები
06 13 02*	გამოყენებული აქტივირებული ნახშირი (გარდა 06 07 02)
06 13 03	ნახშირის ჭკარტლი
06 13 04*	აზბესტის დამუშავების ნარჩენი
06 13 05*	ჭკარტლი
06 13 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
07	ნარჩენები ორგანული ქიმიური პროცესებიდან
07 01	ძირითადი ორგანული ქიმიური ნაერთების წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
07 01 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები და დედა ხსნარი
07 01 03*	ორგანული ჰალოგენირებული გამხსნელები, სარეცხი სითხეები და დედა ხსნარი
07 01 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, სარეცხი სითხეები და დედა ხსნარი
07 01 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 01 08*	სხვა ნალექები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 01 09*	ჰალოგენირებული ფილტრების ნადები, გამოყენებული აბსორბენტები

07 01 10*	სხვა ფილტრების ნადები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 01 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 01 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, გარდა 07 01 11 კოდით გათვალისწინებულის
07 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
07 02	პლასტმასის, სინთეტური რეზინისა და ხელოვნური ბოჭკოვანი მასალების წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენებისას პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
07 02 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები და დედა ხსნარი
07 02 03*	ორგანული ჰალოგენირებული გამხსნელები, სარეცხი სითხეები და დედა ხსნარი
07 02 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, სარეცხი სითხეები და დედა ხსნარი
07 02 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 02 08*	სხვა მძიმე ნალექები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 02 09*	ჰალოგენირებული ფილტრების ნადები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 02 10*	სხვა ფილტრების ნადები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 02 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 02 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, გარდა 07 02 11 კოდით გათვალისწინებულის
07 02 13	პლასტმასის ნარჩენი
07 02 14*	ნარჩენები დანამატების შემცველი სახიფათო ნივთიერებების
07 02 15	ნარჩენები დანამატების, რომლებსაც არ ვხვდებით 07 02 14-ში
07 02 16*	სახიფათო სილიკონების შემცველი ნარჩენები
07 02 17	სილიკონების შემცველი ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 07 02 16-ში
07 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
07 03	ორგანული საღებავებისა და პიგმენტების წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები (გარდა 06 11)
07 03 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები და დედა ხსნარი
07 03 03*	ორგანული ჰალოგენირებული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები და დედა ხსნარი
07 03 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები და დედა ხსნარი
07 03 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 03 08*	სხვა კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 03 09*	ჰალოგენირებული ფილტრების ნადები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 03 10*	სხვა ფილტრების ნადები, გამოყენებული აბსორბენტები

07 03 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 03 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, განსხვავებული 07 03 11 პუნქტისა
07 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
07 04	ორგანული პესტიციდების წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები (გარდა 02 01 08 და 02 01 09), ხის შენარჩუნების აგენტები (გარდა 03 02) და სხვა ბიოციდები
07 04 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 04 03*	ორგანული ჰალოგენიზებული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 04 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 04 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 04 08*	სხვა კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 04 09*	ჰალოგენიზებული ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 04 10*	სხვა ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 04 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 04 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, გარდა 07 04 11 პუნქტით გათვალისწინებულის
07 04 13*	მყარი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 04 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
07 05	ფარმაცევტული წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
07 05 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 05 03*	ორგანული ჰალოგენიზებული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 05 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 05 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 05 08*	სხვა მძიმე ნალექები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 05 09*	ჰალოგენიზებული ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 05 10*	სხვა ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 05 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 05 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, გარდა 07

	05 11 პუნქტით გათვალისწინებული
07 05 13*	მყარი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 05 14	მყარი ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 07 05 13 პუნქტში
07 05 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
07 06	ცხიმების, საპოხი მასალის, სარეცხი მასალის, დეზინფექტანტების, საპნისა და კოსმეტიკის წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
07 06 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 06 03*	ორგანული ჰალოგენიზებული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 06 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 06 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 06 08*	სხვა კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 06 09*	ჰალოგენიზებული ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 06 10*	სხვა ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 06 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 06 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, გარდა 07 06 11 პუნქტით გათვალისწინებული
07 06 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
07 07	ქიმიკატებისა და ქიმიური პროდუქციის წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები, რომლებიც სხვა კატეგორიაში გათვალისწინებული არ არის
07 07 01*	წყალშემცველი თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 07 03*	ორგანული ჰალოგენიზებული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 07 04*	სხვა ორგანული გამხსნელები, თხევადი სარეცხი საშუალებები/სითხეები და დედა ხსნარი
07 07 07*	ჰალოგენირებული კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 07 08*	სხვა კუბური ნარჩენები და ქიმიური რეაქციის ნარჩენები
07 07 09*	ჰალოგენიზებული ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 07 10*	სხვა ფილტრების ნაღები, გამოყენებული აბსორბენტები
07 07 11*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
07 07 12	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებსაც არ ვხვდებით 07 07 11 პუნქტში

07 07 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
08	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ზედაპირის დამფერავი საშუალებების (საღებავები, ლაქები და მოჭიქვისას და ემალირებისას გამოყენებული საშუალებები), წებოვანი ნივთიერებების/შემკრავი მასალების, ლუქის დასადები მასალების და საბეჭდი მელნის წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენებისას (MFSU)
08 01	საღებავების და ლაქების წარმოების, მიღების, მიწოდების, გამოყენებისა და მოცილების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
08 01 11*	ნარჩენი საღებავი და ლაქი, რომელიც შეიცავს ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 01 12	ნარჩენი საღებავი და ლაქი, გარდა 08 01 11 პუნქტით გათვალისწინებული
08 01 13*	ნალექი საღებავის ან ლაქის, რომელიც შეიცავს ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 01 14	ნალექი საღებავის ან ლაქის, გარდა 08 01 13 პუნქტით გათვალისწინებული
08 01 15*	წყალშემცველი სუსპენზია, რომელიც შეიცავს საღებავს ან ლაქს, რომელიც შეიცავს ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 01 16	წყალშემცველი სუსპენზია, რომელიც შეიცავს საღებავს ან ლაქს, რომელსაც არ ვხვდებით 08 01 15 პუნქტში
08 01 17*	წყალშემცველი ნალექი, რომელიც შეიცავს საღებავს ან ლაქს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 01 18	ნარჩენი საღებავის ან ლაქის მოცილების შედეგად, გარდა 08 01 17 პუნქტით გათვალისწინებული
08 01 19*	წყალშემცველი სუსპენზია, რომელიც შეიცავს საღებავს ან ლაქს, რომელიც შეიცავს ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 01 20	წყალშემცველი სუსპენზია, რომელიც შეიცავს საღებავს ან ლაქს, გარდა 08 01 19 პუნქტით გათვალისწინებული
08 01 21*	საღებავის ან ლაქის მოსაცილებელი საშუალების ნარჩენები
08 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
08 02	ზედაპირების დასამუშავებელი/დამფერავი საშუალებებისა (მათ შორის, კერამიკული) წარმოების, მომზადების, რეალიზაციისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
08 02 01	ფქვილოვანი დასამუშავებელი/დამფერავი საშუალებების ნარჩენი
08 02 02	წყალშემცველი ნალექი/ წყლიანი ნალექი, რომელიც შეიცავს კერამიკულ მასალას
08 02 03	წყალშემცველი სუსპენზია, რომელიც შეიცავს კერამიკულ მასალას
08 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
08 03	საბეჭდი მელნის წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
08 03 07	წყალშემცველი ნალექი/ წყლიანი ნალექი, რომელიც შეიცავს მელანს

08 03 08	წყალმომცველი თხევადი ნარჩენი, რომელიც შეიცავს მელანს
08 03 12*	ნარჩენი მელანი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
08 03 13	ნარჩენი მელანი, რომელიც არ გვხვდება 08 03 12 პუნქტში
08 03 14*	მელნის ლექები, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
08 03 15	მელნის ლექები, რომელიც არ გვხვდება 08 03 14 პუნქტში
08 03 16*	გრავირებისთვის გამოყენებული გამხსნელების ნარჩენები
08 03 17*	პრინტერის ტონერი/მელანის ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
08 03 18	პრინტერის ტონერი/მელანის ნარჩენები, რომელიც არ გვხვდება 08 03 17 პუნქტში
08 03 19*	დისპერსიული ზეთი
08 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
08 04	წებოვანი ნივთიერებების/შემკრავი მასალების, ლუქის დასადები მასალების (მათ შორის, წყალგაუმტარი პროდუქცია) წარმოების, მიღების, მიწოდებისა და გამოყენების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
08 04 09*	წებოვანი და ლუქის დასადები მასალების ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 04 10	წებოვანი და ლუქის დასადები მასალების ნარჩენები, გარდა 08 04 09 პუნქტით გათვალისწინებული
08 04 11*	წებოვანი და ლუქის დასადები მასალების ნალექი, რომელიც შეიცავს ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 04 12	წებოვანი და ლუქის დასადები მასალების ნალექი, გარდა 08 04 11 პუნქტით გათვალისწინებული
08 04 13*	წყლოვანი ნალექი, რომელიც შეიცავს წებოვან და /ან ლუქის დასადებ მასალებს, რომლებიც შეიცავენ ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 04 14	წყალმომცველი ნალექი/ წყლიანი ნალექი, რომელიც შეიცავს წებოვან და ლუქის დასადებ მასალებს, გარდა 08 04 13 პუნქტით გათვალისწინებული
08 04 15*	წყალმომცველი თხევადი ნარჩენი, რომელიც შეიცავს წებოვან და /ან ლუქის დასადებ მასალებს, რომლებიც შეიცავენ ორგანულ გამხსნელებს ან სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
08 04 16	წყალმომცველი თხევადი ნარჩენი, რომელიც შეიცავს წებოვან და /ან ლუქის დასადები მასალებს, გარდა 08 04 15 პუნქტით გათვალისწინებული
08 04 17*	ფისის ზეთი
08 04 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
08 05	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
08 05 01*	ნარჩენი იზოციანატი
09	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ფოტოგრაფიული წარმოებიდან

09 01	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ფოტოგრაფიული ინდუსტრიიდან
09 01 01*	წყალზე დამზადებული გამამჟღავნებელი და აქტივატორის (ნივთიერება, რომელიც ზრდის მგრძობელობას) ხსნარები
09 01 02*	წყალზე დამზადებული ოფსეტური ბეჭდვისთვის გამამჟღავნებელი საშუალებები
09 01 03*	გამხსნელის ბაზაზე დამზადებული გამამჟღავნებელი ხსნარები
09 01 04*	დამაფიქსირებელი ხსნარი/ფიქსატორი
09 01 05*	გამათეთრებელი ხსნარი და გამათეთრებელი ფიქსატორი დამაფიქსირებელი ხსნარი
09 01 06*	ფოტოგრაფიული ნარჩენების გადამუშავების შედეგად მიღებული ვერცხლის შემცველი ნარჩენები,
09 01 07	ფოტოფირები და ქალაღი, რომელიც შეიცავს ვერცხლს ან ვერცხლის ნაერთებს
09 01 08	ფოტოფირები და ქალაღი, რომელიც არ შეიცავს ვერცხლს ან ვერცხლის ნაერთებს
09 01 10	ერთჯერადი ფოტოაპარატები ელემენტების გარეშე
09 01 11*	ერთჯერადი ფოტოაპარატები ელემენტებით, რომლებიც განხილულია 16 06 01, 16 06 02 ან 16 06 03 პუნქტებში
09 01 12	ერთჯერადი ფოტოაპარატები ელემენტებით, გარდა 09 01 11 პუნქტით განსაზღვრული
09 01 13*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად დარჩენილი თხევადი ნარჩენები, რომლებიც არ გვხვდება 09 01 06 პუნქტში
09 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10	არაორგანული ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება თერმული პროცესების შედეგად
10 01	ნარჩენები ელექტროსადგურებიდან და ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმოებიდან (გარდა 19)
10 01 01	მძიმე ნაცარი, წიდა და ბოილერის მტვერი (გარდა ბოილერის მტვერისა ნახსენები 10 01 04 პუნქტში)
10 01 02	ნახშირის აქროლადი ნაცარი
10 01 03	ტორფი და (გადაუმუშავებელი) აქროლადი ნაცარი
10 01 04*	ნავთობის აქროლადი ნაცარი
10 01 05	მყარი ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება გამონაბოლქვი აირების დესულფურიზაციის ქიმიური რეაქციის შედეგად კალციუმის ბაზაზე მყარ მდგომარეობაში
10 01 07	ნალექი ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება საკვამლე აირების დესულფირების ქიმიური რეაქციის შედეგად კალციუმის ბაზაზე
10 01 09*	გოგირდმჟავა

10 01 13*	საწვავად გამოყენებული ემულსიფიცირებული ნახშირწყალბადების აქროლადი ნაცარი
10 01 14*	ინსინერაციის/დაწვის შედეგად მიღებული მძიმე ნაცარი, წიდა და ბოილერის მტვერი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 01 15	ინსინერაციის/დაწვის შედეგად მიღებული მძიმე ნაცარი, წიდა და ბოილერის მტვერი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 01 14 პუნქტში
10 01 16*	ინსინერაციის/დაწვის შედეგად მიღებული აქროლადი ნაცარი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 01 17	ინსინერაციის/დაწვის შედეგად მიღებული აქროლადი ნაცარი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 01 16 პუნქტში
10 01 18*	ნარჩენები აირის დასუფთავებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 01 19	ნარჩენები აირის დასუფთავებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 01 05, 10 01 07 და 10 01 18 პუნქტებში
10 01 20*	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 01 21	ჩამდინარე წყლების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები, რომელსაც არ ვხვდებით 10 01 20 პუნქტში
10 01 22*	წყალშემცველი ნალექები ბოილერის გაწმენდისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 01 23	წყალშემცველი ნალექები ბოილერის გაწმენდისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 01 22 პუნქტში
10 01 24	ქვიშა მდლდარე ფენიდან
10 01 25	ნარჩენები საწვავის შენახვისა და ქვანახშირის ელექტროსადგურების მომზადებისგან
10 01 26	ნარჩენები წყლის გაგრილების პროცესიდან
10 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 02	ნარჩენები შავი მეტალურგიისა და ფოლადსახმელი ინდუსტრიიდან
10 02 01	წილის გადამუშავების ნარჩენები
10 02 02	გადაუმუშავებელი წიდა
10 02 07*	სახიფათო ნივთიერებებს შემცველი მყარი ნარჩენები, წარმოქმნილი ელექტროროლუმელების აირებით დამუშავების შედეგად
10 02 08	ელექტროროლუმელების აირებით დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი მყარი ნარჩენები, გარდა 10 02 07 პუნქტით გათვალისწინებულის
10 02 10	მეორეული ხენჯი
10 02 11*	გასაგრილებლად გამოყენებული წყლის დამუშავების შედეგად მიღებული ნავთობის შემცველი ნარჩენები

10 02 12	გასაგრძელებლად გამოყენებული წყლის დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 10 02 11 პუნქტში
10 02 13*	წიდა გაზის დამუშავებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 02 14	წიდა გაზის დამუშავებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 02 13 პუნქტში
10 02 15	სხვა წიდები და ფილტრის ნალექები
10 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 03	ნარჩენი ალუმინის თერმული მეტალურგიიდან
10 03 02	ანოდების ჯართი
10 03 04*	პირველადი გადადნობის წიდა/თეთრი ნალექი
10 03 05	ალუმინის მტვერი
10 03 08*	მარილშემცველი წიდა მეორადი გადადნობიდან
10 03 09*	მეორადი გადადნობის შედეგად წარმოქმნილი შავი ნალექი
10 03 15*	ნალექები, წარმოქმნილი ალუმინის ართმევისას, რომელიც არის აალებადი ან წყალთან კონტაქტის შედეგად, გამოყოფს აალებად აირებს სახიფათო ოდენობით
10 03 16	ნალექები, წარმოქმნილი ალუმინის ართმევისას, გარდა 10 03 15 პუნქტით გათვალისწინებული
10 03 17*	ფისის შემცველი ნარჩენები ანოდის წარმოებისგან
10 03 18	ნახშირბადის შემცველი ნარჩენები ანოდის წარმოებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 03 17 პუნქტში
10 03 19*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 03 20	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 03 19 პუნქტში
10 03 21*	სხვა ნაწილაკები და მტვერი (მათ შორის, გრანულირებული მტვერი), რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 03 22	სხვა ნაწილაკები და მტვერი (მათ შორის, გრანულირებული მტვერი), რომლებიც არ ვხვდებით 10 03 21 პუნქტში
10 03 23*	მყარი ნარჩენები გაზის დამუშავებისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 03 24	მყარი ნარჩენები გაზის დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 03 23 პუნქტში
10 03 25*	შლამი და ფილტრის ნალექები გაზის დამუშავებისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 03 26	შლამი და ფილტრის ნალექები გაზის დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 03 25 პუნქტში
10 03 27*	ნარჩენები წყლით გამაგრირებული დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს ნავთობს
10 03 28	ნარჩენები წყლით გამაგრირებული დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 03 27 პუნქტში

10 03 29*	ნარჩენები მარილშემცველი წიდისა და შავი ნალექის დამუშავებისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 03 30	ნარჩენები მარილშემცველი წიდისა და შავი ნალექის დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 03 29 პუნქტში
10 03 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 04	ნარჩენები ტყვიის თერმული მეტალურგიიდან
10 04 01*	წიდეები (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 04 02*	ნალექი და ქაფი (სკიმინგი) (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 04 03*	კალციუმის არსენატი
10 04 04*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი
10 04 05*	სხვა ნაწილაკები და მტვერი
10 04 06*	მყარი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 04 07*	ნალექი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 04 09*	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს ნავთობს
10 04 10	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 04 09 პუნქტში
10 04 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 05	ნარჩენი თუთიის თერმული მეტალურგიიდან
10 05 01	წიდეები (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 05 03*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი
10 05 04	სხვა ნაწილაკები და მტვერი
10 05 05*	მყარი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 05 06*	ნალექი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 05 08*	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს ნავთობს
10 05 09	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 04 08 პუნქტში
10 05 10*	ნალექები და ქაფი, რომელიც არის აალეზაბი ან წყალთან კონტაქტის შედეგად, გამოყოფს აალეზაბად აირებს სახიფათო ოდენობით
10 05 11	ნალექები და ქაფი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 05 10 პუნქტში
10 05 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 06	ნარჩენი სპილენძის თერმული მეტალურგიიდან
10 06 01	წიდეები (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 06 02	წიდა და ნალექები წარმოქმნილი სპილენძის ართმევისას (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 06 03*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი

10 06 04	სხვა ნაწილაკები და მტვერი
10 06 06*	მყარი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 06 07*	ნალექი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 06 09*	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს ნავთობს
10 06 10	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 06 09 პუნქტში
10 06 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 07	ნარჩენები ვერცხლის, ოქროსა და პლატინის თერმული მეტალურგიიდან
10 07 01	წიდები (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 07 02	ნალექები და ქაფი (სკიმინგი) (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 07 03	მყარი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 07 04	სხვა ნაწილაკები და მტვერი
10 07 05	ნალექი ნარჩენი აირებით გადამუშავებიდან
10 07 07*	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს ნავთობს
10 07 08	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 07 07 პუნქტში
10 07 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
10 08	ნარჩენები ფერადი ლითონების თერმული მეტალურგიიდან
10 08 04	სხვა ნაწილაკები და მტვერი
10 08 08*	მარილის წიდები (პირველადი ან მეორადი გადადნობიდან)
10 08 09	სხვა წიდები
10 08 10*	ნალექები და ქაფი, რომელიც არის აალეზაჟირებული ან წყალთან კონტაქტის შედეგად, გამოყოფს აალეზაჟირებულ სახიფათო ოდენობით
10 08 11	ნალექები და ქაფი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 08 10 პუნქტში
10 08 12*	ფისების შემცველი ნარჩენები ანოდების წარმოებიდან
10 08 13	ნახშირბადის შემცველი ნარჩენები ანოდების წარმოებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 08 12 პუნქტში
10 08 14	ანოდების ჯართი
10 08 15*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 08 16	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 08 15 პუნქტში
10 08 17*	წიდა გაზის დამუშავებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 08 18	წიდა გაზის დამუშავებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 08 17 პუნქტში
10 08 19*	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს ნავთობს
10 08 20	ნარჩენები წყლით გამაგრილებელი დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 08 19 პუნქტში

10 08 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
10 09	ნარჩენები რკინის შემცველი ნაწილების ჩამოსხმიდან
10 09 03	ღუმელის წიდა
10 09 05*	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არ არის ჩამოსხმული, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 09 06	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არ არის ჩამოსხმული, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 09 05 პუნქტში
10 09 07*	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არის ჩამოსხმული, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 09 08	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არის ჩამოსხმული, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 09 07 პუნქტში
10 09 09*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 09 10	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 09 09 პუნქტში
10 09 11*	სხვა ნაწილაკები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 09 12	სხვა ნაწილაკები, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 09 11 პუნქტში
10 09 13*	შემკვრელების ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 09 14	შემკვრელების ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 09 13 პუნქტში
10 09 15*	ბზარის ინდიკატორის ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 09 16	ბზარის ინდიკატორის ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 09 15 პუნქტში
10 09 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 10	ნარჩენები ფერადი ლითონების შემცველი ნაწილების ჩამოსხმიდან
10 10 03	ღუმელის წიდა
10 10 05*	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არ არის ჩამოსხმული, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 10 06	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არ არის ჩამოსხმული, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 10 05 პუნქტში
10 10 07*	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არის ჩამოსხმული, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 10 08	ბირთვებისა და ფორმების ჩამოსხმა, რომლებიც არის ჩამოსხმული, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 10 07 პუნქტში
10 10 09*	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 10 10	გამონაბოლქვი აირების მტვერი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 10 09 პუნქტში
10 10 11*	სხვა ნაწილაკები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 10 12	სხვა ნაწილაკები, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 10 11 პუნქტში
10 10 13*	შემკვრელების ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს

10 10 14	შემკვრელების ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 10 13 პუნქტში
10 10 15*	ბზარის ინდიკატორის ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 10 16	ბზარის ინდიკატორის ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 10 10 15 პუნქტში
10 10 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 11	ნარჩენები მინისა და მინის პროდუქციის წარმოებიდან
10 11 03	ნარჩენი მინის შემცველი ბოჭკოვანი მასალა
10 11 05	სხვა ნაწილაკები და მტვერი
10 11 09*	თერმულ დამუშავებამდე ნარევის მომზადებისას წარმოქმნილი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 11 10	თერმულ დამუშავებამდე ნარევის მომზადებისას წარმოქმნილი ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 10 11 09 პუნქტში
10 11 11*	ნარჩენი მინა პატარა ნაწილაკებად და მინის ფხვნილი, რომელიც შეიცავს მძიმე მეტალებს (მაგალითად, კათოდური სხივების მიღებიდან)
10 11 12	ნარჩენი მინა, რომელსაც არ ვხვდებით 10 11 11 პუნქტში
10 11 13*	მინის გაპრიალებითა და დაქუცმაცებით მიღებული ლექი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 11 14	მინის გაპრიალებითა და დაქუცმაცებით მიღებული ლექი, რომელსაც არ ვხვდებით 10 11 13 პუნქტში
10 11 15*	მყარი ნარჩენები გამონაბოლქვის დამუშავებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 11 16	მყარი ნარჩენები გამონაბოლქვის დამუშავებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 11 15 პუნქტში
10 11 17*	წიდები და ფილტრის ნალექები გამონაბოლქვი აირების დამუშავებისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 11 18	წიდები და ფილტრის ნალექები გამონაბოლქვი აირების დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 11 17 პუნქტში
10 11 19*	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული მყარი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 11 20	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული მყარი ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 10 11 19 პუნქტში
10 11 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 12	ნარჩენები კერამიკული ნაწარმის, აგურის, ფილების და სხვა სამშენებლო მასალის წარმოებიდან
10 12 01	თერმულ დამუშავებამდე ნარევის მომზადებისას წარმოქმნილი ნარჩენები
10 12 03	ნაწილაკები და მტვერი
10 12 05	წიდები და ფილტრის ნალექი აირებით გადამუშავებიდან
10 12 06	წუნდებული ფორმები

10 12 08	ნარჩენები კერამიკული ნაწარმის, აგურის, ფილების და სხვა სამშენებლო მასალის წარმოებიდან (თერმული დამუშავების შემდეგ)
10 12 09*	მყარი ნარჩენი აირების გადამუშავებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 12 10	მყარი ნარჩენი აირების გადამუშავებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 12 09 პუნქტში
10 12 11*	ნარჩენები გაპრიალებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 12 12	ნარჩენები გაპრიალებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 12 11 პუნქტში
10 12 13	ჩამდინარე წყლების დამუშავების შემდეგ მიღებული წიდა
10 12 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 13	ნარჩენები ცემენტის, კირისა და თაბაშირის მასალისა და მათი ნაწარმის წარმოებიდან
10 13 01	თერმულ დამუშავებამდე ნარევის მომზადებისას წარმოქმნილი ნარჩენები
10 13 04	კირის კალცინირების/გამოწვისა და ჰიდრატაციის ნარჩენები
10 13 06	ნაწილაკები და მტვერი (გარდა 10 13 12 და 10 13 13)
10 13 07	წიდა და ფილტრის ნალექი აირების დამუშავებისაგან
10 13 09*	აზბესტისა და ცემენტის დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები
10 13 10	აზბესტისა და ცემენტის დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები, რომელიც არ გვხვდება 10 13 09 პუნქტში
10 13 11	ნარჩენები ცემენტზე დაფუძნებული შერეული მასალებიდან, რომლებიც არ გვხვდება 10 13 09 და 10 13 10 პუნქტში
10 13 12*	მყარი ნარჩენი აირების გადამუშავებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
10 13 13	მყარი ნარჩენი აირების გადამუშავებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 10 13 12 პუნქტში
10 13 14	ნარჩენი ბეტონი და ბეტონის წიდა
10 13 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
10 14	კრემატორიუმის ნარჩენები
10 14 01*	ნარჩენები გაზის გაწმენდისგან, რომელიც შეიცავს ვერცხლისწყალს
11	არაორგანული, ლითონის შემცველი ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ლითონების დამუშავებისა და ლითონების ზედაპირის დამფერავი საშუალებებით დამუშავებისა და ფერადი ლითონების ჰიდრომეტალურგიული დამუშავების შედეგად
11 01	თხევადი ნარჩენები და ნალექები ლითონის დამუშავებისა და დამფერავი საშუალებებით ლითონის ზედაპირის დამუშავებიდან (მაგ., გალვანური დამუშავება, თუთიით დაფერვა, მჟავით დამუშავება, გრავირება, ფოსფატიით დამუშავება და ტუტით გაუცხიმოვნება)

11 01 05*	მჟავა-ხსნარები
11 01 06*	მჟავები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
11 01 07*	ტუტეები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
11 01 08*	ფოსფატით დამუშავების შედეგად მიღებული ნალექები
11 01 09*	ნალექები და ფილტრის ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 01 10	ნალექები და ფილტრის ნალექები, რომელსაც არ ვხვდებით 11 01 09 პუნქტში
11 01 11*	წყალშემცველი გასახეხი სითხეები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 01 12	წყალშემცველი გასახეხი სითხეები, რომელსაც არ ვხვდებით 11 01 11 პუნქტში
11 01 13*	გაპოხვის შედეგად მიღებული ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 01 14	გაპოხვის შედეგად მიღებული ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 11 01 13 პუნქტში
11 01 15*	ელუატის ნარჩენები და ნალექები მემბრანული სისტემებიდან ან იონმიმოცვლითი სისტემებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 01 16*	გაჯერებული და გამოყენებული იონმიმოცვლის ფისები
11 01 98*	სხვა ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
11 02	ფერადი ლითონების ჰიდრომეტალურგიული დამუშავების ნარჩენები და ნალექები
11 02 02*	თუთიის ჰიდრომეტალურგიული ნალექი (იაროზიტისა და ჰეტიტის ჩათვლით)
11 02 03	ანოდების, რომლებიც გამოყენებულია წყალში ელექტროლიზის პროცესისათვის, წარმოების ნარჩენები
11 02 05*	სპილენძის ჰიდრომეტალურგიული პროცესის ნალექი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 02 06	სპილენძის ჰიდრომეტალურგიული პროცესის ნალექი, რომელსაც არ ვხვდებით 11 02 05 პუნქტში
11 02 07*	სხვა ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
11 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
11 03	ნალექები და მყარი ნარჩენები წრთობის პროცესებიდან
11 03 01*	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ ციანიდს
11 03 02*	სხვა ნარჩენები
11 05	ნარჩენები ცხელი გალვანიზაციის პროცესებიდან
11 05 01	ჰარტცინკი (რკინა-თუთიის ნარევი)
11 05 02	თუთიის ფერფლი
11 05 03*	მყარი ნარჩენები გაზის დამუშავებიდან

11 05 04*	გამოყენებული ნაღობი
11 05 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ლითონებისა და პლასტმასის ფორმირებისა და ზედაპირების დამუშავებისას
12 01	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ლითონებისა და პლასტმასის ფორმირებისა და ზედაპირების დამუშავებისას
12 01 01	შავი ლითონების ჩარხვის და ქლიბვის ნარჩენები
12 01 02	შავი ლითონების ნაწილაკები
12 01 03	ფერადი ლითონების ჩარხვის და ქლიბვის ნარჩენები
12 01 04	ფერადი ლითონების ნაწილაკები
12 01 05	პლასტმასის ნაწილაკები
12 01 06*	ჰალოგენების შემცველი ნარჩენი მექანიკური დამუშავების ზეთებიდან/საპოხი მასალიდან (გარდა ემულსიებისა და გამხსნელებისა)
12 01 07*	ნარჩენი მექანიკური დამუშავების ზეთებიდან/საპოხი მასალიდან (გარდა ემულსიებისა და გამხსნელებისა), რომლებიც არ შეიცავს ჰალოგენებს
12 01 08*	ჰალოგენების შემცველი მექანიკური დამუშავების ემულსიები და გამხსნელები
12 01 09*	მექანიკური დამუშავების ემულსიები და გამხსნელები, რომლებიც არ შეიცავს ჰალოგენებს
12 01 10*	სინთეტური მექანიკური დამუშავების ზეთები/საპოხი მასალა
12 01 12*	გამოყენებული/ნახმარი ცვილები და ცხიმები
12 01 13	შედულებისას წარმოქმნილი ნარჩენი
12 01 14*	დამუშავების შედეგად მიღებული შლამი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
12 01 15	დამუშავების შედეგად მიღებული შლამი, რომელსაც არ ვხვდებით 12 01 14 პუნქტში
12 01 16*	ნარჩენების ასაფეთქებელი მასალები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
12 01 17	ნარჩენების ასაფეთქებელი მასალები, რომელსაც არ ვხვდებით 12 01 16 პუნქტში
12 01 18*	ლითონის ნარჩენები (გახეხვის, გალესვისა და გარეცხვის ნარჩენები), რომელიც შეიცავს ზეთს
12 01 19*	ადვილად ბიოდეგრადირებადი დასამუშავებელი ზეთი
12 01 20*	გამოყენებული სახეხი ნაწილები და სახეხი მასალები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
12 01 21	გამოყენებული სახეხი ნაწილები და სახეხი მასალები, რომელსაც არ ვხვდებით 12 01 20 პუნქტში
12 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში

12 03	ნარჩენები წყლისა და ორთქლის გაუცხიმოვნების პროცესებიდან (გარდა 11)
12 03 01*	წყლის შემცველი სარეცხი სითხეები
12 03 02*	ორთქლის გაუცხიმოვნების ნარჩენები
13	ზეთის ნარჩენები (გარდა საკვებად გამოყენებული ზეთებისა, რომლებიც განხილულია 05, 12 და 19 თავებში)
13 01	ნარჩენი ჰიდრავლიკური ზეთები
13 01 01*	ჰიდრავლიკური ზეთები, რომლებიც შეიცავენ პოლიქლორირებულ ბიფენილებს (პქბ) (PCBs)
13 01 04*	ქლორირებული ემულსიები
13 01 05*	არაქლორირებული ემულსიები
13 01 09*	მინერალური ქლორირებული ჰიდრავლიკური ზეთები
13 01 10*	მინერალური არაქლორირებული ჰიდრავლიკური ზეთები
13 01 11*	სინთეტური ჰიდრავლიკური ზეთები
13 01 12*	ადვილად ბიოდეგრადირებადი ჰიდრავლიკური ზეთები
13 01 13*	სხვა ჰიდრავლიკური ზეთები
13 02	ძრავისა და კბილანური გადაცემის კოლოფის ზეთები და ზეთოვანი ლუბრიკანტები
13 02 04*	ძრავისა და კბილანური გადაცემის კოლოფის მინერალური ქლორირებული ზეთები და ქლორირებული ზეთოვანი ლუბრიკანტები
13 02 05*	ძრავისა და კბილანური გადაცემის კოლოფის მინერალური არაქლორირებული ზეთები და არაქლორირებული ზეთოვანი ლუბრიკანტები
13 02 06*	ძრავისა და კბილანური გადაცემის კოლოფის სინთეტიკური ზეთები და სხვა ზეთოვანი ლუბრიკანტები
13 02 07*	ძრავისა და კბილანური გადაცემის კოლოფის ადვილად ბიოდეგრადირებადი ზეთები და სხვა ზეთოვანი ლუბრიკანტები
13 02 08*	ძრავისა და კბილანური გადაცემის კოლოფის სხვა ზეთები და სხვა ზეთოვანი ლუბრიკანტები
13 03	საიზოლაციო და თბოგადამცემი ზეთებისა და სხვა სითხეების ნარჩენები
13 03 01*	საიზოლაციო და თბოგადამცემი ზეთები და სხვა სითხეები, რომლებიც შეიცავენ პოლიქლორირებულ ბიფენილებს(პქბ) (PCBs)
13 03 06*	საიზოლაციო და თბოგადამცემი მინერალური ქლორირებული ზეთები, რომლებსაც არ ვხვდებით 13 03 01 პუნქტში
13 03 07*	არაქლორირებული საიზოლაციო და თბოგადამცემი ზეთები და სხვა სითხეები
13 03 08*	სინთეტური საიზოლაციო და თბოგადამცემი ზეთები
13 03 09*	ადვილად ბიოდეგრადირებადი საიზოლაციო და თბოგადამცემი ზეთები
13 03 10*	სხვა საიზოლაციო და თბოგადამცემი ზეთები

13 04	ტრიუმის ზეთები/ნავთობი
13 04 01*	ტრიუმის ზეთები სახმელეთო ნავიგაციიდან
13 04 02*	ტრიუმის ზეთები ნავმისადგომის საკანალიზაციო სისტემიდან
13 04 03*	ტრიუმის ზეთები სხვა ტიპის ნავიგაციიდან
13 05	ნავთობი, ზეთი/წყლის სეპარატორის შიგთავსი
13 05 01*	ნავთობი, ზეთი/წყლის სეპარატორის (გამყოფი მოწყობილობის) მყარი ნარჩენები
13 05 02*	ნავთობი, ზეთი/წყლის სეპარატორის (გამყოფი მოწყობილობის) ნალექი ნარჩენები
13 05 03*	ნავთობდამჭერის ნალექები
13 05 06*	ნავთობი, ზეთი ნავთობი, ზეთი/წყლის სეპარატორიდან (გამყოფი მოწყობილობიდან)
13 05 07*	ზეთიანი, ნავთობიანი წყალი ნავთობი, ზეთი/წყლის სეპარატორიდან (გამყოფი მოწყობილობიდან)
13 05 08*	ნავთობი, ზეთი/წყლის სეპარატორის (გამყოფი მოწყობილობის) ნარევი ნარჩენები
13 07	თხევადი საწვავის ნარჩენები
13 07 01*	საწვავი ზეთი და დიზელი
13 07 02*	ბენზინი
13 07 03*	სხვა საწვავები (ნარევის ჩათვლით)
13 08	ნავთობის ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
13 08 01*	დისტილატორში წარმოქმნილი ლექი და ემულსიები
13 08 02*	სხვა ემულსიები
13 08 99*	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
14	ორგანული ნივთიერებების ნარჩენები, რომლებიც გამოიყენება გამხსნელად (გარდა 07 და 08 თავებისა)
14 06	ორგანული გამხსნელების ნარჩენები, გამაგრილებლები (რეფრიჯერანტები) და ქაფის/აეროზოლის პროპელენტები
14 06 01*	ქლორფთორნახშირბადები, HCFC, HFC
14 06 02*	სხვა ჰალოგენიზირებული გამხსნელები და გამხსნელების ნარევი
14 06 03*	სხვა გამხსნელები და გამხსნელების ნარევი
14 06 04*	ნალექები ან მყარი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ ჰალოგენიზირებულ გამხსნელებს
14 06 05*	ნალექები ან მყარი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ სხვა გამხსნელებს
15	შესაფუთი მასალის, აბსორბენტების, საწმენდი ნაჭრების, ფილტრებისა და დამცავი ტანსაცმლის ნარჩენები, რომლებიც გათვალისწინებული არ არის სხვა პუნქტებში

15 01	შესაფუთი მასალა (ცალკეულად შეგროვებული შესაფუთი მასალის ნარჩენების ჩათვლით)
15 01 01	ქაღალდისა და მუყაოს შესაფუთი მასალა
15 01 02	პლასტმასის შესაფუთი მასალა
15 01 03	ხის შესაფუთი მასალა
15 01 04	ლითონის შესაფუთი მასალა
15 01 05	კომპოსტის შესაფუთი მასალა
15 01 06	ნარევი შესაფუთი მასალა
15 01 07	მინის შესაფუთი მასალა
15 01 09	ტექსტილის შესაფუთი მასალა
15 01 10*	შესაფუთი მასალა, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებების ნარჩენებს ან/და დაბინძურებულია სახიფათო ნივთიერებებით
15 01 11*	მეტალის შესაფუთი მასალა, რომელიც შეიცავს სახიფათო მყარ ფოროვან მატრიცას (მაგალითად, აზბესტს), ცარიელი წნევის კონტეინერების ჩათვლით
15 02	აბსორბენტები, ფილტრის მასალა, საწმენდი ნაჭრები და დამცავი ტანსაცმელი
15 02 02*	აბსორბენტები, ფილტრის მასალები (ზეთის ფილტრების ჩათვლით, რომელიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში), საწმენდი ნაჭრები და დამცავი ტანსაცმელი, რომელიც დაბინძურებულია სახიფათო ნივთიერებებით
15 02 03	აბსორბენტები, ფილტრის მასალა, საწმენდი ნაჭრები და დამცავი ტანსაცმელი, რომელიც არ გვხვდება 15 02 02 პუნქტში
16	ნარჩენი, რომელიც სხვა პუნქტებში გათვალისწინებული არ არის
16 01	განადგურებას დაქვემდებარებული სხვადასხვა სატრანსპორტო საშუალებები (მათ შორის, მოწყობილობები) და მწყობრიდან გამოსული და სატრანსპორტო საშუალებების სარემონტო სამუშაოებიდან მიღებული ნარჩენები (13, 14, 16 06 და 16 08-ს გარდა)
16 01 03	განადგურებას დაქვემდებარებული საბურავები
16 01 04*	განადგურებას დაქვემდებარებული სატრანსპორტო საშუალებები
16 01 06	განადგურებას დაქვემდებარებული სატრანსპორტო საშუალებები, რომლებიდანაც გამოცლილია სითხეები და სხვა სახიფათო კომპონენტები
16 01 07*	ზეთის ფილტრები
16 01 08*	ვერცხლისწყლის შემცველი კომპონენტები
16 01 09*	PCBs -ს შემცველი კომპონენტები
16 01 10*	ფეთქებადი კომპონენტები (მაგალითად, ეარბაგები) საჰაერო ჩანთები)
16 01 11*	ხუნდები, რომლებიც შეიცავს აზბესტს
16 01 12	ხუნდები, რომელსაც არ ვხვდებით 16 01 11 პუნქტში
16 01 13*	სამუხრუჭე სითხეები

16 01 14*	ანტიფრიზი სითხეები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 01 15	ანტიფრიზი სითხეები, რომელიც არ ვხვდება 16 01 14 პუნქტში
16 01 16	თხევადი გაზის ავზები
16 01 17	შავი ლითონი
16 01 18	ფერადი ლითონები
16 01 19	პლასტმასი
16 01 20	მინა
16 01 21*	სახიფათო კომპონენტები, რომელსაც არ ვხვდებით 16 01 07-დან 16 01 11-მდე და 16 01 13-სა და 16 01 14-ში
16 01 22	კომპონენტები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
16 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
16 02	წუნდებული/მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოები და მისი ნაწილები
16 02 09*	ტრანსფორმატორები და კონდენსატორები, რომლებიც შეიცავენ პოლიქლორირებულ ბიფენილებს (პქბ) (PCBs)
16 02 10*	მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოები, რომლებიც შეიცავენ ან დაბინძურებული არიან პოლიქლორირებული ბიფენილებით (პქბ) (PCBs), რომელსაც არ ვხვდებით 16 02 09 პუნქტში
16 02 11*	მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოები, რომლებიც შეიცავს ქლორფთორნახშირბადებს (HCFC, HFC)
16 02 12*	მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოები, რომლებიც შეიცავს თავისუფალ აზბესტს
16 02 13*	მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოები, რომელიც შეიცავს სახიფათო კომპონენტებს, რომელსაც არ ვხვდებით 16 02 09-დან 16 02 12-მდე პუნქტებში
16 02 14	მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოები, რომელსაც არ ვხვდებით 16 02 09-დან 16 02 13-მდე პუნქტებში
16 02 15*	სახიფათო კომპონენტები, რომლებიც ამოღებულია წუნდებული ხელსაწყოებიდან
16 02 16	კომპონენტები, რომლებიც ამოღებულია წუნდებული/მწყობრიდან გამოსული ხელსაწყოებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 16 02 15 პუნქტში
16 03	არასტანდარტული/ სპეციფიკაციასთან შეუსაბამო (საწარმოო) პარტიები და გამოუყენებელი პროდუქცია
16 03 03*	არაორგანული ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 03 04	არაორგანული ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 16 03 03 პუნქტში
16 03 05*	ორგანული ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 03 06	ორგანული ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 16 03 05 პუნქტში
16 03 07*	მეტალური ვერცხლისწყალი
16 04	ნარჩენი ასაფეთქებელი ნივთიერებები

16 04 01*	საბრძოლო მასალის ნარჩენები
16 04 02*	პიროტექნიკის ნარჩენები
16 04 03*	სხვა ნარჩენი ასაფეთქებელი საშუალებები
16 05	კონტეინერებში მოთავსებული ქიმიური ნივთიერებები და აირები
16 05 04*	საწარმოო აირები მაღალი წნევის ცილინდრებში (მათ შორის, ჰალონების ნაერთები), რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 05 05	საწარმოო აირები მაღალი წნევის ცილინდრებში, რომელსაც არ ვხვდებით 16 05 04 პუნქტში
16 05 06*	ლაბორატორიული ქიმიური ნივთიერებები, რომლებიც შეიცავს ან შედგება სახიფათო ნივთიერებებისგან, მათ შორის, ლაბორატორიული ნივთიერებების ნარევი
16 05 07*	წუნდებული არაორგანული ქიმიური ნივთიერებები, რომლებიც შედგება ან შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 05 08*	წუნდებული ორგანული ქიმიური ნივთიერებები, რომლებიც შედგება ან შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 05 09	წუნდებული ქიმიური ნივთიერებები, რომლებსაც არ ვხვდებით 16 05 06, 16 05 07 ან 16 05 08 პუნქტებში
16 06	ბატარეები და აკუმულატორები
16 06 01*	ტყვის შემცველი ბატარეები
16 06 02*	Ni-Cd ბატარეები
16 06 03*	ვერცხლისწყლის შემცველი ბატარეები
16 06 04	ტუტე ბატარეები (გარდა 16 06 03)
16 06 05	სხვა ბატარეები და აკუმულატორები
16 06 06*	ცალკეულად შეგროვებული ელექტროლიტები ბატარეებიდან და აკუმულატორებიდან
16 07	ტრანსპორტირებისა და შესანახი რეზერვუარების გაწმენდის ნარჩენები (გარდა 05 და 13)
16 07 08*	ნავთობის შემცველი ნარჩენები
16 07 09*	ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
16 07 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
16 08	გამოყენებული კატალიზატორები
16 08 01	გამოყენებული კატალიზატორები, რომლებიც შეიცავენ ოქროს, ვერცხლს, რენიუმს, როდიუმს, პალადიუმს, ირიდიუმს ან პლატინას (გარდა 16 08 07)
16 08 02*	სახიფათო გარდამავალი მეტალების ან მათი ნაერთების შემცველი გამოყენებული კატალიზატორები
16 08 03	გარდამავალი მეტალების ან მათი ნაერთების შემცველი გამოყენებული კატალიზატორები (გარდა 16 08 07)

16 08 04	გამოყენებული კატალიზური კრეკინგის კატალიზატორი სითხეები (გარდა 16 08 07)
16 08 05*	გამოყენებული კატალიზატორები, რომლებიც შეიცავენ ფოსფორმჟავას
16 08 06*	კატალიზატორად გამოყენებული სითხეები
16 08 07*	გამოყენებული კატალიზატორები, რომლებიც დაბინძურებულია სახიფათო ნივთიერებებით
16 09	მჟანგავი ნივთიერებები
16 09 01*	პერმანგანატები, მაგალითად, კალიუმის პერმანგანატი
16 09 02*	ქრომატები, მაგალითად, კალიუმის ქრომატი, კალიუმის ან ნატრიუმის დიქრომატი
16 09 03*	პეროქსიდები, მაგალითად, წყალბადის ზეჟანგი
16 09 04*	მჟანგავი ნივთიერებები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში
16 10	წყლის თხევადი ნარჩენები, რომლებიც უნდა გადამუშავდეს ცალ-ცალკე
16 10 01*	წყლის თხევადი ნარჩენები, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 10 02	წყლის თხევადი ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 16 10 01 პუნქტში
16 10 03*	წყლის კონცენტრატები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 10 04	წყლის კონცენტრატები, რომელსაც არ ვხვდებით 16 10 03 პუნქტში
16 11	მოსაპირკეთებელი და ცეცხლგამძლე ნარჩენები
16 11 01*	ნახშირბადის მოსაპირკეთებელი მასალა და ცეცხლგამძლე ნარჩენები მეტალურგიული პროცესებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 11 02	ნახშირბადის მოსაპირკეთებელი მასალა და ცეცხლგამძლე ნარჩენები მეტალურგიული პროცესებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 16 11 01 პუნქტში
16 11 03*	სხვა მოსაპირკეთებელი მასალა და ცეცხლგამძლე ნარჩენები მეტალურგიული პროცესებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 11 04	სხვა მოსაპირკეთებელი მასალა და ცეცხლგამძლე ნარჩენები მეტალურგიული პროცესებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 16 11 03 პუნქტში
16 11 05*	მოსაპირკეთებელი მასალა და ცეცხლგამძლე ნარჩენები არა მეტალურგიული პროცესებიდან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
16 11 06	მოსაპირკეთებელი მასალა და ცეცხლგამძლე ნარჩენები არა მეტალურგიული პროცესებიდან, რომელსაც არ ვხვდებით 16 11 05 პუნქტში
17	სამშენებლო და ნგრევის ნარჩენები (ასევე მოიცავს საგზაო სამუშაოების ნარჩენებს დაბინძურებული ადგილებიდან)
17 01	ცემენტი, აგურები, ფილები და კერამიკა
17 01 01	ცემენტი
17 01 02	აგურები
17 01 03	ფილები და კერამიკული ნაწარმი

17 01 06*	ცემენტის, აგურების, ფილებისა და კერამიკის ცალკეული ან შერეული ნაწილები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
17 01 07	ცემენტის, აგურების, ფილებისა და კერამიკის ცალკეული ან შერეული ნაწილები, რომლებსაც არ ვხვდებით 17 01 06 პუნქტში
17 02	ხე, მინა და პლასტმასი
17 02 01	ხე
17 02 02	მინა
17 02 03	პლასტმასი
17 02 04*	მინა, პლასტმასი და ხე, რომლებიც შედგებიან ან შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
17 03	ასფალტი, ფისი და ფისების შემცველი პროდუქტები
17 03 01*	ასფალტი, რომელიც შეიცავს ფისებს
17 03 02	ასფალტი, გარდა 17 03 01
17 03 03*	ფისი და ფისის შემცველი პროდუქტები
17 04	მეტალები (მოიცავს მათ შენადნობებსაც)
17 04 01	სპილენძი, ბრინჯაო, თითბერი
17 04 02	ალუმინი
17 04 03	ტყვია
17 04 04	თუთია
17 04 05	რკინა და ფოლადი
17 04 06	თუნუქი
17 04 07	შერეული ლითონები
17 04 09*	მეტალის ნარჩენები, რომლებიც დაბინძურებულია სახიფათო ნივთიერებებით
17 04 10*	კაბელები, რომლებიც შეიცავს ნავთობს, ფისს და სხვა სახიფათო ნივთიერებებს
17 04 11	კაბელები, რომლებსაც არ ვხვდებით 17 04 10 პუნქტში
17 05	ნიადაგი (ასევე მოიცავს საგზაო სამუშაოების ნარჩენებს დაბინძურებული ადგილებიდან), ქვები და გრუნტი
17 05 03*	ნიადაგი და ქვები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
17 05 04	ნიადაგი და ქვები, რომლებიც არ გვხვდება 17 05 03 პუნქტში
17 05 05*	გრუნტი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
17 05 06	გრუნტი, რომელიც არ გვხვდება 17 05 05 პუნქტში
17 05 07*	გზის ბალასტი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
17 05 08	გზის ბალასტი, რომელსაც არ ვხვდებით 17 05 07 პუნქტში
17 06	საიზოლაციო მასალები და აზბესტის შემცველი სამშენებლო მასალები

17 06 01*	საიზოლაციო მასალები, რომლებიც შეიცავენ აზბესტს
17 06 03*	სხვა საიზოლაციო მასალები, რომლებიც შედგება ან შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
17 06 04	საიზოლაციო მასალები, რომლებსაც არ ვხვდებით 17 06 01 და 17 06 03 პუნქტებში
17 06 05*	აზბესტის შემცველი სამშენებლო მასალები
17 08	თაბაშირის სამშენებლო მასალა
17 08 01*	თაბაშირის სამშენებლო მასალები დაბინძურებული სახიფათო ნივთიერებებით
17 08 02	თაბაშირის სამშენებლო მასალები, რომელსაც არ ვხვდებით 17 08 01 პუნქტში
17 09	სხვა სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები
17 09 01*	სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ ვერცხლისწყალს
17 09 02*	სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს PCB-ს (მაგალითად, PCB-ს შემცველი საიზოლაციო მასალები, PCB-ს შემცველი ფისის ბაზაზე დამზადებული იატაკის მასალა, PCB-ს შემცველი ჰერმეტიკული შემინვის ერთეულები, PCB-ს შემცველი კონდენსატორები)
17 09 03*	სხვა სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები (მათ შორის შერეული ნარჩენები), რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
17 09 04	შერეული სამშენებლო და ნგრევის შედეგად მიღებული ნარჩენები, რომლებსაც არ ვხვდებით 17 09 01, 17 09 02 და 17 09 03 პუნქტებში
18	ნარჩენები, რომლებიც წარმოიქმნება ადამიანის ან ცხოველის სამედიცინო მომსახურებით ან/და მასთან დაკავშირებული კვლევების შედეგად (გარდა საკვები ობიექტების ნარჩენებისა, რომლებიც არ არის წარმოქმნილი რაიმე უშუალო სამედიცინო აქტივობის შედეგად)
18 01	ნარჩენები მშობიარობის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და დაავადებების პრევენციული ღონისძიებებიდან ადამიანებში
18 01 01	მჭრელი საგნები (გარდა 18 01 03)
18 01 02	სხულის კიდურები ან ორგანოები, მათ შორის სისხლი და სისხლის პროდუქტები (გარდა 18 01 03)
18 01 03*	ნარჩენები, რომელთა შეგროვება და განადგურება ექვემდებარება სპეციალურ მოთხოვნებს ინფექციების გავრცელების პრევენციის მიზნით
18 01 04	ნარჩენები, რომელთა შეგროვება და განადგურება არ ექვემდებარება სპეციალურ მოთხოვნებს ინფექციების გავრცელების პრევენციის მიზნით (მაგ., შესახვევი მასალა, თაბაშირი, თეთრეული, ერთჯერადი ტანსაცმელი, საფენები)
18 01 06*	ქიმიკატები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
18 01 07	ქიმიკატები, გარდა 18 01 06 პუნქტით გათვალისწინებული
18 01 08*	მედიკამენტები, რომლებიც შეიცავენ ციტოტოქსინებსა და ციტოსტატიკებს

18 01 09	მედიკამენტები, გარდა 18 01 08 პუნქტით გათვალისწინებული
18 01 10*	სტომატოლოგიური მომსახურების შერეული ნარჩენები
18 02	ნარჩენები კვლევის, დიაგნოსტიკის, მკურნალობისა და დაავადებების პრევენციული ღონისძიებებიდან ცხოველებში
18 02 01	მჭრელი საგნები (გარდა 18 02 02)
18 02 02*	ნარჩენები, რომელთა შეგროვება და განადგურება ექვემდებარება სპეციალურ მოთხოვნებს ინფექციების გავრცელების პრევენციის მიზნით
18 02 03	ნარჩენები, რომელთა შეგროვება და განადგურება არ ექვემდებარება სპეციალურ მოთხოვნებს ინფექციების გავრცელების პრევენციის მიზნით
18 02 05*	ქიმიკატები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
18 02 06	ქიმიკატები, გარდა 18 02 05 პუნქტით გათვალისწინებული
18 02 07*	მედიკამენტები, რომლებიც შეიცავენ ციტოტოქსინებსა და ციტოსტატიკებს
18 02 08	მედიკამენტები, გარდა 18 02 07 პუნქტით გათვალისწინებული
19	ნარჩენები, ნარჩენების გადამამუშავებელი საწარმოების, ჩამდინარე წყლების გადამამუშავებელი საწარმოებისა და წყლის ინდუსტრიიდან
19 01	ნარჩენების ინსინერაციის/დაწვის და პიროლიზის ნარჩენები
19 01 02	შავი ლითონები ამოღებული მძიმე ნაცრიდან
19 01 05*	ფილტრების ნაღები აირების გადამამუშავებიდან
19 01 06*	წყალშემცველი თხევადი ნარჩენები აირების გადამამუშავებიდან და სხვა წყალშემცველი თხევადი ნარჩენები
19 01 07*	მყარი ნარჩენები აირების გადამამუშავებიდან
19 01 10*	გამოყენებული აქტივირებული ნახშირი გამოწმენდილობის აირების გადამამუშავებიდან
19 01 11*	მძიმე ნაცარი და წიდა, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 01 12	მძიმე ნაცარი და წიდა, გარდა 19 01 11 პუნქტით განსაზღვრულისა
19 01 13*	აქროლადი ნაცარი, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 01 14	აქროლადი ნაცარი, გარდა 19 01 13 პუნქტით განსაზღვრულისა
19 01 15*	საქვების მტვერი, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
19 01 16	საქვების მტვერი, გარდა 19 01 15 პუნქტით განსაზღვრულისა
19 01 17*	პიროლიზური მეთოდის გამოყენებისას მიღებული ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
19 01 18	პიროლიზური მეთოდის გამოყენებისას მიღებული სხვა ნარჩენები, გარდა 19 01 17 პუნქტით განსაზღვრულისა
19 01 19	ქვიშები მდულარე ფენიდან
19 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში

19 02	ნარჩენები წარმოქმნილი საწარმოო ნარჩენების სპეციფიკური ფიზიკო/ქიმიური დამუშავების შედეგად (მაგალითად, დექრომირება, ნეიტრალიზაცია, დეციანდიზაცია)
19 02 03	წინასწარ შერეული ნარჩენები, რომლებიც შედგება მხოლოდ არასახიფათოდ მარკირებული/რეგისტრირებული ნარჩენებისგან
19 02 04*	წინასწარ შერეული ნარჩენები, რომლებიც შედგება ერთი მაინც სახიფათოდ მარკირებული/რეგისტრირებული ნარჩენისგან
19 02 05*	ნალექები ფიზიკო/ქიმიური დამუშავებისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 02 06	ნალექები ფიზიკო/ქიმიური დამუშავებისგან, რომლებსაც არ ვხვდებით 19 02 05 პუნქტში
19 02 07*	ნავთობი და კონცენტრატები გაცალკეებიდან
19 02 08*	თხევადი საწვავის შემცველი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 02 09*	მყარი საწვავის შემცველი ნარჩენები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 02 10	საწვავი ნარჩენები, რომელსაც არ ვხვდებით 19 02 08 და 19 02 09 პუნქტებში
19 02 11*	სხვა სახიფათო ნივთიერებების შემცველი ნარჩენები
19 02 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
19 03	სტაბილიზირებული / გამყარებული ნარჩენები
19 03 04*	ნარჩენები, რომლებიც მარკირებულია როგორც სახიფათო ნაწილობრივ სტაბილიზირებული, რომელიც არ არის მოხსენიებული 19 03 08 -ში
19 03 05	სტაბილიზირებული ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში, გარდა 19 03 04 პუნქტით გათვალისწინებულისა
19 03 06*	ნარჩენები, რომლებიც მარკირებულია როგორც სახიფათო გამყარებული (მყარ მდგომარეობაში)
19 03 07	გამყარებული ნარჩენები, რომლებიც არ არის განხილული სხვა კატეგორიაში გარდა 19 03 06 პუნქტით გათვალისწინებულისა
19 03 08*	ნაწილობრივ სტაბილიზირებული ვერცხლისწყალი
19 04	მინის ნარჩენები და მინის მიღების პროცესში წარმოქმნილი ნარჩენები
19 04 01	მინის ნარჩენები
19 04 02*	აქროლადი ნაცარი და სხვა გამონაბოლქვი/საკვამლე აირების გადამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები
19 04 03*	მყარი ფაზა, მინად არგარდაქმნილი
19 04 04	წყლის შემცველი თხევადი ნარჩენი, მინის ნარჩენების თერმული დამუშავებიდან
19 05	მყარი ნარჩენების აერობული დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები

19 05 01	მუნიციპალური და სხვა მსგავსი სახის ნარჩენების არაკომპოსტირებული ფრაქცია
19 05 02	ცხოველური და მცენარეული ნარჩენების არაკომპოსტირებული ფრაქცია
19 05 03	სპეციფიკაციასთან შეუსაბამო კომპოსტი
19 05 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
19 06	ნარჩენების ანაერობული დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენები
19 06 03	მუნიციპალური ნარჩენების ანაერობული დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნახარში
19 06 04	მუნიციპალური ნარჩენების ანაერობული დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენი
19 06 05	ცხოველებისა და ბოსტნეულის ნარჩენების ანაერობული დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნახარში
19 06 06	ცხოველებისა და ბოსტნეულის ნარჩენების ანაერობული დამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენი
19 06 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
19 07	ნაგავსაყრელების ინფილტრატი
19 07 02*	ნაგავსაყრელების ინფილტრატი, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 07 03	ნაგავსაყრელების ინფილტრატი, რომელსაც არ ვხვდებით 19 07 02 პუნქტში
19 08	ჩამდინარე წყლების გადამამუშავებელი საწარმოს ნარჩენები, რომლებიც არ არის გათვალისწინებული სხვა თავებში
19 08 01	სკრინინგები
19 08 02	ნარჩენები ქვიშისგან გაწმენდისას
19 08 05	ურბანულ/დასახლებულ პუნქტებში ჩამდინარე წყლების გადამამუშავების შედეგად წარმოქმნილი ნალექები
19 08 06*	გაჯერებული ან გამოყენებული იონმიმოცვლითი ფისები
19 08 07*	ხსნარები და ნალექები მიღებული იონიტების აღდგენის შედეგად
19 08 08*	მემბრანული სისტემის მძიმე ლითონების შემცველი ნარჩენები
19 08 09	ცხიმები (ტექნიკური) და ნავთობის/ზეთების ნარევი წარმოქმნილი ნავთობის/ზეთის და ჩამდინარე წყლის გამოცალკევების/გამოყოფის შედეგად
19 08 10*	ცხიმები (ტექნიკური) და ნავთობის/ზეთების ნარევი წარმოქმნილი ნავთობის/ზეთის და ჩამდინარე წყლის გამოცალკევების/გამოყოფის შედეგად, რომელიც არ გვხვდება 19 08 09 პუნქტში
19 08 11*	ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს საწარმოო ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური დამუშავებისგან
19 08 12	ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს საწარმოო ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 08 11 პუნქტში

19 08 13*	ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს საწარმოო ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური სხვა დამუშავებისგან
19 08 14	ნალექები, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს საწარმოო ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური სხვა დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 08 13 პუნქტში
19 08 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
19 09	ნარჩენები სასმელი წყლისა და საწარმოო წყლის წარმოებიდან
19 09 01	მყარი ნარჩენი პირველადი ფილტრაციისა და სკრინინგიდან
19 09 02	წყლის გაწმენდის/დაწმენდისას წარმოქმნილი ნალექები
19 09 03	დეკარბონიზაციისას წარმოქმნილი ნალექები
19 09 04	გამოყენებული აქტივირებული ნახშირი
19 09 05	გაჯერებული ან გამოყენებული ფისები
19 09 06	ხსნარები და ნალექი მიღებული იონიტების აღდგენის შედეგად
19 09 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
19 10	ნარჩენი მეტალების შემცველი ნარჩენების დაქუცმაცებიდან
19 10 01	რკინისა და ფოლადის ნარჩენები
19 10 02	ფერადი ლითონების ნარჩენები
19 10 03*	ძალიან მსუბუქი ფრაქცია, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
19 10 04	ძალიან მსუბუქი ფრაქციები, გარდა 19 10 03 პუნქტით გათვალისწინებულისა
19 10 05*	მტვერი და სხვა ფრაქციები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
19 10 06	მტვერი და სხვა ფრაქციები, გარდა 19 10 05 პუნქტით გათვალისწინებულისა
19 11	ნარჩენები ნავთობის რეგენერაციისგან
19 11 01*	გამოყენებული ფილტრების თიხები
19 11 02*	მჟავის ფისი
19 11 03*	წყლის თხევადი ნარჩენები
19 11 04*	ნარჩენები საწვავის დასუფთავებიდან ტუტეებთან ერთად
19 11 05*	ნალექი ჩამდინარე წყლების დამუშავებისგან, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 11 06	ნალექი ჩამდინარე წყლების დამუშავებისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 11 05 პუნქტში
19 11 07*	ნარჩენები გამონაბოლქვი აირების დასუფთავებიდან
19 11 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
19 12	ნარჩენები მექანიკური დამუშავებიდან (მაგალითად დახარისხება, დამსხვრევა, დაპრესვა, გრანულირება), რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში

19 12 01	ქალაქი და მუყაო
19 12 02	შავი ლითონი
19 12 03	ფერადი ლითონები
19 12 04	პლასტმასი და რეზინი
19 12 05	მინა
19 12 06*	სახიფათო ნივთიერებების შემცველი ხე
19 12 07	ხე, რომელსაც არ ვხვდებით 19 12 06 პუნქტში
19 12 08	ქსოვილები
19 12 09	მინერალები (მაგალითად ქვიშა, ქვები)
19 12 10	საწვავი ნარჩენები (გამოუყენებელი საწვავი)
19 12 11*	სხვა სახის ნარჩენები (მათ შორის ნარევები, მასალები) მექანიკური დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენებისგან, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 12 12	სხვა სახის ნარჩენები (მათ შორის ნარევები, მასალები) მექანიკური დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენებისგან, რომლებსაც არ ვხვდებით 19 12 11 პუნქტში
19 13	ნარჩენები ნიადაგისა და მიწისქვეშა წყლის რემედიაციისგან/აღდგენისგან
19 13 01*	მყარი ნარჩენები ნიადაგის რემედიაციისგან, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 13 02	მყარი ნარჩენები ნიადაგის რემედიაციისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 13 01 პუნქტში
19 13 03*	ნალექი ნიადაგის რემედიაციისგან, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 13 04	ნალექი ნიადაგის რემედიაციისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 13 03 პუნქტში
19 13 05*	შლამი მიწისქვეშა წყლის რემედიაციისგან, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 13 06	შლამი მიწისქვეშა წყლის რემედიაციისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 13 05 პუნქტში
19 13 07*	წყლის თხევადი ნარჩენები და წყლის კონცენტრატები მიწისქვეშა წყლის რემედიაციისგან, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
19 13 08	წყლის თხევადი ნარჩენები და წყლის კონცენტრატები მიწისქვეშა წყლის რემედიაციისგან, რომელსაც არ ვხვდებით 19 13 07 პუნქტში
20	მუნიციპალური ნარჩენები და მსგავსი კომერციული, საწარმოო და დაწესებულებების ნარჩენები, რაც ასევე მოიცავს მცირედი ოდენობებით შეგროვებული ნარჩენების ერთობლიობას
20 01	განცალკევებულად შეგროვებული ნაწილები (გარდა 15 01)
20 01 01	ქალაქი და მუყაო
20 01 02	მინა
20 01 08	სამზარეულოს ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები

20 01 10	ტანისამოსი
20 01 11	საფეიქრო ნაწარმი
20 01 13*	გამხსნელი ნივთიერებები
20 01 14*	მჟავები
20 01 15*	ტუტეები
20 01 17*	ფოტოქიმიური ნივთიერებები
20 01 19*	პესტიციდები
20 01 21*	ფლურესცენციული მილები და სხვა ვერცხლის წყლის შემცველი ნარჩენები
20 01 23*	წუნდებული ხელსაწყოები, რომლებიც შეიცავენ ქლორფთორნახშირბადს
20 01 25	საკვები ზეთები და ცხიმები
20 01 26*	ზეთები და ცხიმები, გარდა 20 01 25 პუნქტით გათვალისწინებული
20 01 27*	საღებავები, მელნები, წებოვანი და რეზინის, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
20 01 28	საღებავი, მელნები, წებოვანი და რეზინის შემცველი ნივთიერებები, გარდა 20 01 27 პუნქტით გათვალისწინებული
20 01 29*	სარეცხი/საწმენდი საშუალებები, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო ნივთიერებებს
20 01 30	სარეცხი/საწმენდი საშუალებები, გარდა 20 01 29 პუნქტით გათვალისწინებული
20 01 31*	ციტოტოქსიკური და ციტოსტატიური მედიკამენტები
20 01 32	მედიკამენტები, გარდა 20 01 31 პუნქტით გათვალისწინებული
20 01 33*	შერეული ბატარეები და აკუმულატორები, მათ შორის 16 06 01, 16 06 02 ან 16 06 03 პუნქტებით განსაზღვრული ნარჩენების ჩათვლით
20 01 34	ბატარეები და აკუმულატორები, გარდა 20 01 33 პუნქტით გათვალისწინებული
20 01 35*	წუნდებული ხელსაწყოები, გარდა 20 01 21 და 20 01 23 პუნქტებით გათვალისწინებული, რომლებიც შეიცავენ სახიფათო კომპონენტებს
20 01 36	წუნდებული ხელსაწყოები, გარდა 20 01 21, 20 01 23 და 20 01 35 პუნქტებით გათვალისწინებული
20 01 37*	ხის მასალა, რომელიც შეიცავს სახიფათო ნივთიერებებს
20 01 38	ხის მასალა, რომელიც არ გვხვდება 20 01 37 პუნქტში
20 01 39	პლასტმასი
20 01 40	ლითონები
20 01 41	ნარჩენები ბუხრის წმენდისგან
20 01 99	ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში
20 02	ბაღებისა და პარკების ნარჩენები (მათ შორის, სასაფლაოების)
20 02 01	ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები
20 02 02	ნიადაგი და ქვები/ხრეში

20 02 03	სხვა არაბიოდეგრადირებადი ნარჩენები
20 03	სხვა მუნიციპალური ნარჩენები
20 03 01	შერეული მუნიციპალური ნარჩენები
20 03 02	ნარჩენები ბაზრებიდან
20 03 03	ნარჩენები ქუჩების დასუფთავებიდან
20 03 04	სეპტიკური ავზის ნალექი
20 03 06	ნარჩენები კანალიზაციის გაწმენდისგან
20 03 07	მოცულობითი ნარჩენები
20 03 99	მუნიციპალური ნარჩენები, რომლებიც არ არის განსაზღვრული აღნიშნულ კატეგორიაში

ნარჩენების პირველადი ინვენტარიზაცია

ნაწილი 1

ინფორმაცია ნარჩენების წარმომქნელის შესახებკომპანია

.....

(დასახელება, რეგისტრაციის ნომერი)

წარმომადგენელი

(სახელი, პოზიცია, საკონტაქტო ინფორმაცია) იურიდიული

მისამართი (რეგიონი,

მუნიციპალიტეტი, ქალაქი, ქუჩა, ტელეფონის ნომერი, ფაქსი, ელექტრონული ფოსტა)

ნარჩენების წარმოქმნის ადგილმდებარეობა

(რეგიონი, მუნიციპალიტეტი, ქალაქი, ქუჩა, ტელეფონის ნომერი, ფაქსი, ელექტრონული ფოსტა)

საკონტაქტო პირი ნარჩენების წარმოქმნის ობიექტზე

.....

(სახელი, პოზიცია, საკონტაქტო ინფორმაცია)

ნარჩენების წარმომქნელის საქმიანობის მოკლე აღწერა

.....

ნარჩენების მოკლე აღწერა

ნაწილი 2

ობიექტზე წარმოქმნილი ნარჩენების ნუსხა

ნარჩენის კოდი	ნარჩენის დასახელება	სახიფათო (დიახ/არა)	სახიფათობის მახასიათებელი	განთავსების/აღდგენის ოპერაციები	ბაზელის კონვენციის კოდი (Y)

თავი IV: ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგების წესი

ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობის

ნებართვები და რეგისტრაცია

ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობები ექვემდებარება ეკოლოგიურ ექსპერტიზას ან რეგისტრაციას. „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესითა და „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ თანახმად ეკოლოგიურ ექსპერტიზას ექვემდებარება შემდეგი საქმიანობები:

- ა) ნარჩენების აღდგენა. გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავებისა;
- ბ) ნარჩენების განთავსება გარდა არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავებისა;
- გ) სახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავება;
- დ) 10 ტონაზე მეტი სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა;

აღნიშნული საქმიანობების ნებართვების მისღებად სამინისტროსთვის წარსადგენი დოკუმენტაციის ჩამონათვალი და მისი შინაარსისადმი მოთხოვნები განისაზღვრება „ნარჩენების მართვის კოდექსით“, „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შეხახებ“ საქართველოს კანონითა და მათ საფუძველზე მიღებული და გამოცემული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით. თუ პირი ახორციელებს ზემოთ აღნიშნული საქმიანობებიდან ერთზე მეტს, მასზე შესაძლებელია გაიცეს ერთი ნებართვა.

ნებართვის გაცემის პროცედურა და წესი განისაზღვრება “გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ” კანონის თანახმად.

გარდა ზემოთ აღნიშნულისა, ნარჩენებთან მიმართებაში დამატებით წარდგენილი უნდა იქნას შემდეგი იმფორმაცია:

- ა) დასამუშავებელი ნარჩენების სახეობა (კოდი და დასახელება „ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-2 მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე მიღებული დადგენილების შესაბამისად);
- ბ) დასამუშავებელი ნარჩენების რაოდენობა და წარმოშობა;
- გ) ნარჩენების აღდგენის ან განთავსების ოპერაციების კოდები და აღწერილობა „ნარჩენების მართვის კოდექსის I და II დანართის შესაბამისად;
- დ) გამოსაყენებელი საშუალებები და მოწყობილობები, აგრეთვე მათი წარმადობა;
- ე) მოსაწყობი ნაგავსაყრელის შესახებ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ინფორმაცია;

რეგისტრაციას ექვემდებარება ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული შემდეგი საქმიანობები:

- ა) ნარჩენების შეგროვება ან/და ტრანსპორტირება;

ბ) 50 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;

გ) არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავება;

დ) არანაკლებ 2 ტონა და არაუმეტეს 10 ტონა სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;

ე) ნარჩენების გადამტვირთი სადგურის მოწყობა და ოპერირება.

აღნიშნული საქმიანობები რეგისტრირდება „მეწარმერთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად რეგისტრირებულ მეწარმე სუბიექტებზე, სახელმწიფო და მუნიციპალურ საწარმოებზე და მუნიციპალიტეტების ასოციაციებზე (გაერთიანებებზე). ხოლო ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესი და პირობები განისაზღვრება საქართველოს მთავრობის დადგენილებით (რაც მიღებულ იქნება 2016 წლის 1 თებერვლამდე).

ინფორმაცია „ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების თაობაზე

საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის შემუშავება განაპირობა შემდეგმა გარემოებებმა:

საქართველომ, ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების თანახმად, უნდა უზრუნველყოს და შეიმუშაოს ნარჩენების მართვის ეროვნული კანონმდებლობა, რომელიც შესაბამისობაში იქნება ევროკავშირის კანონმდებლობასთან. ევროკავშირის წევრი სახელმწიფოების უმეტესობა ნარჩენების მართვას არეგულირებს ჩარჩო კანონების მეშვეობით და პროცედურულ და ტექნიკურ დეტალებზე ორიენტირებული კანონქვემდებარე აქტებით.

გარემოს დაცვისა და ნარჩენების მართვის საკითხები გათვალისწინებულია ასოცირების შესახებ ხელშეკრულების მეექვსე კარის, მესამე თავის 306-ე მუხლითა და ასევე XXVI დანართით, რომელიც გულისხმობს კანონმდებლობის დაახლოებას შესაბამის სფეროებში და მიუთუთებს 2008/98/EC დირექტივაზე, რომელიც ნარჩენების მართვის საკითხებს ეხება.

„ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შემუშავების ვალდებულება 2008/98/EC დირექტივის შესაბამისად, გამომდინარეობს „ნარჩენების მართვის კოდექსი“ საქართველოს კანონის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად და გათვალისწინებულია 2015 წლის ასოცირების დღის წესრიგის 408 მუხლით.

დადგენილებით განსაზღვრულია სუბიექტები, რომელთა ეკისრებათ აღრიცხვა-ანგარიშგების განხორციელების ვალდებულება. აღრიცხვა-ანგარიშგების ფორმების შევსება და სამინისტროში წარდგენა წარმოებს ელექტრონული ფორმით, ნარჩენების მონაცემთა ბაზაში. ელექტრონულ ფორმებს და ნარჩენების მონაცემთა ბაზის ელექტრონული ფორმების შევსების წესს ბრძანებით ამტკიცებს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი.

ნარჩენების მართვის კოდექსის 29-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად აღრიცხვა-ანგარიშგების განხორციელებაზე ვალდებულმა სუბიექტებმა ნარჩენების შესახებ მონაცემები უნდა შეინახონ 3 წლის განმავლობაში. ეს მოთხოვნა არ ვრცელდება ნაგავსაყრელის ოპერატორზე, რომელიც ვალდებულია აღნიშნული მონაცემები შეინახოს ნაგავსაყრელის ფუნქციონირების ვადის ამოწურვამდე და ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომი მოვლის პერიოდში.

აღრიცხვა-ანგარიშგების წარმოების შემოწმებას ახორციელებს სამინისტრო კანონმდებლობის შესაბამისად. ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-6 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად ნარჩენების მართვის სფეროში გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს კომპეტენციას განეკუთვნება ნარჩენების მართვის სახელმწიფო კონტროლის განხორციელება.

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესი დამტკიცებულია საქართველოს მთავრობის #61 დადგენილებით. დეპარტამენტი გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების უზრუნველსაყოფად ახორციელებს ინსპექტირებას, რომელიც მოიცავს რეგულირების ობიექტის:

ა) გეგმურ ან არაგეგმურ შემოწმებას;

ბ) დათვალიერებას.

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №422

2015 წლის 11 აგვისტო

ქ. თბილისი

ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების

ფორმისა და შინაარსის შესახებ

მუხლი 1

საქართველოს ნარჩენების მართვის კოდექსის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტისა და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის შესაბამისად, დამტკიცდეს თანდართული დადგენილება „ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“.

მუხლი 2

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრმა, 2016 წლის პირველ აგვისტომდე, გამოსცეს ბრძანება „აღრიცხვა-ანგარიშგების ელექტრონული ფორმების და ნარჩენების მონაცემთა ბაზის ელექტრონული ფორმების შევსების წესის შესახებ“.

მუხლი 3

1. დადგენილების პირველი მუხლი ამოქმედდეს 2016 წლის 1 აგვისტოდან.
2. დადგენილების მე-2 მუხლი ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე და გავრცელდეს 2015 წლის 1 აგვისტოდან წარმოშობილ ურთიერთობებზე.

პრემიერ-მინისტრი

ირაკლი ლარიბაშვილი

ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების

ფორმა და შინაარსი

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. წინამდებარე დადგენილება განსაზღვრავს საქართველოს ნარჩენების მართვის კოდექსის 29-ე მუხლის პირველი ნაწილით განსაზღვრული პირების მიერ ნარჩენების შესახებ ინფორმაციის აღრიცხვის წარმოებისა და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს (შემდგომში – სამინისტრო) წინაშე ანგარიშგების წარდგენის წესს.

2. ნარჩენების აღრიცხვის წარმოებისა და ანგარიშგების მიზანია ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობების შესახებ სრული და საიმედო ინფორმაციის მიღება, რაც მიიღწევა

მონაცემების ელექტრონული დოკუმენტირებისა და ანგარიშგების პროცედურების დადგენილი წესით და ასევე იმ ფიზიკური და იურიდიული პირების ვალდებულებების განსაზღვრით, რომლებიც წარმოქმნიან, აგროვებენ, გადაზიდვენ ან/და ამუშავებენ ნარჩენებს.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

ამ დადგენილებაში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ იგივე მნიშვნელობა, რაც ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლით გათვალისწინებულ ტერმინებს.

მუხლი 3. აღრიცხვა-ანგარიშგების განხორციელებაზე ვალდებული სუბიექტები

აღრიცხვა-ანგარიშგების განხორციელების ვალდებულება ეკისრებათ იმ ფიზიკურ და იურიდიულ პირებს:

ა) რომელთა სამეწარმეო საქმიანობა დაკავშირებულია ნარჩენების შეგროვებასთან, ტრანსპორტირებასთან ან/და დამუშავებასთან;

ბ) რომელთა საქმიანობის შედეგად, წლის განმავლობაში, 2 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი (გარდა მუნიციპალური ნარჩენებისა) ან/და ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენი წარმოიქმნება.

მუხლი 4. ნარჩენების მონაცემთა ბაზა

1. აღრიცხვა-ანგარიშგების ფორმების შევსება და სამინისტროში წარდგენა წარმოებს ელექტრონული ფორმით, ნარჩენების მონაცემთა ბაზაში.

2. ნარჩენების მონაცემთა ბაზის ადმინისტრირებას ახორციელებს სამინისტრო, რომელიც უფლებამოსილია გამოსცეს შესაბამისი ინსტრუქციები, მათი პრაქტიკაში გატარების მიზნით.

3. აღრიცხვა-ანგარიშგების ელექტრონულ ფორმებს და ნარჩენების მონაცემთა ბაზის ელექტრონული ფორმების შევსების წესს ბრძანებით ამტკიცებს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი.

მუხლი 5. აღრიცხვა-ანგარიშგების განხორციელების წესი

1. ნარჩენების მონაცემთა ბაზაში რეგისტრაცია სავალდებულოა მე-3 მუხლით განსაზღვრული პირებისათვის, რისთვისაც ისინი ავსებენ ელექტრონული რეგისტრაციის ფორმას სამინისტროს ოფიციალური ვებგვერდის www.moe.gov.ge-ს მეშვეობით.

2. სამინისტრო 5 დღის ვადაში აგზავნის რეგისტრაციის დადასტურების შესახებ შეტყობინებას რეგისტრაციის ფორმაში მითითებულ ელექტრონული ფოსტის მისამართზე, რაც ჩაითვლება რეგისტრაციის ოფიციალურ დადასტურებად.

3. ნარჩენების მართვის მონაცემთა ბაზაში რეგისტრაციის დადასტურების შემდეგ, რეგისტრირებულ პირს ენიჭება მომხმარებლის სახელი და პაროლი.

4. ამ დადგენილების მე-3 მუხლით განსაზღვრული სუბიექტების მიერ აღრიცხვა-ანგარიშების დადგენილი წესით წარმოების შემოწმებას ახორციელებს სამინისტრო კანონმდებლობის შესაბამისად.

მუხლი 6. პასუხისმგებლობა ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშების ვალდებულების შეუსრულებლობისთვის

პასუხისმგებლობა ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშების ვალდებულების შეუსრულებლობისთვის პირს დაეკისრება ნარჩენების მართვის კოდექსის 44-ე მუხლის შესაბამისად.

თავი V: ნარჩენების შეგროვება, ტრანსპორტირება, წინასწარი დამუშავება და დროებითი შენახვა

**საქართველოს მთავრობის
დადგენილება №143
2016 წლის 29 მარტი ქ. თბილისი**

ტექნიკური რეგლამენტის – „ნარჩენების ტრანსპორტირების წესის“ დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1

ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-6 მუხლის მე-6 ნაწილისა და 49-ე მუხლის მე-5 ნაწილის, პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის შესაბამისად, დამტკიცდეს თანდართული ტექნიკური რეგლამენტი – „ნარჩენების ტრანსპორტირების წესი“.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს 2017 წლის 1 თებერვლიდან.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი კვირიკაშვილი

ტექნიკური რეგლამენტი – ნარჩენების ტრანსპორტირების წესი

მუხლი 1. ზოგადი დებულებები

1. ტექნიკური რეგლამენტი – „ნარჩენების ტრანსპორტირების წესი“ (შემდგომში – წესი), ნარჩენების უსაფრთხო ტრანსპორტირების მიზნით, განსაზღვრავს მოთხოვნებს ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოსაყენებელი სატრანსპორტო საშუალების, ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოსაყენებელი კონტეინერისა და სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლის მოცდილებისადმი, ასევე ნარჩენების ტრანსპორტირების პროცესში მონაწილეთა უფლებამოსილებასა და პასუხისმგებლობას.

2. ნარჩენების ტრანსპორტირებისას დაცული უნდა იქნეს ნარჩენების მართვის კოდექსის, ამ წესისა და „ტექნიკური რეგლამენტის „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის №32 დადგენილების (შემდგომში – „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესი“), ხოლო სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას, ასევე „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების მოთხოვნები.

მუხლი 2. მოქმედების სფერო

1. ამ წესის მოქმედება ვრცელდება ნარჩენების შენახვის ან/და დამუშავების ობიექტზე ნარჩენების ტრანსპორტირებაზე საქართველოს ტერიტორიაზე ან საქართველოს ტერიტორიის გავლით.

2. ამ წესის მოქმედება არ ვრცელდება:

ა) მუნიციპალური ნარჩენებისთვის განკუთვნილ კონტეინერსა და ტრანსპორტირებაზე;

ბ) იმ სატრანსპორტო საშუალებებზე, რომელთა გამოყენებაზეც არ ვრცელდება „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ მოთხოვნები.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

ამ წესის მიზნებისთვის გამოიყენება ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლით, „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ მე-4 მუხლითა და „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის მე-3 მუხლით გათვალისწინებული ტერმინები.

მუხლი 4. ნარჩენების ტრანსპორტირება

1. ნარჩენების ტრანსპორტირება ხორციელდება ნარჩენების წარმომქმნელს/მფლობელსა და ნარჩენების გადამზიდველს შორის წერილობითი ხელშეკრულების საფუძველზე (გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ნარჩენების ტრანსპორტირებას ახორციელებს უშუალოდ ნარჩენების წარმომქმნელი/მფლობელი), რომელიც გადაზიდვის სპეციფიკური თავისებურებების გათვალისწინებით, ასევე უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- ა) სატრანსპორტო საშუალებების სპეციალური დამუშავების ღონისძიებების შესახებ;
- ბ) სატრანსპორტო საშუალებების გაცილების ორგანიზების შესახებ (აუცილებლობის შემთხვევაში);
- გ) ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით მძღოლთა უზრუნველყოფის შესახებ;
- დ) სახიფათო ნარჩენების საშიშროებისა და რისკების ნეიტრალიზაციის შესახებ.

2. ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი ავტოსატრანსპორტო საშუალების (მათ შორის, სპეციალიზებული ავტოსატრანსპორტო საშუალების) ტექნიკური მდგომარეობა, მისი აღჭურვილობა და კომპლექტაცია უნდა შეესაბამებოდეს დამამზადებლის მიერ, აგრეთვე საქართველოს კანონმდებლობით, ამ წესითა და „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ მე-9 და მე-14 მუხლებით დადგენილ მოთხოვნებს.

3. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისათვის გადამზიდველი უნდა იყოს უზრუნველყოფილი:

- ა) ნარჩენების ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული საქმიანობის რეგისტრაციის დამადასტურებელი საბუთით, ნარჩენების მართვის კოდექსის 26-ე მუხლის შესაბამისად;
- ბ) სპეციალური მოწყობილობებითა და ნიშნებით აღჭურვილი სატრანსპორტო საშუალებებით;
- გ) ტვირთგამზავნთან (ტვირთმიმღებთან) შეთანხმებული მოძრაობის განრიგით;
- დ) სამარშრუტო სქემით (სახიფათო მონაკვეთებისა და შუალედურ გაჩერებებს შორის მანძილებისა და საშუალო სიჩქარეების ჩვენებით), საჭიროების შემთხვევაში;
- ე) მძღოლებისათვის განკუთვნილი წერილობითი ინსტრუქციით;
- ვ) სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობით, განსაზღვრული სახიფათო ტვირთების გადაზიდვაზე გაცემული ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-6 მუხლის მე-5 ნაწილისა და „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ მე-15 მუხლის შესაბამისად;
- ზ) კვალიფიცირებული მძღოლებით, რომლებსაც გააჩნიათ „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ მე-2 დანართით განსაზღვრული მოქმედი სერტიფიკატი მძღოლის სპეციალური მომზადების შესახებ;
- თ) მოსახლეობის შეტყობინების ლოკალური სისტემის აღჭურვილობით, სახიფათო ნარჩენების უკონტროლოდ გაბნევის/დაღვრის შემთხვევისათვის;
- ი) ავარიულ შემთხვევებში რეაგირებისათვის სამოქმედო გეგმით.

მუხლი 5. ნარჩენების გადამზიდველის ვალდებულებები

1. ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია:

ა) ტრანსპორტირებისათვის განკუთვნილი გადასაზიდი ნარჩენების მახასიათებლებისა და სახიფათო თვისებების გათვალისწინებით, ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის შეარჩიოს შესაბამისი სატრანსპორტო საშუალება;

ბ) თუ ნარჩენების ტრანსპორტირებისას არ გამოიყენებს კონტეინერებს, უპირატესობა მიანიჭოს ისეთ სატრანსპორტო საშუალებას, რომელიც სპეციალურად ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვისაა შექმნილი;

გ) ნარჩენების ტრანსპორტირების შედეგად ნარჩენებით გარემოს დაბინძურების შემთხვევაში, უზრუნველყოს დასუფთავების ღონისძიებების განხორციელება.

2. სახიფათო ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია:

ა) განსაზღვრული სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების განხორციელებამდე მიიღოს ამ წესის მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული, „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ შესაბამისად გაცემული სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობა;

ბ) სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას თან იქონიოს შევსებული „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული „სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი“ და „სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმა“;

გ) უზრუნველყოს იმ სატრანსპორტო საშუალების გაგრილება, რომელიც ტემპერატურისადმი მგრძობიარე ნარჩენების ტრანსპორტირებას ახორციელებს;

დ) უზრუნველყოს წყლისადმი მგრძობიარე ნარჩენების სათანადო დაცვა ატმოსფერული ნალექისგან;

ე) უზრუნველყოს ერთი და იმავე სატრანსპორტო საშუალებით ერთმანეთთან შეუთავსებელი ნარჩენების ტრანსპორტირების თავიდან აცილება;

ვ) სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას ავარიის მოხდენის ან საავარიო სიტუაციისა და ფორს-მაჟორული გარემოებების (ადვილადაალებადი და წვადი სითხეების ამოფრქვევა და დაღვრა, ტოქსიკური ნივთიერებებისა და მასალების გამოჟონვა და სხვა) წარმოშობის შემთხვევაში, დაუყოვნებლივ აცნობოს აღნიშნულის შესახებ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ – საგანგებო სიტუაციების მართვის სააგენტოს.

3. ნარჩენების გადამზიდველის მიერ სატრანსპორტო საშუალებაში ღიად დატვირთული ნარჩენების ტრანსპორტირება დასაშვებია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ნარჩენები დაფარულია იმგვარად, რომ თავიდან არის აცილებული მათი გადმოყრა ან არაუფლებამოსილი პირის მიერ გადმოტვირთვა.

მუხლი 6. სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლი

1. ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია, სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას ისარგებლოს კვალიფიციური მძღოლის მომსახურებით, რომელსაც გააჩნია ამ წესის მე-4 მუხლის მე-3 პუნქტის „ზ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული სერტიფიკატი მძღოლის სპეციალური მომზადების შესახებ.

2. ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე, რომლითაც გადაიზიდება სახიფათო ნარჩენები, სამართავად დაიშვებიან მძღოლები მუშაობის არანაკლებ 3 წლის სტაჟით.

3. სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლი ვალდებულია, სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას თან იქონიოს სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობა.

4. ნარჩენების გადამზიდველმა უნდა უზრუნველყოს სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლის რეგულარული გადამზადება, მათ შორის, „სახიფათო

ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმის გამოყენების თაობაზე.

5. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების განმახორციელებელმა ავტოსატრანსპორტო საშუალების მძღოლმა უნდა იცოდეს:

ა) ზოგადი მოთხოვნები სახიფათო ნარჩენების გადაზიდვის მიმართ და თავისი მოვალეობები;

ბ) საფრთხის ძირითადი სახეები;

გ) სხვადასხვა სახის საფრთხის შესაბამისი პრევენციული და უსაფრთხოების ზომები;

დ) ავტოსაგზაო შემთხვევისას გასატარებელი ზომები (საგზაო მოძრაობის უსაფრთხოება, დამცავი აღჭურვილობის გამოყენების ცოდნა და სხვ.);

ე) საშიშროების ნიშნები და ტვირთის მარკირება;

ვ) სატრანსპორტო საშუალების ტექნიკური აღჭურვილობის დანიშნულება და მისი მართვა;

ზ) ჩამაგრებული და სახსნელი ცისტერნებით, აგრეთვე კონტეინერ-ცისტერნებით ტვირთის გადაზიდვისას ავტოსატრანსპორტო საშუალების ქცევა მოძრაობის დროს ტვირთის გადაადგილების ჩათვლით;

თ) საავტომობილო ტრანსპორტით სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას გავრცელებული ავარიების მიზეზები და მიღებული შედეგები;

ი) სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული ეროვნული კანონმდებლობის და საერთაშორისო კონვენციებისა და შეთანხმებების მოთხოვნები.

6. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების დაწყებამდე ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია, სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლს შეატყობინოს:

ა) ტრანსპორტირებისთვის განკუთვნილი ნარჩენების სახიფათო თვისებები, „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესაბამისად;

ბ) ტრანსპორტირებისთვის განკუთვნილ ნარჩენებთან დაკავშირებული რისკები;

გ) ავტოსაგზაო შემთხვევისას სახიფათო ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალების მძღოლის ვალდებულებები, მათ შორის, ტრანსპორტირებული სახიფათო ნარჩენების სახეობის შესაბამისი პირველადი დახმარების გაწევის წესი.

7. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას სატრანსპორტო საშუალების მძღოლი ვალდებულია, თან იქონიოს „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით განსაზღვრული ან „ნარჩენების იმპორტის და ტრანზიტის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული დოკუმენტები (სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვისას).

მუხლი 7. კონტეინერები ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის

1. ნარჩენების წარმომქმნელი/მფლობელი ვალდებულია, ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოიყენოს შესაბამისი უსაფრთხო და დაუზიანებელი კონტეინერები.

2. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას ნარჩენების წარმომქმნელი/მფლობელი ვალდებულია:

ა) უზრუნველყოს კონტეინერის თავსებადობა იმ ნარჩენებისადმი, რომელთა ტრანსპორტირებაც ხორციელდება;

ბ) ერთსა და იმავე კონტეინერში არ მოათავსოს ერთმანეთისადმი შეუთავსებელი ნარჩენები;

გ) ნარჩენები არ მოათავსოს გაურეცხავ კონტეინერში, რომლითაც იქამდე ტრანსპორტირება განხორციელდა (გადაიზიდა) ამ ნარჩენებისადმი შეუთავსებელი ნარჩენების ან მასალის.

3. შეუთავსებელი კონტეინერის გამოყენების შემთხვევაში ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია, უარი თქვას ნარჩენების ტრანსპორტირებაზე.

4. ნარჩენების შეგროვებისა და ტრანსპორტირების რეგისტრაციის მფლობელი, რომელიც რამდენიმე ნარჩენების წარმომქმნელს ემსახურება, უფლებამოსილია, ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოიყენოს საკუთარი კონტეინერები.

მუხლი 8. კომპეტენტური ორგანოები

ამ წესით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულებაზე კონტროლს ახორციელებენ საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული უფლებამოსილი ორგანოები.

მუხლი 9. პასუხისმგებლობა

ამ დადგენილებით გათვალისწინებული მოთხოვნების დარღვევისთვის პასუხისმგებლობა განისაზღვრება საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

**საქართველოს მთავრობის
დადგენილება №144
2016 წლის 29 მარტი ქ. თბილისი**

ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ

მუხლი 1

ნარჩენების მართვის კოდექსის 49-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტისა და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის შესაბამისად, დამტკიცდეს „ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესი და პირობები“ დანართებთან ერთად.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს 2016 წლის 1 აგვისტოდან.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი კვიციანი

ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესი და პირობები

მუხლი 1. მიზანი

ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების (შემდგომში - წესი) მიზანია, ნარჩენების მართვის კოდექსის 26-ე მუხლის შესაბამისად, ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული საქმიანობების რეგისტრაციის პროცედურებისა და მოთხოვნების განსაზღვრა.

მუხლი 2. მოქმედების სფერო

ეს წესი ვრცელდება ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებულ შემდეგ საქმიანობებზე:

- ა) ნარჩენების შეგროვება ან/და ტრანსპორტირება;
- ბ) 50 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;
- გ) არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავება;
- დ) არანაკლებ 2 და არა უმეტეს 10 ტონა სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;
- ე) ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის მოწყობა და ოპერირება.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

1. ამ წესის მიზნებისათვის, ქვემოთ მოცემულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) განმცხადებელი - „მეწარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად რეგისტრირებული მეწარმე სუბიექტი, სახელმწიფო ან მუნიციპალური საწარმო ან მუნიციპალიტეტის ასოციაცია (გაერთიანება), რომელთაც სურთ რეგისტრაციას დაქვემდებარებული საქმიანობის განხორციელება;
- ბ) განაცხადის ფორმა - ამ წესის პირველი დანართით გათვალისწინებული რეგისტრაციის განაცხადის ფორმა;
- გ) რეგისტრაციის მფლობელი - ამ წესის შესაბამისად რეგისტრაციის მიმღები პირი;

დ) ადგილმდებარეობა - გეოგრაფიული არეალი, სადაც ხორციელდება რეგისტრირებული საქმიანობა.

2. ამ წესის მიზნებისათვის ასევე გამოიყენება ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლში მოცემული ტერმინები.

მუხლი 4. რეგისტრაციის ზოგადი მოთხოვნები

1. განმცხადებელი ვალდებულია, ამ წესის მე-2 მუხლით გათვალისწინებული საქმიანობის დაწყებამდე, მიმართოს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს (შემდგომში - სამინისტრო) საქმიანობის რეგისტრაციის მოთხოვნით, სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე (www.moe.gov.ge), შესაბამისი განაცხადის ფორმის ელექტრონულად შევსებისა და გაგზავნის გზით.

2. განაცხადს უნდა დაერთოს ამონაწერი მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან და განსახორციელებელი საქმიანობის შესაბამისად, ამ წესის მე-5-მე-8 მუხლებით გათვალისწინებული დოკუმენტაცია.

3. იმ შემთხვევაში, თუ რეგისტრაციას დაქვემდებარებული საქმიანობა საჭიროებს მშენებლობის ნებართვას, რეგისტრაციის მიზნით, განაცხადთან ერთად სავალდებულოა მშენებლობის ნებართვის წარდგენა.

4. გარემოსდაცვითი რისკებიდან გამომდინარე, საქმიანობის სპეციფიკის გათვალისწინებით სამინისტროს შეუძლია მოსთხოვოს განმცხადებელს დასარეგისტრირებელ საქმიანობასთან დაკავშირებული სხვა დამატებითი ინფორმაციის წარდგენა.

5. ერთზე მეტ რეგისტრაციას დაქვემდებარებული საქმიანობის განხორციელებისას განაცხადი ივსება თითოეული საქმიანობისთვის ცალ-ცალკე.

6. რეგისტრაციას დაქვემდებარებული საქმიანობა შესაბამის სუბიექტზე რეგისტრირდება განუსაზღვრელი ვადით.

მუხლი 5. ნარჩენების შეგროვების ან/და ტრანსპორტირების რეგისტრაცია

ნარჩენების შეგროვების ან/და ტრანსპორტირების რეგისტრაციის მიზნით, განმცხადებელმა დამატებით უნდა წარადგინოს:

ა) სატრანსპორტო საშუალებ(ებ)ის საკუთრების ან სარგებლობის უფლების დამადასტურებელი დოკუმენტ(ებ)ი;

ბ) ნარჩენების დამუშავების ობიექტთან დადებული ხელშეკრულება.

მუხლი 6. ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის რეგისტრაცია

1. 50 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის რეგისტრაციისთვის განმცხადებელმა განაცხადს თან უნდა დაურთოს იმ ღონისძიებათა აღწერილობა, რომელთა მეშვეობითაც თავიდან იქნება აცილებული გარემოს დაზიანება და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მავნე ზემოქმედება.

2. არანაკლებ 2 და არა უმეტეს 10 ტონა სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის რეგისტრაციისთვის განმცხადებელმა განაცხადს თან უნდა დაურთოს ობიექტის აღწერილობა, რომლითაც დასტურდება, რომ ობიექტი აკმაყოფილებს „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების მე-10 მუხლის მოთხოვნებს.

მუხლი 7. არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების რეგისტრაცია

არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების რეგისტრაციისთვის განმცხადებელმა დამატებით უნდა წარადგინოს ნარჩენების წინასწარი დამუშავების ოპერაციის ტიპის (ტექნიკური

პროცედურები), ასევე დამუშავებული ნარჩენების და დამუშავების შემდეგ დარჩენილი საბოლოო (ნარჩენი) ნარჩენების აღწერილობა, ამ წესის დანართი 2-ის შესაბამისად.

მუხლი 8. ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის რეგისტრაცია

ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის მოწყობის და ოპერირების საქმიანობის დასარეგისტრირებლად განმცხადებელმა დამატებით უნდა წარადგინოს ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის აღწერილობა, ამ წესის დანართი 3-ის შესაბამისად.

მუხლი 9. სამინისტროს გადაწყვეტილება რეგისტრაციის შესახებ

1. სამინისტრო განიხილავს რეგისტრაციის განაცხადს ამ წესის შესაბამისად. თუ რეგისტრაციის განაცხადი მოიცავს ერთზე მეტ საქმიანობას, თითოეული საქმიანობა განიხილება ცალ-ცალკე.

2. თუ განაცხადი და თანდართული დოკუმენტები სრულად არის შევსებული/წარდგენილი და არ არსებობს ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ რეგისტრაციაზე უარის თქმის საფუძველი, სამინისტრო დაადასტურებს რეგისტრაციას და მიანიჭებს რეგისტრაციის ნომერს განაცხადის მიღებიდან არა უგვიანეს 10 (ათი) დღისა.

3. იმ შემთხვევაში, თუ განაცხადი ან/და თანდართული დოკუმენტები არ არის სრულად შევსებული/წარდგენილი, სამინისტრო აცნობებს განმცხადებელს აღნიშნულის თაობაზე, განაცხადის წარდგენიდან 10 (ათი) დღის განმავლობაში და სრულად შევსება/წარდგენისთვის განუსაზღვრავს გონივრულ ვადას, მაგრამ არა უმეტეს 20 (ოცი) დღისა.

4. თუ ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრულ ვადაში განმცხადებელი არ წარადგენს შესაბამის დოკუმენტაციას, სამინისტრო განაცხადს დატოვებს განუხილველად.

5. სამინისტრო უფლებამოსილია, უარი განაცხადოს საქმიანობის რეგისტრაციაზე, თუ დაგეგმილი საქმიანობა არ შეესაბამება ნარჩენების მართვის კანონმდებლობას, ნარჩენების მართვის ეროვნულ სამოქმედო გეგმას ან/და ადგილმდებარეობის შესაბამისად, მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმას. დასაბუთებული გადაწყვეტილება რეგისტრაციაზე უარის თქმის შესახებ განმცხადებელს წერილობით ეცნობება განაცხადის/დოკუმენტაციის წარდგენიდან 10 (ათი) დღის განმავლობაში.

მუხლი 10. გადაწყვეტილების გასაჩივრება

განმცხადებელი უფლებამოსილია, გაასაჩივროს სამინისტროს გადაწყვეტილება რეგისტრაციის შესახებ, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 11. ახალი რეგისტრაცია, რეგისტრაციაში ცვლილებები

1. საქმიანობის განმახორციელებელი პირის ან ადგილმდებარეობის ცვლილებისას, სამინისტროს წარედგინება ახალი განაცხადი საქმიანობის რეგისტრაციაზე.

2. რეგისტრაციის მფლობელი ვალდებულია, მიმართოს სამინისტროს რეგისტრაციაში ცვლილების შეტანისთვის შემდეგ შემთხვევებში:

ა) მიმდინარე საქმიანობის მნიშვნელოვანი (რეგისტრირებული საქმიანობის წარმადობის 50%-ზე მეტით) გაფართოება;

ბ) თუ მიმდინარე საქმიანობის პროცესში ხდება სხვა ჯგუფის ნარჩენების მართვა, რომლებიც არ არის მითითებული რეგისტრაციის განაცხადში.

3. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, სამინისტრო განაცხადს განიხილავს ამ წესის მე-9 მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 12. რეგისტრაციის გაუქმება

რეგისტრაციის მფლობელი ვალდებულია, რეგისტრაციის გაუქმების მოთხოვნით სამინისტროს მიმართოს 5 (ხუთი) დღის ვადაში, თუ:

- ა) საქმიანობის რეგისტრაციიდან 6 (ექვსი) თვის განმავლობაში არ დაიწყებს საქმიანობას;
- ბ) შეწყვეტს საქმიანობას.

მუხლი 13. კონტროლი

ამ წესის მე-2 მუხლით განსაზღვრული საქმიანობების პერიოდულ შემოწმებას, ნარჩენების მართვის კოდექსის და ამ წესისა და სხვა კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნებთან შესაბამისობის მიზნით, კანონმდებლობის შესაბამისად, ახორციელებს ნარჩენების მართვის კოდექსით უფლებამოსილი ორგანო.

მუხლი 14. პასუხისმგებლობა

ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების დარღვევისთვის პასუხისმგებლობა პირს დაეკისრება ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-40 მუხლის შესაბამისად.

დანართი 1. რეგისტრაციის განაცხადის ფორმა

1. განმცხადებელი		2. წარმომადგენელი	
დასახელება		სახელი	
მისამართი		ტელეფონი	
ქალაქი		ელ-ფოსტა	
3. განმცხადებლის საიდენტიფიკაციო ნომერი			

4. პირველი რეგისტრაცია რეგისტრაციის ცვლილება

ნარჩენების მართვის კოდექსის 26-ე მუხლის შესაბამისად, გთხოვთ დაგვირეგისტროთ ქვემოთ მოცემული საქმიანობა:

☐	5. ნარჩენების შეგროვება ან/და ტრანსპორტირება			
	საქმიანობა	მიმდინარე ☐	ახალი ☐	არასახიფათო ნარჩენები ☐ სახიფათო ნარჩენები ☐
☐	6. 50 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;			
	ობიექტი	მიმდინარე ☐	ახალი ☐	მაქსიმალური წარმადობა ტონა
☐	7. არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავება			
	საქმიანობა	მიმდინარე ☐	ახალი ☐	მაქსიმალური წარმადობა ტონა/წ
☐	8. არანაკლებ 2 და არაუმეტეს 10 ტონა სახიფათო ნარჩენის დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება;			
	ობიექტი	მიმდინარე ☐	ახალი ☐	მაქსიმალური წარმადობა ტონა
☐	9. ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის მოწყობა და ოპერირება			
	ობიექტი	მიმდინარე ☐	ახალი ☐	მაქსიმალური წარმადობა ტონა/წ

ეს საქმიანობა განხორციელდება მოცემულ მისამართზე მდებარე ობიექტზე/ობიექტიდან და მოიცავს ქვემოთ მოცემული ნარჩენების ჯგუფის ნარჩენების სახეობის მართვას

10. ობიექტის განსაზღვრა		11. წარმომადგენელი	
სახელი		სახელი	
მისამართი		ტელეფონი	
ქალაქი		ელ-ფოსტა	
12. ნარჩენების ძირითადი ჯგუფი		კოდი	
დასახელება			

რეგისტრაციის განაცხადის ფორმის შევსების ინსტრუქცია

რეგისტრაციის განაცხადის ფორმა ივსება რეგისტრაციის მომთხოვნი განმცხადებლის ან მისი წარმომადგენლის მიერ. წარმომადგენელი უნდა იყოს შემდეგი ინფორმაცია:

1. განმცხადებლის საიდენტიფიკაციო მონაცემები, იურიდიული მისამართი.
2. განმცხადებლის წარმომადგენელი პირი.
3. განმცხადებლის საიდენტიფიკაციო კოდი.
4. იმ შემთხვევაში, თუ განმცხადებელი პირველად ახდენს საქმიანობის რეგისტრაციას, მონიშნეთ გრაფა „პირველადი რეგისტრაცია“. იმ შემთხვევაში, თუ განმცხადებელს ცვლილებები შეაქვს რეგისტრირებულ საქმიანობაში მონიშნეთ გრაფა „რეგისტრაციის ცვლილება“.
5. მონიშნეთ შესაბამისი გრაფა, თუ სარეგისტრაციო საქმიანობა მოიცავს ნარჩენების შეგროვებას ან/და ტრანსპორტირებას. აღნიშნეთ ახალ საქმიანობას არეგისტრირებთ თუ - არსებულს. ახალი საქმიანობა არის საქმიანობა, რომელიც დაიწყო ამ ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედების შემდეგ.
6. მონიშნეთ შესაბამისი გრაფა, თუ სარეგისტრაციო საქმიანობა მოიცავს 50 ტ. მეტი არასახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობას ან/და ოპერირებას. აღნიშნეთ ახალ ობიექტს არეგისტრირებთ, თუ - არსებულს. ახალია ობიექტი, რომელზეც მშენებლობის ნებართვა გაიცა ამ ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედების შემდეგ.
7. მონიშნეთ შესაბამისი გრაფა, თუ სარეგისტრაციო საქმიანობა მოიცავს არასახიფათო ნარჩენების წინასწარ დამუშავებას (დაშლა, სორტირება, დამსხვრევა, კომპაქტირება, პალეტირება, გაშრობა, დაქუცმაცება, გადაფუთვა, სეპარირება ან შერევა და სხვა). აღნიშნეთ ახალ საქმიანობას არეგისტრირებთ, თუ - მიმდინარეს. ახალია საქმიანობა, რომელიც დაიწყო ამ ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედების შემდეგ.
8. მონიშნეთ შესაბამისი გრაფა, თუ სარეგისტრაციო საქმიანობა მოიცავს 2 ტონაზე ნაკლები და 10 ტონაზე მეტი სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის მოწყობას და ოპერირებას. აღნიშნეთ ახალ ობიექტს არეგისტრირებთ, თუ - არსებულს. ახალია ობიექტი, რომელზეც მშენებლობის ნებართვა გაიცა ამ ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედების შემდეგ.
9. მონიშნეთ შესაბამისი გრაფა, თუ სარეგისტრაციო საქმიანობა მოიცავს ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის მოწყობას და ოპერირებას. აღნიშნეთ ახალ საქმიანობას არეგისტრირებთ, თუ - მიმდინარეს. ახალია საქმიანობა, რომელიც დაიწყო ამ ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედების შემდეგ.
10. იმ ობიექტის მონაცემები, სადაც ხორციელდება ან განხორციელდება სარეგისტრაციო საქმიანობა.
11. იმ ობიექტის წარმომადგენელი პირი, სადაც ხორციელდება ან განხორციელდება სარეგისტრაციო საქმიანობა.
12. მიუთითეთ ძირითადი ნარჩენების ჯგუფი (ორნიშნა კოდი ნარჩენების ნუსხიდან), რომელთა მართვაც მოხდება რეგისტრირებულ ობიექტზე. ნებადართული ნარჩენების დეტალური სია თან უნდა დაერთოს განაცხადს.

13. განაცხადზე თანდართული დოკუმენტების ნუსხა.

დანართი 2. ინფორმაცია არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების რეგისტრაციისთვის

1. წინასწარი დამუშავების მიზნით მიღებული არასახიფათო ნარჩენები

ნარჩენის კოდი	ნარჩენის დასახელება	რაოდენობა (ტ/წ)
ნარჩენების წარმოშობა		

2. წინასწარი დამუშავების პროცესი

ობიექტის (ტ/წ)	წარმადობა	
წინასწარი მეთოდი	დამუშავების	
დანამატები (ტ/წ)		

3. გარემოზე ზემოქმედება

მანძილი უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან (მ)	
მანძილი უახლოესი დასახლებული ტერიტორიიდან (მ)	
მანძილი უახლოესი დაცული ტერიტორიიდან (მ)	

4. არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების შემდეგ დარჩენილი საბოლოო (ნარჩენი) ნარჩენები

ნარჩენის კოდი	ნარჩენების დასახელება	რაოდენობა (ტ/წ)

**არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების რეგისტრაციისთვის საჭირო ინფორმაციის
შევსების ინსტრუქცია**

1. მიღებული ნარჩენები: ნარჩენების კოდი და ნარჩენების დასახელება უნდა ჩაიწეროს ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად, მიღებული ნარჩენების თითოეული სახეობისთვის ცალ-ცალკე. იმ

შემთხვევაში, თუ წინასწარი დამუშავების პროცესს დაექვემდებარება ნარჩენების სხვა სახეობებიც, დაამატეთ ისინი ჩამონათვალში. წელიწადში წინასწარი დამუშავებისთვის მიღებული ნარჩენების რაოდენობა განისაზღვრება დაპროექტებული ობიექტის წარმადობის მიხედვით.

2. წინასწარი დამუშავების პროცესი: ჩაწერეთ წინასწარი დამუშავების ობიექტის პროექტით გათვალისწინებული წარმადობა. აღწერეთ წინასწარი დამუშავების მეთოდი. იმ შემთხვევაში, თუ წინასწარი დამუშავების პროცესში ხდება ნარჩენებისთვის რაიმე სახის ქიმიური ნივთიერებების დამატება, ჩამოთვალეთ ისინი გრაფაში „დანამატები“ და მიუთითეთ წლიური სავარაუდო მოხმარება.

3. გარემოზე ზემოქმედება: წარმოადგინეთ ინფორმაცია უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან (მაგ. მდინარე, ტბა, ზღვა), დასახლებული ტერიტორიიდან (მაგ. ქალაქი, სოფელი, დასახლება) და დაცული ტერიტორიიდან (მაგ. სახელმწიფო ნაკრძალი, ადკვეთილი, ეროვნული პარკი, ბუნების ძეგლი, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი) ადგილმდებარეობის დაშორების შესახებ. თუ დაშორება აღემატება 2 კმ-ს, მიუთითეთ “2 კმ-ზე მეტი”.

4. საბოლოო (ნარჩენი) ნარჩენები: იმ შემთხვევაში, თუ წინასწარი დამუშავების პროცესის შედეგად წარმოიქმნება რაიმე სახის ნარჩენები, ჩამოთვალეთ ასეთი ნარჩენების თითოეული სახეობა ცალ-ცალკე. ნარჩენების კოდი და ნარჩენების დასახელება იწერება ნარჩენების ნუსხის მიხედვით. საბოლოო ნარჩენების რაოდენობა გამოითვლება წინასწარი დამუშავების პროცესის მასალების ბალანსიდან.

დანართი 3. ინფორმაცია ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის რეგისტრაციისთვის

14. გადამტვირთავი სადგურის წარმადობა (ტ/წ)	
--	--

გადამტვირთავი სადგურის კომპონენტები (მონიშნეთ გამოყენების შემთხვევაში):

15. ხელახალი კომპაქტირებით ☐	დატვირთვა	16. ხელახალი კომპაქტირების გარეშე ☐	დატვირთვა
17. ასაწონი ხიდი ☐		18. ნარჩენების დახარისხება ☐	
19. რეციკლირებადი ნარჩენების საცავი ☐		20. სახიფათო ნარჩენების საცავი ☐	
21. შენობა პერსონალისთვის ☐		22. ავტოსატრანსპორტო საშუალებების ავტოფარეხი ☐	
სხვა ☐			

გარემოზე ზემოქმედება

მანძილი უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან (მ)	
მანძილი უახლოესი დასახლებული ტერიტორიიდან (მ)	
მანძილი უახლოესი დაცული ტერიტორიიდან (მ)	

ნარჩენების გადამტვირთავი სადგურის რეგისტრაციისთვის საჭირო ინფორმაციის შევსების ინსტრუქცია

გადამტვირთავი სადგურის წარმადობა მიუთითეთ პროექტის შესაბამისად. მონიშნეთ გადამტვირთავი სადგურის შესაბამისი კომპონენტები, რომლებიც უკვე გამოიყენება ან მომავალში იქნება გამოყენებული გადამტვირთავი სადგურის ოპერირებისას. თუ გადამტვირთავი სადგურის ოპერირებისას გამოყენებული იქნება სხვა კომპონენტები/ოპერაციები, მონიშნეთ გრაფა „სხვა“ და ჩამოთვალეთ ეს კომპონენტები/ოპერაციები.

გარემოზე ზემოქმედება: წარმოადგინეთ ინფორმაცია დაშორების შესახებ უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტიდან (მაგ., მდინარე, ტბა, ზღვა), დასახლებული ტერიტორიიდან (მაგ., ქალაქი, სოფელი, დასახლება) და დაცული ტერიტორიიდან (მაგ. სახელმწიფო ნაკრძალი, აღკვეთილი, ეროვნული პარკი, ბუნების ძეგლი, კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი). თუ დაშორება აღემატება 2 კმ-ს, მიუთითეთ „2 კმ-ზე მეტი“.

საქართველოს მთავრობის
დადგენილება №145
2016 წლის 29 მარტი ქ. თბილისი

სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ
ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1

ნარჩენების მართვის კოდექსის 49-ე მუხლის მე-2 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის, პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილისა და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლის შესაბამისად, დამტკიცდეს „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტი დანართებთან ერთად.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს 2016 წლის 1 აგვისტოდან.

პრემიერ-მინისტრი

გიორგი კვირიკაშვილი

ტექნიკური რეგლამენტი
სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების
სპეციალური მოთხოვნები

მუხლი 1. მიზანი

სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის (შემდგომში – ტექნიკური რეგლამენტი) მიზანია, ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-20 მუხლის შესაბამისად განსაზღვროს:

- ა) სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნები;
- ბ) სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნიდან საბოლოო განთავსებამდე მათი მიკვლევადობის მექანიზმები;
- გ) სახიფათო ნარჩენების შეფუთვისა და ეტიკეტირების მოთხოვნები;
- დ) მოთხოვნები სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტისთვის;
- ე) მოთხოვნები მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების ნარჩენებისადმი;
- ვ) მოთხოვნები ისეთი სახიფათო ნარჩენებისადმი, როგორებიცაა: ნარჩენი ზეთი, აზბესტის ნარჩენი და სხვა.

მუხლი 2. მოქმედების სფერო

1. ტექნიკური რეგლამენტი ვრცელდება ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული სახიფათო ნარჩენების:

- ა) წარმოქმნაზე;
- ბ) დროებით შენახვაზე;
- გ) ტრანსპორტირებასა და დამუშავებაზე.

2. ტექნიკური რეგლამენტის მოქმედება არ ვრცელდება მუნიციპალურ ნარჩენებზე, რომლებიც შეიცავს სახიფათო ნარჩენების ფრაქციებს.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

1. ამ ტექნიკური რეგლამენტის მიზნებისათვის, ქვემოთ მოცემულ ტერმინებს აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) შეუთავსებელი ნარჩენები – ნარჩენები, რომლებიც ავარიის შემთხვევაში შეიძლება შევიდეს რეაქციაში სხვა ნარჩენებთან ან მასალებთან, რაც გამოიწვევს ხანძარს, აფეთქებას ან ტოქსიკური აირების წარმოქმნას;

ბ) ნარჩენი ზეთის რეგენერაცია – ნებისმიერი სახის რეციკლირება, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია საბაზო ზეთების წარმოება, ნარჩენი ზეთის რაფინირების გზით (ზეთებისგან დამბინძურებლების, მჟანგავი პროდუქტებისა და დანამატების მოცილება);

გ) მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების ნარჩენები (შემდგომში – მოდის ნარჩენები) – ნარჩენები, რომლებიც შედგება ან შეიცავს „მდგრადი ორგანული დამბინძურებლების შესახებ“ სტოკჰოლმის კონვენციის A ან B დანართით განსაზღვრულ ნივთიერებებს.

2. ამ ტექნიკური რეგლამენტის მიზნებისათვის ასევე გამოიყენება ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლში მოცემული ტერმინები.

მუხლი 4. სახიფათო ნარჩენის საინფორმაციო ფურცელი

1. სახიფათო ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია მოამზადოს სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი თითოეული ნარჩენისთვის ცალ-ცალკე, ამ ტექნიკური რეგლამენტის დანართი 1-ის შესაბამისად.

2. სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი თან უნდა ახლდეს სახიფათო ნარჩენებს ტრანსპორტირებისას.

მუხლი 5. ახალი ტექნოლოგიების დანერგვა

სახიფათო ნარჩენების აღდგენის ან განთავსების მიზნით, ახალი ტექნოლოგიების საქართველოში დანერგვის სურვილის შემთხვევაში, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო (შემდგომში – სამინისტრო) უფლებამოსილია, დაინტერესებულ პირს მოთხოვოს ინფორმაცია ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის წევრ ქვეყნებში აღნიშნული ტექნოლოგიის წარმატებით დანერგვის შესახებ.

მუხლი 6. სახიფათო ნარჩენების შერევა

სამინისტრო უფლებამოსილია, ოპერატორის თხოვნის არსებობის შემთხვევაში, წერილობითი თანხმობა გასცეს სახიფათო ნარჩენების შერევაზე, თუ შერევის ოპერაციები ხორციელდება საუკეთესო არსებული ტექნიკის მეშვეობით და აუმჯობესებს რეციკლირების ან აღდგენის საბოლოო პროდუქტის ხარისხს ან/და განთავსების შემდეგ ან ტრანსპორტირებისას ამცირებს გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზიანის მიყენების რისკს.

მუხლი 7. სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირება

1. სახიფათო ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია, სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას თან იქონიოს სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი (დანართი I) და სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმა (დანართი II).

2. მიმღები (ნარჩენების დამუშავების, განთავსების ან დროებითი შენახვის ობიექტის ოპერატორი) ვალდებულია, მხოლოდ იმ შემთხვევაში მიიღოს სახიფათო ნარჩენები, თუ მას თან ახლავს ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული დანართები და თუ სახიფათო ნარჩენები შეესაბამება დანართებში მოცემულ ინფორმაციას.

მუხლი 8. სახიფათო ნარჩენების შეფუთვა

1. შეგროვებული, ტრანსპორტირებული და დროებით შენახული სახიფათო ნარჩენები სათანადოდ უნდა შეიფუთოს, რათა შემცირდეს ნარჩენების სახიფათო თვისებების გავლენა ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე.

2. სახიფათო ნარჩენების მფლობელმა უნდა უზრუნველყოს:

ა) სახიფათო ნარჩენების შეფუთვა ისეთი საშუალებით, მათ შორის, მყარი და ნახევრად მყარი ნარჩენებისთვის - კონტეინერებით და თხევადი ნარჩენებისთვის - ავზებით, რომლებიც რეზისტენტულია მასში მოთავსებული ნარჩენების მიმართ;

ბ) სახიფათო ნარჩენების შეფუთვის დახურულ და დაუზიანებელ მდგომარეობაში არსებობა, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა ხდება მისი შევსება ან დაცლა;

გ) შეფუთვის ეტიკეტირება, ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-9 მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 9. სახიფათო ნარჩენების ეტიკეტირება

„ტექნიკური რეგლამენტის „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის №32 დადგენილების მე-5 დანართის შესაბამისად, სახიფათო ნარჩენები უნდა აღინიშნოს საშიშროების კლასის აღმნიშვნელი ნიშნით (ეტიკეტით) და განთავსდეს:

ა) სახიფათო ნარჩენების კონტეინერსა და შეფუთვაზე;

ბ) სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ადგილზე;

გ) სახიფათო ნარჩენების დამუშავებისა და წინასწარი დამუშავების ობიექტების საინფორმაციო ტაბლოზე;

დ) სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისთვის გამოსაყენებელ სატრანსპორტო საშუალებაზე.

მუხლი 10. სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტი

1. სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტისთვის აუცილებელია:

ა) 10 ტონაზე მეტი მოცულობის ობიექტის შემთხვევაში, „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაცემული გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა;

ბ) არანაკლებ 2 და არა უმეტეს 10 ტონა მოცულობის ობიექტის შემთხვევაში, „ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესისა და პირობების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესაბამისად განხორციელებული საქმიანობის რეგისტრაცია.

2. სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ადგილმდებარეობის შერჩევას უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ტერიტორიის დაცულობა წყალდიდობის, მეწყრისა და სხვა ბუნებრივი მოვლენებისგან.

3. ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვა დაიშვება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ:

ა) სახიფათო ნარჩენებით ზედაპირული ან მიწისქვეშა წყლების დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით, შენახვის ადგილი აღჭურვილია წვიმის წყლის შეგროვების სისტემით;

ბ) სახიფათო ნარჩენების გარემოში მოხვედრის პრევენციისა და კონტროლის მიზნით, შენახვის ადგილი აღჭურვილია მაფრთხილებელი ნიშნებით (რომლებიც მიუთითებენ შენახულ სახიფათო ნარჩენებზე (კატეგორია, სახეობა)) და ხანძარსაწინააღმდეგო და სხვა მოწყობილობებით;

გ) შენახვის ადგილის ქვედა ფენა (ძირი) დამზადებულია ისეთი მასალისგან, რომელიც არ შედის რეაქციაში ან არ იწოვს შენახულ ნარჩენებს, წყალგაუმტარია და ითვალისწინებს ნარჩენების დაღვრის/გაფანტვის რისკს;

დ) კონტეინერი, რომელიც გამოიყენება სახიფათო ნარჩენებისთვის, შენახვის ადგილზე მოთავსებულია იმგვარად, რომ ნარჩენებთან წვდომა მარტივი და უსაფრთხოა. კონტეინერების 2 მწკრივს შორის მანძილი უნდა იყოს ყველაზე დიდი ზომის კონტეინერზე, სულ მცირე, 2-ჯერ მეტი;

ე) საკმარისი ადგილია კონტეინერების გარეცხვისა და გამართვისთვის.

4. კონტეინერების ნარეცხი წყალი მიიჩნევა სახიფათო ნარჩენად და დაუშვებელია მისი ჩაშვება საკანალიზაციო სისტემაში წინასწარ განეიტრალების გარეშე.

5. იმ შემთხვევაში, თუ სახიფათო ნარჩენების შესანახად გამოიყენება ავზი, აუცილებელია ამ უკანასკნელის მოთავსება სითხეგაუმტარ შემოფარგლულ ტერიტორიაზე, რომელიც შეაკავებს თხევად სახიფათო ნარჩენებს დაღვრის ან ავარიის შემთხვევაში. ავზები უნდა იყოს აღჭურვილი გადავსების საწინააღმდეგო და გამართული განგაშის სისტემით.

მუხლი 11. სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის ოპერირების სპეციალური მოთხოვნები

1. არანაკლებ 2 ტონა სახიფათო ნარჩენის შენახვის ობიექტზე ვრცელდება შემდეგი სპეციალური მოთხოვნები:

ა) დაუშვებელია ერთმანეთთან შეუთავსებელი ნარჩენების მოთავსება ერთსა და იმავე კონტეინერში, ასეთი ნარჩენები უნდა ინახებოდეს იმგვარად, რომ გამოირიცხოს მათი კონტაქტის შესაძლებლობა ავარიული გაჟონვის შემთხვევაში;

ბ) დაუშვებელია სახიფათო ნარჩენების მოთავსება გაურეცხავ კონტეინერში, რომელშიც ინახებოდა ამ ნარჩენებთან შეუთავსებელი ნარჩენები ან სხვა მასალა;

გ) დროებითი შენახვის ობიექტი დაცული უნდა იყოს არაუფლებამოსილი პირების შეღწევისგან;

დ) სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის ოპერატორი ვალდებულია, თვეში ერთხელ შეამოწმოს სახიფათო ნარჩენების შესანახად გამოყენებული კონტეინერების მდგომარეობა და შემოწმება აღრიცხოს ამ მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად.

2. სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის ობიექტის ოპერატორი ვალდებულია, აღრიცხოს:

ა) შენახვის მიზნით შემოსული სახიფათო ნარჩენების რაოდენობა, სახეობა და წარმოშობა;

ბ) შენახვის მიზნით შემოსული სახიფათო ნარჩენების ადგილი საცავში;

გ) ადგილი, სადაც გაიგზავნა სახიფათო ნარჩენები დროებითი შენახვის ობიექტიდან.

მუხლი 12. მოდის ნარჩენები

1. მოდის ნარჩენების წარმომქმნელი არის პირი, რომლის საქმიანობის შედეგად წარმოიქმნება მოდის ნარჩენები. თუ მოდის ნარჩენების წარმომქმნელი უცნობია, წარმომქმნელის ვალდებულებები ეკისრება იმ ტერიტორიის მესაკუთრეს, სადაც მოთავსებულია ასეთი ნარჩენები.

2. მოდის ნარჩენების წარმომქმნელი ვალდებულია, მიიღოს ყველა საჭირო ზომა, რათა თავიდან იქნეს აცილებული მოდის ნარჩენებით სხვა ნარჩენების დაბინძურება.

3. 2 ტონაზე მეტი ოდენობის ისეთი აკუმულირებული ნარჩენების მფლობელი, რომელიც შეიცავს მოდის ნარჩენებს, ვალდებულია, დაიცვას ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-11 მუხლის მოთხოვნები.

4. 50 კგ-ზე მეტი და 2 ტონაზე ნაკლები მოდის ნარჩენების ან ასეთი ნარჩენების შემცველი ნარჩენების მფლობელი ვალდებულია, ნარჩენების განთავსებამდე ან აღდგენამდე ყოველწლიურად მიაწოდოს სამინისტროს ინფორმაცია ამ აკუმულირებული ნარჩენების სახეობასა და ოდენობასთან დაკავშირებით.

5. მოდის ნარჩენების განთავსება ან აღდგენა დასაშვებია მხოლოდ:

ა) ფიზიკურ-ქიმიური დამუშავების გზით (D9);

ბ) მიწაზე ინსინერაციით (D10);

გ) საწვავად ან ენერჯის მიღების სხვა საშუალებად გამოყენებით (R1), გარდა პოლიქლორირებული ბიფენილების (შემდგომში – პქბ) /პოლიქლორირებული ტერფენილების (შემდგომში – პქტ) შემცველი ნარჩენებისა.

6. აუცილებელია მოდის ნარჩენების ექსპორტი, თუ საქართველოს ტერიტორიაზე არ არსებობს მისი დამუშავების ტექნიკური ან/და ტექნოლოგიური შესაძლებლობა.

7. დაუშვებელია ისეთი სახის განთავსების ან აღდგენის ოპერაციების განხორციელება, რომელთა შედეგად შესაძლებელია მოხდეს მოდის ნარჩენების რეციკლირება, რეკლამაცია ან ხელახალი გამოყენება.

მუხლი 13. აზბესტის ნარჩენები

1. აზბესტის ნარჩენების წარმოქმნილი/მფლობელი ვალდებულია, აღნიშნული ნარჩენები მართოს ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესაბამისად.

2. აზბესტის ნარჩენების მართვასა და დამუშავებაზე ვრცელდება შემდეგი სპეციალური მოთხოვნები:

ა) დემონტაჟის დროს აუცილებელია აზბესტის ნარჩენების წყლით დანამვა. დემონტაჟით დაკავებული პირი აღჭურვილი უნდა იყოს დამცავი სპეცტანსაცმლით. გამოყენებული დამცავი აღჭურვილობა საჭიროებს აზბესტის ნარჩენების ანალოგიურ მოპყრობას;

ბ) აზბესტის ნარჩენები წარმოქმნის ადგილზე ინახება დროებით, სხვა ნარჩენებისგან განცალკევებით;

გ) აზბესტის ნარჩენები დაუყოვნებლივ უნდა შეიფუთოს და დაილუქოს 2 ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი პლასტიკატის ფენით;

დ) შეფუთულ აზბესტის ნარჩენებზე უნდა გაკეთდეს აღნიშვნა სახიფათო ნარჩენების - აზბესტის შემცველობის შესახებ;

ე) აზბესტის ნარჩენების ტრანსპორტირება დასაშვებია მხოლოდ დახურული სატრანსპორტო საშუალებით;

ვ) შეფუთული აზბესტის ნარჩენები არ მიიჩნევა სახიფათოდ და შესაძლებელია მისი განთავსება არასახიფათო ან სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე, მხოლოდ ასეთი ნარჩენებისთვის გამოყოფილ შესაბამის სექტორში/უჯრედში;

ზ) ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია, აწარმოოს აზბესტის ნარჩენების ნაგავსაყრელზე განთავსების ადგილების აღრიცხვა;

თ) დაუშვებელია აზბესტის ნარჩენების აღდგენა.

მუხლი 14. ნარჩენი ზეთი

ამ ტექნიკური რეგლამენტით განსაზღვრული მოთხოვნების გარდა, ნარჩენი ზეთის მართვასა და დამუშავებაზე ვრცელდება შემდეგი სპეციალური მოთხოვნები:

ა) სავალდებულოა წარმოქმნის ადგილზე ნარჩენი ზეთების განცალკევება სხვა ნარჩენებისგან;

ბ) ნარჩენი ზეთები ინახება დახურულ კონტეინერებში ან ავზებში, რომლებიც დაცულია გაჟონვისგან და აღჭურვილია ხანძარსაწინააღმდეგო მოწყობილობით;

გ) ნარჩენი ზეთების აღდგენა ხდება რეგენერაციის გზით ან თუ ეს არ არის შესაძლებელი, ენერჯის აღდგენის გზით;

დ) დაუშვებელია პქბ/პქტ-ის შემცველი ნარჩენი ზეთების შერევა სხვა ნარჩენ ზეთებთან. ასეთი ნარჩენი ზეთების მართვა ხორციელდება ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-12 მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 15. პასუხისმგებლობა

ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების დარღვევისთვის, პირს პასუხისმგებლობა დაეკისრება ნარჩენების მართვის კოდექსის შესაბამისად.

დანართი I: სახიფათო ნარჩენის საინფორმაციო ფურცელი

სახიფათო ნარჩენის კოდი		სახიფათო ნარჩენის დასახელება	
სახიფათო თვისებები	კლასიფიკაციის სისტემა	H კოდები	საშიშროების კლასი
	ძირითადი:		
	დამატებითი:		
პროცესი/საქმიანობა, რომლის შედეგად წარმოიქმნება სახიფათო ნარჩენები			
ფიზიკური თვისებები	მყარი ☐ თხევადი ☐ ლექი ☐ აირი ☐	შენიშვნა	
ქიმიური თვისებები	მჟავა ☐ ტუტე ☐ ორგანული ☐ არაორგანული ☐ ხსნადი ☐ უხსნადი ☐	შენიშვნა	
გამოსაყენებელი შეფუთვის ან კონტეინერის სახეობა	საშიშროების ნიშნები, რომლებიც გამოყენებული უნდა იყოს შენახვის/ტრანსპორტირების დროს		
პირველადი დახმარება	ზომები საგანგებო სიტუაციის დროს		

საინფორმაციო ფურცლის შევსების ინსტრუქცია

ნარჩენების ნუსხის მიხედვით, სახიფათო ნარჩენებად კლასიფიკაციისთანავე, ასეთი ნარჩენების წარმოქმნელმა უნდა მოამზადოს სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი. ეს ფურცელი უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას ნარჩენების წარმოშობის, კლასიფიკაციისა და სახიფათო თვისებების შესახებ, ასევე, ინფორმაციას უსაფრთხოების ზომებისა და პირველადი დახმარების შესახებ ავარიის შემთხვევისთვის. სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი ასევე უნდა შეიცავდეს სათანადო საშიშროების კლასის აღმნიშვნელი ნიშნების ნიმუშებს

კონტენერების/სატრანსპორტო საშუალებების მარკირებისთვის, რომლებიც შეიცავენ/გადაზიდავენ სახიფათო ნარჩენებს.

სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი თან უნდა ახლდეს სახიფათო ნარჩენების ყოველ გადაზიდვას.

სახიფათო ნარჩენების საინფორმაციო ფურცელი უნდა შეიცავდეს შემდეგ ინფორმაციას:

- სახიფათო ნარჩენის კოდი – მიუთითეთ სახიფათო ნარჩენის კოდი ნარჩენების ნუსხის მიხედვით, „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს № 426 დადგენილების შესაბამისად;

- სახიფათო ნარჩენების დასახელება – მიუთითეთ სახიფათო ნარჩენების დასახელება ნარჩენების ნუსხის მიხედვით, „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს №426 დადგენილების შესაბამისად;

- სახიფათო ნარჩენების თვისებები – მიუთითეთ ინფორმაცია ძირითად და დამატებით სახიფათო თვისებებზე, რომლებიც გააჩნია ან შეიძლება გააჩნდეს ნარჩენებს. სახიფათო თვისებები ჩამოთვლილია ნარჩენების მართვის კოდექსის დანართ 3-ში. საშიშროების კლასები - ტექნიკური რეგლამენტის „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის №32 დადგენილების დანართ 5-ში.

- პროცესი/საქმიანობა, რომლის შედეგად წარმოიქმნება სახიფათო ნარჩენები – მოკლედ აღწერეთ პროცესი ან საქმიანობა, რომლის შედეგადაც წარმოიქმნა სახიფათო ნარჩენები. ხაზი გაუსვით მასალებს, რომლებიდანაც რჩება ნარჩენები.

- ფიზიკური თვისებები – განსაზღვრეთ ნარჩენების ფიზიკური მდგომარეობა სათანადო სიტყვის მონიშვნით. თუ არსებობს დამატებითი რელევანტური ინფორმაცია ნარჩენების ფიზიკური თვისებების შესახებ, მიუთითეთ შენიშვნების გრაფაში.

- ქიმიური თვისებები – განსაზღვრეთ ნარჩენების ქიმიური თვისებები სათანადო სიტყვის მონიშვნით. თუ არსებობს დამატებითი რელევანტური ინფორმაცია ნარჩენების ქიმიური თვისებების შესახებ, მიუთითეთ შენიშვნების გრაფაში.

- გამოსაყენებელი შეფუთვის ან კონტეინერის სახეობა – თუ არის რაიმე განსაკუთრებული მოთხოვნა სახიფათო ნარჩენების შეფუთვის ან კონტეინერის შესახებ შენახვის ან ტრანსპორტირების დროს, მიუთითეთ შენიშვნების გრაფაში.

- საშიშროების ნიშნები, რომლებიც გამოიყენება შენახვის/ტრანსპორტირების დროს – განსაზღვრეთ საშიშროების ნიშნები, „ავტოსატრანსპორტო საშუალებებით ტვირთის გადაზიდვის წესის“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 3 იანვრის №32 დადგენილების დანართი 5-ის შესაბამისად, ნარჩენების სახიფათო თვისებების მიხედვით.

- პირველადი დახმარება – მიუთითეთ ინფორმაცია სპეციალური პირველადი დახმარების თაობაზე სახიფათო ნარჩენებით გამოწვეული დაზიანების დროს.

- ზომები საგანგებო სიტუაციის დროს – მიუთითეთ ინფორმაცია განსაკუთრებული ზომების შესახებ, რომლებიც უნდა იქნას მიღებული სახიფათო ნარჩენების დაღვრის, შეფუთვის დარღვევის ან სხვა ავარიული გამოთავისუფლების დროს.

დანართი II: სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმა

1. გამგზავნი

კომპანია	საკონტაქტო პირი	მისამართი/ ტელეფონი
----------	-----------------	---------------------

2. მიმღები

კომპანია	საკონტაქტო პირი	მისამართი/ ტელეფონი
----------	-----------------	---------------------

3. დატვირთვის ადგილი

კომპანია	საკონტაქტო პირი	მისამართი/ ტელეფონი
----------	-----------------	---------------------

4. გადმოტვირთვის ადგილი

კომპანია	საკონტაქტო პირი	მისამართი/ ტელეფონი
----------	-----------------	---------------------

5. გადამზიდველი №1

კომპანია	საკონტაქტო პირი	მისამართი/ტელეფონი:	ავტოსატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციის ნომერი:	ტრაილერის რეგისტრაციის ნომერი:	სარკინიგზო გადაზიდვა N:
----------	-----------------	---------------------	--	--------------------------------	-------------------------

6. გადამზიდველი № 2

კომპანია	საკონტაქტო პირი:	მისამართი/ტელეფონი:	ავტოსატრანსპორტო საშუალების რეგისტრაციის ნომერი:	ტრაილერის რეგისტრაციის ნომერი:	სარკინიგზო გადაზიდვა N:
----------	------------------	---------------------	--	--------------------------------	-------------------------

ტრანსპორტირება

7. №	8. ნარჩენის კოდი	9. ნარჩენის დასახელება	10. ოდენობა (კგ)

დადასტურება:

11. ნარჩენები გადაეცა გადამზიდველს	12. ნარჩენები მიიღო გადამზიდველმა	13. ნარჩენები გადაეცა მიმღებს	14. ნარჩენები მიღებულია შენახვის/აღდგენის/განთავსების მიზნით
თარიღი/დრო	თარიღი/დრო	თარიღი/დრო	თარიღი/დრო
გამგზავნის ხელმოწერა	გადამზიდველის ხელმოწერა	გადამზიდველის ხელმოწერა	მიმღების ხელმოწერა

ნაწილი ა: სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმის შევსების ინსტრუქცია

1. გამგზავნი = იურიდიული პირი, რომელიც არის სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ინიციატორი.
2. მიმღები = იურიდიული პირი, რომელიც იღებს სახიფათო ნარჩენებს.
3. დატვირთვის ადგილი = სახიფათო ნარჩენების რეალური დატვირთვის ადგილი (რომელიც შეიძლება არ ემთხვეოდეს გამგზავნის მისამართს).
4. გადმოტვირთვის ადგილი = ადგილი, სადაც რეალურად ხდება სახიფათო ნარჩენების გადმოტვირთვა (შენახვის, დამუშავების ობიექტი, რომელიც შეიძლება არ ემთხვეოდეს მიმღების მისამართს).
5. გადამზიდველი N1 = იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებას; მოიცავს სატრანსპორტო საშუალების საიდენტიფიკაციო მონაცემებს, რეგისტრაციის ნომერს ან/და სარკინიგზო გადაზიდვის ნომერს.
6. გადამზიდველი N2 = ასეთის არსებობის შემთხვევაში, იურიდიული პირი, რომელიც ახორციელებს სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებას; მოიცავს სატრანსპორტო საშუალების საიდენტიფიკაციო მონაცემებს, რეგისტრაციის ნომერს ან/და სარკინიგზო გადაზიდვის ნომერს.

7. თუ ხორციელდება რამდენიმე სახის სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირება, საჭიროა მათი დანომვრა.

8. გადაზიდული ნარჩენების კოდები ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად.

9. გადაზიდული ნარჩენების დასახელება ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად.

10. ტრანსპორტირების მასა ნეტო.

11. გამგზავნის დადასტურება იმის თაობაზე, რომ ნარჩენები გადაეცა გადამზიდველს №1.

12. გადამზიდველის დადასტურება ნარჩენების მიღების თაობაზე.

13. გადამზიდველის დადასტურება, რომ ნარჩენების გადაეცა მიმღებს.

14. მიმღების დადასტურება იმის თაობაზე, რომ მან მიიღო ნარჩენები შენახვის, აღდგენის ან განთავსების მიზნით.

ნაწილი ბ: სახიფათო ნარჩენების გადაზიდვის ტრანსპორტირების ფორმის გამოყენების ინსტრუქცია

სახიფათო ნარჩენების გამგზავნი – ტრანსპორტირების დაწყებამდე ელექტრონულ სისტემაში ავსებს და სამინისტროში აგზავნის სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმას.

სახიფათო ნარჩენების გადამზიდველი – ელექტრონულ სისტემაში სახიფათო ნარჩენების გამგზავნის მიერ შევსებულ სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმაში ადასტურებს ნარჩენების მიღებას.

სახიფათო ნარჩენების გადამზიდველი ვალდებულია სახიფათო ნარჩენები მიიტანოს ტრანსპორტირების ფორმაში დასახელებულ ნარჩენების მიმღებთან. ტრანსპორტირების დასრულების შემდეგ გადამზიდველი ელექტრონული სისტემის მეშვეობით ადასტურებს სახიფათო ნარჩენების მიმღებისთვის ჩაბარებას.

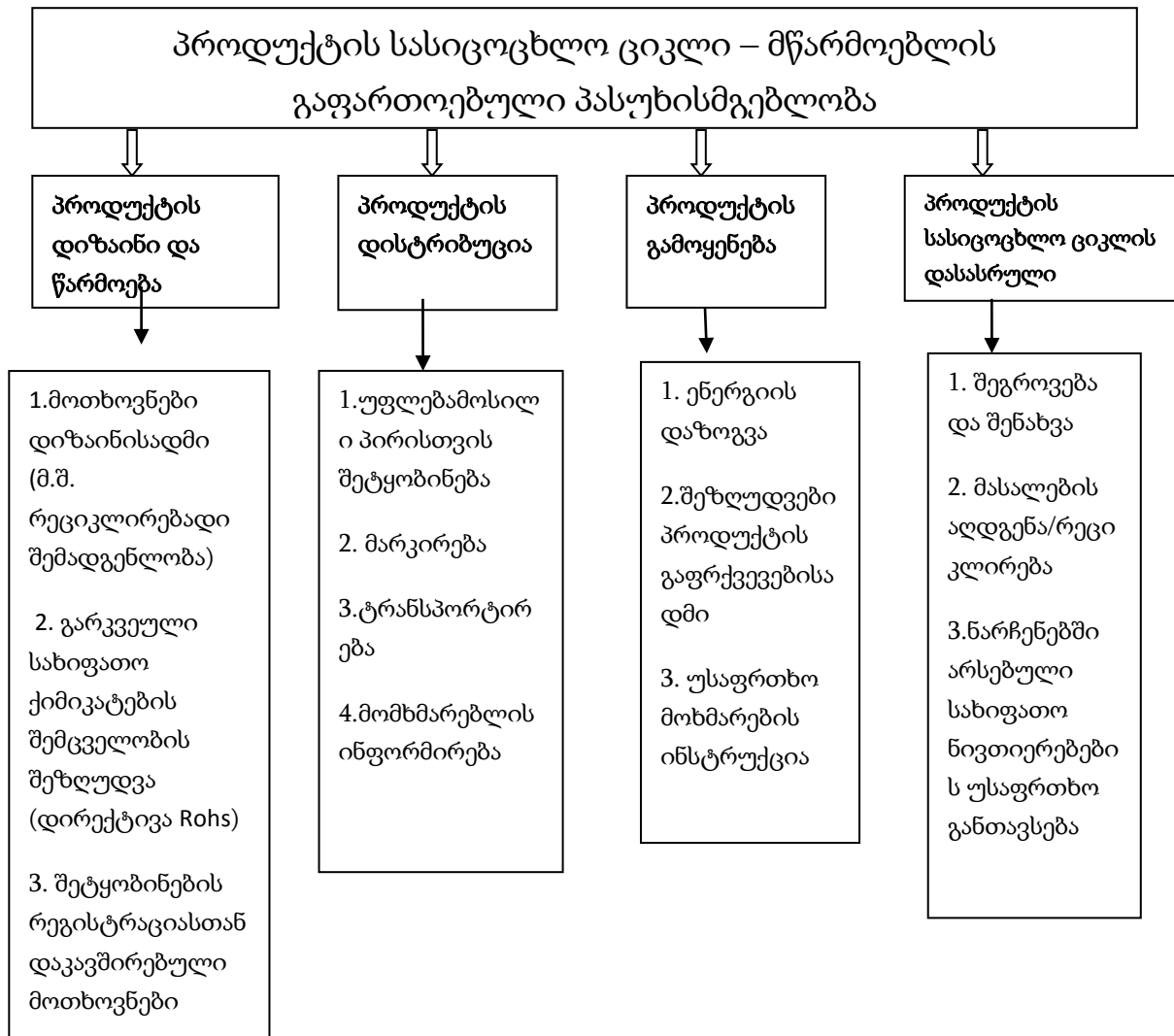
მიმღები – სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების ფორმაში ადასტურებს შენახვის/აღდგენის/განთავსების მიზნით სახიფათო ნარჩენების მიღებას და ელექტრონული სისტემის მეშვეობით აგზავნის ინფორმაციას სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების დასრულების შესახებ.

თავი V: მწარმოებლის გაფართოებული ვალდებულება

„მწარმოებლის პასუხისმგებლობის პრინციპის“ არსი

სპეციფიკური ნარჩენების ნაკადების მართვისთვის

მწარმოებლის გაფართოებული პასუხისმგებლობის პრინციპი შეიძლება განიმარტოს, როგორც „გარემოსდაცვით პოლიტიკის მიდგომა, რომლის თანახმადაც მწარმოებელს მის მიერ წარმოებულ პროდუქტზე გარკვეული პასუხისმგებლობა გააჩნია პროდუქტის სასიცოცხლო ციკლის პოსტ-მომხმარებლის ეტაპამდე“. ამ პრინციპის დანერგვა გულისხმობს წარმოების პროცესისა და ნარჩენების მართვის პროცესის ერთმანეთთან დაკავშირებას. ეს პრინციპი სპეციფიკური პროდუქტის წარმოების პროცესში ჩართულ სხვადასხვა მოთამაშეებს ეხება. ქვემოთ მოცემული გრაფიკი გვიჩვენებს საქმიანობებს, რომელთა განხორციელებაზეც (მწარმოებლის გაფართოებული პრინციპის მიხედვით) პასუხისმგებელია მწარმოებელი, პროდუქტის სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში.

მწარმოებლის გაფართოებული პასუხისმგებლობის (EPR) პრინციპი, ჩვეულებრივ, გამოიყენება იმ პროდუქტებისა და ნარჩენების ნაკადების მიმართ, რომლებიც მაღალ გარემოსდაცვით რისკებს შეიცავენ და რომელთა შეგროვება და დამუშავება დიდ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. ევროკავშირის წევრ ქვეყნებში მწარმოებლის პასუხისმგებლობა გამოიყენება ვადაგასული ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისთვის (EoLV), ელექტრო და ელექტრონული მოწყობილობების ნარჩენებისთვის (WEEE), შეფუთვის ნარჩენებისთვის, ნახმარი ბატარეებისთვის, ნახმარი საბურავებისთვის და ა.შ.

დღეისათვის საქართველოში EoLV-ს, WEEE-ს, შეფუთვის ნარჩენების და ნახმარი ბატარეებისა და აკუმულატორების შეგროვება და დამუშავება შემოიფარგლება იმ ოდენობით, რაც ფინანსდება რეციკლირებადი მასალების (ძირითადად მეტალების) გაყიდვებიდან მიღებული შემოსავლებით. არ ხდება სახიფათო ნივთიერებების შემცველი WEEE-ს, EoLV-ს ნაწილების და ბატარეების დიდი რაოდენობის სათანადო წესით შეგროვება, დამუშავება და ნაგავსაყრელზე განთავსება. სხვადასხვა სახეობის ნარჩენების, განსაკუთრებით კი სახიფათო ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება და ტრანსპორტირების, შენახვისა და დამუშავების მაღალი სტანდარტების დანერგვა შეამცირებს გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისთვის არსებულ რისკს, რომელსაც შეიცავენ EoLV, WEEE, შეფუთვის ნარჩენები, ბატარეები და აკუმულატორები. მეორე მხრივ, ნარჩენების ამ სახეობების (რომლებიც, ძირითადად სახიფათო ნარჩენებია) სეპარირებული შეგროვება და სათანადო წესით დამუშავება აუცილებლად გამოიწვევს ნარჩენების მართვის სისტემის ოპერირების ხარჯების გაზრდას. ევროკავშირის დირექტივები ამ სახეობების ნარჩენების (EoLV, WEEE, ნახმარი ბატარეები და აკუმულატორები, შეფუთვა) მართვის შესახებ ადგენენ, რომ მწარმოებლები ვალდებული არიან აიღონ პასუხისმგებლობა მათ მიერ წარმოებული პროდუქტების გამოყენების შემდეგ წარმოქმნილი ნარჩენების სეპარირებული შეგროვებისა და დამუშავების სრულად ან დიდწილად დაფინანსებაზე.

პლასტიკის, ქაღალდის, შუშისა და მეტალის შეფუთვის ნარჩენების რეციკლირება მოითხოვს ნარჩენების ამ ნაკადების სეპარირებული შეგროვების სისტემის არსებობას. ასეთი ნარჩენების უმსხვილესი მწარმოებლების მიერ რეციკლირებადი შეფუთვის ნარჩენების შეგროვება მომგებიანი საქმიანობაა, ვინაიდან, აღდგენილი მასალების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავალი ფარავს ამ ნარჩენების შეგროვების და რეციკლირების ობიექტებამდე ტრანსპორტირების ხარჯებს. სიტუაცია სხვაგვარია რეციკლირებადი შეფუთვის მასალების 70%-ზე მეტისთვის, რომლებიც გვხვდება საყოფაცხოვრებო ნარჩენებში. საყოფაცხოვრებო ნარჩენებში არსებული შეფუთვის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება და დამუშავება დიდ ხარჯებთან არის დაკავშირებული და მთლიანად იფარება შედეგად მიღებული რეციკლირებადი მასალების გაყიდვიდან მიღებული შემოსავლებით. როდესაც შემოგვაქვს ნარჩენების რეციკლირების მიზნით

სეპარირებული შეგროვებისა და დამუშავების დამატებითი სისტემა, ჩნდება დამატებითი ხარჯები სეპარირებული შეგროვებისა და დამუშავებისთვის. საჭიროა დამატებითი ხარჯების დასაფარად დამატებით ფინანსების მოძიება. ამჟამად ამ საქმიანობის დაფინანსების ერთადერთ წყაროს წარმოადგენს ნარჩენების მართვის ადგილობრივი (მუნიციპალური) მოსაკრებელი.

ევროპის სხვადასხვა ქვეყანაში შეფუთვის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვების სისტემის ჩამოყალიბების ხარჯი მერყეობს 100-დან 150 ევრომდე 1 ტონაზე (8-15 ევრო ერთ სულ მოსახლეზე წელიწადში). საქართველოში ეს ხარჯი შეიძლება იყოს დაახლოებით 150 ლარი სეპარირებული წესით შეგროვებული შეფუთვის ნარჩენების ერთ ტონაზე. ვინაიდან, საქართველოში არსებული საკანონმდებლო მოთხოვნების შესაბამისად, მუნიციპალური მოსაკრებლის ოდენობა შეზღუდულია და შეადგენს არაუმეტეს 3 ლარს ერთ სულ მოსახლეზე, რაც ნიშნავს 140 ლარს ერთ ტონა საყოფაცხოვრებო ნარჩენზე, ცხადია, რომ სახიფათო საყოფაცხოვრებო და შეფუთვის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვება და დამუშავება ვერ დაფინანსდება მხოლოდ ნარჩენების მართვის ადგილობრივი მოსაკრებლით. შეფუთვის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვებისა და რეციკლირებისათვის საჭირო დაფინანსების მექანიზმი შეიძლება იყოს მხოლოდ და მხოლოდ მწარმოებლის პასუხისმგებლობის სისტემა. ამ სისტემის დანერგვის შემთხვევაში, შეფუთვის ნარჩენების სეპარირებული შეგროვებისა და დამუშავების დაფინანსების წყარო იქნება არა ადგილობრივი მოსაკრებელი, არამედ, პროდუქტის დამატებითი გადასახდელი, რომელსაც იხდის მწარმოებელი მის მიერ ბაზარზე განთავსებული პროდუქტის ყოველი ერთეულისთვის.

თავი VI: ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები

ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები

ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები საერთაშორისო დონეზე რეგულირდება „სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვასა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ“ ბაზელის კონვენციით. კონვენცია მიღებული იქნა 1989 წლის 22 მარტს, ქალაქ ბაზელში. საქართველო კონვენციას მიუერთდა პრეზიდენტის ბრძანებულებით (#232, 4.05.1999).

ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვების მოთხოვნები

ბაზელის კონვენციის თანახმად სახიფათო და სხვა ნარჩენების გაუვნებელოება (განადგურება) უნდა მოხდეს იმ ქვეყნებში, სადაც ეს ნარჩენები წარმოიქმნა, იმ პირობით, რომ პროცესი შეესაბამება ეკოლოგიურად უსაფრთხო რეგულირებას.

სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები შეიძლება განხორციელდეს შემდეგ შემთხვევებში:

- თუ პირობები, რომელშიც ხორციელდება გადაზიდვები არ უქმნის საფრთხეს გარემოს და ადამიანის ჯანმრთელობას;
- თუ იმპორტიორ ან სხვა ქვეყნებში საექსპორტო მიწოდება ხორციელდება ეკოლოგიურად უსაფრთხო მეთოდებით (საშუალებებით);
- თუ ექსპორტიორ ქვეყანას არ გააჩნია ეკოლოგიურად უსაფრთხო და ეფექტური გზებით სახიფათო ნარჩენების მოცილებისთვის (გაუვნებელოება, განადგურება) საჭირო ობიექტები და ტექნიკური საშუალებები;
- თუ აღნიშნული ნარჩენები საჭიროა იმპორტიორი ქვეყნისთვის, როგორც ნედლეული რეციკლირების და რეკუპერაციის საწარმოებისთვის; ან
- თუ აღნიშნული ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები პასუხობს კონვენციის მხარეებით განსაზღვრულ კრიტერიუმებს.

სახიფათო და სხვა ნარჩენების ნებისმიერი ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვები ხორციელდება ექსპორტიორი ქვეყნის მხრიდან წინასწარი წერილობითი შეტყობინების და იმპორტიორი ქვეყნის მხრიდან წინასწარი წერილობითი თანხმობის მიცემის შემთხვევაში, ასევე ტრანზიტის შემთხვევაში - ტრანზიტული ქვეყნის თანხმობით.

კონვენციის მხარეები კრძალავენ სახიფათო და სხვა ნარჩენების ექსპორტს იმ ქვეყანაში, რომელიც კრძალავს ასეთი ნარჩენების იმპორტს. კონვენცია ასევე ითვალისწინებს იმას, რომ ნებისმიერი შეთავაზებული ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვის შესახებ ინფორმაცია უნდა წარედგინოს საყოველთაოდ მიღებულ შეტყობინების დოკუმენტის სახით და ნებადართულ ტვირთს თან უნდა ახლდეს გადაზიდვის დოკუმენტი (საწყისი პუნქტიდან განთავსების ადგილამდე).

ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვას დაქვემდებარებული სახიფათო და სხვა ტვირთები საჭიროებს: შეფუთვის, მარკირებას და ტრანსპორტირებას საერთაშორისო ნორმების და წესების შესაბამისად.

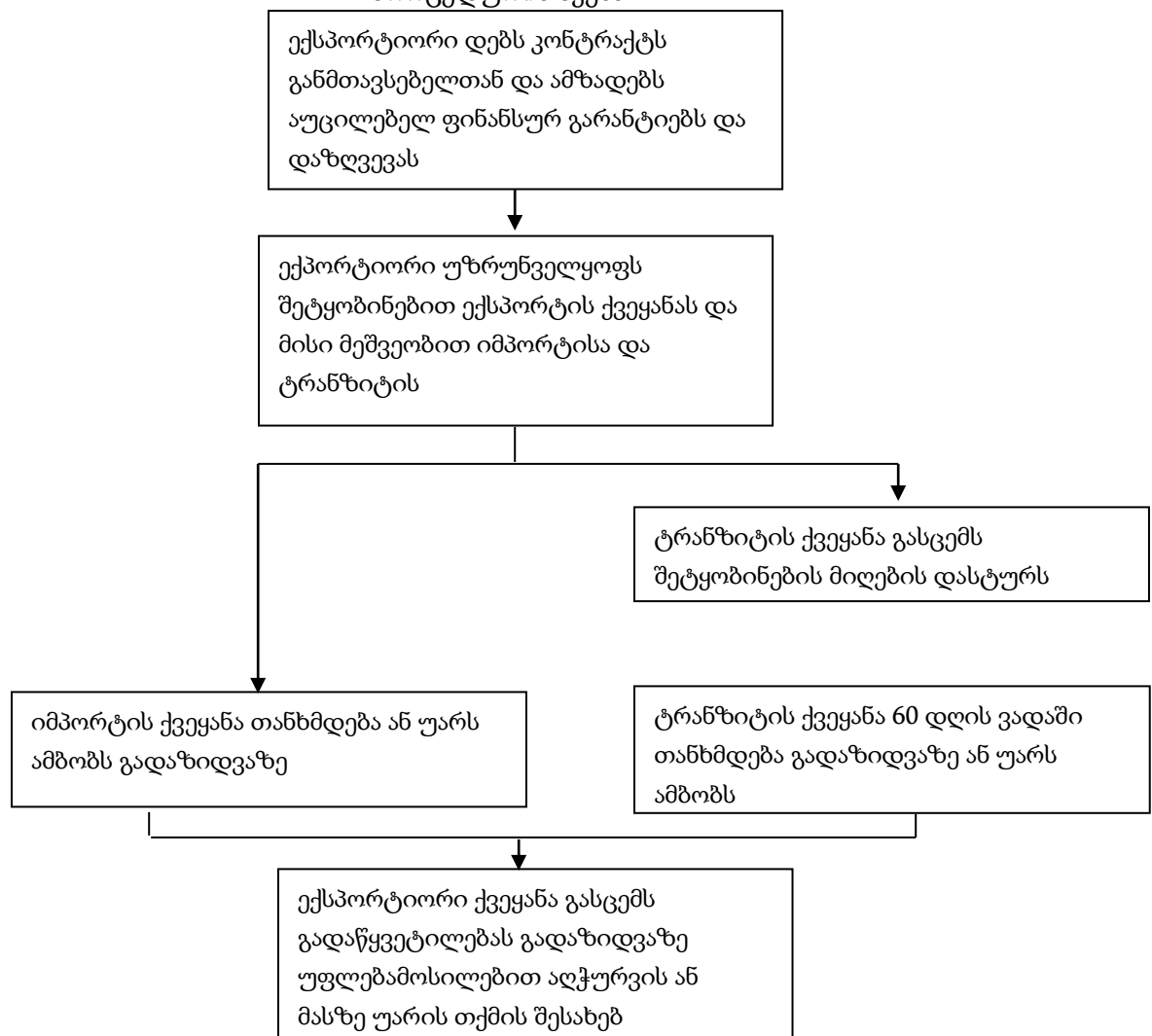
თუ სახიფათო და სხვა ტვირთების ტრანსპორტით გადაზიდვა, რომელზედაც შეთანხმდნენ დაინტერესებული მხარეები ბოლომდე ვერ სრულდება, ასეთ შემთხვევაში ექსპორტიორი ქვეყანა უზრუნველყოფს აღნიშნული ნარჩენების

დაბრუნებას ექსპორტიორ ქვეყანაში გასანადგურებლად, თუ არ მოიძებნება სხვა რაიმე საშუალებები. ნარჩენების არაკანონიერი ბრუნვის დროს ექსპორტიორი ქვეყანა უზრუნველყოფს, აღნიშნული ნარჩენების დაბრუნებას ექსპორტიორ ქვეყანაში გასანადგურებლად ან მის განადგურებას ბაზელის კონვენციის დებულებების შესაბამისად.

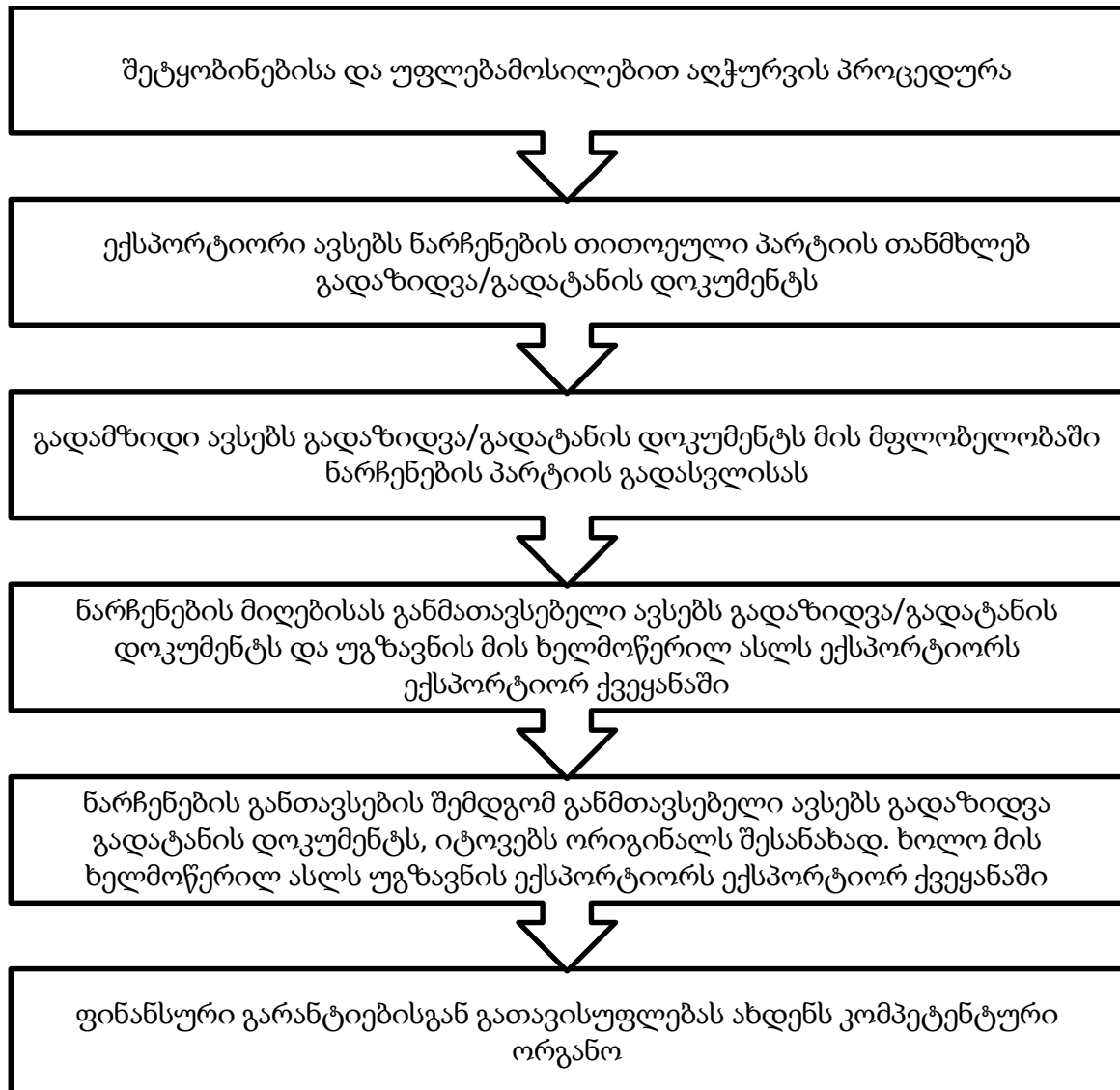
სახიფათო და სხვა ტვირთების ტრანსპორტით გადაზიდვა დაუშვებელია ბაზელის კონვენციის მხარეს და იმ სახელმწიფოს შორის, რომელიც არ წარმოადგენს კონვენციის მხარეს, თუ არ არის დადებული ორმხრივი, მრავალმხრივი და რეგიონული ხელშეკრულებები.

ბაზელის კონვენციით გათვალისწინებული შეტყობინებისა, უფლებამოსილებით აღჭურვისა და გადაზიდვის პროცესზე დაკვირვების წარმოების პროცედურული სქემები:

ბაზელის კონვენციით დადგენილი შეტყობინებისა და უფლებამოსილებით აღჭურვის პროცედურის სქემა

ბაზელის კონვენციით დადგენილი გადაზიდვის პროცესზე დაკვირვების წარმოების პროცედურის სქემა

კონვენციის თანახმად, 1996 წელს საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული იქნა „საქართველოს ტერიტორიაზე ნარჩენების ტრანზიტისა და იმპორტის შესახებ“ საქართველოს კანონი, რომელიც მოქმედებაშია დღემდე. აღნიშნული კანონით რეგულირდება როგორც სახიფათო, ისე არასახიფათო ნარჩენების იმპორტი და ტრანზიტი. აღნიშნული კანონის თანახმად, საქართველოს ტერიტორიაზე აკრძალულია სახიფათო

ნარჩენების იმპორტი და ტრანზიტი ნებისმიერი მიზნისათვის. ასევე, არასახიფათო ნარჩენების იმპორტი განთავსების მიზნით. კანონის თანახმად, დაშვებულია მხოლოდ ზოგიერთი კატეგორიის არასახიფათო ნარჩენების იმპორტი, მხოლოდ მისი შემდგომი გადამუშავების მიზნით. ამასთანავე, დაშვებულია არასახიფათო ნარჩენების ტრანზიტი.

სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების იდენტიფიცირება ხდება ბაზელის კონვენციის დანართებისა და ევროგაერთიანების საბჭოს 1993 წლის №259/93 დებულების– (ევროგაერთიანების საბჭოს 1993 წლის 1 თებერვლის №259/93/EEC დებულება „ევროგაერთიანების ფარგლებში, ევროგაერთიანებაში და ევროგაერთიანების ფარგლებს გარეთ ნარჩენების გადაზიდვებზე ზედამხედველობისა და კონტროლის შესახებ“) დანართების მიხედვით (მწვანე, ყვითელი და წითელი ნუსხის სიები).

გადაზიდვების დროს კანონი ითვალისწინებს ბაზელის კონვენციის პროცედურებს.

აღსანიშნავია, რომ ბაზელის კონვენციას დაემატა მე-8 და მე-9 დანართები, რომლებსაც ეფუძნება სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების იდენტიფიკაცია. ასევე ცვლილებები განიცადა 1993 წლის №259/93 დებულებამაც. ერთის მხრივ საქართველოსა და მეორეს მხრივ ევროკავშირს, ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებასა და მათ წევრ სახელმწიფოებს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმებით და „ევროკავშირთან ღრმა და ყოვლისმომცველი თავისუფალი სავაჭრო სივრცის შესახებ“ შეთანხმებით, ვალდებულებისა და ევროკავშირთან ეკონომიკური ინტეგრაციის მიზნით საჭიროა ნარჩენების იდენტიფიკაცია ნარჩენების ევროკავშირის კატალოგის მიხედვით. ეს უკანასკნელი ასახულია ნარჩენების მართვის კოდექსში და კოდექსის შესაბამისად დამტკიცებულ კანონქვემდებარე ნორმატიულ აქტებში. ასევე, იმის გამო, რომ კანონი არ ითვალისწინებს ნარჩენების ექსპორტს, შესაბამისად ზემოთაღნიშნული კანონის საერთაშორისო ნორმებთან ჰარმონიზაციის მიზნით მომზადდა ცვლილებების პროექტი, რომელიც საქართველოს პარლამენტის მიერ მიღებული უნდა იქნას უახლოეს პერიოდში.

ბაზელის კონვენცია

სახიფათო ნარჩენების ტრანსსასაზღვრო გადაზიდვასა და მათ განთავსებაზე კონტროლის შესახებ

რეტიფიცირებულია საქართველოს პრეზიდენტის 1999 წლის 4 მაისის N 232 ბრძანებულებით

წინამდებარე კონვენციის მხარეები,

მხედველობაში იღებენ რა სახიფათო და სხვა ნარჩენებით და მათი საზღვარგადასრული გადაზიდვით ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოსათვის ზარალის მიყენების რისკს,

აცნობიერებენ რა წარმოების ზრდისა, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადასრული გადაზიდვისა და მათი რთული შემადგენლობის შედეგად ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოსათვის მზარდ საფრთხეს,

აცნობიერებენ რა აგრეთვე, რომ ამგვარი ნარჩენების მიერ შექმნილი საფრთხისაგან ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვის ყველაზე ეფექტური ხერხია მათი რაოდენობის და ან სახიფათო პოტენციალის თვალსაზრისით მათი წარმოების მინიმუმადე დაყვანა,

დარწმუნებული არიან რა, რომ სახელმწიფოთა მიერ უნდა მიღებულ იქნეს აუცილებელი ზომები უზრუნველსაყოფად იმისა, რომ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა მართვა, მათი საზღვარგადასრული გადაზიდვებისა და განთავსების ჩათვლით, თავსებადი იყოს ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვასთან, მიუხედავად მათი განთავსების ადგილისა,

აღნიშნავენ რა, რომ სახელმწიფოებმა უნდა უზრუნველყონ სახიფათო ნარჩენების მწარმოებელზე ვალდებულებების დაკისრება მათი გადაზიდვისა და განთავსების მიზნით, გარემოს დაცვასთან თავსებადი წესების შესაბამისად, მიუხედავად მათი განთავსების ადგილისა,

აღიარებენ რა, რომ ყველა სახელმწიფოს აქვს სუვერენული უფლება აკრძალოს სხვა სახელმწიფოს სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების შეტანა ან განთავსება თავის ტერიტორიაზე,

აღიარებენ ასევე რა მზარდ სურვილს სახიფათო ნარჩენების საზღვარგადასრული გადაზიდვებისა და მათი განთავსებისა სხვა სახელმწიფოებში, განსაკუთრებით განვითარებად ქვეყნებში, დარწმუნებული არიან რა, რომ იმდენად, რამდენადაც ეს შეესაბამება მათ გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებულ და ეფექტურ მართვას, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენები უნდა იქნენ განთავსებულნი მათ მწარმოებელ სახელმწიფოში, აცნობიერებენ რა, რომ მსგავსი ნარჩენების საზღვარგადასრული გადაზიდვები მათი მწარმოებელი სახელმწიფოდან ნებისმიერ სხვა სახელმწიფოში უნდა ნებადართული იქნეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ ისინი ხორციელდება იმგვარ პირობებში, რომლებიც არ შეუქმნიან საფრთხეს ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოს და იმ პირობით, რომ ისინი შეესაბამებიან წინამდებარე კონვენციის დებულებებს,

თვლიან რა, რომ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადასრული გადაზიდვების გაუმჯობესებული კონტროლი იქნება პირობა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით მათი გამართლებული მართვისა და მათი საზღვარგადასრული გადაზიდვების რაოდენობის შემცირებისა,

დარწმუნებულნი არიან რა, რომ სახელმწიფოებმა უნდა მიიღონ ზომები ამ სახელმწიფოებიდან ან სახელმწიფოებში სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადაშვითი გადაზიდვების სათანადო კონტროლისა და შესაბამისი ინფორმაციის გაცვლისათვის,

აღნიშნავენ რა, რომ მთელ რიგ საერთაშორისო და რეგიონულ შეთანხმებებში ყურადღება მიექცა სახიფათო ტვირთების ტრანზიტთან დაკავშირებულ გარემოს დაცვისა და შენარჩუნების საკითხს,

მხედველობაში იღებენ რა, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონფერენციის "გარემო ადამიანისათვის" (სტოკჰოლმი, 1972 წ) დეკლარაციას, ქაიროს სახელმძღვანელო პრინციპებს და სახიფათო ნარჩენთა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის პრინციპებს, მიღებულს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გარემოსდაცვითი პროგრამის მმართველთა საბჭოს (UNEP) 1987 წ. 14 ივნისის 14\30 გადაწყვეტილებით, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სახიფათო ტვირთგადაზიდვების ექსპერტთა კომიტეტის რეკომენდაციებს (ჩამოყალიბებულს 1957 წელს და განახლებადს ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ), სხვა შესაბამის რეკომენდაციებს, დეკლარაციებს, დოკუმენტებსა და წესებს, მიღებულს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის სისტემაში და აგრეთვე სხვა საერთაშორისო და რეგიონალურ ორგანიზაციებში ჩატარებულ სამუშაოებსა და გამოკვლევებს,

ითვალისწინებენ რა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის ოცდამეჩვიდმეტე სესიაზე (1982 წ) ადამიანის გარემომცველი გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნების მიზნით ქცევის წესებად მიღებული "ბუნების მსოფლიოს ქარტიის" სულისკვეთებას, პრინციპებს, მიზნებს და ამოცანებს,

ადასტურებენ რა, რომ სახელმწიფოები პასუხისმგებელნი არიან საერთაშორისო მოვალეობების შესრულებაზე დაკავშირებული ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვაზე, გარემოს დაცვასა და მის კონსერვაციაზე და პასუხს აგებენ საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად,

აღიარებენ რა, რომ წინამდებარე კონვენციის ან მისი ნებისმიერი ოქმის მოთხოვნათა მნიშვნელოვანი დარღვევის შემთხვევაში გამოიყენება შესაბამისი საერთაშორისო კანონი ხელშეკრულებათა შესახებ,

ითვალისწინებენ რა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მცირენარჩენიანი ტექნოლოგიების, რეციკლირების საშუალებების, კარგი მეურნეობისა და მართვის სისტემების განვითარებისა და მათი დანერგვის გაგრძელების საჭიროებას სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების წარმოქმნის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით,

ითვალისწინებენ რა აგრეთვე საერთაშორისო საზოგადოების მზარდ შემფოთებას სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა საზღვარგადაშვით გადაზიდვებზე კონტროლის გაძლიერების აუცილებლობასთან დაკავშირებით, და აგრეთვე მსგავსი გადაზიდვების შეძლებისდაგვარად მინიმუმამდე დაყვანის აუცილებლობას,

შეშფოთებულნი არიან რა სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების უკანონო საზღვარგადაშვითი ბრუნვის პრობლემით,

მხედველობაში იღებენ რა აგრეთვე განვითარებადი ქვეყნების შეზღუდულ შესაძლებლობებს

სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების რაციონალურ მართვაში,

აღიარებენ რა ტექნოლოგიების გადაცემის გაფართოების აუცილებლობას, ადგილობრივად წარმოქმნილი სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების (გამართლებული) მართვისათვის, განსაკუთრებით კი განვითარებად ქვეყნებში ქაიროს სახელმძღვანელო დებულებებისა და გადაწყვეტილებებისა და გაერთიანებული ერების გარემოსდაცვითი პროგრამის UNEP -ის მმართველთა საბჭოს გარემოსდაცვითი ტექნოლოგიების გადაცემის გაფართოების შესახებ 14\16 გადაწყვეტილების მიხედვით,

აგრეთვე აღიარებენ რომ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენები უნდა იქნეს გადაზიდული შესაბამისი საერთაშორისო კონვენციებისა და რეკომენდაციების მიხედვით,

დარწმუნებულნი არიან რა აგრეთვე იმაში, რომ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადასრული გადაზიდვა უნდა ნებადართული იქნეს მხოლოდ მაშინ, როცა ამგვარი ნარჩენების გადაზიდვა და მისი საბოლოო განთავსება ხორციელდება გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით და მტკიცედ აქვთ გადაწყვეტილი მკაცრი კონტროლის მეშვეობით ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვა დამლუპველი ზემოქმედებისაგან, რომელიც შეიძლება გამოწვეულ იქნეს სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების დაგროვებითა და მართვით,

შეთანხმდნენ შემდეგზე:

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 1 კონვენციის მოქმედების სფერო

1. წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის "სახიფათო ნარჩენებად" ითვლებიან საზღვარგადასრული გადაზიდვის ობიექტად მყოფი შემდეგი ნარჩენები:

ა) I დანართში ნაჩვენებ ნებისმიერ კატეგორიაში შემავალი ნარჩენები, თუ მათ არ გააჩნიათ III დანართში ჩამოთვლილი რაიმე თვისებები;

ბ) ნარჩენები, რომლებიც არ არიან მოცულნი პუნქტი (ა) - თი, მაგრამ განისაზღვრებიან ან ითვლებიან სახიფათოდ შინაგანი კანონმდებლობის მიხედვით ექსპორტის, იმპორტის ან ტრანზიტის სახელმწიფოში,

2. II დანართში ნაჩვენებ ნებისმიერ კატეგორიაში შემავალი ნარჩენები, რომლებიც საზღვარგადასრული გადაზიდვას ექვემდებარებიან, ითვლებიან ამ კონვენციის მიზნებისათვის "სხვა სახის ნარჩენებად".

3. ნარჩენები, რომლებიც მათი რადიაქტივობის გამო ექცევიან კონტროლის სხვა საერთაშორისო სისტემის სფეროში, მ.შ. რადიაქტიული ნივთიერებისადმი სპეციალურად გამოყენებადი საერთაშორისო შეთანხმებებისა, გამოირიცხებიან წინამდებარე კონვენციის მოქმედების სფეროდან.

4. ნარჩენები, რომლებიც წარმოქმნილია საზღვაო ხომალდების ნორმალური ფუნქციონირების შედეგად და რომელთა გარემოში ჩაშვება ექცევა სხვა საერთაშორისო-სამართლებრივი დოკუმენტების სფეროში, გამოირიცხებიან წინამდებარე კონვენციის მოქმედების სფეროდან.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 2 განსაზღვრებანი

წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის:

1. "ნარჩენები" წარმოადგენენ ნივთიერებებს ან საგნებს, რომლებიც განთავსდებიან,

გათვალისწინებულნი არიან განსათავსებლად ან უნდა იქნენ განთავსებულნი ეროვნული კანონმდებლობის დებულებების შესაბამისად;

2. "მართვა" ნიშნავს სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების შეგროვებას, ტრანპორტირებასა და მათ განთავსებას, განთავსებულის შემდგომი კონტროლის ჩათვლით;

3. "საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა" ნიშნავს სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების ნებისმიერ გადაადგილებას ერთი სახელმწიფოს იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ტერიტორიიდან სხვა სახელმწიფოს იურისდიქციაში მყოფ ტერიტორიაზე ან ტერიტორიაზე გავლით, ან ისეთ ტერიტორიაში/რიტორიაზე გავლით, რომელიც არ იმყოფება რომელიმე სახელმწიფოს იურისდიქციაში, იმ პირობით, რომ მსგავსი გადაზიდვა ეხება არა ნაკლებ ორ სახელმწიფოს;

4. "განთავსება" ნიშნავს წინამდებარე კონვენციის iV დანართში განსაზღვრულ ნებისმიერ ოპერაციას;

5. "სანქცირებული ადგილი ან ობიექტი" ნიშნავს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენის განთავსების ადგილს ან ობიექტს, რომელთა მიმართაც მიღებულია ნებართვა ან ლიცენზია იმ სახელმწიფოს შესაბამისი ორგანოსაგან, რომლის ტერიტორიაზეც ეს ადგილი ან ობიექტი მდებარეობს;

6. "კომპეტენტური ორგანო" ნიშნავს სახელმწიფო ორგანოს, მხარის მიერ დანიშნულს იმ გეოგრაფიული რაიონების ფარგლებში, რომლებსაც მხარე ჩათვლის საჭიროდ, პასუხისმგებლობის მატარებლად სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვების შესახებ განაცხადისა და მასთან დაკავშირებული ნებისმიერი ინფორმაციის მიღებასა და ამ განაცხადზე პასუხისათვის პარაგრ. 6-ის შესაბამისად;

7. "პასუხისმგებელი პირი (Focal Point)" ნიშნავს მე-5 პუნქტში ნახსენებ, მხარის იურიდიულ პირს, რომელიც პასუხს აგებს ინფორმაციის მიღებასა და გაცემაზე მე-13 და მე 16- პარაგრაფების შესაბამისად;

8. სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვა" ნიშნავს ყველა პრაქტიკულად შესაძლებელი ზომის მიღებას იმისათვის, რომ მათი მართვის მიერ განხორციელებული ქმედებანი არ უქმნიან საფრთხეს ადამიანის ჯანმრთელობასა და არ ახდენენ უარყოფით ზეგავლენას გარემოზე;

9. "სახელმწიფოს ეროვნული იურისდიქციის ქვეშ მყოფი ტერიტორია" ნიშნავს ხმელეთის ან ზღვის ნებისმიერ ტერიტორიას ან საჰაერო სივრცეს, რომლის ფარგლებშიც სახელმწიფოს საერთაშორისო სამართლის თანახმად აკისრია ადმინისტრაციული და ნორმატიული პასუხისმგებლობა ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოს დაცვაზე;

10. "ექსპორტის სახელმწიფო" ნიშნავს ნებისმიერ მხარეს, რომლისგანაც დაგეგმილია დაიწყოს ან უკვე დაწყებულია სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა;

11. "იმპორტის სახელმწიფო" ნიშნავს მხარეს, რომლის მიმართაც სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა დაგეგმილია ან ადგილი აქვს მასში განთავსების ან გადმოტვირთვის მიზნით მისი საბოლოო განთავსებამდე ტერიტორიაზე, რომელიც არ იმყოფება რომელიმე ქვეყნის ეროვნული იურისდიქციის გავრცელების ქვეშ;

12. "ტრანზიტის სახელმწიფო" ნიშნავს ნებისმიერ სახელმწიფოს, რომელიც არ არის ექსპორტის ან იმპორტის სახელმწიფო და რომელზეც დაგეგმილია ან განხორციელების პროცესშია სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების გადაზიდვა;
13. " დაინტერესებული სახელმწიფოები" ნიშნავს მხარეებს, რომლებიც არიან ექსპორტის ან იმპორტის სახელმწიფოები, ანდა ტრანზიტის სახელმწიფოები მიუხედავად იმისა, ისინი მხარეები არიან თუ არა;
14. "პირი" ნიშნავს ნებისმიერ ფიზიკურ ან იურიდიულ პირს;
15. "ექსპორტიორი" ნიშნავს ექსპორტის სახელმწიფოს იურისდიქციაში მყოფ ნებისმიერ პირს, რომელიც ორგანიზებას უკეთებს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა ექსპორტს;
16. "იმპორტიორი" ნიშნავს იმპორტის სახელმწიფოს იურისდიქციაში მყოფ ნებისმიერ პირს, რომელიც ორგანიზაციას უწევს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა იმპორტს;
17. "გადამზიდი" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, რომელიც ახორციელებს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა გადაზიდვას;
18. "მწარმოებელი" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, ვისი ქმედებაც წარმოქმნის სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენებს, ან თუ ეს პირი უცნობია, მაშინ პირს, ვინც ფლობს ამ ნარჩენებს და აკონტროლებს მათ;
19. "განთავსებისათვის პასუხისმგებელი პირი" ნიშნავს ნებისმიერ პირს, რომელსაც ეგზავნება სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენები და რომელიც ახორციელებს მათ განთავსებას;
20. "პოლიტიკური და ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაცია" ნიშნავს სუვერენული სახელმწიფოებისაგან შემდგარ ორგანიზაციას, რომელსაც მისმა წევრმა სახელმწიფოებმა გადასცეს კომპეტენცია ამ კონვენციის მიერ რეგულირებად საკითხებზე და რომელიც თავისი შინა პროცედურების შესაბამისად უფლებამოსილია კონვენციის ხელმოწერაზე, რატიფიკაციაზე, მის მიღებაზე, მოწონებაზე, ოფიციალურ დადასტურებასა და მიერთების საკითხზე;
21. "უკანონო ბრუნვა" ნიშნავს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ნებისმიერ საზღვაგადამკვეთ გადაზიდვას განსაზღვრულს მე-9 პარაგრაფში.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 3 სახიფათო ნარჩენთა ეროვნული განსაზღვრებანი

1. ყოველი მხარე მას შემდეგ რაც იგი გახდება წინამდებარე კონვენციის მხარე ექვსი თვის განმავლობაში აცნობებს კონვენციის სამდივნოს იმ ნარჩენთა შესახებ, რომლებიც განსხვავდებიან 1 და 2 დანართებში დასახელებულთაგან და ითვლებიან ან განისაზღვრებიან, როგორც სახიფათო ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად ან ამგვარი სახის ნარჩენებზე გავრცელებული ნებისმიერი მოთხოვნის თანახმად, რომელიც ეხება საზღვარგადამკვეთ გადაზიდვებს.
2. შემდგომში ყოველი მხარე აცნობებს სამდივნოს 1 პუნქტის თანახმად წარმოდგენილი ინფორმაციის ნებისმიერი მნიშვნელოვანი ცვლილების შესახებ.

3. სამდივნო დაუყოვნებლივ აწვდის მიღებულ ინფორმაციას ყველა მხარეს 1 და 2 პუნქტების თანახმად.

4. მხარეები პასუხს აგებენ ინფორმაციის გადაცემაზე იმათთვის სამდივნოს საშუალებით მე-3 პუნქტის თანახმად, რომელიც ხელმისაწვდომი გახდება ექსპორტიორებისათვის.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 4 ზოგადი ვალდებულებანი

1.ა) მხარეები, სარგებლობენ რა თავიანთი უფლებებით სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა განთავსების მიზნით იმპორტის აკრძალვის შესახებ, აცნობებენ სხვა მხარეებს თავიანთ გადაწყვეტილებას მე-13 პარაგრაფის თანახმად;

ბ) მხარეები კრძალავენ ან ნებას არ რთავენ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების ექსპორტზე იმ მხარეთა მიმართ, რომელთაც შემოიღეს აკრძალვა ამგვარი ნარჩენების იმპორტზე, თუ ამის შესახებ მიღებულია ცნობა (ა) პუნქტის შესაბამისად;

გ) მხარეები კრძალავენ ან არ რთავენ ნებას სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ექსპორტს, თუ იმპორტის სახელმწიფო არ იძლევა წერილობით თანხმობას კონკრეტულ იმპორტზე, იმ შემთხვევაში თუ ამ იმპორტიორ სახელმწიფოს არ აქვს აკრძალული ამ სახის ნარჩენების იმპორტი.

2. ყოველი მხარე იღებს საჭირო ზომებს, რათა

ა) უზრუნველყოს თავის ფარგლებში სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების წარმოების მინიმუმამდე დაყვანა. სოციალური, ტექნიკური და ეკონომიკური ასპექტების გათვალისწინებით;

ბ) უზრუნველყოს შესატყვისი განსათავსებელი ობიექტების არსებობა სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვისათვის, მათი განთავსების ადგილის მიუხედავად. ეს ობიექტი, შეძლებისდაგვარად, მისსავე ტერიტორიაზე უნდა იყოს განთავსებული;

გ) იმ პირებმა რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების მართვის სფეროში ახორციელებენ ისეთი ზომების მიღებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ ნარჩენების წარმოქმნის თავიდან აცილებას, რომლებიც წარმოიქმნება სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მართვის პროცესში, იმ მიზეზით რომ, თუ ასეთ დაბინძურებას აქვს ადგილი, მათი ზეგავლენა მინიმუმამდე იყოს დაყვანილი ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე;

დ) უზრუნველყოს, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადაშვებით გადაზიდვების მინიმუმამდე დაყვანა მათი გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული და ეფექტური მართვის გამოყენებით და ის ხორციელდება იმგვარად, რომ ადამიანის ჯანმრთელობა და გარემო დაცულია მათგან უარყოფითი ზეგავლენისაგან, რაც შეიძლება ასეთი გადაზიდვებით იყოს გამოწვეული;

ე) არ იქნეს დაშვებული სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ექსპორტი სახელმწიფოში ან სახელმწიფოთა ჯგუფში, რომლებიც მიეკუთვნებიან ეკონომიკური და/ ან პოლიტიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციას და არიან მხარეები, განსაკუთრებით განვითარებადი ქვეყნები, რომელთაც არსებული კანონმდებლობის თანახმად აკრძალული აქვთ ყველა სახის იმპორტი, ან თუ არსებობს მოსაზრება, რომ ნარჩენები არ დაექვემდებარა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართულ მართვის პროცესებს იმ კრიტერიუმების თანახმად, რომლებიც განსაზღვრული არიან მხარეების პირველი შეხვედრის დროს;

ვ) მოითხოვოს ინფორმაციის მიწოდება დაინტერესებულ სახელმწიფოებისათვის სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა შემოთავაზებული საზღვარგადაშვებით გადაზიდვის შესახებ, V დანართის თანახმად, რომელშიც ცხადად იქნება ასახული ზეგავლენა, შემოთავაზებული გადაზიდვებისა

ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოზე;

ზ) არ დაუშვას სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა იმპორტი, თუ არის საფუძველი იმისა, რომ ამ სახის ნარჩენთა გამოყენება არ მოხდება გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით;

ი) ითანამშრომლოს, ზომების მიღების თვალსაზრისით, სხვა მხარეებთან და დაინტერესებულ ორგანიზაციებთან უშუალოდ ან სამდივნოს მეშვეობით, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების გადაზიდვის შესახებ ინფორმაციის გავრცელების ჩათვლით, ასეთი ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის სრულყოფისა და მათი უკანონო ბრუნვის თავიდან აცილების მიზნით;

3. მხარეები სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების უკანონო ბრუნვას მიიჩნევენ სისხლის სამართლის დანაშაულად.

4. ყველა მხარე იღებს შესაბამის სამართლებრივ, ადმინისტრაციულ და სხვა სახის ზომებს წინამდებარე კონვენციის დებულებათა შესასრულებლად და მათი ცხოვრებაში გასატარებლად, მათ შორის კონვენციის საწინააღმდეგო ქმედებების თავიდან აცილებისა და სასჯელის მიყენების მიზნით.

5. მხარემ არ გასცეს ნებართვა სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ექსპორტზე სახელმწიფოში, რომელიც არ წარმოადგენს კონვენციის მხარეს, ან მათ იმპორტზე სახელმწიფოდან, რომელიც არ წარმოადგენს კონვენციის მხარეს.

6. მხარეები შეთანხმდნენ, რათა არ დაუშვან სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა ექსპორტის განთავსებისათვის სამხრეთ განედის 60 გრადუსი-ს სამხრეთ რაიონში მიუხედავად იმისა, არიან თუ არა ასეთი ნარჩენები საზღვარგადასვითი გადაზიდვის ობიექტი.

7. გარდა ამისა ყოველი მხარე:

ა) უკრძალავს თავის ეროვნულ იურისდიქციაში მყოფ ყველა პირს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების გადაზიდვას ან განთავსებას, თუ ამ პირებს არ მიუღიათ ნებართვა ან თანხმობა ასეთი ოპერაციების ჩატარებაზე;

ბ) მოითხოვოს, რომ სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენები, რომლებიც საზღვარგადასვითი გადაზიდვის ობიექტები არიან. შეფუთულნი, მარკირებულნი და გადაზიდულნი იქნენ საყოველთაოდ მიღებული და ცნობილი საერთაშორისო წესებისა და ნორმების თანახმად შეფუთვის, მარკირებისა და გადაზიდვის თვალსაზრისით, რომ იქნეს გათვალისწინებული შესაბამისი საერთაშორისო გამოცდილება;

გ) მოითხოვს, რათა სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენებს ერთვოდეს სახიფათო ნარჩენთა გადაზიდვის დოკუმენტი საზღვარგადასვითი გადაზიდვის საწყისი პუნქტიდან მისი განთავსების ადგილამდე;

8. ყოველი მხარე მოითხოვს ექსპორტირებული სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებულ მართვას იმპორტის ან სხვა სახელმწიფოში. ტექნიკური ხასიათის სახელმძღვანელო პრინციპებს ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით დასაბუთებული მართვის შესახებ შეიმუშავენ წინამდებარე კონვენციის მოქმედების სფეროში მყოფი მხარეები თავიანთ პირველ შეხვედრაზე;

9. მხარეები იღებენ შესაბამის ზომებს იმის უზრუნველსაყოფად, რომ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადასვითი გადაზიდვა დაიშვას მხოლოდ მაშინ, თუ:

ა) ექსპორტის სახელმწიფოს არ გააჩნია ამ სახის ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული და ეფექტური გზით განსათავსებელი ტექნიკური შესაძლებლობები და შესატყვისი ობიექტები, სიმძლავრეები ან გამოსადეგი ადგილები; ან

ბ) ამ სახის ნარჩენები აუცილებელია იმპორტის სახელმწიფოსათვის, როგორც ნედლეული რეციკლირებითი ან აღდგენითი მრეწველობისათვის; ან

გ) ასეთი საზღვარგადასვითი გადაზიდვა პასუხობს მხარეთა მიერ განსაზღვრულ სხვა კრიტერიუმებს, იმ პირობით, რომ ეს კრიტერიუმები არ ეწინააღმდეგებიან წინამდებარე

კონვენციის მიზნებს.

10. სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მწარმოებელი ქვეყნების ვალდებულება ამ კონვენციის წინაშე ამგვარი ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის შესახებ არანაირი გარემოების შემთხვევაში არ შეიძლება იქნეს დაკისრებული იმპორტისა და ტრანზიტის ქვეყნებზე.

11. წინამდებარე კონვენციაში არაფერი არ ეწინააღმდეგება მხარის უფლებას ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვის გაუმჯობესების მიზნით დააწესოს დამატებითი მოთხოვნები, რომლებიც შეესაბამება კონვენციის დებულებებს და ეთანხმება საერთაშორისო კანონმდებლობის წესებს.

12. წინამდებარე კონვენციამ არ უნდა იქონიოს რაიმე გავლენა ქვეყნების სუვერენიტეტზე ტერიტორიულ წყლებზე, რომელიც დაწესებულია საერთაშორისო კანონმდებლობით, და სუვერენულ უფლებებზე და იურისდიქციაზე იმ ქვეყნებისათვის, რომელთაც გააჩნიათ განსაკუთრებული ეკონომიკური ზონები და კონტინენტური შელფი საერთაშორისო კანონმდებლობის შესაბამისად, და გემებითა და თვითმფრინავებით სწავლების სანავიგაციო უფლება და თავისუფლება, როგორც დაწესებული საერთაშორისო კანონმდებლობით ასახული საერთაშორისო დოკუმენტებში.

13. მხარეები იღებენ ვალდებულებას პერიოდულად ჩაატარონ შესაძლებლობათა მიმოხილვა სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მოცულობის და/ან დაბინძურების პოტენციალის შემცირებაზე, რომლებიც გადაიზიდებიან სხვა სახელმწიფოებში, კერძოდ განვითარებად ქვეყნებში.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 5 კომპეტენტური ორგანოებისა და პასუხისმგებელი პირის დანიშვნა

წინამდებარე კონვენციის განხორციელების ხელშესაწყობად მხარეები:

1. ნიშნავენ ან აფუძნებენ ერთ ან რამდენიმე კომპეტენტურ ორგანოსა და ერთ პასუხისმგებელ პირს. ერთი კომპეტენტური ორგანო ინიშნება ტრანზიტის შემთხვევაში ცნობის მიღების მიზნით;
2. მათთვის წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლიდან სამი თვის განმავლობაში აცნობებენ სამდივნოს მათ მიერ პასუხისმგებელი პირის და კომპეტენტურ ორგანოებად დანიშნული ერთეულების შესახებ;
3. გადაწყვეტილებების მიღებიდან ერთი თვის განმავლობაში აცნობებენ სამდივნოს მე-2 პუნქტის თანახმად ნებისმიერ ცვლილებაზე მათ მიერ განხორციელებული დანიშვნების ირგვლივ.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 6 მხარეთა შორის საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა

1. ექსპორტის სახელმწიფო აცნობებს ან მოითხოვს მწარმოებლის ან ექსპორტიორისაგან წერილობით აცნობონ ექსპორტის სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანოს მეშვეობით დაინტერესებული სახელმწიფოების კომპეტენტურ ორგანოებს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ნებისმიერი განზრახული საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის შესახებ. ამგვარ ცნობაში უნდა იყოს V A დანართში გათვალისწინებული განაცხადები და ინფორმაცია იმპორტის სახელმწიფოსათვის მისაღებ ენაზე. საკმარისია თითო ცნობა გაეგზავნოს ყოველ დაინტერესებულ სახელმწიფოს.
2. იმპორტის სახელმწიფო განმცხადებელს უგზავნის წერილობით პასუხს განაცხადის მიღების შესახებ, რომელიც მოიცავს გადაზიდვაზე თანხმობის გარკვეული პირობებით ან მათ გარეშე, გადაზიდვის ნებართვაზე უარის თქმას ან მოთხოვნას დამატებითი ინფორმაციის მიწოდებაზე. იმპორტის სახელმწიფოს საბოლოო პასუხის ასლი ეგზავნება კომპეტენტურ ორგანოებს დაინტერესებული ქვეყნებისა, რომლებიც მხარეებს წარმოადგენენ.

3. ექსპორტის სახელმწიფო მწარმოებელს ან ექსპორტიორს არ რთავს საზღვარგადამკვეთი გადაკვეთის დაწყების ნებას მანამ, სანამ არ მიიღებს წერილობით დასტურს მასზე, რომ:

ა) განმცხადებელმა იმპორტის სახელმწიფოსაგან მიიღო წერილობითი თანხმობა;

ბ) განმცხადებელმა იმპორტის სახელმწიფოსაგან მიიღო დადასტურება იმ ფაქტისა, რომ ექსპორტიორსა და ნარჩენთა განმათავსებელს შორის არსებობს კონტრაქტი, რომელშიაც ხაზგასმულია ამ ნარჩენთა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვა.

4. ტრანზიტის ყოველი სახელმწიფო, რომელიც მხარეს წარმოადგენს, დაუყოვნებლივ უდასტურებს განმცხადებელს განაცხადის მიღებას. მას 60 დღის განმავლობაში შეუძლია განმცხადებელს გაუგზავნოს წერილობითი პასუხი, რომელიც მოიცავს გადაზიდვაზე თანხმობას გარკვეული პირობებით ან პირობის გარეშე, გადაზიდვის ნებართვაზე უარის თქმას ან დამატებითი ინფორმაციის მიწოდების მოთხოვნას. ექსპორტის სახელმწიფო არ რთავს ნებას საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის განხორციელებაზე, სანამ არ მიიღებს წერილობით თანხმობას ტრანზიტის სახელმწიფოსაგან თუმცა, თუ ნებისმიერ დროს მხარე მიიღებს გადაწყვეტილებას არ მოითხოვოს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის მიმართ წინასწარი თანხმობა საზოგადოდ, ან გარკვეული პირობების შესრულების მიზნით, ან შეცვლის თავის მოთხოვნებს ამ მხრივ, იგი დაუყოვნებლივ აცნობებს სხვა მხარეებს თავისი გადაწყვეტილების შესახებ მე-13 პარაგრაფის თანახმად. ამ უკანასკნელ შემთხვევაში თუ 60 დღის განმავლობაში პასუხი არ იქნება მიღებული ექსპორტიორი სახელმწიფოდან ტრანზიტის სახელმწიფოს მიერ, ექსპორტის სახელმწიფოს შეუძლია ნება დართოს ექსპორტს ტრანზიტის სახელმწიფოზე გავლით.

5. ნარჩენთა საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის შემთხვევაში, როდესაც ამ სახის ნარჩენები კანონის თანახმად განისაზღვრებიან ან ითვლებიან სახიფათოდ მხოლოდ;

ა) ექსპორტის სახელმწიფოს მიერ, ამ პარაგრაფის მე-9 პუნქტის მოთხოვნები იმპორტის ან განთავსებაზე პასუხისმგებელი ერთეულის მიმართ და იმპორტის სახელმწიფოს მიმართ გამოიყენება, mutatus mutandis, შესაბამისად ექსპორტიორისა და ექსპორტის სახელმწიფოს მიმართ;

ბ) იმპორტის სახელმწიფოს ან იმპორტის და ტრანზიტის სახელმწიფოთა მიერ, რომლებიც არიან მხარეები, პარაგრაფი 1, 3, 4 და 6 თავის მოთხოვნების ექსპორტიორისადმი და ექსპორტის სახელმწიფოსადმი გამოიყენებიან, mutatus mutandis იმპორტიორისა, განთავსებაზე პასუხისმგებელი ერთეულისა და იმპორტის სახელმწიფოს მიმართ; ანდა

გ) წინამდებარე კონვენციის მხარე ტრანზიტის სახელმწიფოსადმი გამოიყენება მე-4 პუნქტის დებულება.

6. ექსპორტის სახელმწიფოს შეუძლია დაინტერესებულ სახელმწიფოთა წერილობითი თანხმობის არსებობის პირობებში ნება დართოს მწარმოებელს ან ექსპორტიორს საერთო განაცხადის გამოყენებისა, თუ გადაზიდვები რეგულარულად მიმდინარებს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების განთავსებაზე პასუხისმგებელი ერთი და იგივე ერთეულის მიმართ, ერთი და იგივე ფიზიკური და ქიმიური თვისებებით, ერთი და იგივე საბაჟო პუნქტების გავლით ექსპორტის სახელმწიფოდან გატანისას და ერთი და იგივე საბაჟო პუნქტების გავლით იმპორტის სახელმწიფოში შეტანისას, ხოლო ტრანზიტის შემთხვევაში ერთი და იგივე საბაჟო პუნქტების გავლით ტრანზიტის სახელმწიფოში ან სახელმწიფოებში შეტანა-გატანისას.

7. დაინტერესებულ სახელმწიფოებს შეუძლიათ წერილობით გამოხატონ თავისი თანხმობა მე-6 პუნქტში აღწერილი საერთო განაცხადის პროცედურის მიმართ, გარკვეული ინფორმაციის წარდგენის პირობით, როგორცაა გადასაზიდი სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ზუსტი რაოდენობის ან პერიოდული სიები.

8. მე-6 და მე-7 პუნქტებში მითითებული საერთო განაცხადი და წერილობითი თანხმობა შეიძლება მოიცავდეს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების მრავალჯერად გადაზიდვებს მაქსიმუმ 12 თვის განმავლობაში.

9. მხარეები მოითხოვენ, რათა ყოველმა სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის მწარმოებელმა, ხელი მოაწეროს გადაზიდვის შესახებ დოკუმენტს ამ ნარჩენთა ჩატანის ან მიღებისას. ისინი მოითხოვენ აგრეთვე, რომ განთავსებაზე პასუხისმგებელმა პირმა აცნობოს როგორც ექსპორტიორს, ასევე ექსპორტის სახელმწიფოს კომპეტენტურ ორგანოს, მის მიერ ამ სახის ნარჩენების მიღების შესახებ და თავის დროზე განთავსების დასრულების შესახებ ისე, როგორც ეს განაცხადშია ნაჩვენები, თუ ექსპორტი სახელმწიფო არ იღებს ასეთ ინფორმაციას, ექსპორტის სახელმწიფოს კომპეტენტური ორგანო ან ექსპორტიორი აცნობებს ამის შესახებ იმპორტის სახელმწიფოს.

10. წინამდებარე პარაგრაფის თანახმად მოთხოვნილი განაცხადი და მასზე პასუხი ეგზავნება დაინტერესებულ მხარეთა კომპეტენტურ ორგანოებს ან სახელმწიფოს შესაბამის სამთავრობო ორგანოს, რომელიც მხარეს არ წარმოადგენს.

11. სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა ნებისმიერი საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა დაზღვეულ უნდა იქნეს, გირაოთი ან სხვა გარანტიით იმპორტის ან ტრანზიტის სახელმწიფოს მოთხოვნით, რომელიც მხარეს წარმოადგენს.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 7 საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა მხარე-სახელმწიფოდან არა-მხარე-სახელმწიფოების გავლით

კონვენციის მე-6 პარაგრაფის პუნქტი 1 გამოიყენება *matatus mitantis* სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვისას სახელმწიფოდან, რომელიც მხარეს წარმოადგენს, იმ სახელმწიფოთა გავლით, რომლებიც მხარეს არ წარმოადგენენ.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 8 რეიმპორტის განხორციელების ვალდებულება

როდესაც, სახიფათო ან სხვა საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა, რომელზეც წინამდებარე კონვენციის დებულებათა შესაბამისად გაცემულია თანხმობა დაინტერესებული მხარეების მიერ, არ შეიძლება კონტრაქტის პირობების თანახმად იქნეს დასრულებული, მაშინ ექსპორტის სახელმწიფო უზრუნველყოფს ექსპორტიორის მიერ ამ ნარჩენების ექსპორტის სახელმწიფოში დაბრუნებას, თუ ნარჩენთა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით განთავსების სხვა შესაძლებლობა ვერ მოიძებნა იმპორტის სახელმწიფოს მიერ ექსპორტის სახელმწიფოსა და სამდივნოს ირფორმირების მომენტიდან 90 დღის, ან სხვა პერიოდის განმავლობაში, რომელზედაც დაინტერესებული სახელმწიფოები შეთანხმდებიან. ამ მიზნით ექსპორტის სახელმწიფო და ნებისმიერი მხარე, რომელიც ტრანზიტის სახელმწიფოს წარმოადგენს, არ უარყოფს, არ უშლის ხელს და არ ეწინააღმდეგება ამ ნარჩენთა ექსპორტის სახელმწიფოში დაბრუნებას.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 9 უკანონო ბრუნვა

1. წინამდებარე კონვენციის მიზნებისათვის სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა ნებისმიერი საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვა;

ა) წინამდებარე კონვენციის დებულებების შესაბამისად ყველა დაინტერესებული სახელმწიფოსათვის ცნობის მიწოდების გარეშე; ან

ბ) წინამდებარე კონვენციის დებულების შესაბამისად დაინტერესებული სახელმწიფოს თანხმობის გარეშე; ან

გ) დაინტერესებული სახელმწიფოსაგან ფალსიფიკაციის, შეცდომაში შეყვანისა ან მოტყუების გზით თანხმობის მიღების შემთხვევაში; ან

დ) რომელიც არსებითად არ შეესაბამება დოკუმენტებს; ან

ე) რომელიც წინასწარგანზრახვით ახდენს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა განთავსებას (მაგ. გადაყრას) წინამდებარე კონვენციისა და საერთაშორისო სამართლის ზოგადი პრინციპების დარღვევით, ითვლება უკანონო ბრუნვად.

2. სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენთა ისეთ საზღვარგადასრული გადაზიდვის შემთხვევაში, რომელიც მიაჩნია უკანონო ბრუნვად ექსპორტიორის ან მწარმოებლის ქმედების საფუძველზე, ექსპორტის სახელმწიფო უზრუნველყოფს, რომ ეს ნარჩენები:

ა) დაბრუნებულ იქნეს უკან ექსპორტიორის ან მწარმოებლის მიერ, ან აუცილებლობის შემთხვევაში, თვით ექსპორტის სახელმწიფოს მიერ, ან თუ ეს პრაქტიკულად არაა მიზანშეწონილი, ბ) იქნეს სხვაგვარად განთავსებული წინამდებარე კონვენციის დებულებები შესაბამისად, უკანონო ბრუნვის შესახებ ექსპორტის სახელმწიფოს ინფორმაციებიდან 30 დღის, ან სხვა პერიოდის განმავლობაში, რომლის შესახებაც დაინტერესებულ მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ. ამ მიზნით დაინტერესებული მხარეები არ უარყოფენ, არ უშლიან ხელს ან არ ეწინააღმდეგებიან ამ ნარჩენთა დაბრუნებას ექსპორტის სახელმწიფოში.

3. სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ისეთ საზღვარგადასრული გადაზიდვის შემთხვევაში, რომელიც მიჩნეულია უკანონო ბრუნვად იმპორტიორის ან განთავსებაზე პასუხისმგებელი ერთეულის ქმედების საფუძველზე, იმპორტის სახელმწიფო უზრუნველყოფს, რათა ეს ნარჩენი განთავსებულ იქნეს გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით იმპორტიორის ან განთავსებაზე პასუხისმგებელი ერთეულის მიერ, ან, აუცილებლობის შემთხვევაში თვით იმპორტის სახელმწიფოს მიერ, უკანონო ბრუნვის შესახებ იმპორტის სახელმწიფოს ინფორმირებიდან 30 დღის, ან სხვა ისეთი პერიოდის განმავლობაში, რომლის შესახებაც დაინტერესებულ მხარეებს შეუძლიათ შეთანხმდნენ. ამ მიზნით დაინტერესებული მხარეები შეძლებისდაგვარად თანამშრომლობენ ნარჩენთა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით განთავსებაში.

4. იმ შემთხვევაში, როცა უკანონო ბრუნვაზე პასუხისმგებლობა არ შეიძლება დაეკისროს ექსპორტიორს ან მწარმოებელს, ანდა იმპორტიორს ან განთავსებაზე პასუხისმგებელ ერთეულს, დაინტერესებული მხარეები, ან, აუცილებლობის მიხედვით, სხვა მხარეები, თანამშრომლობის საფუძველზე უზრუნველყოფენ ამ ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით განთავსებას, შესაბამისად, ექსპორტის სახელმწიფოში, იმპორტის სახელმწიფოში ან სხვა ადგილას.

5. ყოველი მხარე იღებს შესაბამის ეროვნულ ან კანონმდებლობას უკანონო ბრუნვის თავიდან ასაცილებლად და მის დასასჯელად. მხარეები ურთიერ თანამშრომლობენ წინამდებარე პარაგრაფის მიზნების მისაღწევად.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 10 საერთაშორისო თანამშრომლობა

1. მხარეები ურთიერთთანამშრომლობენ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის მიღწევის მიზნით.

2. ამ მიზნით მხარეები:

ა) მოთხოვნის თანავე ხელმისაწვდომი გახადონ ინფორმაცია ორმხრივ და მრავალმხრივ საფუძველზე, იმ თვალსაზრისით, რომ სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ხელი შეეწყოს მათ გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებულ მართვას, მათ შორის ახდენენ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების სათანადო გამოყენების ტექნიკური ნორმებისა და პრაქტიკის უნიფიცირებას;

ბ) თანამშრომლობენ ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაცვის მიზნით სახიფათო ნარჩენების მართვის შედეგების მონიტორინგის დარგში;

გ) თავიანთი ეროვნული კანონების, წესებისა და პოლიტიკის შესაბამისად თანამშრომლობენ

ახალი, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული, მცირენარჩენიანი ტექნოლოგიების განვითარებასა და გამოყენებაში, არსებული ტექნოლოგიების სრულყოფაში, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების წარმოების შექმნისდაგვარად ლიკვიდაციის და მათი გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული გზით მართვის უზრუნველსაყოფად უფრო ეფექტური და ქმედითი მეთოდების მიღწევის მიზნით, მათ შორის ამგვარი ახალი ან გაუმჯობესებული ტექნოლოგიების დანერგვის ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი შედეგების შესწავლაში;

დ) თავიანთ ეროვნულ კანონების, წესებისა და პოლიტიკის შესაბამისად აქტიურად თანამშრომლობენ სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენთა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებულ ტექნოლოგიებისა და მართვის სისტემების გადაცემაში. ასევე თანამშრომლობენ მხარეთა ტექნიკური პოტენციალის გაფართოებაში, განსაკუთრებით იმათი, რომლებიც საჭიროებენ და ითხოვენ ამ დარგში ტექნიკურ დახმარებას.

ე) თანამშრომლობენ შესაბამისი ტექნიკური სახელმძღვანელო პრინციპების და/ან ქცევის კოდექსების შემუშავებაში.

3. მხარეები იღებენ შესაბამის ზომებს თანამშრომლობის მიზნით განვითარებადი ქვეყნების დასახმარებლად მე-4 პარაგრაფის მე-2 პუნქტის ა), ბ), გ) და დ) ქვეპუნქტების შესრულებაში.

4. განვითარებადი ქვეყნების საჭიროებათა გათვალისწინებით, მხარეებსა და კომპეტენტურ საერთაშორისო ორგანიზაციებს შორის თანამშრომლობის შედეგად წახალისებულ უნდა იქნეს, inter alia, საზოგადოების ცნობიერების ამაღლება, სახიფათო და სხვა ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის განვითარება და ახალი მცირენარჩენიანი ტექნოლოგიების დანერგვა.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 11. ორმხრივი, მრავალმხრივი და რეგიონალური შეთანხმებანი

1. მე-4 პარაგრაფის მე-5 პუნქტის დებულებათა მიუხედავად, მხარეებს შეუძლიათ დადონ ორმხრივი, მრავალმხრივი ან რეგიონალური შეთანხმებანი ან ხელშეკრულებანი სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადაკვეთი გადაზიდვების შესახებ მხარეებთან ან სახელმწიფოებთან, რომლებიც მხარეებს არ წარმოადგენენ, იმ პირობით, რომ ასეთი შეთანხმებანი ან ხელშეკრულებანი არ ეწინააღმდეგება სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის მოთხოვნებს, რომლებიც წინამდებარე კონვენციითაა გათვალისწინებული. ამ შეთანხმებათა ან ხელშეკრულებათა დებულებები გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული მართვის შესახებ არ უნდა იყვნენ ნაკლებად მომთხოვნნი, ვიდრე ისინი, რომლებიც გათვალისწინებულია წინამდებარე კონვენციით, კერძოდ განვითარებადი ქვეყნების ინტერესების მხედველობაში მიღებით.

2. მხარეები აცნობებენ სამდივნოს ნებისმიერი ორმხრივი, მრავალმხრივი ან რეგიონული შეთანხმებების ან ხელშეკრულების შესახებ, რომლებზეც ლაპარაკია პუნქტ 1-ში და იმათ შესახებაც, რომლებიც დადებულ იქნა მათთვის წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლამდე, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების ისეთ საზღვარგადაკვეთი გადაზიდვის კონტროლის მიზნით, რომელიც მხოლოდ ამ შეთანხმებათა მხარეებს შორის ხორციელდება. წინამდებარე კონვენციის დებულებანი არ ეხებიან ამგვარი შეთანხმებების თანახმად მიმდინარე საზღვარგადაკვეთი გადაზიდვებს, იმ პირობით, რომ ამგვარი შეთანხმებები არ ეწინააღმდეგებიან წინამდებარე კონვენციით გათვალისწინებულ მოთხოვნათა სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებულ მართვას.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 12 კონსულტაციები პასუხისმგებლობის შესახებ

მხარეები თანამშრომლობენ რათა შეძლებისდაგვარად მალე იქნეს მიღებული ოქმი, რომელიც უნდა ითვალისწინებდეს სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვების შედეგად მიყენებული ზარალისათვის პასუხისმგებლობის, კომპეტენციისა მათი განთავსების საკითხებს.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 13 ინფორმაციის გადაცემა

1. მხარეები, მიღებენ რა ცნობებს სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვებისას ან მათი განთავსებისას მომხდარი ავარიის შესახებ, რომელიც შესაძლოა წარმოადგენდეს საფრთხეს ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოსათვის სხვა სახელმწიფოებში, უზრუნველყოფენ ამ სახელმწიფოთა დაუყოვნებლივ ინფორმირებას ამის შესახებ.

2. მხარეები სამდივნოს მეშვეობით აცნობებენ ერთმანეთს:

ა) მომხდარ ცვლილებათა შესახებ, რომლებიც ეხება მე-5 პარაგრაფის თანახმად კომპეტენტური ორგანოებისა და/ან პასუხისმგებელი პირის დანიშვნას;

ბ) მე-3 პარაგრაფის თანახმად სახიფათო ნარჩენების ეროვნულ განსაზღვრაში ცვლილებათა შეტანის შესახებ;

და შეძლებისდაგვარად მოკლე დროში აცნობებენ:

გ) მათ ეროვნულ იურისდიქციაში მყოფი რაიონის ფარგლებში სახიფათო ან სხვა ნარჩენების განთავსებისათვის იმპორტზე სრული ან ნაწილობრივი უარის თქმის გადაწყვეტილების მიღების შესახებ;

დ) სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ექსპორტის შეზღუდვის აკრძალვის გადაწყვეტილების მიღების შესახებ;

ე) ამ პარაგრაფის მე-4 პუნქტის თანახმად სხვა შესაბამისი ინფორმაციის შესახებ.

3. ეროვნული კანონებისა და წესების შესაბამისად მხარეები სამდივნოს მეშვეობით მხარეთა კონფერენციას მე-15 პარაგრაფის თანახმად, ყოველი კალენდარული წლის ბოლომდე გადასაცემენ მოხსენებას წინა კალენდარული წლის შესახებ, რომელიც კერძოდ მოიცავს:

ა) ინფორმაციას მე-5 პარაგრაფის შესაბამისად მათ მიერ დანიშნული კომპეტენტური ორგანოებისა და პასუხისმგებელი პირის შესახებ;

ბ) ინფორმაციას სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ნებისმიერი საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვების შესახებ, რომლებშიც ისინი მონაწილეობდნენ, მათ შორის:

I) ექსპორტირებული სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების მოცულობა, კატეგორიას, ხასიათს, დანიშნულების ადგილს, ტრანზიტს სახელმწიფოსა და განაცხადის პასუხში მითითებულ განთავსების მეთოდს;

II) იმპორტირებული სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების მოცულობას, კატეგორიას, დახასიათებას, წარმოშობასა და განთავსების მეთოდს;

III) განთავსების ოპერაციებს, რომლებიც არ წარიმართა გათვალისწინებული საშუალებებით;

IV) საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვებისათვის განკუთვნილი სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების მოცულობის შემცირების მიზნით მიღებულ ზომებს;

გ) ინფორმაციას მათ მიერ წინამდებარე კონვენციის მოთხოვნათა შესრულებისათვის მიღებული ზომების შესახებ;

დ) ინფორმაციას არსებული შესაბამისი სტატისტიკურ მონაცემებზე ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოზე სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების წარმოქმნის, ტრანსპორტირებისა და განთავსების ზემოქმედების შესახებ;

- ე) ინფორმაციას წინამდებარე კონვენციის მე-12 პარაგრაფის თანახმად დადებული ორმხრივი, მრავალმხრივი და რეგიონალური შეთანხმების და ხელშეკრულებების შესახებ;
 - ვ) ინფორმაციის სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვისას და განთავსებისას მომხდარი ავარიებისა და მათი შედეგების ლიკვიდაციისათვის მიღებული ზომების შესახებ;
 - ზ) ინფორმაციას განთავსების მიზნით განსახორციელებელი ზომების შესახებ მათ ეროვნულ იურისდიქციაში მყოფ ტერიტორიაზე;
 - თ) ინფორმაციას სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების წარმოქმნის შესამცირებლად და/ან სალიკვიდაციო განსაზღვრული ტექნოლოგიების განვითარებისათვის მიღებული ზომების შესახებ;
 - ი) იმ სხვა საკითხებს, რომელთაც მხარეთა კონფერენცია ჩათვლის საჭიროდ.
4. ეროვნული კანონებისა და წესების შესაბამისად მხარეები უზრუნველყოფენ სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების ნებისმიერი მოცემული საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის შესახებ განაცხადისა და მასზე პასუხის ასლების გადაგზავნას სამდივნოში, თუ ამას ითხოვს მხარე, ვის გარემოსაც შეიძლება ჰქონდეს მიყენებული ზარალი საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის შედეგად, რომელიც მოთხოვნის თანახმად უნდა იქნეს განხორციელებული.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 14 ფინანსური ასპექტები

1. მხარეები შეთანხმდნენ მასზედ, რომ სხვადასხვა რეგიონისა და სუბრეგიონის კონკრეტული საჭიროებების შესაბამისად იქმნება რეგიონული და სუბრეგიონული ცენტრები სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მართვისა და მათი წარმოქმნის მინიმუმამდე დაყვანის საკითხში, კადრების მომზადებისა და ტექნოლოგიების გადაცემის მიზნით. მხარეები მიიღებენ გადაწყვეტილებას ნებაყოფლობით საფუძველზე ფინანსირების შესაბამისი მექანიზმების შექმნის შესახებ.
2. მხარეები განიხილავენ საკითხს განსაკუთრებული სიტუაციების შემთხვევაში დროებით საფუძველზე დახმარების აღმომჩენი საბრუნავი ფონდის შექმნის, სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის ან მათი განთავსების შედეგად მომხდარი ავარიებისაგან მიყენებული ზარალის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 15 მხარეთა კონფერენცია

1. ამასთანავე ფუნდდება მხარეთა კონფერენცია. მისი პირველი თათბირი მოწვეულ იქნება გაერთიანებული ერების გარემოსდაცვითი პროგრამის UNEP - ის აღმასრულებელი დირექტორის მიერ წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლიდან არა უგვიანეს ერთი წლისა. შემდგომში მხარეთა კონვენციის მორიგი თათბირი მოიწვევა იმ პერიოდულობით, რომელსაც დაადგენს კონფერენცია თავის პირველ თათბირზე.
2. კონვენციის მხარეთა რიგგარეშე თათბირები მოწვეულ იქნება მაშინ, როდესაც კონფერენცია ჩათვლის ამას საჭიროდ, ან ერთ-ერთი მხარის წერილობითი თხოვნით იმ პირობით, რომ სამდივნოს მიერ მათდამი ამ მოთხოვნის გადაგზავნიდან ექვსი თვის განმავლობაში მხარეთა არანაკლებ მესამედი დაუჭერს მხარს მას.
3. მხარეთა კონფერენცია კონსენსუსით ათანხმებს და იღებს როგორც თავის, ასევე თავისაგან დაარსებული ნებისმიერი დამხმარე ორგანოს პროცედურის წესებს, აგრეთვე ფინანსურ წესებს, კერძოდ, ამ კონვენციის ფარგლებში მხარეთა ფინანსური მონაწილეობის განსაზღვრის მიზნით.
4. თავიანთ პირველ თათბირზე მხარეები განიხილავენ ნებისმიერ დამატებით ზომებს, რომლებსაც შეუძლიათ დახმარება გაუწიონ მათ წინამდებარე კონვენციის კონტექსტში საზღვაო სივრცის დაცვისა და შენარჩუნების საკითხში მათი ვალდებულებების შესრულებაში.
5. მხარეთა კონფერენცია მუდმივად ადევნებს თვალყურს წინამდებარე კონვენციის ეფექტურ

შესრულებას და გარდა ამისა:

ა) ხელს უწყობს შესაბამისი ზომების მიღებას სტრატეგიისა და პოლიტიკის გატარებას ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოსადმი სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მიერ მიყენებული ზარალის მინიმუმამდე დაყვანის მიზნით;

ბ) განიხილავს და აუცილებლობის შემთხვევაში ღებულობს წინამდებარე კონვენციისა და მისი დამატებების შესწორებებს, ითვალისწინებს რა inter alia, არსებულ სამეცნიერო, ტექნიკურ, ეკონომიკურ და გარემოსდაცვითი სახის ინფორმაციას;

გ) განიხილავს და იღებს ნებისმიერ დამატებით ზომებს, რომლებიც შეიძლება საჭირო აღმოჩნდნენ წინამდებარე კონვენციის მიზნების მისაღწევად, გამომდინარე მისი შესრულებისას დაგროვილი გამოცდილებიდან, ასევე მე-11 პარაგრაფში გათვალისწინებული შეთანხმებებისა და ხელშეკრულების შესრულებისას;

დ) აუცილებლობის შემთხვევაში განიხილავს და ღებულობს ოქმებს;

ე) აარსებს ისეთ დამხმარე ორგანოებს (ფილიალებს), რომელთა დაარსებასაც საჭიროდ ჩათვლის წინამდებარე კონვენციის მოთხოვნების შესრულების მიზნით.

6. გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია, მისი სპეციალიზირებული დაწესებულებები, ასევე ნებისმიერი სახელმწიფო, რომელიც არ წარმოადგენს წინამდებარე კონვენციის მხარეს, შეიძლება წარმოდგენილი იქნენ მხარეთა კონვენციის თათბირზე მეთვალყურის სტატუსით. ნებისმიერი სხვა ეროვნული თუ საერთაშორისო, სამთავრობო თუ არასამთავრობო ორგანოები და დაწესებულებები, სახიფათო და სხვა ნარჩენების საკითხებში კომპეტენციის მქონე, რომელთაც ამცნეს სამდივნოს მხარეთა კონფერენციის თათბირზე თავიანთი მეთვალყურედ ყოფნის სურვილი, შეიძლება დაშვებულ იქნენ მასში მონაწილეობის მისაღებად, თუ ამის წინააღმდეგ არ გამოდის წარმოდგენილ მხარეთა მესამედი მაინც. მეთვალყურეთა დაშვება მონაწილეობის მისაღებად რეგულირდება მხარეთა კონფერენციის მიერ მიღებული პროცედურების შესაბამისად.

7. მხარეთა კონფერენცია წინამდებარე კონვენციის ძალაში შესვლიდან სამი წლის შემდეგ, მის შემდეგ ექვს წელიწადში ერთხელ მაინც, ატარებს მისი ეფექტურობის შეფასებას და თუ ჩათვლის აუცილებლად, განიხილავს სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების საზღვარგადასცილეთი გადაზიდვის სრული ან ნაწილობრივი აკრძალვის შესაძლებლობას უკანასკნელი სამეცნიერო, გარემოსდაცვითი, ტექნიკური და ეკონომიკური ინფორმაციის გათვალისწინებით

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 16 სამდივნო

1. სამდივნოს ეკისრება შემდეგი ფუნქციები:

ა) თათბირების ორგანიზაცია და მომსახურება, თანახმად 15 და 17 პარაგრაფებისა;

ბ) მომზადება და გადაცემა მოხსენებისა, რომლებიც ემყარებიან მე-3, 4, 6, 11 და 13 პარაგრაფების შესაბამისად მიღებულ ინფორმაციას, ისევე როგორც მე-15 პარაგრაფის თანახმად დაარსებული დამხმარე ორგანოების თათბირებიდან მიღებულ ინფორმაციას, აგრეთვე, რამდენადაც ეს ხელსაყრელია, შესაბამისი სამთავრობათაშორისო და არასამთავრობო დაწესებულებების მიერ მოწოდებულ ინფორმაციას;

გ) მოხსენებათა მომზადება წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად საკუთარი ფუნქციების შესასრულებლად მის მიერ წარმოებული საქმიანობის შესახებ და მისი წარდგენა მხარეთა კონფერენციაზე;

დ) შესაბამის საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ერთობლივი საქმიანობის აუცილებელი კოორდინაციის უზრუნველყოფა და კერძოდ, ისეთი ადმინისტრაციული და შეთანხმებითი ხელშეკრულებების დადება, რომლებიც საჭირო გახდება მისი ფუნქციების ეფექტური შესრულებისათვის;

ე) წინამდებარე კონვენციის მე-5 სტატიის შესაბამისად მხარეთა მიერ დანიშნულ პასუხისმგებელ პირსა და კომპეტენტურ ორგანოებთან კავშირის ქონა;

ვ) ინფორმაციის კომფილაცია (დაგროვება) მხარეთა მიერ დამტკიცებული ეროვნული ადგილებისა და ობიექტების შესახებ, რომლებიც მათი სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების განთავსებისათვის შეიძლება იქნენ გამოყენებულნი და ამ ინფორმაციის გავრცელება მხარეთა შორის;

ზ) მხარეთაგან ინფორმაციის მიღება და მათი გადაგზავნა:

- ტექნიკური ხელშეწყობისა და კადრების მომზადების წყაროებზე;
- არსებული სამეცნიერო-ტექნიკური სიახლეებისა და გამოცდილების შესახებ;
- რჩევებისა და გამოცდილებების მიღების წყაროებზე;
- არსებული დახმარების წყაროების შესახებ, მათი მოთხოვნის თანავე, იმ დარგებში, როგორებიცაა:
- წინამდებარე კონვენციის ფარგლებში განაცხადების სისტემის გამოყენება;
- სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მართვა;
- გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული ტექნოლოგიები სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენებისათვის, როგორებიცაა მცირე და უნარჩენო ტექნოლოგიები;
- განთავსების შესაძლებლობათა და ამ დანიშნულების ადგილთა შეფასება;
- სახიფათო და სხვა სახის ნარჩენების მონიტორინგი; და
- ზომების მიღება განსაკუთრებულ შემთხვევებში;

თ) მხარეთა თხოვნის საფუძველზე მათი უზრუნველყოფა ინფორმაციით ამ დარგში შესატყვისი ტექნიკური კომპეტენციის მქონე კონსულტანტების ან საკონსულტაციო ფირმების შესახებ, რომელთაც შეუძლიათ ხელის შეწყობა საზღვარგადასვითი გადაზიდვის განაცხადის განხილვაში, სახიფათო ან სხვა სახის ნარჩენების დაგეგმილი გადაზიდვის შესაბამის განხილვაში მიღებულ განაცხადთან და/ან იმ ფაქტის განხილვაში, აქვთ თუ არა სახიფათო ნარჩენთა განმთავსებელ ობიექტებს გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებული შესაძლებლობები, თუკი არსებობს მოცემული ნარჩენების გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით გამართლებულ მართვაზე ექვის საფუძველი. ნებისმიერი მსგავსი საკითხის განხილვა ხდება არა სამდივნოს ხარჯებით;

ი) მხარეთა თხოვნის საფუძველზე მათთვის დახმარების აღმოჩენა უკანონო ბრუნვის შემთხვევათა განსაზღვრაში და უკანონო ბრუნვის შესახებ სამდივნოში შემოსული ნებისმიერი ინფორმაციის დაუყოვნებლივ გავრცელებაში მხარეთა შორის;

კ) მხარეებთან და შესაბამის კომპეტენტურ საერთაშორისო ორგანიზაციებსა და დაწესებულებებთან თანამშრომლობა განსაკუთრებული სიტუაციების წარმოქმნისას სახელმწიფოსადმი ოპერატიული დახმარების აღმოჩენის მიზნით ექსპერტთა უზრუნველყოფის და მოწყობილობის გადაცემაში; და

ლ) წინამდებარე კონვენციის მიზნებთან დაკავშირებული ისეთი სხვა ფუნქციების შესრულება, რომლებიც შეიძლება იქნეს განსაზღვრული მხარეთა კონფერენციის მიერ.

2. სამდივნოს ფუნქციებს დროებით ასრულებს "გაერთიანებული ერების გარემოსდაცვითი პროგრამა" UNEP-ი, მხარეთა კონფერენციის მე-15 პარაგრაფის თანახმად მოწვეული პირველი თათბირის დასრულებამდე.

3. თავის პირველ თათბირზე მხარეთა კონფერენცია აფუძნებს სამდივნოს იმ არსებული სამთავრობათაშორისო ორგანიზაციების რიცხვიდან, რომლებმაც გამოხატეს მზადყოფნა სამდივნოს ფუნქციების წინამდებარე კონვენციის შესაბამისად შესრულებისათვის. ამ თათბირზე მხარეთა კონფერენცია აგრეთვე შეაფასებს დროებითი სამდივნოს მიერ მასზე დაკისრებული ფუნქციების განხორციელებას, კერძოდ, ზემოთმოყვანილი 1 პუნქტის ფარგლებში, და მიიღებს ამ ფუნქციების შესრულებისათვის გადაწყვეტილებას აუცილებელი მექანიზმების შესახებ.

პარაგრაფი 17 შესწორებები კონვენციაში

1. ნებისმიერ მხერეს შეუძლია შესთავაზოს შესწორებანი წინამდებარე კონვენციაში და ნებისმიერ პროტოკოლის მხერეს შეუძლია შესთავაზოს შესწორება პროტოკოლში. ასეთ შესწორებებში უნდა იქნეს სათანადოდ გათვალისწინებული, inter alia, შესაბამისი სამეცნიერო-ტექნოლოგიური მოსაზრებანი.

2. წინამდებარე კონვენციის შესწორებები მიიღება მხარეთა კონვენციის თათბირზე. ნებისმიერი ოქმის შესწორებები მიიღება შესაბამისი ოქმის მხარეთა თათბირზე. წინამდებარე კონვენციისა და ნებისმიერი ოქმისათვის შეთავაზებული ნებისმიერი შესწორების ტექსტი მხარეებს სამდივნოს მიერ ეცნობებათ არანაკლებ ექვსი თვით ადრე იმ თათბირის ჩატარებამდე, რომელზეც ეს შესწორება უნდა იქნეს მიღებული. სამდივნო მიაწვდის შეთავაზებული შესწორებების ტექსტს კონვენციის ხელმომწერ ქვეყნებს ინფორმაციის მიზნით.

3. მხარეები ხმარობენ ყოველ ღონეს წინამდებარე კონვენციაში შემოთავაზებული ნებისმიერი შესწორების თაობაზე თანხმობის მისაღწევად კონსესუსის გზით. თუ კონსესუსის მიღწევის ყველა შესაძლებლობა ამოიწურა, თანხმობა კი არ იქნა მიღწეული, მაშინ უკანასკნელი ზომის სახით შესწორება მიღებული იქნება თათბირზე დამწრე და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეთა სამი მეოთხედის უმრავლესობით. დეპოზიტარის მიერ იგი ეგზავნება ყველა მხარეს რატიფიკაციის, მოწონების, ოფიციალური დასტურის ან მიღების მიზნით.

4. ზემოთმოყვანილ მე-3 პუნქტში ასახული პროცედურა გამოიყენება ნებისმიერი ოქმის შესწორების მიმართ იმ განსხვავებით, რომ მათ მისაღებად საკმარისია თათბირზე დამსწრე და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეთა ორი მესამედის უმრავლესობა.

5. დოკუმენტები შესწორებების, რატიფიცირების, დამტკიცების, ფორმალური დადასტურების ან მიღების შესახებ გადაცემა დეპოზიტორს მე-3 და მე-4 პარაგრაფების მიხედვით. მიღებული შესწორებები ძალაში შევა იმ მხარეებისათვის, რომლებმაც მიიღეს იგი ოთხმოცდამეათე დღეს იმ დღიდან როდესაც დეპოზიტორს გადაეცა მათი რატიფიცირების, დამტკიცების, ფორმალური დადასტურების ან მიღების შესახებ სულ მცირე მხარეთა ორი-მესამედის მიერ რომლებმაც მიიღეს ოქმის შესახებ შესწორებები, იმ შემთხვევაში თუ ოქმში არ არის მითითებული სხვაგვარად. ნებისმიერი სხვა მხარეებისათვის შესწორებები ძალაში შევა ოთხმოცდამეათე დღეს იმ დღიდან როდესაც ეს მხარე გადასცემს შესანახად დოკუმენტებს შესწორებების რატიფიცირების, დამტკიცების, ფორმალური დადასტურების ან მიღების შესახებ.

6. ამ პარაგრაფის მიზნებისათვის ტერმინი "დამსწრე და კენჭისყრაში მონაწილე მხარეები", გულისხმობს მხარეებს, რომლებიც ესწრებიან და ამღევენ "მომხრე" ან "მოწინააღმდეგე" ხმას.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 18 დანართების მიღება და მათში შესწორებათა შეტანა

1. წინამდებარე კონვენციისა და ნებისმიერი ოქმის დანართები შეადგენს შესაბამისად ამ კონვენციის ან ამ ოქმის განუყოფელ ნაწილს და თუ სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, მაშინ წინამდებარე კონვენციაზე ან მის ოქმებზე მითითება ამავე დროს წარმოადგენს მათს ნებისმიერ დანართებზე მითითებას. ასეთი დანართები შემოიფარგლება სამეცნიერო-ტექნიკური და ადმინისტრაციული საკითხებით.

2. თუ რომელიმე ოქმში სხვაგვარად არ არის მითითებული მისი დანართების შესახებ,

შემოთავაზებული წინადადებებზე გამოყენებულ იქნება შემდეგი პროცედურები, მიღება და ძალაში შესვლა წინამდებარე კონვენციის დამატებითი დანართებისა ან ოქმის დანართებისა:

- ა) დამატებანი წინამდებარე კონვენციაში და მის ოქმებში უნდა იყოს შეთავაზებული და მიღებულნი თავი 17 და პარაგრაფების: 2,3 და 4-ში გათვალისწინებული პროცედურების თანახმად;
- ბ) ნებისმიერი მხარე, რომელიც არ თვლის შესაძლებლად მიიღოს დანართი წინამდებარე კონვენციაში და წინამდებარე კონვენციის ოქმში, რომლის მხარესაც ის წარმოადგენს, წერილობით განუცხადებს დეპოზიტორს ექვსი თვის განმავლობაში მას შემდეგ, რაც დეპოზიტორი აცნობებს შესწორების მიღების შესახებ. დეპოზიტორი დაუყოვნებლივ აცნობებს ყველა მხარეს ნებისმიერი ასეთი განაცხადის შესახებ. ნებისმიერ მხარეს ნებისმიერ დროს შეუძლია თავისი გამოგზავნილი უარყოფის განაცხადი შეცვალოს მიღების განაცხადით, რის შემდეგაც დანართები ძალაში შედიან ამ მხარისათვისაც;
- გ) დეპოზიტორის მიერ ცნობათა დაგზავნიდან ექვსი თვის გასვლის შემდეგ დანართი შედის ძალაში ამ კონვენციის, ან ნებისმიერი შესაბამისი ოქმის ყველა მხარისათვის, რომელთაც არ წარადგინეს განაცხადი ზემოთმოყვანილ (ბ) ქვეპუნქტის შესაბამისად.

3. წინამდებარე კონვენციის ან ნებისმიერი ოქმის შესწორებების შეთავაზება, მიღება და ძალაში შესვლა რეგულირდება ისეთივე პროცედურით, რომელიც დადგენილია კონვენციის ან მისი რომელიმე ოქმის მიმართ დანართების შეთავაზების, წინადადებების წარდგენის, მიღების და ძალაში შესვლისათვის. დანართები და მისი შესწორებები სათანადოდ უნდა იყოს გათვალისწინებული inter alia, შესაბამისი სამეცნიერო-ტექნიკური მოსაზრებანი.

4. თუ დამატებითი დანართი ან შესწორება დანართში იწვევს შესწორებას წინამდებარე კონვენციაში ან მისი რომელიმე ოქმში, მაშინ დამატებითი დანართი ან შესწორებული დანართი არ შედის ძალაში მანამ სანამ შესწორება წინამდებარე კონვენციაში ან მის ოქმში ძალაში არ იქნება შესული.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 19 დამოწმება (დასტური)

ნებისმიერ მხარეს, რომელსაც აქვს საფუძველი იფიქროს, რომ სხვა მხარე მოქმედებს ან მოქმედებდა წინამდებარე კონვენციისადმი თავისი ვალდებულებების დარღვევით, შეუძლია აცნობოს ამის შესახებ სამდივნოს; ამ შემთხვევაში მან დაუყოვნებლივ, უშუალოდ ან სამდივნოს მეშვეობით, უნდა აცნობოს მხარეს, რომელიც ეჭვმიტანილია დარღვევაში. ამ შემთხვევაში სამდივნო სათანადო ინფორმაციას გადასცემს მხარეებს.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 20 დავის მოწესრიგება

1. იმ შემთხვევაში თუ მხარეებს შორის წამოიჭრა დავა წინამდებარე კონვენციის ან მისი ნებისმიერი ოქმის განმარტების, გამოყენების ან დაცვის გამო, მხარეები ესწრაფვიან დავის მოწესრიგებას მოლაპარაკებით ან ნებისმიერი სხვა მშვიდობიანი გზით.

2. თუ დაინტერესებული მხარეები ვერ შეძლებენ წინა პუნქტის შესაბამისი გზით დავის მოწესრიგებას, დავა ორმხრივი შეთანხმებით გადაეცემა საერთაშორისო სასამართლოს ან არბიტრაჟს შესაბამისად იმ პირობებისა, რომლებიც განსაზღვრულია VI დანართში არბიტრაჟის შესახებ. საერთაშორისო სასამართლოში ან არბიტრაჟში დავის გადაცემის შესახებ ურთიერთ შეთანხმების მიღწევის შეუძლებლობა არ ათავისუფლებს მხარეებს მისი მოწესრიგების 15 პუნქტში მითითებული გზების ძიების ვალდებულებებისაგან.

3. წინამდებარე კონვენციის რატიფიკაციის, მიღების, მოწონების, ოფიციალური დასტურის ან მიერეთების მომენტში, ან ნებისმიერ მომენტში ამის შემდგომ, ნებისმიერ სახელმწიფოს ან

პოლიტიკურ და/ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციას შეუძლია განაცხადოს, რომ ipso facto სავალდებულოა ოფიციალური შეთანხმების გარეშე და აღიარებს სავალდებულოდ ნებისმიერი მხარის მიმართ, რომელმაც ასეთივე ვალდებულებები იკისრა:

- ა) საერთაშორისო სასამართლოში დავის გადაცემას; და/ან
- ბ) VI დანართში დადგენილი პროცედურების შესაბამისად არბიტრაჟზე დავის გადაცემას.

ასეთი განცხადების შესახებ ცნობა წერილობითი ფორმით ეგზავნება სამდივნოს, რომელიც გადასცემს მას მხარეებს.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 21 ხელის მოწერა

წინამდებარე კონვენცია ღიაა ხელის მოსაწერად სახელმწიფოების, გაეროს საბჭოს მიერ წარმოდგენილი ნამბიისა და პოლიტიკური და/ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციების მიერ ბაზელში 1989 წ. 22 მარტს, შვეიცარიის საგარეო საქმეთა დეპარტამენტში ბერნში, 1989 წლის 23 მარტიდან 30 ივნისამდე და გაეროს ცენტრალურ დაწესებულებაში ნიუ-იორკში 1989 წლის 1 ივლისიდან 1990 წლის 22 მარტამდე.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 22 რატიფიკაცია, მიღება, ოფიციალური დასტური ან დამტკიცება

1. წინამდებარე კონვენცია ექვემდებარება რატიფიკაციას, მიღებას, ან დამტკიცებას სახელმწიფოებისა და გაეროს საბჭოს მიერ წარმოდგენილი ნამბიის მხრიდან და ოფიციალურ დასტურს ან დამტკიცებას პოლიტიკური და/ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციების მხრივ. სარატიფიკაციო სიგელები და დოკუმენტები მიღების, ოფიციალური დასტურის ან დამტკიცების შესახებ ინახება დეპოზიტართან.
2. ზემოთ 1 პუნქტში მითითებული ნებისმიერი ორგანიზაცია, რომელიც ხდება წინამდებარე კონვენციის მხარე და ამავე დროს არც ერთი მისი წევრი სახელმწიფო არ წარმოადგენს მხარეს, კისრულობს კონვენციიდან გამომდინარე ყველა ვალდებულებას. იმ შემთხვევაში, როცა ასეთი ორგანიზაციის ერთი ან რამდენიმე წევრი სახელმწიფო წარმოადგენს კონვენციის მხარეს, ეს ორგანიზაცია და მისი წევრი სახელმწიფოები იღებენ გადაწყვეტილებას თავიანთი ვალდებულებების შესრულების საკითხში მოვალეობათა შესახებ. ასეთ შემთხვევებში ეს ორგანიზაცია და მისი წევრი სახელმწიფოები კონვენციიდან გამომდინარე უფლებებს პარალელურად ვერ განახორციელებენ.
3. ზემოთ 1 პუნქტში მითითებული ორგანიზაციები ოფიციალური დასტურის ან მოწონების შესახებ თავიანთ დოკუმენტებში განაცხადებენ კონვენციით რეგულირებად საკითხებში საკუთარი კომპეტენციის საზღვრების შესახებ. ეს ორგანიზაციები აგრეთვე თავიანთი კომპეტენციის საზღვრების ნებისმიერი არსებითი ცვლილების თაობაზე აცნობებენ დეპოზიტარს, რომელიც ამის შესახებ აცნობებს მხარეებს.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 23 მიერთება

1. წინამდებარე კონვენცია ღიაა, სახელმწიფოების მასთან მიერთების თვალსაზრისით, გაეროს საბჭოს მიერ წარმოდგენილი ნამბიისა და პოლიტიკური და/ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციებისათვის კონვენციაზე ხელის მოწერის შეწყვეტის თარიღის შემდგომი დღიდან. მიერთების დოკუმენტები შესაძლებელია გადაეცემა დეპოზიტარს.
2. მიერთების შესახებ თავიანთ დოკუმენტებში ზემოთ 1 პუნქტში მითითებული ორგანიზაციები განაცხადებენ კონვენციის მიერ რეგულირებად საკითხებში თავიანთი კომპეტენციის საზღვრების

შესახებ. ეს ორგანიზაციები აგრეთვე აცნობებენ დეპოზიტორს თავიანთი კომპეტენციის საზღვრების ნებისმიერი არსებითი ცვლილების შესახებ.

3. 22 პარაგრაფის მე-2 პუნქტის დებულებები გამოიყენება პოლიტიკური და/ან ეკონომიკური ინტეგრაციების ორგანიზაციების მიმართ, რომლებიც მიუერთდებიან წინამდებარე კონვენციას.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 24 ხმის უფლება

1. წინამდებარე კონვენციის ყოველ ხელშემკვერელ მხარეს აქვს ერთი ხმის , გარდა ქვემოთ მე-2 პუნქტში გათვალისწინებული პირობებისა.

2. პოლიტიკური და/ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციები მათი კომპეტენციის ფარგლებში შემავალ საკითხებში 22-ე პარაგრაფის მე-3 პუნქტისა და 23-ე პარაგრაფის მე-2 პუნქტის შესაბამისად ახორციელებენ თავის ხმის უფლებას, აქვთ რა ხმათა ის რაოდენობა, რომელიც უდრის რაოდენობას მათი წევრი სახელმწიფოებისა, რომლებიც წარმოადგენენ წინამდებარე კონვენციის ან შესაბამისი ოქმების მხარეებს. ასეთი ორგანიზაციები კარგავენ ხმის უფლებას, თუ მათი წევრი სახელმწიფოები ახორციელებენ ხმის უფლებას და პირიქით.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 26 დამატებითი პირობები და განცხადებები

1. წინამდებარე კონვენციაში ჯავშანი და გამონაკლისის დაშვება არ დაიშვება.

2. წინამდებარე პარაგრაფის 1 პუნქტი არ ეწინააღმდეგება არც ერთ სახელმწიფოს ან პოლიტიკური და/ ან ეკონომიკური ინტეგრაციის ორგანიზაციას კონვენციაზე ხელის მოწერის, რატიფიკაციის, მიღების, დამტკიცების და ოფიციალური დასტურის ან მასთან მიერთების შემდეგ გამოვიდეს დეკლარაციებით ან განცხადებებით ნებისმიერი ფორმულირებით და ნებისმიერი სახელწოდებით *inter alia* თავისი კანონებისა და წესების წინამდებარე კონვენციასთან შესაბამისობაში მოყვანის მიზნით, იმ პირობით, რომ ასეთი დეკლარაციები ან განცხადებები არ ითვალისწინებენ გამონაკლისებს ან წინამდებარე კონვენციის დებულებათა იურიდიული ქმედების ცვლილებებს მათი გამოყენებისას ამ სახელმწიფოსადმი.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 27 გამოსვლა

1. წინამდებარე კონვენციის ნებისმიერი მხარისათვის მასში შესვლის თარიღიდან სამი წლის გასვლის შემდეგ ნებისმიერ დროს მხარეს შეუძლია გამოვიდეს კონვენციიდან, გაუგზავნოს რა დეპოზიტორს წერილობითი განაცხადი ამის თაობაზე.

2. გამოსვლა ძალაში შედის დეპოზიტორის მიერ განაცხადის მიღებიდან ერთი წლის შემდეგ, ან უფრო დიდი ვადისა, რომელიც შეიძლება განსაზღვრული იყოს განაცხადში.

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 28 დეპოზიტარი

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივანი არის ამ კონვენციისა და წინამდებარე კონვენციის ნებისმიერი ოქმის დეპოზიტარი

პ ა რ ა გ რ ა ფ ი 29 აუთენტური ტექსტები

წინამდებარე კონვენციის ტექსტების დედნები არაბულ, ესპანურ, ინგლისურ, რუსულ, ფრანგულ და ჩინურ ენებზე თანაბრად აუთენტურია.

ამის დასამოწმებლად ქვემოთ მოყვანილი წარმომადგენლები, ამაზედ სათანადოდ

უფლებამოსილნი, ხელს ვაწერთ წინამდებარე კონვენციას.

შესრულდა დღეს 1989 წელს

დანართი I

კონტროლირებადი ნარჩენების კატეგორიები

ნარჩენების ნაკადი

- Y1 ჰოსპიტალების, სამედიცინო ცენტრებისა და კლინიკების კლინიკური ნარჩენები;
- Y2 ფარმაცევტული პროდუქციის მომზადებისა და წარმოების ნარჩენები;
- Y3 ფარმაცევტული საქონლის, წამლებისა და პრეპარატების ნარჩენები;
- Y4 ბიოციდებისა და ფიტოფარმაცევტული პრეპარატების წარმოების, მიღებისა და გამოყენების ნარჩენები;
- Y5 ხის მასალების კონსერვანტების წარმოების, მიღებისა და გამოყენების ნარჩენები;
- Y6 ორგანული გამხსნელების წარმოების, მიღებისა და გამოყენების ნარჩენები;
- Y7 ციანიდშემცველი მასალების თერმული დამუშავებისა და გაკეთილშობილების ნარჩენები;
- Y8 პირველადი დანიშნულებისათვის გამოსაყენებლად გამოუსადეგარი მინერალური ზეთების ნარჩენები;
- Y9 ზეთები/წყალი, ნახშირწყალბადები/წყალი ნარჩენები და ემულსიების ნარჩენები;
- Y10 პოლიქლორირებული ბიფენილების (PCBs) და/ან პოლიქლორირებული ტერფენილების (PCTs) და/ან პოლიბრომირებული ბიფენილების (PBB) შემცველი ან მათ მიერ დაბინძურებული ნივთიერებების და პროდუქციის ნარჩენები
- Y11 გადადენის, დისტილირებისა და ნებისმიერი პიროლიზური დამუშავების ფისოვანი ნარჩენები;
- Y12 მელნის, საღებრების, პიგმენტების, საღებავების, ლაკების, გამხსნელების წარმოების, მიღებისა და გამოყენების ნარჩენები;
- Y13 რეზინების, ლატექსების, პლასტიფიკატორების, წებოების/შემკვრელი მასალების წარმოების, მიღებისა და გამოყენების ნარჩენები;
- Y14 სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის ან სწავლების პროცესის შედეგად მიღებული ქიმიური ნივთიერებების ნარჩენები, რომელთა ბუნება უცნობია და/ან არიან ახლები და მათი ზემოქმედება ადამიანებზე და/ან გარემოზე უცნობია;
- Y15 ფეთქებადი ბუნების ნარჩენები, რომლებიც არ რეგულირდება სხვა კანონმდებლობით;
- Y16 ფოტოქიმიური და დამამუშავებელი რეაქტივების წარმოების, მიღებისა და გამოყენების ნარჩენები;
- Y17 მეტალებისა და პლასტმასების ზედაპირული დამუშავების შედეგად მიღებული ნარჩენები;
- Y18 საწარმოო ნარჩენების განთავსებისას წარმოქმნილი ნარჩენები;

ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ:

- Y19 ლითონთა კარბონილები
- Y20 ბერილიუმს; ბერილიუმის ნაერთებს
- Y21 ექვსვალენტური ქრომის ნაერთებს
- Y22 სპილენძის ნაერთებს
- Y23 თუთიის ნაერთებს
- Y24 დარიშხანს; დარიშხანის ნაერთებს
- Y25 სელენს; სელენის ნაერთებს
- Y26 კადმიუმს; კადმიუმის ნაერთებს
- Y27 ანტიმონს; ანტიმონის ნაერთებს
- Y28 ტელურს; ტელურის ნაერთებს
- Y29 ვერცხლისწყალს; ვერცხლიწყლის ნაერთებს
- Y30 თალიუმს; თალიუმის ნაერთებს
- Y31 ტყვიას; ტყვიის ნაერთებს
- Y32 ფტორის არაორგანული ნაერთებს, გარდა კალციუმის ფტორიდისა
- Y33 არაორგანულ ციანიდებს
- Y34 მჟავური ხსნარებს ან მყარი სახის მჟავებს
- Y35 ფუძე ხსნარებს ან მყარი სახის ფუძეებს;
- Y36 აზბესტს (მტვერი და ბოჭკოები)
- Y37 ფოსფორის ორგანულ ნაერთებს
- Y38 ორგანულ ციანიდებს
- Y39 ფენოლებს; ფენოლის ნაერთებს, მათ შორის ქლოროფენოლებს
- Y40 ეთერებს
- Y41 ჰალოგენიზირებულ ორგანულ გამხსნელებს
- Y42 ორგანულ გამხსნელებს გარდა ჰალოგენიზირებული გამხსნელებისა
- Y43 ნებისმიერ პოლიქლორირებულ დიბენზო-ფურანს
- Y44 ნებისმიერ პოლიქლორირებულ დიბენზო-პი-დიოქსინს
- Y45 ორგანო ჰალოგენიზირებულ ნაერთებს გარდა ამ დანართში ჩამოთვლილი (Y39, Y41 ,Y42 ,Y43 ,Y44)

დანართი II

კატეგორიები ნარჩენებისა, რომლებიც საჭიროებენ განსაკუთრებულ განხილვას

- Y46 საყოფაცხოვრებო ნარჩენები
- Y47 საყოფაცხოვრებო ნარჩენების წვის (ინსინირების) შედეგად მიღებული ნარჩენები

დანართი III

სახიფათო ნარჩენების ჩამონათვალი

კლასი * - კოდი - თვისებები
გაერთიანებული ერების კლასიფიკაციით

1. H1 ფეთქებადი ნივთიერებები

ფეთქებადი ნივთიერება ან ნარჩენი არის მყარი ან თხევადი ნივთიერება ან ნარჩენი (ნივთიერებების ან ნარჩენების ნარევი), რომელიც თავისთავად შედის ქიმიურ რეაქციაში ისეთი ტემპერატურისა და წნევის გაზის გამოყოფით და ისეთი სიჩქარით, რომ იწვევს გრემომცველი არეს დაზიანებას.

3. H3 აალებადი სითხეები

"აალებადი" ნიშნავს იგივეს, რასაც "ადვილად აალებადი". აალებადი სითხეები არიან სითხეები ან სითხეების ნარევი, ან სითხეები, რომლებიც შეიცავენ მყარკომპონენტებს ან სუსპენზიები (მაგალითად საღებავები, ლაკები და სხვა, გარდა ნივთიერებებისა ან ნარჩენებისა, რომლებიც კლასიფიცირებულნი არიან სხვაგვარად, თავიანთი სახიფათო თვისებების შესაბამისად), რომლებიც გამოყოფენ აალებად ორთქლს, რომლის ტემპერატურა არ აღემატება 60.5°C -ს თავდახურულ ჭურჭელში ან არ აღემატება 65.6°C -ს თავლია ჭურჭელში. (რადგან თავდახურული და თავლია ჭურჭლისათვის შედეგები არ არის შედარებადი და მაშინ კი, როდესაც შედეგები ერთი და იგივე მეთოდით არის მიღებული, ხშირად განსხვავებულია ერთმანეთისაგან, წესები, რომელთა მიხედვით ციფრები განსხვავებულია ზემოთ მოყვანილისაგან, რჩება იგივე, ამ განსაზღვრებათა ფარგლებში).

4.1. H4.1. აალებადი მყარი ნივთიერებები

მყარი ნივთიერებები, ან მყარი ნარჩენები, გარდა ფეთქებად ნივთიერებებად კლასიფიცირებულისა, რომლებიც ტრანსპორტირების პროცესის თანმხლებ პირობებში არიან ადვილად აალებადი ან ხახუნის დროს შეუძლიათ გამოიწვიონ ან გააძლიერონ ხანძარი.

4.2. H4.2. თვითაალებადი ნივთიერებები ან ნარჩენები

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებსაც ტრანსპორტირების ჩვეულებრივ პირობებში უნარი აქვთ თვით გახურებისა ან ჰაერთან შეხებისას გახურებისა, ხოლო შემდეგ თვით აალებისა.

4.3. H4.3. ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც წყალთან შეხებისას გამოყოფენ აალებად გაზებს (აირებს)

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც წყალთან რეაგირებით ხდებიან აალებადი ან გამოყოფენ სახიფათო რაოდენობის აალებად გაზებს (აირებს)

5.1. H5.1. დამჟანგავი ნივთიერებები

ნივთიერებები ან ნარჩენები, არა აუცილებლად წვადი მაგრამ, რომლებიც ჟანგბადის გამოყოფის ხარჯზე იწვევენ ან ხელს უწყობენ სხვა ნივთიერებების წვას

5.2. H5.2. ორგანული ზეჟანგები

ორგანული ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ ბივალენტურ -0-0- ჯგუფს, და წარმოადგენენ თერმულად არამდგრად ნივთიერებებს, რომლებმაც შეიძლება განიცადონ ეგზოთერმული თვითდაჩქარებადი დაშლა

6.1. H6.1. შხამები (მწვავე)

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც იწვევენ სიკვდილს ან მნიშვნელოვან ზიანს ან ვნებენ ადამიანის ჯანმრთელობას მათი გადაყლაპვის ან შესუნთქვის ან კანთან შეხების დროს

6.2. H6.2. მაინფიცირებელი ნივთიერებები

სიცოცხლისუნარიანი მიკროორგანიზმების ან მათი ტოქსინების შემცველი ნივთიერებები ან ნარჩენები რომლებიც, როგორც ცნობილია ან ივარაუდება, იწვევენ ავადმყოფობებს ადამიანებსა და ცხოველებში

8. H8. კოროზიული ნივთიერებები

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც ქიმიური ზემოქმედების შედეგად იწვევენ ცოცხალი ქსოვილების მნიშვნელოვან დაზიანებას ან გაჟონვის ან დაშლის შედეგად აზიანებენ სხვა საგნებს ან სატრანსპორტო საშუალებებს; მათ აგრეთვე შეუძლიათ გამოიწვიონ სხვა სახის საშიშროება

9. H10. წყალთან ან ჰაერთან შეხებისას ტოქსიკური გაზების (აირების) გამოყოფა

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც ჰაერთან ან წყალთან ურთიერთქმედებისას გამოყოფენ სახიფათო რაოდენობის ტოქსიკურ გაზებს (აირებს)

9. H 11. ტოქსიკური ნივთიერებები (დაყოვნებული ან ქრონიკული)

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც ჩასუნთქვისას ან გადაყლაპვისას ან კანიდან შეწოვისას იწვევენ დაყოვნებულ ან ქრონიკულ შედეგებს მათ შორის კანცეროგენულსაც

9. H12. ეკოტოქსიკური ნივთიერებები

ნივთიერებები ან ნარჩენები, რომლებიც გარემოში მოხვედრისას მომენტალურად ან დაყოვნებით შეუქცევადად ზემოქმედებენ გარემოზე ბიოაკუმულირების გზით და/ან ტოქსიკური ზემოქმედებით ბიოტურ სისტემაზე

9. H13. შესაძლებლობა, ნებისმიერი საშუალებით, განთავსების შემდეგ

სხვა ნივთიერების წარმოქმნისა, მაგალითად ნაჟონის სახით, რომელიც ხასიათდება რომელიმე ზემოთ ჩამოთვლილი თვისებით

* შეესაბამება სახიფათო ნივთიერებების კლასიფიცირების სისტემას, რომელიც ასახულია საშიში ტვირთების ტრანსპორტირების შესახებ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის რეკომენდაციებში (ST/SG/AC.10/I Rev.5, United Nations, New York, 1998)

ტესტები

ჯერჯერობით სრულად დოკუმენტირებული არ არის ის პოტენციური საშიშროება, რაც შეიძლება გამოიწვიოს გარკვეული ტიპის ნარჩენებმა; არ არსებობს ტესტები ამ საშიშროების რაოდენობრივი შეფასებისათვის. აუცილებელია შემდგომი კვლევები იმ საშუალებათა შემუშავებისათვის, რომლებიც დაახასიათებენ ამ ნარჩენების შესაძლო მავნე ზემოქმედებას ადამისანებსა და/ან გარემოზე, სტანდარტიზირებული ტესტები შემუშავებულია სეფთა ნითვიერებებისა და მასალებისათვის. მრავალმა ქვეყანამ შეიმუშავა ეროვნული ტესტები, რომლებიც შეიძლება გამოყენებული იქნეს დამატება 1-ში დასახელებული ნითვიერებისათვის იმისათვის, რომ განსაზღვრული იქნას, ახასიათებთ თუ არა ამ ნითვიერებს ამ დამატებაში ჩამოთვლილი რომელიმე თვისება.

დანართი IV

განთავსება

A. ოპერაციები, რომლებიც არ გულისხმობენ რესურსების აღდგენა, რეციკლირების, რეგენერაციის, უშუალო გამოყენების ან ალტერნატიული გამოყენების შესაძლებლობას

ნაწილი A მოიცავს განთავსების ყველა იმ ოპერაციებს, რომლებიც გვხვდება პრაქტიკაში.

- D1. განთავსება მიწაში ან მიწაზე, (მაგალითად, ნაგავსაყრელზე, და ა.შ.)
- D2. ნიადაგის დამუშავება (მაგალითად, ნიადაგის თხევადი ან შლამისმაგვარი ნარჩენებით ბიოდეგრადაცია, და ა.შ.)
- D3. სიღრმეების გაჟღენთვა (მაგალითად, ჭაბურღილების ნაქაჩი ნარჩენით გაჟღენთვა, მარილის გუმბათები ან ბუნებრივი წარმოშობის რეზერვუარები, და ა.შ.)
- D4. ზედაპირულ წყალსატევებში განთავსება (მაგალითად, თხევადი და შლამისმაგვარი ნარჩენების ტბორებში, გუბურებში ან ლაგუნებში და ა.შ.)
- D5. სპეციალურად მოწყობილი ნაგავსაყრელები (მაგალითად, ერთმანეთისაგან და გარემოსაგან იზოლირებული, განცალკევებულ რიგებად განლაგებული უჯრედები და ა.შ.)
- D6. ჩაშვება წყალში გარდა ზღვისა/ოკეანისა
- D7. ჩაშვება ზღვაში/ოკეანეში, ასევე მათ ფსკერზეც
- D8. ბიოლოგიური დამუშავება, რომელიც არ არის განსაზღვრული ამ დამატებაში, რასაც შედეგად მოჰყვა იმ საბოლოო კომპონენტების ან ნარევის წარმოქმნა, რომელიც შემდგომ განთავსდება ნაწილ A-ში ჩამოთვლილი რომელიმე ხერხით
- D9. ფიზიკო-ქიმიური დამუშავება, რომელიც არ არის განსაზღვრული ამ დამატებაში, რასაც შედეგად მოჰყვა იმ საბოლოო კომპონენტების ან ნარევის წარმოქმნა, რომელიც განთავსდება ნაწილ A-ში ჩამოთვლილი რომელიმე ხერხით (მაგალითად, აორთქლება, გამოშრობა, გამოწვა, ნეიტრალიზაცია, დალექვა და ა.შ.)
- D10. მიწაზე დაწვა (ინსინირება)
- D11. ზღვაზე დაწვა (ინსინირება)
- D12. მუდმივი შენახვა (მაგალითად, კონტეინერების მალარობებში განთავსება და ა.შ.)
- D13. ნაწილ A-ში ჩამოთვლილი ნებისმიერ ოპერაციამდე ერთგვაროვანი ან არაერთგვაროვანი ნარევის მიღება
- D14. ხელახალი შეფუთვა ნაწილ A-ში ჩამოთვლილ ნებისმიერ ოპერაციამდე
- D15. დაყოვნება ნაწილ A-ში ჩამოთვლილ ნებისმიერ ოპერაციამდე

B. ოპერაციები. რომლებიც გულისხმობენ რესურსების შეგროვების, რეციკლირების, აღდგენის, უშუალო გამოყენების ან ალტერნატიული გამოყენების შესაძლებლობას

ნაწილი B მოიცავს ოპერაციებს ყველა იმ სახიფათო ნივთიერებებთან, რომლებიც იურიდიულად განსაზღვრულნი არიან ან ითვლებიან ასეთებად და რომლებსაც წინააღმდეგ შემთხვევაში განაკუთვნიებენ ნაწილ A-ში ჩამოთვლილი ოპერაციებისათვის

- R1. საწვავად (განსხვავებული უშუალოდ დაწვისაგან) ან სხვაგვარად ენერჯის მისაღებად გამოყენება
- R2. გამხსნელების აღდგენა/რეგენერაცია
- R3. იმ ორგანული ნივთიერებების რეციკლირება/აღდგენა, რომლებიც არ წარმოადგენენ გამხსნელებს
- R4. ლითონების და ლითონთა ნაერთების რეციკლირება/აღდგენა
- R5. სხვა არაორგანული ნაერთების რეციკლირება/აღდგენა
- R6. მჟავების ან ფუძეების რეგენარაცია
- R7. დაბინძურების შემცირებისათვის გამოყენებული კომპონენტების აღდგენა
- R8. კატალიზატორების კომპონენტების აღდგენა
- R9. ნახშირი ზეთის ხელახალი გამოხდა ან მათი სხვაგვარად გამოყენება
- R10. ნიადაგის დამუშავება სასოფლო-სამეურნეო ან ეკოლოგიური მდგომარეობის გაუმჯობესებისათვის
- R11. R1- R10-ში ჩამოთვლილი ოპერაციების შედეგად მიღებული ნარჩენების გამოყვება
- R12. ნარჩენების გაცვლა R1 - R11-ში ჩამოთვლილი ოპერაციების განსახორციელებლად
- R13. ნაწილ B-ს ოპერაციებისათვის ნივთიერებების დაგროვება (აკუმულირება)

დანართი VA

შეტყობინებისას მიწოდებული ინფორმაცია

- 1. ნარჩენების ექსპორტის მიზეზი
- 2. ნარჩენების ექსპორტიორი/1
- 3. ნარჩენების წარმომქმნელი (წარმომქმნელნი) და წარმოქმნის ადგილი/1
- 4. ნარჩენების განმათასებელი და განთავსების ზუსტი ადგილი/1
- 5. ნარჩენების სავარაუდო გადამტანი (გადამტანნი) ან მათი მფლობელნი, თუ ცნობილია/1
- 6. ნარჩენების ექსპორტის ქვეყნის კომპეტენტური ორგანო/2
- 7. მოსალოდნელი ტრანზიტის ქვეყნების კომპეტენტური ორგანო /2
- 8. ნარჩენების იმპორტის ქვეყნის კომპეტენტური ორგანო /2
- 9. მრავალჯერადი ან ერთჯერადი დასტური
- 10. გადაზიდვის (გადაზიდვების) დაგეგმილი თარიღი და ვადები, რომლის განმავლობაშიც ხორციელდება ნარჩენების ექსპორტი, და შემოთავაზებული მარშრუტი (შემოტანისა და გატანის პუნქტების ჩათვლით)
- 11. გათვალისწინებული ტრანსპორტის საშუალებანი (გზა, რკინიგზა, ზღვა, ჰაერი, შიდა წყლები)
- 12. ინფორმაცია დეზღვევაზე /4
- 13. ნარჩენების განსაზღვრება და ფიზიკური დახასიათება, რომელიც მოიცავს Y ნომერს და

- გაერთიანებული ერების ნომერს, და მათი შემადგენლობისა /5 და ინფორმაცია მათთან მოპყრობის მოხთოვნისთვის თაობაზე საგანგებო ვითარების ჩათვლით, უბედური შემთხვევის დროს
14. შეფუთვის გათვალისწინებული სახე (მაგალითად, შეფუთვის გარეშე, კასრებით, ტანკერით)
 15. წონის/მოცულობის /6 შეფასებული რაოდენობა
 16. პროცესი, რომლის შედეგადაც წარმოიქმნა ნარჩენი
 17. წინამდებარე კონვენციის დანართ 1-ში ჩამოთვლილი ნარჩენების სახიფათოობის კლასიფიცირება დანართი 2-ს თანახმად: სახიფათო თვისებების, H ნომერი და გაერთიანებული ერების კლასი
 18. განთავსების მეთრდი დანართი 4-ს თანახმად
 19. წარმომქმნელისა და ექსპორტიორის განაცხადი, რომ ინფორმაცია შეესაბამება სინამდვილეს
 20. ნარჩენების განთავსებისათვისმსუხმგებელი პირის მიერ ექსპორტიორსა და წარმომქმნელისადმი მიწოდებული ინფორმაცია (საწარმოს ტექნიკური აღწერის ჩათვლით), რომლის საფუძველზე ეს უკანასკნელი დაასკვნის, რომ შემოთავზებული განთავსება განხორციელდება ეკოლოგიურად გამართლებული გზით და იმპორტიორი ქვეყნის კანონმდებლობისა და ნორმების შესაბამისად
 21. ინფორმაცია ექსპორტიორსა და განმთავსებელს შორის დადებული ხელშეკრულების შესახებ

შ ე ნ ი შ ვ ნ ე ბ ი

- 1/ სრული დასახელება და მისამართი, ტელეფონი და ტელექსი ან ტელეფაქსის ნომერი ორგანიზაციისა, აგრეთვე სახელი, მისამართი, ტელეფონი ან ტელექსის ან ტელეფაქსის ნომერი პირისა, რომელსაც უნდა მიმართო
- 2/ სრული დასახელება და მისამართი, ტელეფონი, ტელექსის ან ტელეფაქსის ნომერი
- 3/ საერთო შეტყობინების შემთხვევაში, რომელიც მოიცავს რამოდენიმე გადაზიდვას, საჭიროა ინფორმაცია ან ყოველი გადაზიდვის შესაძლო ვადების შესახებ, ან თუ კი ეს უცნობია გადაზიდვათა მოსალოდნელ პეიოდულობის შესახებ
- 4/ წარმოდგენილი უნდა იყოს ინფორმაცია შესაბამის სადაზღვევო მოთხოვნათა თაობაზე და იმაზე, თუ როგორ არის ეს მოთხოვნები დაკამაყოფილებული ექსპორტიორის, გადამზიდის და განმთავსებლის მიერ
- 5/ ტოქსიკურობისა და სხვა საშიშროების თვალსაზრისით უფრო მეტად სახიფათო კომპონენტების ბუნება და კონცენტრაცია, როგორსაც წარმოადგენენ ნარჩენები მათთან მოპყრობის ან მათი შესაძლებელი გზით განთავსების შემთხვევაში
- 6/ საერთო შეტყობინების შემთხვევაში, რომელიც მოიცავს რამოდენიმე გადაზიდვას, საჭიროა ინფორმაცია როგორც შეფასებულ საერთო მოცულობაზე, ასევე ყოველი ცალკეული გადაზიდვის შეფასებულ მოცულობაზე
- 7/ იმდენად, რამდენადაც ეს აუცილებელია საშიშროებისა და განთავსების შესაძლებელი ოპერაციების სათანადოობის განსაზღვრისათვის

დანართი VB

ბრუნვის დოკუმენტზე მოწოდებული ინფორმაცია

1. ნარჩენების ექსპორტიორი /1
2. ნარჩენების წარმომქმნელი (წარმომქმნელი) და წარმოქმნის ადგილი /1
3. ნარჩენების განმთავსებელი და განთავსების ზუსტი ადგილი /1
4. ნარჩენების გადამტანი (გადამტანნი) /1 ან მათი მფლობელი (მფლობელნი)

5. სერთო ან ერთჯერადი შეტყობინების საგანი
6. საზღვარგადამკვეთი გადაზიდვის დაწყების თარიღი და თარიღი (თარიღები) და ხელმოწერა ნარჩენებზე პასუხისმგებელი ყოველი პირის ქვითარზე
7. გადაზიდვის საშუალებები (საავტომობილო, სარკინიგზო, შიდა წყლების, საზღვაო, საჰაერო) მათ შორის ექსპორტის, ტრანზიტის და იმპორტის ქვეყნებში, აგრეთვე შეტანის და გამოტანის პუნქტებში თუ კი ასეთები განსაზღვრულია
8. ნარჩენების საერთო აღწერა (ფიზიკური მდგომარეობა, ტვირთის გაერთიანებული ერების შესატყვისის სახელი და კლასი, გაერთიანებული ერების ნომერი, Y ნომერი და H ნომერი)
9. ინფორმაცია განსაკუთრებული მოპყრობის მოთხოვნილებების თაობაზე საგანგებო ვითარების ჩათვლით, უბედური შემთხვევის დროს
10. შეფუთვის სახე და ნომერი
11. წონითი/მოცულობითი რაოდენობა
12. წარმომქმნელისა და ექსპორტიორის განაცხადი, რომ ინფორმაცია შეესაბამება სინამდვილეს
13. წარმომქმნელის და ექსპორტიორის განაცხადი, რომელიც მიუთითებს, რომ დაინტერესებული სახელმწიფოების, რომლებიც წარმოადგენენ მხარეებს, კომპეტენტური ორგანოების მხრივ შედავებას არა აქვს ადგილი.
14. ნარჩენების განთავსებაზე პასუხისმგებელის დასტური ადგილზე ნარჩენების მიღების თაობაზე და ნარჩენების განთავსების მეთოდების აღწერა და მიახლოებითი თარიღის დასახელება

შენიშვნები

ინფორმაცია, რომელიც მოეთხოვება დოკუმენტს გადაზიდვების შესახებ, სადაც შესაძლებელია, უნდა გაერთიანდეს ტრანსპორტირების წესების მოთხოვნების თაობაზე ინფორმაციასთან. სადაც ეს შეუძლებელია ეს ინფორმაცია უმეტესად უნდა ავსებდეს და არა იმეორებდეს ტრანსპორტირების წესების მოთხოვნებში არსებულ ინფორმაციას. დოკუმენტი გადაზიდვების შესახებ უნდა შეიცავდეს მითითებებს იმის თაობაზე, თუ ვინ წარმოადგენს ამ ინფორმაციას და ავსებს ნებსმიერ ფორმას.

1/ სრული დასახელება და მისამართი, ტელეფონი და ტელექსის ან ტელეფაქსის ნომერი ორგანიზაციისა, აგრეთვე სახელი, მისამართი, ტელეფონი ან ტელექსის ან ტელეფაქსის ნომერი პირისა, რომელსაც უნდა მიმართო საგანგებო შემთხვევაში

დანართი VI

არბიტრაჟი

მუხლი 1.

თუ შეთანხმება არ ითვალისწინებს სხვა ვალდებულებებს, გარდა იმისა რაც აღნიშნულია მე-20 პარაგრაფში, არბიტრაჟული განხილვა მიმდინარეობს ქვემოთ მოყვანილი 2-10 სტატიების შესაბამისად.

მუხლი 2.

მოსარჩელე მხარე აცნობებს სამდივნოს იმის შესახებ, რომ მხარეები შეთანხმდნენ გადასცენ დავა

არბიტრაჟული განხილვისათვის 20 პარაგრაფის 2 ან 3 პუნქტების შესაბამისად, აგრეთვე შეტყობინებაში უნდა იყოს აღნიშნული კონვენციის ის პარაგრაფები, რომელთა განხილვისას ან გამოყენებისას წარმოიშვა დავა. ასეთი სახის ინფორმაციას სამდივნო გადაუგზავნის კონვენციის ყველა მხარეს.

მუხლი 3.

საარბიტრაჟო სასამართლო შედგება სამი წევრისაგან. თითოეული მოდავე მხარე ნიშნავს ერთ არბიტრს, და ასეთი სახით დანიშნული არბიტრები ურთიერთშეთანხმების საფუძველზე ნიშნავენ მესამე არბიტრს, რომელიც ასრულებს სასამართლოს თავმჯდომარის ფუნქციებს. ეს უკანასკნელი არ შეიძლება იყოს რომელიმე მოდავე ქვეყნის მოქალაქე, სამსახურეობრივად არანაირი კავშირი არ უნდა ჰქონდეს ამ ქვეყნებთან და აღნიშნულ საქმესთან.

მუხლი 4.

1. თუ მეორე არბიტრის დანიშნიდან ორი თვის განმავლობაში არ დაინიშნება საარბიტრაჟო სასამართლოს თავმჯდომარე, მაშინ რომელიმე მხარის მოთხოვნით გაეროს გენერალური მდივანი ნიშნავს მას შემდგომი ორი თვის განმავლობაში.
2. თუ რომელიმე მოდავე მხარე არ ნიშნავს არბიტრს თხოვნის მიღებიდან ორი თვის განმავლობაში, მეორე მხარე უფლებამოსილია ამის შესახებ შეატყობინოს გაეროს გენერალურ მდივანს, რომელიც შემდგომი ორი თვის განმავლობაში ნიშნავს საარბიტრაჟო სასამართლოს თავმჯდომარეს. დანიშვნის შემდეგ საარბიტრაჟო სასამართლოს თავმჯდომარე იმ მხარეს, რომელმაც ჯერ კიდევ არ დანიშნა არბიტრი, მიმართავს თხოვნით ორი თვის განმავლობაში დანიშნოს იგი. ამ ვადის გასვლის შემდეგ მხარე შესაბამის ინფორმაციას აწვდის გაეროს გენერალურ მდივანს, რომელიც შემდეგი ორი თვის განმავლობაში თავად დანიშნავს არბიტრს.

მუხლი 5.

1. საარბიტრაჟო სასამართლოს გამოაქვს გადაწყვეტილება საერთაშორისო სამართლისა და წინამდებარე კონვენციის გათვალისწინებით.
2. ნებისმიერი საარბიტრაჟო სასამართლო, რომელიც დანიშნულია წინამდებარე კონვენციის დამატებების მიხედვით, შეიმუშავებს საკუთარ წესებს პროცედურასთან დაკავშირებით.

მუხლი 6.

1. საარბიტრაჟო სასამართლოს გადაწყვეტილებები პროცედურულ საკითხებთან დაკავშირებით, მიიღება მისი წევრების ხმათა უმრავლესობით.
2. სასამართლოს შეუძლია გამოიყენოს ყველა მის ხელთ არსებული საშუალებები ფაქტების დასადგენად. მას შეუძლია რომელიმე მხარის მოთხოვნით რეკომენდაცია გაუწიოს დაცვის აუცილებელ დროებითი ღონისძიებების მიღებას.
3. მოდავე მხარეები უზრუნველყოფენ ყველა შესაძლო პირობებს, იმისათვის რომ გარჩევის პროცედურა ეფექტურად წარიმართოს.
4. სასამართლოზე რომელიმე მოდავე მხარის არ გამოცხადება არ წარმოადგენს დაბრკოლებას გარჩევის მსვლელობაზე.

მუხლი 7.

სასამართლოს შეუძლია მოისმინოს და გადაწყვიტოს სარჩელები, რომლებიც წარმოიქმნენ პირდაპირ ამ დავის არსიდან და გამოაქვს გადაწყვეტილება მათ თაობაზე.

მუხლი 8.

გამომდინარე საქმის კონკრეტული გარემოებებიდან, სასამართლო ხარჯებს, რომელიც მოიცავს სასამართლოს წევრების მომსახურების ანაზღაურებას, მოდავე მხარეები ინაწილებენ თანაბრად. სასამართლო ახდენს ყველა საკუთარი გასავლების რეგისტრაციას და წარუდგენს მხარეებს საბოლოო ხარჯთაღრიცხვას (ეს ყველაფერი იმ შემთხვევაში, თუ საარბიტრაჟო სასამართლომ არ მიიღო სხვა სახის გადაწყვეტილება).

მუხლი 9.

ნებისმიერ მხარეს, რომელსაც სადავო საკითხის ობიექტში გააჩნია სამართლებრივი ხასიათის ინტერესი, რომელიც შეიძლება სასამართლოს გადაწყვეტილებით იგნორირებულ იყოს, უფლება აქვს სასამართლოზე გამოსვლისა, მასთან შეთანხმებით.

მუხლი 10.

1. ტრიბუნალს გამოაქვს განაჩენი ხუთი თვის განმავლობაში მას შემდეგ რაც ის წარდგენილ იყო გარდა იმ შემთხვევისა თუ ის თვლის საჭიროდ დროის გაგრძელებას რომელმაც არ უნდა გადააჭარბოს ხუთ თვეს.
2. საარბიტრაჟო ტრიბუნალის განაჩენს თან ერთვის სარჩელის საფუძველი. განაჩენი არის საბოლოო და სავალდებულო მოსარჩელე მხარეთათვის
3. განაჩენის ინტერპრეტაციასთან ან შესრულებასთან დაკავშირებული მხარეთა შორის წარმოქმნილი ყოველი კამათი ნებისმიერი მხარის მიერ გადაეცემა ამ განაჩენის გამომტან საარბიტრაჟო ტრიბუნალს ან, თუ მასთან დაკავშირება შეუძლებელია, სხვა ტრიბუნალს, რომელიც შეიქმნება ამ მიზნით ისეთივე წესით როგორც წინა.

თავი VII: ნაგავსაყრელები

ინფორმაცია „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე”

საქართველოს მთავრობის დადგენილების თაობაზე

ინფორმაცია საქართველოს მთავრობის დადგენილების პროექტის შესახებ:

ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების თანახმად საქართველომ უნდა უზრუნველყოს გარემოს დაცვის და მათ შორის, ნარჩენების სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან.

„ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ კანონქვემდებარე აქტის შემუშავება ასოცირების შესახებ შეთანხმების 306-ე მუხლის, XXVI დანართისა და 1999/31/ EC დირექტივის შესაბამისად, გათვალისწინებულია ასოცირების დღის წესრიგის 2015 წლის ეროვნული სამოქმედო გეგმის 406-ე საკითხად.

დადგენილება შემუშავებულია ნარჩენების მართვის კოდექსის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე კოდექსის 21-ე, 22-ე და 23-ე მუხლების მოთხოვნების შესაბამისად, გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს და ევროკავშირის ნარჩენების მართვის თვინვების პროექტისა და აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროგრამა ნარჩენების მართვის ტექნოლოგიები რეგიონებში (WMTR) ფარგლებში.

დადგენილება ეყრდნობა 1999 წლის 26 აპრილის საბჭოს 1999/31/ EC დირექტივას ნაგავსაყრელის შესახებ და ევროკავშირის 2002 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილებას (2003/33/EC) ნაგავსაყრელებზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმებისა და პროცედურების შესახებ, რომელიც მიღებულია ევროკავშირის დირექტივის 1999/31/ EC II დანართისა და მე-16 მუხლის შესაბამისად.

XXVI დანართის თანახმად უნდა მოხდეს 1999/31/EC დირექტივის მე-5 მუხლის შესაბამისად ეროვნული სტრატეგიის შემუშავება, რომლითაც შემცირდება ნაგავსაყრელზე ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების მოხვედრა. შესაბამისად ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-11 მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებულია ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სტრატეგია, რომელიც განსაზღვრავს ნაგავსაყრელზე განსათავსებელი ბიოდეგრადირებადი ნარჩენების რაოდენობის შემცირების მიზნებს და განსახორციელებელ ღონისძიებებს. კოდექსის 48-ე მუხლის მე-2 ნაწილით განსაზღვრულია აღნიშნული სტრატეგიის შემუშავება 2019 წლის 31 დეკემბრამდე.

დადგენილების მიზანია უზრუნველყოს გარემოზე, განსაკუთრებით ზედაპირულ წყლებზე, მიწისქვეშა წყლებზე, ნიადაგსა და ატმოსფერულ ჰაერზე (სათბური აირების ეფექტის ჩათვლით) და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ნაგავსაყრელის თანმხლები უარყოფითი ზემოქმედების პრევენცია ან მაქსიმალურად შემცირება, ნარჩენებისა და ნაგავსაყრელისთვის საოპერაციო და ტექნიკური

მოთხოვნების, ზომებისა და პროცედურების დაწესებით, ნარჩენების განთავსებიდან ნაგავსაყრელის სრული სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში. ნაგავსაყრელებს ყოფს შემდეგ კატეგორიებად: სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი, არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი და ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელი.

XXVI დანართის თანახმად პროექტი ითვალისწინებს 1999/31/ EC დირექტივის მე-14 მუხლის შესაბამისად არსებული ნაგავსაყრელებისთვის შესაბამისობაში მოყვანის გეგმებს. ნარჩენების მართვის კოდექსის 23-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად: თუ არსებულ ნაგავსაყრელს არ აქვს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაცემული ნებართვა ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია „ნაგავსაყრელების მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების მიღებიდან 6 თვის ვადაში შეუთანხმოს სამინისტროს ნაგავსაყრელის ამ დადგენილებით განსაზღვრულ პირობებთან შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა. კოდექსიდან გამომდინარე, პროექტიც ითვალისწინებს 6 თვიან ვადას.

XXVI დანართის თანახმად დირექტივის მუხლი 5 (3) უნდა შესრულდეს წინამდებარე შეთანხმების ძალაში შევლიდან 8 წლის განმავლობაში. **დადგენილების მე-7 მუხლის თანახმად (ნარჩენების დამუშავება ნაგავსაყრელზე განთავსება)** ნებართვის მქონე ნაგავსაყრელზე დასაშვებია მხოლოდ დამუშავებული ნარჩენების განთავსება. პროექტის მე-7 მუხლი ეხება მხოლოდ ნებართვის მქონე ნაგავსაყრელებს და შესაბამისად არსებული ნაგავსაყრელები, რომელთაც არ აქვთ ნებართვა მათზე აღნიშნული მუხლის აკრძალვა არ ვრცელდება. თუმცა პროექტის 41-ე მუხლის თანახმად არსებული ნაგავსაყრელი, რომელიც შესაბამისობაში იქნება მოყვანილი ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებთან და სამინისტრო გამოიტანს გადაწყვეტილებას საქმიანობის მოთხოვნილი ვადით გაგრძელების შესახებ, ფუნქციონირებას განაგრძობს და მასზე სრულად ვრცელდება ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნები.

არსებული ნაგავსაყრელი, რომელიც ჯანმრთელობისთვის სერიოზულ რისკს არ შეიცავს, მაგრამ მისი ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა შეუძლებელია, ფუნქციონირებას განაგრძობს წარმოდგენილი გეგმისა და სამინისტროს მიერ დადგენილი პირობებით. შესაბამისობაში მოყვანის გეგმაში უნდა აისახოს 41-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული ინფორმაცია, მათ შორის შესაბამისობაში მოყვანის ღონისძიებების აღწერა და ეტაპები და ამ გეგმის საფუძველზე იღებს სამინისტრო გადაწყვეტილებას ნაგავსაყრელის ფუნქციონირების გაგრძელების შესახებ. ვინაიდან არსებული ნაგავსაყრელების უმეტესობა ვერ აკმაყოფილებს სრულად ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებს, სამინისტრო უდგენს პირობებს და ოპერირებას განაგრძობს ამ პირობების შესაბამისად.

დადგენილების შემუშავებაში მონაწილეობდნენ საერთაშორისო და ადგილობრივი ექსპერტები და შეესაბამება 1999 წლის 26 აპრილის საბჭოს 1999/31/ EC დირექტივას ნაგავსაყრელის შესახებ და ევროკავშირის 2002 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილებას (2003/33/EC) ნაგავსაყრელებზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმებისა და პროცედურების შესახებ, რომელიც მიღებულია ევროკავშირის დირექტივის 1999/31/ EC II დანართისა და მე-16 მუხლის შესაბამისად.

დადგენილება შედგება VI თავის, 41 მუხლისა და 1 დანართისგან.

I თავში მოცემულია ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ ზოგადი დებულებები. დადგენილია ტექნიკური რეგლამენტის მიზანი, მოქმედების სფერო, ტერმინთა განმარტებები, ნაგავსაყრელების კატეგორიები, ნებართვის მისაღები განაცხადის შინაარსი და წარსადგენი ინფორმაცია.

II თავი ადგენს ნაგავსაყრელის დაპროექტებასა და მოწყობასთან დაკავშირებულ ზოგად მოთხოვნებს. განსაზღვრულია ისეთი ტექნიკური საკითხები, როგორცაა ნაგავსაყრელის ადგილმდებარეობა, წყლის კონტროლი და გამონაჟონის მართვა, ნიადაგის და წყლის დაცვა, აირების მართვა, გეოლოგიური ბარიერი, ნაგავსაყრელის ზედა და ქვედა საიზოლაციო სისტემები.

III თავში განხილულია ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და ტექნიკური მომსახურების მოთხოვნები, ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღება და კრიტერიუმები. დადგენილია ნარჩენების შემოწმების და მიღების მოთხოვნები.

IV თავში განხილულია კონტროლისა და მონიტორინგის პროცედურები ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და დახურვის შედგომი მოვლის ეტაპებზე. განხილულია მეტეოროლოგიური მონაცემების შეგროვებისა და ნაგავსაყრელის წყლის ბალანსთან დაკავშირებული გამონაჟონის მოცულობების დასადგენად საჭირო გაზომვების სიხშირე. ზედაპირული წყლების კონტროლის, გამონაჟონისა და აირების კონტროლის და მიწისქვეშა წყლების დაცვის მოთხოვნები.

V თავი ადგენს ნაგავსაყრელის დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის პროცედურებს.

VI თავში მოცემულია არსებული ნაგავსაყრელებისთვის შესაბამისობაში მოყვანის გეგმების მოთხოვნებს.

დანართი ადგენს ნაგავსაყრელებზე ნარჩენების მიღების პროცედურას და სხვადასხვა კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმებს, სინჯების აღებასა და გამოცდას, ნარჩენების მიწისქვეშა განთავსების უსაფრთხოების მოთხოვნებს და მიწისქვეშა საწყობში ნარჩენების განთავსების კრიტერიუმებს.

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №421

2015 წლის 11 აგვისტო

ქ.თბილისი

„ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე

მუხლი 1

პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 58-ე მუხლის მე-2 ნაწილის, ნარჩენების მართვის კოდექსის 49-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტისა და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 და 25-ე მუხლების საფუძველზე:

1. დამტკიცდეს თანდართული ტექნიკური რეგლამენტი „ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ“.
2. ამ დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტის ამოქმედებამდე არსებულმა ნაგავსაყრელებმა, რომლებსაც არ აქვთ „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაცემული ნებართვა, მისი ამოქმედებიდან 6 თვის ვადაში უზრუნველყონ ნაგავსაყრელების ამ ტექნიკური რეგლამენტით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის გეგმის წარდგენა საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში, ამ ტექნიკური რეგლამენტის VI თავის მოთხოვნათა შესაბამისად.
3. ამ დადგენილების ამოქმედებისთანავე ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „ტექნიკური რეგლამენტის – „მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების ნაგავსაყრელების მოწყობისა და ექსპლუატაციის წესები და ნორმები“ დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის №416 დადგენილება.

მუხლი 2

დადგენილება ამოქმედდეს 2015 წლის 1 აგვისტოდან.

პრემიერ-მინისტრი

ირაკლი ლარიბაშვილი

ტექნიკური რეგლამენტი

ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და შემდგომი მოვლის შესახებ

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. ტექნიკური რეგლამენტის მიზან

1. ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვის და შემდგომი მოვლის შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის (შემდგომში-ტექნიკური რეგლამენტი) მიზანია უზრუნველყოს გარემოზე, განსაკუთრებით ზედაპირულ წყლებზე, მიწისქვეშა წყლებზე, ნიადაგსა და ატმოსფერულ ჰაერზე (სათბური აირების ეფექტის ჩათვლით) და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ნაგავსაყრელის თანმხლები უარყოფითი ზემოქმედების პრევენცია ან მაქსიმალურად შემცირება, ნარჩენებისა და ნაგავსაყრელისთვის საოპერაციო და ტექნიკური მოთხოვნების, ზომებისა და პროცედურების დაწესებით, ნარჩენების განთავსებიდან ნაგავსაყრელის სრული სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში.

2. ტექნიკური რეგლამენტით დადგენილია:

- ა) ნაგავსაყრელის მოწყობის, ოპერირების, დახურვისა და დახურვის შემდგომი პროცედურების ტექნიკური წესები და ინსტრუქციები;
- ბ) არსებული ნაგავსაყრელების (რომლებსაც არ აქვს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაცემული ნებართვა) ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის მოთხოვნები;
- გ) ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების პროცედურა, კრიტერიუმები და ნარჩენების მიწისქვეშ განთავსების უსაფრთხოების მოთხოვნები.

მუხლი 2 . ტერმინთა განმარტება

1. ამ ტექნიკურ რეგლამენტში გამოყენებულ ტერმინებს აქვთ იმავე მნიშვნელობა, რაც ნარჩენების მართვის კოდექსის მე-3 მუხლში გათვალისწინებულ ტერმინებს.

2. ამ რეგლამენტში გამოყენებულ სხვა ტერმინებს ამ რეგლამენტის მიზნებისათვის აქვთ შემდეგი მნიშვნელობა:

- ა) ნაგავსაყრელის აირი – ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენებიდან გამოყოფილი ყველა სახის აირი;
- ბ) ნაგავსაყრელის სასიცოცხლო ციკლი – დროის მონაკვეთი ნაგავსაყრელის მოწყობიდან ნაგავსაყრელის დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის ჩათვლით;
- გ) ნაგავსაყრელის ოპერატორი – ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომელსაც მინიჭებული აქვს ნაგავსაყრელის მართვის უფლება. (ნაგავსაყრელის მოწყობის მოსამზადებელი პერიოდიდან მისი დახურვის შემდგომი მოვლის ფაზამდე ეს პირი შეიძლება შეიცვალოს);
- დ) გამონაჟონი – სითხე, რომელიც ჟონავს განთავსებული ნარჩენებიდან და გამოედინება ნაგავსაყრელიდან ან რჩება ნაგავსაყრელზე;
- ე) ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომი მოვლა – საქმიანობათა ერთობლიობა, რომლებიც ხორციელდება ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომ საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს (შემდგომში-სამინისტრო) მიერ განსაზღვრულ პერიოდში და ნებართვით გათვალისწინებული პირობებით და მიმართულია ტერიტორიის მოვლის, გარემოსდაცვითი ღონისძიებების გატარების, გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ნაგავსაყრელით შესაძლო მავნე ზემოქმედების შედეგების თავიდან ასაცილებლად;
- ვ) მიწისქვეშა საწყობი – ნარჩენების მუდმივი საწყობი ღრმა გეოლოგიურ ღრუში.

მუხლი 3. მოქმედების სფერო

1. ეს ტექნიკური რეგლამენტი ვრცელდება ნარჩენების მართვის კოდექსით გათვალისწინებულ ნაგავსაყრელებზე.

2. ტექნიკური რეგლამენტი არ ვრცელდება:

ა) ნიადაგის განაყოფიერების ან გაუმჯობესების მიზნით ნიადაგში ჩამდინარე წყლების დამუშავების ობიექტებიდან და ფსკერსაღრმავებელი სამუშაოების შედეგად წარმოქმნილი ლექის (მათ შორის კანალიზაციის ლექი) და მსგავსი მასალის გაფანტვაზე;

ბ) ინერტული ნარჩენების გამოყენებაზე, რომელიც დაკავშირებულია რელიეფის აღდგენასთან და ამოვსების სამუშაოებთან ან ნაგავსაყრელის მშენებლობის და მართვის პროცესში მათ გამოყენებასთან;

გ) არასახიფათო ამოღებული ლექის განთავსებაზე წყალსადინარების გასწვრივ (საიდანაც მოხდა ამ ლექის ამოღება) და ზედაპირული წყლების ობიექტებში, მათი ფსკერისა და ქვენიადაგის ჩათვლით;

დ) მინერალური რესურსების შესწავლის, მოპოვების, გადამუშავებისა და შენახვის, ასევე კარიერების ექსპლუატაციის შედეგად მიღებული დაუბინძურებელი ნიადაგის ან არასახიფათო ინერტული ნარჩენების განთავსებაზე.

მუხლი 4. ნაგავსაყრელების კატეგორიები

1. თითოეულ ნაგავსაყრელს უნდა მიენიჭოს ერთ-ერთი ქვემოთ მოცემული კატეგორია: ა)

სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი;

ბ) არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი; გ) ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელი.

2. იმ შემთხვევებში, თუ ნაგავსაყრელის ტერიტორია დაყოფილია სექტორებად ან/და უჯრედებად ერთზე მეტი სახის ნარჩენის განთავსების მიზნით, აღნიშნული სექტორები ან უჯრედები განიხილება დამოუკიდებელ კატეგორიად ამ მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად.

მუხლი 5. ნაგავსაყრელის ოპერატორის ზოგადი ვალდებულებები

ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის მოწყობა, ოპერირება, დახურვა და დახურვის შემდგომი მოვლა ნარჩენების მართვის კოდექსის, ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების და საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესაბამისად, რითაც უზრუნველყოფილი იქნება ადამიანის ჯანმრთელობის და გარემოს დაცვა.

მუხლი 6. ნაგავსაყრელზე ნარჩენების განთავსება

1. ნაგავსაყრელზე აკრძალულია შემდეგი სახის ნარჩენების განთავსება: ა) თხევადი ნარჩენები;

ბ) ნარჩენები, რომლებიც ნაგავსაყრელზე არსებობის პირობებში ფეთქებადი, კოროზიული, მჟანგავი, ადვილად აალებადი ან აალებადია ნარჩენების მართვის კოდექსის III დანართში არსებული სახიფათო ნარჩენების განმსაზღვრელი მახასიათებლების შესაბამისად;

გ) საავადმყოფოებისა და სხვა სამკურნალო/სამედიცინო ობიექტების (მათ შორის ვეტერინარული დაწესებულებები) წარმოქმნილი ინფექციური ნარჩენები, რომლებიც შეესაბამებიან ნარჩენების მართვის კოდექსის III დანართის H9 პუნქტით განსაზღვრულ მახასიათებელს;

დ) გამოყენებული მთლიანი საბურავები (გარდა ველოსიპედის საბურავებისა, ნაგავსაყრელის მოწყობის პროცესში საინჟინრო მასალად გამოყენებული საბურავებისა და დაქუცმაცებული საბურავებისა);

ე) ნებისმიერი სხვა სახის ნარჩენი, რომელიც არ აკმაყოფილებს ამ ტექნიკური რეგლამენტის დანართით განსაზღვრულ ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს.

2. აკრძალულია ნარჩენების შერევა ან გაზავება, ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმების დაკმაყოფილების მიზნით.

3. ნაგავსაყრელზე ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების განთავსების რაოდენობის შემცირების მიზნები და განსახორციელებელი ღონისძიებები განისაზღვრება ბიოდეგრადირებადი მუნიციპალური ნარჩენების მართვის სტრატეგიით, საქართველოს კანონით „ნარჩენების მართვის კოდექსის“ შესაბამისად.

მუხლი 7. ნარჩენების დამუშავება ნაგავსაყრელზე განთავსებამდე

1. ნებართვის მქონე ნაგავსაყრელზე დასაშვებია მხოლოდ დამუშავებული ნარჩენების განთავსება.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტი არ ვრცელდება:

ა) ინერტულ ნარჩენებზე, რომელთა დამუშავება არ არის ტექნიკურად განხორციელებადი;

ბ) სხვა სახის ნარჩენებზე, რომელთა დამუშავება არსებითად არ შეამცირებს ნარჩენების სახიფათო თვისებებს, გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებულ იმ რისკებს, რომელიც შეიძლება გამოიწვიოს აღნიშნულმა ნარჩენებმა ნაგავსაყრელის სრული სასიცოცხლო ციკლის განმავლობაში.

მუხლი 8. ნებართვის მისაღები განაცხადის შინაარსი და წარსადგენი ინფორმაცია

1. ნებართვის მისაღები განაცხადი „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით, ნარჩენების მართვის კოდექსით დადგენილ მოთხოვნებთან ერთად უნდა მოიცავდეს:

ა) ინფორმაციას განმცხადებლის და ნაგავსაყრელის ოპერატორის შესახებ, თუ ისინი სხვადასხვა პირები არიან;

ბ) ნაგავსაყრელის კატეგორიას, განსათავსებელი ნარჩენების კოდექსს „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად და საერთო რაოდენობას;

გ) ნარჩენების განთავსების ადგილზე განსათავსებელი ნარჩენების საპროექტო მოცულობას, ასევე ნაგავსაყრელის უჯრედების საპროექტო მოცულობას;

დ) ნაგავსაყრელის მოწყობის ადგილის აღწერას, მათ შორის ადგილმდებარეობა, GIS კოორდინატები, ტოპოგრაფიული, ჰიდროგეოლოგიური და გეოლოგიური მახასიათებლები (წარმოდგენილი შესაბამისი კვლევების შედეგებით);

ე) დაბინძურების პრევენციისა და შემცირების მეთოდებს;

ვ) ოპერირების, მონიტორინგის და კონტროლის გეგმას;

ზ) ნაგავსაყრელის დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის გეგმას;

თ) ნაგავსაყრელის მოწყობის საპროექტო გეგმებს, ტექნიკური მომსახურების ინფრასტრუქტურის აღწერას, სექციებისა და უჯრედების მოწყობისა და ოპერირებისას მათი გამოყენების სავარაუდო თანმიმდევრობას და ნუმერაციას;

ი) ნარჩენების მიღებისა და შემოწმების პროცედურებს;

კ) ნაგავსაყრელის მოწყობასა და ოპერირებასთან დაკავშირებული საქმიანობების დეტალურ აღწერას.

2. სამინისტრო გასცემს ნებართვას, თუ დაკმაყოფილდება შემდეგი მოთხოვნები:

ა) პროექტი აკმაყოფილებს ნარჩენების მართვის კოდექსისა და ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებს და შეესაბამება ნარჩენების მართვის ეროვნულ სტრატეგიასა და სამოქმედო გეგმას;

ბ) გათვალისწინებულია პერსონალის სისტემატური შესაბამისი პროფესიული და ტექნიკური სწავლება;

გ) ნაგავსაყრელის ოპერირების ფაზაში მიღებულია ყველა აუცილებელი ზომა უბედური შემთხვევების თავიდან ასაცილებლად და მათი შედეგების შესამცირებლად.

3. კანონმდებლობით დადგენილი წესით ნებართვის მისაღებად შეტანილი განაცხადის დაკმაყოფილების შემდეგ, აღნიშნული ინფორმაცია სტატისტიკის მიზნებისთვის ხელმისაწვდომი უნდა გახდეს შესაბამისი ორგანოებისთვის მოთხოვნის შემთხვევაში.

თავი II.

ნაგავსაყრელის დაპროექტებასა და მოწყობასთან დაკავშირებული მოთხოვნები

მუხლი 9 . ნაგავსაყრელის ადგილმდებარეობა

1. აკრძალულია ნაგავსაყრელის მოწყობა სანიტარული დაცვის პირველ და მეორე ზონაში და წყალდაცვით ზოლებში.

2. მანძილი საცხოვრებელი სახლებიდან ნაგავსაყრელის საზღვრებამდე უნდა იყოს არანაკლებ 500 მეტრი.

3. არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი დაშორებული უნდა იყოს აეროდრომიდან სამოქალაქო ავიაციის საერთაშორისო ორგანიზაციის (ICAO) მოთხოვნების შესაბამისად.

4. ნაგავსაყრელისთვის ადგილის შერჩევისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს:

ა) წყალმოვარდნის, ნიადაგის დაწვევის, მეწყერებისა ან ზვავების საშიშროება;

ბ) გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები;

გ) ზედაპირული წყლების დაბინძურების საშიშროების, დაცული ტერიტორიების, ბუნების ან კულტურის ძეგლების არსებობა.

5. ნაგავსაყრელის ტერიტორია და მოცულობა განისაზღვრება შემდეგი მონაცემების მიხედვით:

ა) შერჩეული ტერიტორიის ტოპოგრაფიული, საინჟინრო, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და ჰიდროლოგიური პირობები;

ბ) ნაგავსაყრელზე განსათავსებელი ნარჩენების სახეობა, რაოდენობა და შემადგენლობა;

გ) პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც ნაგავსაყრელი აქტიურად მიიღებს ნარჩენებს.

მუხლი 10. ნაგავსაყრელების საპროექტო სიმაღლეები და ტოპოგრაფია

ნაგავსაყრელის ყველა საინჟინრო ობიექტი უნდა დაპროექტდეს და აშენდეს ისე, რომ მათი ვერტიკალური სიმაღლეები და ტოპოგრაფიული კონფიგურაცია უზრუნველყოფდეს:

ა) ისეთ ტოპოგრაფიას, რომელიც ხელს შეუწყობს ნაგავსაყრელის მოწყობის სამუშაოებისა და მისი ნაგებობებისა და სისტემების მომსახურების ეფექტიანობის ზრდას და ტერიტორიის ბუნებრივი რელიეფის მაქსიმალურად დაცვას;

ბ) ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე არსებული საინჟინრო, გეოლოგიური და ჰიდროლოგიური პირობებისა და ნაგავსაყრელის დაპროექტების დროს გათვალისწინებული ტექნოლოგიის ოპტიმალურ გამოყენებას და დახურული ნაგავსაყრელის თხემის ფერდებისა და თხემის დახრილობას ამ ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად;

გ) სამშენებლო სამუშაოების დროს ამოღებული და ჩაბრუნებული მიწის მოცულობებს შორის ბალანსს ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და დახურვის პროცესში მისი გამოყენების მიზნით;

დ) ნაგავსაყრელის ტერიტორიის დაცვას ზედაპირული წყლებით დატბორვისგან;

ე) გამონაჟონის თვითდინებით ჩაშვებას შემაკავებელ აუზებში ან/და გამწმენდ სისტემებში თუ შესაძლებელია;

ვ) ნაგავსაყრელის სექციების, უჯრედების, შენობების, გამონაჟონისა და აირების მართვის სისტემებისა და დამხმარე ინფრასტრუქტურის გამართული ფუნქციონირებისთვის განლაგების პირობებს.

მუხლი 11. წყლის კონტროლი და გამონაჟონის მართვა

1. ნაგავსაყრელის მშენებლობის დროს მიღებული უნდა იქნეს შესაბამისი ზომები ასევე, გათვალისწინებული უნდა იქნას მეტეოროლოგიური პირობები, რათა განხორციელდეს:

ა) ნაგავსაყრელზე მოხვედრილი ატმოსფერული ნალექისას წარმოქმნილი წყლების კონტროლი;

ბ) ნაგავსაყრელზე განთავსებულ ნარჩენებში ზედაპირული ან/და მიწისქვეშა წყლების მოხვედრის პრევენცია;

გ) დაბინძურებული წყლებისა და გამონაჟონის შეგროვება;

დ) დაბინძურებული წყლებისა და ნაგავსაყრელიდან შეგროვებული გამონაჟონის დამუშავება.

2. სამინისტროს გადაწყვეტილებით ამ მუხლის პირველი პუნქტის მოთხოვნები შეიძლება არ გავრცელდეს ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელებზე და იმ ნაგავსაყრელებზე, რომლებიც საფრთხეს არ უქმნის გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობას ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე ჩატარებული გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და ჰიდროლოგიური კვლევების შედეგების და ნაგავსაყრელზე განსათავსებელი ნარჩენების თვისებების შეფასების საფუძველზე.

მუხლი 12. ნიადაგის და წყლის დაცვა

1. ნაგავსაყრელის ადგილმდებარეობა და ფორმა/სტრუქტურა იმგვარად უნდა დაიგეგმოს, რომ დაცული იქნას ნიადაგის, მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლების დაბინძურების პრევენციის პირობები და უზრუნველყოფილ იქნას გამონაჟონის ეფექტური შეგროვება. ნიადაგის, მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლების დაცვა მიიღწევა გეოლოგიური ბარიერისა და ქვედა საიზოლაციო ფენის ერთობლიობით ოპერირების ფაზაში და გეოლოგიური ბარიერისა და ზედა საიზოლაციო ფენის შეთავსებით დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე.

2. გეოლოგიური ბარიერი განისაზღვრება ნაგავსაყრელის ქვეშ და მის ახლოს არსებული გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობებით, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ნიადაგისა და გრუნტის წყლების დაბინძურების თავიდან აცილება და დაბინძურებასთან დაკავშირებული რისკების შემცირება.

3. ნაგავსაყრელის ფსკერი და გვერდები უნდა შედგებოდეს მინერალური ფენებისგან, რომელიც ნიადაგის, მიწისქვეშა წყლებისა და ზედაპირული წყლების დასაცავად, უნდა აკმაყოფილებდეს გამტარუნარიანობისა და სისქის მოთხოვნებს ქვემოთ მოცემული სულ მცირე შემდეგი კოეფიციენტით:

ა) სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი: გამტარუნარიანობის კოეფიციენტი (K) $\leq 1,0 \times 10^{-9}$ მეტრი/წამში (მ/წ), ხოლო სისქე ≥ 5 მეტრი;

ბ) არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი: გამტარუნარიანობის კოეფიციენტი (K) $\leq 1,0 \times 10^{-9}$ მეტრი/წამში (მ/წ), ხოლო სისქე ≥ 1 მეტრი;

გ) ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელი: გამტარუნარიანობის კოეფიციენტი (K) $\leq 1,0 \times 10^{-7}$

მეტრი/წამში (მ/წ), ხოლო სისქე ≥ 1 მეტრი.

4. თუ გეოლოგიური ბარიერი ბუნებრივად არ აკმაყოფილებს ამ მუხლის მე-3 პუნქტით განსაზღვრულ პირობებს, შესაძლებელია ეკვივალენტური შედეგის მისაღებად გამოყენებულ იქნეს სხვა ხელოვნური საშუალებები.

5. ხელოვნურად შექმნილი გეოლოგიური ბარიერი არ უნდა იყოს 0,5 მეტრზე ნაკლები სისქის.

6. სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელებზე გამონაჟონის შეგროვების მიზნით გეოლოგიურ ბარიერთან ერთად დამატებით უნდა არსებობდეს საიზოლაციო სისტემა შემდეგი კომპონენტების გამოყენებით:

ა) ხელოვნური საიზოლაციო ფენა;

ბ) სადრენაჟო ფენა (≥ 0.5 მ)

7. გარემოსათვის პოტენციური საფრთხის არსებობის გამო, გამონაჟონის წარმოქმნის პრევენციული ზომების მიღების აუცილებლობის შემთხვევაში შესაძლებელია სამინისტროს მიერ მოთხოვნილ იქნეს ზედა საიზოლაციო სისტემის მოწყობა:

ა) არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელებისთვის: აირის სადრენაჟო ფენა, გაუმტარი მინერალური ფენა, სადრენაჟო ფენა (>0.5 მ) და მიწისზედა საფარი (>1 მ);

ბ) სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელებისთვის: ხელოვნური საიზოლაციო ფენა, გაუმტარი მინერალური ფენა, სადრენაჟო ფენა (>0.5 მ) და მიწისზედა საფარი (>1 მ).

8. სამინისტრომ ნებართვის გაცემისას შეიძლება ამ მუხლით გათვალისწინებული მოთხოვნები სრულად არ გამოიყენოს, თუ გარემოსდაცვითი რისკების შეფასების საფუძველზე დადგინდება, რომ გამონაჟონის შეგროვება და დამუშავება არ არის აუცილებელი ან ნაგავსაყრელი არ წარმოადგენს საფრთხეს ნიადაგის, მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლებისთვის.

მუხლი 13 . ნაგავსაყრელის აირების მართვა

1. არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენებიდან აირების გაფრქვევის დასადგენად ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია ჩაატაროს კვლევა. ყველა ნაგავსაყრელზე, სადაც ხდება ბიოდეგრადირებადი ნარჩენების განთავსება და აირების გამოყოფა, უნდა დამონტაჟდეს ნაგავსაყრელის აირების შეგროვების სისტემა.

2. აირების გამოყოფის შემთხვევაში უნდა მოხდეს აირების დაჭერა აირების შემკრები ისეთი სისტემის საშუალებით, რომელიც დაგროვილ აირებს გამოიყენებს ენერჯის აღსადგენად ან დაწვავს ჩირალდნის სისტემის გამოყენებით.

3. აირების სადრენაჟო სისტემის მოსაწყობად გამოყენებული მასალები უნდა იყოს მდგრადი ნაგავსაყრელის მიერ გაფრქვეულ აირებში არსებული ნივთიერებების მიმართ და უზრუნველყოს აირების შეკავება და გადაადგილება მათი დამუშავების ადგილამდე.

4. ყველა შემთხვევაში, ნაგავსაყრელის აირების შეგროვება, დამუშავება და გამოყენება უნდა მოხდეს ისე, რომ საფრთხე არ შეექმნას ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოს, მათ შორის გათვალისწინებული უნდა იქნას კლიმატზე ზემოქმედების ფაქტორები.

მუხლი 14. ნაგავსაყრელის გეოლოგიური ბარიერის შერჩევის პირობები

1. ნაგავსაყრელისათვის სათანადო გეოლოგიური ბარიერის შერჩევა ხდება შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

ა) საკმარისი მზიდუნარიანობა და მდგრადობა ნარჩენების განთავსებით შექმნილი დატვირთვის შედეგად ძირის დაწვევის გამოსარიცხად;

ბ) ნაგავსაყრელზე დაგროვილი ნარჩენებიდან დაბინძურების გაჟონვისა და მიგრაციის შესაკავებლად საჭირო თვისებები.

2. ნაგავსაყრელის გეოლოგიური ბარიერი უნდა იყოს სტრუქტურულად მყარი და ხელს უწყობდეს ნაგავსაყრელის გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების მოთხოვნების დაცვას:

ა) ნაგავსაყრელის გეოლოგიური ბარიერისა და გვერდების მდგრადობის უზრუნველსაყოფად აუცილებელია სათანადო შემოწმების ჩატარება მოსალოდნელი დატვირთვების სხვადასხვა კომბინაციებზე.

ბ) მოსალოდნელი დეფორმაციები (დაწვევა საკუთარი სიმძიმის გამო, ჯდენა და სხვ.) უნდა დადგინდეს მოდელირებით. დეფორმაციების შეფასების შედეგები დასტურდება ან კორექტირდება ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციაში შესვლის შემდეგ ნაგავსაყრელის რეალური ჯდენის შესწავლა-დაკვირვებით და გაზომვით, რომელიც ხორციელდება ნაგავსაყრელის ტერიტორიის თითოეულ 3 ჰა-ზე განთავსებულ ნიშნულზე დამყარებული გეოდეზიური კვლევებით.

3. ფსკერი უნდა შეიქმნას გრძივი და განივი ფერდებით, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს გამონაჟონის გადინება და ნაგავსაყრელის ფსკერის მდგრადობა.

4. თუ ნაგავსაყრელის ტერიტორია ვერ აკმაყოფილებს მე-12 მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს არსებული ბუნებრივი ბარიერის მიმართ, ქვედა საიზოლაციო ფენის კონსტრუქციაში გათვალისწინებული უნდა იყოს სათანადო ტექნიკური პროცესების განხორციელება ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების მასის უარყოფითი გავლენისაგან დაცვის მიზნით, მათ შორის:

ა) ბუნებრივი ფსკერის გამკვრივება: დატკეპნით, არამდგრადი ფსკერის შეცვლით შესაფერისი მასალით (ისეთი შემაკავშირებელი მასალის ფენების გამოყენებით, რომლებშიც თიხის ნაწილაკების შემცველობა 10%-ზე მეტია და ტკეპნის კოეფიციენტი მეტია ან უდრის 0.95%-ს),

არამდგრადი ბუნებრივი ფსკერის (ფერდების) გამაგრება გეოტექსტილის და ნიადაგის გამაგრების მეთოდების გამოყენებით;

ბ) გაძლიერებული მინერალური ფენის გეომემბრანის, გეომემბრანის დამცავი ფენისა და შუალედური ფენის ჩართვით ქვედა საიზოლაციო სისტემაში.

5. ნაგავსაყრელის ბუნებრივი ფსკერის ქვეშ მდებარე არსებული მიწისქვეშა წყლების საშუალო წლიური ჰორიზონტი უნდა მდებარეობდეს ფსკერიდან 1 მეტრზე მეტ სიღრმეზე. სამინისტროს გადაწყვეტილებით ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელისთვის მიწისქვეშა წყლების სიღრმის მაჩვენებელი შეიძლება შემცირდეს.

მუხლი 15. ნაგავსაყრელის ქვედა საიზოლაციო ფენის სისტემა

1. ქვედა საიზოლაციო ფენა უნდა დაპროექტდეს როგორც ნაგავსაყრელის ფსკერისა და გვერდითი ფერდების საფარი სისტემა შემდეგი კომპონენტებით (ქვემოდან ზემოთ):

ა) ქვედა საფენი;

ბ) გაუმტარი მინერალური ფენა; გ) გეომემბრანა;

დ) გეომემბრანის დამცავი ფენა; ე) სადრენაჟო სისტემა;

ვ) შუალედური ფენა.

2. ფენის ცალკეული კომპონენტების სახეობა და სპეციფიკაცია დამოკიდებულია:

ა) ბუნებრივი ძირის მიერ ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების მასით გამოწვეული გამონაჟონისა და მასთან დაკავშირებული დაბინძურების გადინების წინააღმდეგ გეოლოგიური ბარიერის ფუნქციის შესრულების შესაძლებლობებზე;

ბ) ნარჩენების განთავსების შემოთავაზებული ტექნოლოგიასა და საოპერაციო პროცესებზე; გ)

ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების გეოტექნიკურ თვისებებზე.

3. ნარჩენების სახეობისა და გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე ზიანის მიყენების საფრთხის შეფასების საფუძველზე, სამინისტროს გადაწყვეტილებით ფენის ცალკეული კომპონენტები (როგორცაა გეომემბრანა, დამცავი ფენა და ქვედა საფენი) შეიძლება არ იყოს სავალდებულოდ გამოსაყენებელი).

4. ქვედა საიზოლაციო ფენა, გეოლოგიურ საფუძვლისა და გვერდით ფერდებთან ერთად, უნდა დაპროექტდეს საჭირო მზიდუნარიანობისა და მდგრადობის გათვალისწინებით, რათა გაუძლოს ნაგავსაყრელზე მოსალოდნელ სტრუქტურულ დატვირთვას.

5. თხრილებისა და ნაყარი ფერდობების გასწვრივ დასაგები ქვედა საიზოლაციო საფენი, გეომემბრანასა და მის დამცავ ფენასთან ერთად უნდა დაპროექტდეს ისე, რომ შენარჩუნებული იქნას დაცურების მიმართ მისი მდგრადობა. სანდოობის კოეფიციენტი უნდა დადგინდეს შემდეგი შემთხვევებისთვის:

ა) დაცურება გეომემბრანასა და თიხის მინერალურ საფარს შორის არსებულ შეხების ზედაპირთან;

ბ) დაცურება გეომემბრანასა და მის დამცავ საფარს შორის არსებულ შეხების ზედაპირთან.

6. საჭირო საპროექტო გათვლები მდგრადობის უზრუნველსაყოფად უნდა გაკეთდეს დატვირთვის სხვადასხვა ძირითადი კომბინაციებისთვის სეისმური ზემოქმედების გათვალისწინებლად. ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ საპროექტო გათვლებში არადაშვებულად მიღებული შედეგების მიღების შემთხვევაში უნდა მომზადდეს სანდოობის კოეფიციენტის საპროექტო სიდიდის მიღწევის მიზნით ტექნიკური ღონისძიებების შემდეგი გეგმები ერთმანეთისგან დამოუკიდებლად ან კომბინირებით:

ა) ფერდის დახრილობის შემცირება;

ბ) ზედაპირული ხახუნის კოეფიციენტის გაზრდა ისეთი სტრუქტურირებული გეომემბრანების შერჩევის გზით, რომლებსაც შეუძლიათ ხახუნის სასურველი კოეფიციენტის უზრუნველყოფა დაცურების თავიდან ასაცილებლად;

გ) მინერალური საფარის, დამცავი ფენის ან სადრენაჟო სისტემის ფენის გამაგრება გეობადით, რომლის პარამეტრებიც უნდა ემყარებოდეს საპროექტო გათვლებს.

მუხლი 16. ქვედა საფენი

1. ქვედა საფენი საჭიროა იქ, სადაც არსებობს ნაგავსაყრელის ბუნებრივი ძირის გამაგრების აუცილებლობა.

2. ქვედა საფენის სახეობა, შემადგენლობა და დაგების მეთოდი დამოკიდებულია გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევების შედეგებზე და ნაგავსაყრელის ძირის მზიდუნარიანობისა და მდგრადობის მიმართ წაყენებულ მოთხოვნებზე.

3. იმ შემთხვევაში, როდესაც გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური კვლევების შედეგებისა და ნაგავსაყრელის ძირის მზიდუნარიანობისა და მდგრადობის მიმართ წაყენებულ მოთხოვნების საფუძველზე იგეგმება ნაგავსაყრელისთვის ქვედა საფენის დაგება, მისი სისქე უნდა აღემატებოდეს 0.5 მ-ს.

მუხლი 17. გაუმტარი მინერალური ფენა

1. გაუმტარი მინერალური ფენა:

ა) უზრუნველყოფს მავნე ნივთიერებების ფილტრაციისა და გავრცელებისგან დაცვას;

ბ) უნდა იყოს წყალგაუმტარი;

გ) იყოს მდგრადი გაჟონვის მიმართ, დაბალი წყალგამტარიანობის გამო;

დ) ჰქონდეს მძიმე ლითონების შეკავების უნარი;

ე) მისი ჯდენა უნდა იყოს საპროექტო ზღვრების ფარგლებში და უნდა ჰქონდეს თვითგამაგრების უნარი პლასტიურობისა და გლანულომეტრიული შემადგენილობისთვის სათანადო მასალის შერჩევის საშუალებით;

ვ) ჰიდროგეოლოგიური პირობების და დეფორმაციების შემთხვევაში უნდა უზრუნველყოფდეს საპროექტო ნორმების ფარგლებში დარჩენას.

2. არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელისათვის გაუმტარი მინერალური ფენის სისქე უნდა იყოს, სულ მცირე, 0.5 მ, ხოლო სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელისათვის - სულ მცირე, 0.75 მ. მინერალური ფენა უნდა მოეწყოს ნაგავსაყრელის წინასწარ მომზადებულ ბუნებრივ ფსკერზე ან ქვედა საფენზე.

3. არასახიფათო ნარჩენების და სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების გაუმტარი მინერალური ფენა უნდა შედგებოდეს ბუნებრივი ერთგვაროვანი თიხნარი ნიადაგისგან, რომლიც წყალგამტარობის კოეფიციენტი ნაკლებია ან ტოლია 1×10^{-9} მ/წმ-ის.

4. გაუმტარ მინერალურ ფენას უნდა ჰქონდეს, სულ მცირე, 1% გრძივი დახრილობა და სულ მცირე, 3% განივი დახრილობა ნაგავსაყრელის გამონაჟონის შესაგროვებელი სადრენაჟო მილებისკენ.

5. გაუმტარი მინერალური ფენის მონტაჟის დროს გამოყენებულ უნდა იყოს ისეთი სამშენებლო ტექნოლოგია, რომელიც ახდენს მინერალური საფარის ცალკეული ფენების დატკეპნას 0.97%-მდე ან მეტად.

6. გაუმტარი მინერალური ფენის მასალის შემადგენლობა, ფიზიკური თვისებები და ცალკეული ფენების მდგომარეობა უნდა უზრუნველყოფდეს გამტარუნარიანობის სათანადო დონის არსებობას.

7. იმ შემთხვევაში, როდესაც ნაგავსაყრელის ფერდების დახრილობა 1მ-დან 2.5-მდეა, მინერალური ფენა უნდა დამონტაჟდეს ჰორიზონტალურ ფენებად, სადაც ფენის სისქე, გაზომილი ფერდის მიმართ 90 გრადუსიანი კუთხით, არანაკლებ 1,7 მ-ია.

მუხლი 18. ხელოვნური საიზოლაციო ფენა (გეომემბრანა)

1. ხელოვნური საიზოლაციო ფენა (გეომემბრანა) გათვალისწინებული უნდა იყოს სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელებისთვის.

2. ხელოვნური საიზოლაციო ფენა:

ა) უნდა ფარავდეს მინერალური გადახურვისა და ბუნებრივი ფსკერის დაწვეით გამოწვეულ დეფორმაციებს;

ბ) მინერალურ საფართან და ბუნებრივ ფსკერთან ერთად უზრუნველყოფს გეოლოგიური ბარიერისა და მიწისქვეშა წყლების დაცვას გაჟონვისაგან და ნარჩენებიდან წარმოქმნილი გამონაჟონის მათში მოხვედრისაგან;

გ) უნდა იყოს ქიმიურად მდგრადი ნარჩენებიდან წარმოქმნილი გამონაჟონის ზემოქმედების მიმართ.

3. ხელოვნური საიზოლაციო ფენის შესაქმნელად გამოყენებული გეომემბრანის სინთეტიკური მასალა (მაღალი სიმკვრივის პოლიეთილენი, პოლიპროპილენი, პოლიქროლვინილი და სხვ.), უნდა იყოს არანაკლებ 2 მმ სისქის, 4 მ სიგანის და უნდა ჰქონდეს შემდეგი თვისებების გლუვი ან უხეში ტექსტურა:

ა) სიმტკიცე ჰიმვაზე 23°C ტემპერატურის პირობებში მეტია ან ტოლია 400 N;

ბ) სიმტკიცე ჰიმვაზე 70°C ტემპერატურის პირობებში მეტია ან ტოლი 23°C ტემპერატურის პირობებში ჰიმვაზე სიმტკიცის 0.25-ის;

გ) 50 მმ სიგანის ზოლების გაჭიმვის უნარი მეტია 5%-ზე;

დ) მდგრადობა წერტილოვანი წყაროების ზემოქმედების მიმართ. დაცემის მაქსიმალური სიმაღლე, რა დროსაც არ ხდება გეომემბრანაში შეღწევა, უნდა იყოს 750 მმ-ზე მეტი წერტილოვანი წყაროს ზემოქმედების ადგილში 500 გ. დატვირთვის დროს;

ე) გეომემბრანის ცალკეული პანელების შედუღების ფიზიკური სიმტკიცე უნდა იყოს მასალის სიმტკიცის 90%-ზე მეტი ნაწილობრივ კრისტალიზებად პოლიმერებში და არანაკლებ 60% ამორფული პოლიმერების შემთხვევაში;

ვ) გამონაჟონის ზემოქმედების შემთხვევაში წონის არაუმეტეს 15%-ის დაკარგვა და ფიზიკური თვისებების არაუმეტეს 25%-ის შემცირება;

ზ) ნარჩენების მასიდან წარმოქმნილი აირების ზემოქმედების შემთხვევაში ფიზიკური თვისებების არაუმეტეს 20%-ის შემცირება;

თ) მიკროორგანიზმების ზემოქმედების შემთხვევაში წონის არაუმეტეს 5%-ის დაკარგვა და ფიზიკური თვისებების არაუმეტეს 15%-ის შემცირება;

ი) მდგრადი ფესვების შეღწევის მიმართ;

კ) მდგრადი მღრღნელების შეღწევის მიმართ.

მუხლი 19. გეომემბრანის დამცავი ფენა

1. საჭიროების შემთხვევაში ნაგავსაყრელზე გათვალისწინებული უნდა იყოს გეომემბრანის დამცავი ფენით აღჭურვა. დამცავი ფენა შეიძლება შეიქმნას შესაბამისი ზომის უქსოვადი გეოტექსტილისგან ან სხვა სათანადო მასალისგან.

2. დამცავი ფენის ფუნქცია შეიძლება შეასრულოს ჰორიზონტალურმა სადრენაჟო ფენამ, რომლის შედგენილობა და მონტაჟის წესი განსაზღვრულია ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებით.

მუხლი 20. სადრენაჟო სისტემა (სადრენაჟო ფენა)

1. სადრენაჟო სისტემა განკუთვნილია ნაგავსაყრელის ფსკერიდან გამონაჟონის შესაგროველად და მოსაშორებლად. სადრენაჟო სისტემა უნდა შედგებოდეს ჰორიზონტალური სადრენაჟო ფენისა და სადრენაჟო მილების ქსელისგან და ჰქონდეს შემდეგი ფიზიკური მახასიათებლები:

ა) ჰორიზონტალური სადრენაჟო ფენა შედგება 0.50 მ-ზე მეტი სისქის მქონე გარეცხილი ხრემის ფენისგან 1×10^{-3} მ/წმ-ის ტოლი ან მეტი ფილტრაციის კოეფიციენტით, ნაგავსაყრელის ხანგრძლივი ექსპლუატაციის პროცესში და დატვირთვის პირობებში საკუთარი ფუნქციისა და მდგრადობის შენარჩუნების მიზნით. სადრენაჟო ფენაში გამოყენებული მასალის გრანულომეტრული შემადგენლობა უნდა მერყეობდეს 16-32 მმ-ის ფარგლებში. გადახრის შემთხვევაში ფორების ფრაქციის მაქსიმალური მოცულობა უნდა იყოს 16-32 მმ-ის ფარგლებში. სადრენაჟო მასალაში კალციუმის კარბონატის შემცველობა არ უნდა აღემატებოდეს წონის 20%-ს;

ბ) ჰორიზონტალური მილსადენის ქსელი უზრუნველყოფს გამონაჟონის მოშორებას ნაგავსაყრელის ფსკერიდან. იქ, სადაც შესაძლებელია, ჰორიზონტალური მილსადენის მოხვეულ მონაკვეთებთან უნდა მოეწყოს საკონტროლო ჭები. გათვალისწინებული უნდა იყოს მათი სათანადო ფუნქციონირების აუცილებლობა ნაგავსაყრელის სასიცოცხლო ციკლის ოპერირებისა და დახურვის შემდგომი მოვლის ეტაპების დროს. ჰორიზონტალური მილსადენის მოსაწყობად გამოყენებული მილები და შემაერთებელი კომპონენტები უნდა შეესაბამებოდნენ გამონაჟონის განსხვავებულ ნაკადებს, ჰქონდეთ საკმარისი სტრუქტურული სიმყარე და სადრენაჟო სისტემის ფუნქციაზე გამონაჟონის ქიმიური და ბიოლოგიური ზემოქმედების მიმართ გამძლეობა;

გ) ნაგავსაყრელის ფსკერიდან გამონაჟონის გამყვანი მილსადენი, რათა მაქსიმალურად იქნეს თავიდან აცილებული მისი შეღწევა ნაგავსაყრელის საფენის სისტემაში.

2. სადრენაჟო ქსელი უნდა აკმაყოფილებდეს შემდეგ მოთხოვნებს:

ა) ნაგავსაყრელის ფსკერიდან გამონაჟონის, მათ შორის გამონაჟონი ნაწილაკების, შეგროვებას და გამოტანას, მინიმუმ 1×10^{-3} მ/წმ სიჩქარით;

ბ) ადვილი ექსპლოატაცია, ტექნიკური მომსახურება და შემოწმება;

გ) გამონაჟონთან დაკავშირებული მყარი ნაწილაკებით ან გამონაჟონის ქიმიური ნალექით გამოწვეული გაჭედვის შემთხვევების თავიდან აცილება.

3. სადრენაჟო ქსელი უნდა შედგებოდეს, სულ მცირე, 300 მმ დიამეტრის მქონე მილებისგან, რომელთა ზედაპირის ორ მესამედს აქვს ჭრილები ან ნაპრალები მილებში გამონაჟონის მოსახვედრად მილსადენის ტრანსპორტის მინიმალურ განივ და გრძივ დაქანებებზე დინების მინიმალური სიჩქარის უზრუნველსაყოფად ამ მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად. მაქსიმალური დამორება მილებს შორის უნდა იყოს 30 მ. სადრენაჟო მილებს და მათი შეერთების ადგილებს უნდა ჰქონდეთ ნაგავსაყრელით გამოწვეული დატვირთვის, დეფორმაციის და პერიოდულად მაღალი წნევით რეცხვის გაძლების უნარი.

4. დრენაჟის საკონტროლო ჭები უნდა დაპროექტდეს სატკეპნი მანქანებით გამოწვეული დროებითი დატვირთვებისა და ნარჩენების მასების შიდა ბიოლოგიური პროცესებით ტემპერატურის არარეგულარული მატებით გამოწვეული დროებითი ტემპერატურული ზემოქმედებების გათვალისწინებით. სათანადო სამშენებლო ზომების მიღების შემთხვევაში სადრენაჟო მილსადენის დაწევა არ უნდა განსხვავდებოდეს ნაგავსაყრელის ფსკერის დაწევისგან. საკონტროლო ჭები უნდა მოეწყოს ნარჩენების განთავსების პროცესში გამონაჟონის წარმატებით მართვისა და მოშორების მიზნით.

5. გამონაჟონის დროებით შენახვის მიზნით გათვალისწინებული უნდა იქნეს შემკრები ავზის მოწყობა.

6. უნდა მოეწყოს ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობა, ნარჩენი წყლების გადინების ობიექტი და სატუმბო სადგური, რომელიც უზრუნველყოფს ნაგავსაყრელის ფსკერსა და ნარჩენების დაგროვების ადგილებში წარმოქმნილი გამონაჟონის რეცირკულაციას ან მის მიმართვას ნაგავსაყრელის ტერიტორიის ფარგლებს გარეთ არსებული ჩამდინარე წყლების გამწმენდი

ნაგებობისკენ, რომელსაც ექნება ნაგავსაყრელის გამონაჟონის მიღებისა და გაწმენდის შესაძლებლობა.

მუხლი 21. ზედა საიზოლაციო სისტემა

1. ზედა საიზოლაციო სისტემა შედგება შემდეგი ძირითადი ელემენტებისაგან: ა) გამათანაბრებელი ფენა;

ბ) აირების შეგროვების (სავენტილაციო) ფენა;

გ) გაუმტარი მინერალური ფენა;

დ) ხელოვნური საიზოლაციო ფენა (გეომემბრანა);

ე) გეომემბრანის დამცავი ფენა;

ვ) სადრენაჟო სისტემა;

ზ) რეკულტივაციის ფენა.

2. ზედაპირის საიზოლაციო ფენის ცალკეული ელემენტების ფიზიკური მახასიათებლები და შემადგენლობა დამოკიდებულია ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების თვისებებზე.

3. ზედაპირის საიზოლაციო ფენა:

ა) უზრუნველყოფს განთავსებული ნარჩენების მასაში ატმოსფერული და ზედაპირული წყლების მოხვედრისაგან დაცვას;

ბ) უზრუნველყოფს ჰაერისა და ზედაპირული წყლების დაცვას ნაგავსაყრელზე დაგროვილი ნარჩენებით წარმოქმნილი დაბინძურებისაგან;

გ) აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელისადმი წაყენებულ ესთეტიკურ მოთხოვნებს;

დ) აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომი მოვლის შედეგად რეაბილიტირებული ზედაპირული ფენის მიზანმიმართულად გამოყენებისთვის საჭირო პირობებს.

4. ნაგავსაყრელის რეკულტივაცია უნდა განხორციელდეს ეტაპობრივად, თითოეული სექციისა ან/და უჯრედის დახურვის შემდეგ.

5. ზედა საიზოლაციო ფენის დანიშნულება ნაგავსაყრელის სრული მდგრადობის შენარჩუნებაა. მან უნდა უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ფერდების მდგრადობა მოწყვეტის და წრიულ-ცილინდრული დაცურების მიმართ, რეკულტივაციის ფენის დაგების შემდეგ. მდგრადობის შემოწმება და გათვლები უნდა გაკეთდეს სხვადასხვა დატვირთვებისა და სეისმურობის გათვალისწინებით.

6. ზედა საიზოლაციო ფენა უნდა შეესაბამებოდეს შევსებული ნაგავსაყრელის გეომეტრიას, რომელიც დამოკიდებულია:

ა) ნაგავსაყრელის ზედაპირების საპროექტო ტევადობასა და საბოლოო კონფიგურაციაზე;

ბ) ნაგავსაყრელის ფსკერისა და ნარჩენების მასის საპროექტო დაწევაზე;

გ) ლანდშაფტთან ჰარმონიზაციის ესთეტიკურ მოთხოვნებზე.

7. ზედა საიზოლაციო ფენა უნდა მოეწყოს მას შემდეგ, რაც ნაგავსაყრელის სიმაღლე მიაღწევს ნაგავსაყრელის მშენებლობის დამტკიცებულ პროექტში განსაზღვრულ საპროექტო ნიშნულს.

8. საპროექტო თხემისა და ფერდების დახრილობა განისაზღვრება მოსალოდნელი დაწევის გათვალისწინებით, რაც დაწევის შემდეგ უნდა იყოს 2-5 % შორის. ფერდის დახრილობა უნდა

განისაზღვროს ტოტალური სტაბილურობის და დაცურების გათვლების საფუძველზე, მაქსიმალური დაქანებით 1:2,5.

მუხლი 22. გამათანაბრებელი ფენა

1. გამათანაბრებელი ფენა ეწყობა განთავსებული ნარჩენების ზედაპირზე მას შემდეგ, რაც ნარჩენების მასა მიაღწევს საპროექტო სიმაღლეს და უზრუნველყოფს:

- ა) გარემოს დაცვას ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციის პროცესში ნარჩენების მასის ზედაპირზე ნიადაგის დაყრით;
- ბ) ზედაპირის საიზოლაციო ფენის სხვა ელემენტების სტრუქტურული დატვირთვის თანაბარ გადანაწილებას ნარჩენების მასაზე;
- გ) აირების შემკრებ ფენაში ნარჩენებიდან გამოყოფილი აირების დრენაჟს.

მუხლი 23. აირების შეგროვების სისტემა

1. აირების სადრენაჟო სისტემა შედგება შემდეგი ელემენტებისგან:

ა) სადრენაჟო ფენა;

ბ) აირების შემკრები და გამყვანი მილი.

2. იმ შემთხვევაში, როდესაც ნარჩენების დაშლის შედეგად მოსალოდნელია აირების წარმოქმნა, აუცილებელია არანაკლებ 0,5 მ სისქის აირების სადრენაჟო სისტემის მოწყობა.

3. აირების შემკრები სისტემის აირგამყვანი ვერტიკალური ჭები უნდა აკმაყოფილებდნენ შემდეგ მინიმალურ მოთხოვნებს:

ა) უნდა მოეწყოს ნაგავსაყრელზე ნარჩენების განთავსების პარალელურად პირველი საექსპლუატაციო ჰორიზონტის შემდეგ;

ბ) საპროექტო დიამეტრი გარეცხილი სადრენაჟო მასალით უნდა იყოს 0,8-1,0 მ, მარცვლის ზომა - 30-100 მმ;

გ) დაშორება უნდა იყოს 50-100 მ. ნაგავსაყრელის აირების მოსალოდნელი რაოდენობიდან გამომდინარე.

მუხლი 24. გაუმტარი მინერალური ფენა

1. ზედა საიზოლაციო ფენის გაუმტარი მინერალური ფენა გამოიყენება ნაგავსაყრელზე არსებული ნარჩენების დასაცავად წვიმისა და ზედაპირული წყლებისგან და აგრეთვე, ასრულებს აირების გაფრქვევებისგან დამცავი ბარიერის როლს.

2. მინერალური საფარის ფენამ უნდა დააკმაყოფილოს მე-17 მუხლის მოთხოვნები, ხოლო დახრილობა უნდა შეესაბამებოდეს 21-ე მუხლის მე-8 პუნქტის მოთხოვნებს.

3. მინერალური საფარის ფენა დაცული უნდა იყოს ყინვის ზემოქმედებისაგან და მცენარეთა ფესვებისაგან.

მუხლი 25. გეომემბრანა და გეომემბრანის დამცავი ფენა

1. გეომემბრანა და გეომემბრანის დამცავი ფენა გამოიყენება იმ ნაგავსაყრელებზე, სადაც მინერალური ფენა ვერ უზრუნველყოფს ნარჩენების დაცვას ატმოსფერული და ზედაპირული წყლების ზემოქმედებისაგან და სადაც მინერალური საფარი ვერ ასრულებს აირების გაფრქვევებისგან დამცავი ბარიერის ფუნქციას.

2. გეომემბრანა და გეომემბრანის დამცავი ფენა უნდა აკმაყოფილებდნენ მე-18 მუხლის მოთხოვნებს, ხოლო გეომემბრანის დამცავი ფენა – დამატებით მე-19 მუხლის მოთხოვნებს. გეომემბრანის სისქე არ უნდა იყოს 2 მმ-ზე ნაკლები და უნდა დაპროექტდეს ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების მასის ბუნებრივი ტკეპნითა და დაშლით გამოწვეული დაწევის გათვალისწინებით.

მუხლი 26. სადრენაჟო სისტემა

1. სადრენაჟო სისტემის დანიშნულებაა ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების დაცვა მასში წვიმისა და ზედაპირული წყლის მოხვედრისაგან.
2. სადრენაჟო სისტემა უნდა შედგებოდეს შემდეგი ელემენტებისაგან:
 - ა) ჰორიზონტალური სადრენაჟო ფენა, რომელიც აკმაყოფილებს ქვედა სადრენაჟო ფენისთვის განსაზღვრულ მოთხოვნებს;
 - ბ) სადრენაჟო მილები, რომლებიც უზრუნველყოფენ მინერალური საფარის ფენიდან ან გეომემბრანიდან ზედაპირული წყლების შეგროვებას და გაყვანას.
3. სადრენაჟო სისტემამ უნდა გაუძლოს რეკულტივაციის ფენის დატვირთვისა და ზემოქმედებას და გააგრძელოს ფუნქციონირება ტკეპნისა და დაშლის შედეგად ნარჩენების მასის დაწვევის პირობებში.
4. სადრენაჟო სისტემა უნდა დაპროექტდეს ისე, რომ:
 - ა) გაუძლოს 10%-ზე მეტი ალბათობის მქონე ინტენსიური ნალექების შედეგად ჩამოყალიბებულ ზედაპირულ ჩამონადენს;
 - ბ) უზრუნველყოს ნაკადის სტაბილურობა; გ) იყოს ცვეთაგამძლე;
- დ) აკმაყოფილებდეს ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე სისტემის ზამთრის პირობებში ოპერირების მოთხოვნებს;
- ე) აკმაყოფილებდეს დაუბინძურებელი წყლისა და ნაგავსაყრელზე არსებული ნარჩენების კონტაქტის თავიდან აცილების მიზნით წვიმისა და შეგროვილი წყლის ეფექტიანად გადინებასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს.
5. ნაგავსაყრელის ტერიტორიისა და ნაგავშიდი სატვირთო მანქანების სამოძრაო გზების გარშემო უნდა მოეწყოს სადრენაჟო არხები ან ამრიდი ბერმები, რომლებიც შეასრულებენ ნაგავსაყრელის პოტენციურად დაბინძურებული ადგილებიდან ზედაპირული და ატმოსფერული წყლების მიღების ფუნქციას.

მუხლი 27. რეკულტივაციის ფენა

1. რეკულტივაციის ფენის ფორმა/სტრუქტურა უნდა შეესაბამებოდეს ნაგავსაყრელის დახურვის შემდეგ მისი ტერიტორიის გამოყენების მიზნებს (რეკრეაცია და სხვ.).
2. რეკულტივაციის ფენასთან დაკავშირებულმა ტექნიკურმა და ბიოლოგიურმა პროცესებმა უნდა უზრუნველყონ ნაგავსაყრელის თხემისა და ფერდების დაცვა გრავიტაციით, ქარის მოქმედებით, წვიმისა და ზედაპირული ჩამონადენით გამოწვეული ეროზიული პროცესებისგან.
3. დახურული ნაგავსაყრელის ზედაპირისა და ნარჩენების განთავსების ზონებს გარეთ არსებული სხვა ტერიტორიების ზედაპირის მდგრადობის უზრუნველყოფა და ნაგავსაყრელის ბიოლოგიური რემედიაცია ხორციელდება რეგიონისთვის დამახასიათებელი ბალახეულის, ბუჩქნარისა და ხეების ისეთი ადგილობრივი სახეობების გაშენებით, რომლებიც გამოირჩევიან ეროზიასთან ბრძოლის უნარით, დეკორატიული მახასიათებლებით და გამძლეობით იმ ნივთიერებების მიმართ, რომელებიც შეიძლება მოხვდეს ატმოსფერულ ჰაერსა და ნიადაგში ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენებიდან. შერჩეულმა სახეობებმა არ უნდა დააზიანონ ზედაპირის საიზოლაციო სისტემის გაუმტარი მინერალური ფენის მთლიანობა.

მუხლი 28. ნაგავსაყრელის ოპერირებისათვის საჭირო დამხმარე/საწარმოო ნაგებობები და სისტემები

1. ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და ტექნიკური მომსახურების პროცესის დამხმარე/საწარმოო ნაგებობებისა და სისტემების საჭიროება უნდა განისაზღვროს ნაგავსაყრელის ფართობისა და კონფიგურაციის, დღიურად მისაღები ნარჩენების მოცულობის, განთავსების ტექნოლოგიის, მეთოდის და ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების საფუძველზე.
2. ტერიტორიაზე თავისუფლად შესვლის აღსაკვეთად საჭიროა ღობისა და საკონტროლო-გამშვები პუნქტის მოწყობა ნაგებობების საკმარისი ფიზიკური დაცვისა და უსაფრთხოების

უზრუნველსაყოფად. ყველა ეს ობიექტი უნდა იყოს მუშა მდგომარეობაში ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და დახურვის შემდგომი მოვლის პერიოდის განმავლობაშიც.

3. ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე შესაძლებელია ნარჩენების დამუშავებისათვის განკუთვნილი (დახარისხება, გადამუშავება, კომპოსტირება, და სხვ.) სხვა ობიექტების ან/და მოწყობილობების არსებობა. შემოსული და გასული ტრანსპორტის დეზინფექციის მიზნით უნდა მოეწყოს სადეზინფექციო უბანი.

მუხლი 29. დამატებითი მოთხოვნები ნაგავსაყრელის მოწყობის მიმართ

1. ნაგავსაყრელის მოწყობისას გამოყენებული მასალები, პროდუქტები, სისტემები და ის ტექნიკური სპეციფიკაციები, რომლებიც განსაზღვრავენ მათ ფიზიკურ მახასიათებლებს, უნდა შეესაბამებოდეს ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებს და უზრუნველყოფდნენ ნაგავსაყრელის აუცილებელი გრძელვადიანი დაბინძურების პრევენციას.

2. ნაგავსაყრელის მოწყობა უნდა განხორციელდეს:

ა) სამშენებლო სტანდარტებისა და სამშენებლო სამუშაოების კონტროლთან, თითოეული აშენებული ელემენტის გამოსაცდელ ამუშავებასთან და ექსპლუატაციაში მიღებასთან დაკავშირებული წესების (მოთხოვნების) გათვალისწინებით;

ბ) ნაგავსაყრელის ყველა სისტემის და კომპონენტის მიმართ ამ ტექნიკური რეგლამენტისა და ნებართვის პირობების არსებული მოთხოვნების შესაბამისად და ამგვარი შესაბამისობის დადასტურებით.

3. ნაგავსაყრელის ფსკერის საიზოლაციო ფენის მოწყობის დროს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს გეომემბრანის გვერდითი და ქვედა ნაწილების გადაბმის ადგილებს, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს საიზოლაციო სისტემის სრულფასოვანი და ეფექტიანი ფუნქციონირება გამონაჟონის გადინების თავიდან აცილებისა და მისი ეფექტური შეგროვების საშუალებების უზრუნველყოფის თვალსაზრისით.

4. საჭიროების შემთხვევაში ქვედა საიზოლაციო გეომემბრანის დაგების და მონტაჟის წინ უნდა მოეწყოს მიწისზედა სადრენაჟო და წყალგამყვანი სისტემა ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენის ზედაპირულ წყალთან კონტაქტის თავიდან ასაცილებლად.

5. ნებისმიერი ნაგავსაყრელის გეომემბრანის გვერდითი ნაწილები უნდა წარმოადგენდნენ ქვედა საიზოლაციო გეომემბრანის გაგრძელებას და მთლიანად ფარავდნენ გვერდითი ჯებირების შიდა მხარეს.

6. ქვედა და ზედა საიზოლაციო სისტემების კომპონენტების მონტაჟით (გეომემბრანების დაგებისა და საჭიროების შემთხვევაში მისი ნაწილების შეერთების ჩათვლით) უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს შემდეგი:

ა) ნარჩენების მოსალოდნელი დატვირთვით გამოწვეულმა დეფორმაციამ და ჯდენამ არ უნდა შეუქმნას საფრთხე გეომემბრანისა და საიზოლაციო ფენების მთლიანობას;

ბ) ქვედა და ზედა საიზოლაციო ფენის სისტემისათვის გამოყენებული მასალების ხარისხი და ფორმა უნდა შეესაბამებოდეს ამ ტექნიკურ რეგლამენტში წარმოდგენილ მოთხოვნებს;

გ) მშენებლობის დროს მინერალურ ფენაში გამოყენებული მასალის სიმკვრივის, წყლის შემცველობისა და ერთგვაროვნების ხარისხი უნდა განისაზღვროს ტესტირებისა და შესაბამისობის დადგენის მეთოდებით ამ ტექნიკური რეგლამენტის კრიტერიუმებთან შესაბამისობის დასადგენად საფენის ზედაპირის ყოველი 1000 მ² ფართობის მქონე სექციაზე;

დ) ყველა ობიექტის სიმაღლე და დახრილობა უნდა შეესაბამებოდეს ნაგავსაყრელის დამტკიცებულ პროექტში განსაზღვრულ სიდიდეებს;

ე) ნაგავსაყრელის ქვედა საფენისა და ზედაპირის საიზოლაციო სისტემის მოწყობაში გამოყენებული გრუნტის მასალის სიმკვრივე უნდა გადამოწმდეს სულ მცირე დაგებული მასალის ყოველ 100 მ²-ზე;

ვ) დაგებული მინერალური გამტარუნარიანობის კოეფიციენტი უნდა გადამოწმდეს შესაფერისი ლაბორატორიული ან საველე ტესტებით დაგებული მასალის ყოველ 2000 მ²-ზე.

თავი III
ოპერირება და ტექნიკური მომსახურება

მუხლი 30. ნაგავსაყრელის ოპერირებაში მონაწილე პერსონალი

1. ნაგავსაყრელს უნდა მართავდეს პერსონალი, რომელმაც გაიარა სამინისტროს მიერ დამტკიცებული ნაგავსაყრელის მართვის კურსი.
2. ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ოპერირებასა და მომსახურებაში მონაწილე პერსონალი საწყისი და პერიოდული ტრენინგებით და კვალიფიკაციის ამაღლების შესაძლებლობით.
3. ტრენინგები უნდა ჩატარდეს, სულ მცირე, შემდეგ საკითხებზე:
 - ა) ნაგავსაყრელის მართვა, მათ შორის ნარჩენების ადგილზე შემოწმება, ნაგავსაყრელის საოპერაციო და მომსახურების პროცედურები;
 - ბ) გარემოსა და ჯანმრთელობის დაცვასთან/უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ვალდებულებები და ნაგავსაყრელის ოპერატორისა და პერსონალის პასუხისმგებლობა მათ შესრულებასთან დაკავშირებით.
4. ნაგავსაყრელზე მომსახურე პერსონალი დაიშვება სამუშაო ადგილზე მხოლოდ შესაბამისი საწყისი ტრენინგის გავლისა და ინსტრუქციების მიღების შემდეგ.

მუხლი 31. ნარჩენების მიღება

1. ნაგავსაყრელზე განსათავსებლად მიიღება მხოლოდ ძირითადი მახასიათებლების დადგენის გზით განსაზღვრული შესაბამისი შემადგენლობის, ფიზიკური/ქიმიური მახასიათებლებისა და ჟონვადობის თვისებების მქონე ნარჩენები.
2. სახიფათო, არასახიფათო და ინერტული ნარჩენები უნდა განთავსდეს ისეთ ნაგავსაყრელზე ან ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე, რომელიც განკუთვნილია შესაბამისი სახის ნარჩენების მისაღებად.
3. სხვადასხვა კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების პროცედურა და კრიტერიუმები, სინჯების აღება და გამოცდა განსაზღვრულია ამ ტექნიკური რეგლამენტის დანართში.
4. ნაგავსაყრელის ოპერატორი ნებართვის მისაღებად წარდგენილ დოკუმენტაციაში უთითებს ნაგავსაყრელზე მისაღები ნარჩენების კოდებს და დასახელებებს „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად.

მუხლი 32. ნარჩენების მიღების კრიტერიუმები

1. შესაბამისი კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმების განსაზღვრის მიზანია გარემოს, განსაკუთრებით მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლებისა და ატმოსფერული ჰერის დაცვა, გარემოსდაცვითი სისტემების, მათ შორის დამცავი ფენებისა და გამოწოვის დამუშავების სისტემების შენარჩუნება, ნაგავსაყრელზე ნარჩენების სტაბილიზაციის სასურველი პროცესების უზრუნველყოფა და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვა მავნე ზეგავლენისგან.
2. ამ მუხლის პირველ პუნქტით განსაზღვრული მიზნების მისაღწევად და სხვადასხვა კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, ნარჩენების მიღება ემყარება შემდეგ კრიტერიუმებს :
 - ა) ნარჩენების სახეობა;
 - ბ) ნარჩენების შემადგენლობა და მახასიათებლები;
 - გ) ორგანული ნივთიერებების შემცველობა ნარჩენებში;

დ) ნარჩენების ორგანული კომპონენტების ბიოდეგრადაციის უნარი; ე) ნარჩენებში სახიფათო კომპონენტების შემცველობა;

ვ) ნარჩენების სახიფათო კომპონენტების ჟონვალობა;

ზ) ნარჩენების და წარმოქმნილი გამონაჟონის ეკო-ტოქსიკოლოგიური მახასიათებლები.

მუხლი 33. ნარჩენების შემოწმება

1. შესაბამისი კატეგორიის ნაგავსაყრელზე მისაღები ნარჩენების სახეობების განსაზღვრის მიზნით, ნარჩენების შემოწმება ხორციელდება სამ ეტაპად: ძირითადი მახასიათებლების დადგენა, შესაბამისობის შემოწმება და ადგილზე შემოწმება.

2. ძირითადი მახასიათებლების დადგენა:

ა) ნარჩენების მფლობელი ნაგავსაყრელის ოპერატორს განსახილველად და მისაღებად წარუდგენს ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების ანალიზს;

ბ) ძირითადი მახასიათებლების დადგენა ხდება ანალიზის საერთაშორისოდ მიღებული მეთოდოლოგიით და პროცედურებით, რომლებიც განსაზღვრავენ ნაგავსაყრელის პირობებში მოკლე და ხანგრძლივ პერიოდში საკვლევი ნარჩენების თვისებებს, გამონაჟონის ან/და ნარჩენების შემადგენლობას და მახასიათებლებს;

გ) იმისათვის, რომ ნარჩენი ჩაითვალოს მისაღებად, ძირითადი მახასიათებლებით იგი უნდა აკმაყოფილებდეს ამ ტექნიკური რეგლამენტის დანართით განსაზღვრულ ნარჩენების მიღების შესაბამის კრიტერიუმებს და სანებართვო პირობებს.

3. შესაბამისობის შემოწმება მოიცავს გამარტივებული პროცედურებით ნარჩენების პერიოდულ შემოწმებებს ძირითად მახასიათებლებთან მათი თავსებადობის დასადგენად. ნაგავსაყრელის ოპერატორი სულ მცირე წელიწადში ერთხელ ატარებს შესაბამისობის შემოწმებას.

4. ადგილზე შემოწმება მოიცავს ნაგავსაყრელზე მისაღები ნარჩენების თითოეული ნაკადის ვიზუალურ შემოწმებას, იმის დასადასტურებლად რომ მიღებული ნარჩენები სწორედ ის ნარჩენებია, რომლებმაც გაიარეს ძირითადი მახასიათებლების დადგენისა და შესაბამისობის შემოწმების პროცედურა. პერსონალი, რომელიც ატარებს შემოწმებას, უნდა ერკვეოდეს ნარჩენების თითოეული ნაკადის იმ ხილულ ფიზიკურ მახასიათებლებში, რომლებიც ადგილზე უნდა გამოვლინდეს ნარჩენების მიღების ეტაპზე.

5. შემოწმების შედეგები და ანგარიშები ინახება ნაგავსაყრელის ოპერატორთან სულ მცირე 3 წლის განმავლობაში და წარედგინება სამინისტროს მოთხოვნის შემთხვევაში.

მუხლი 34. ნარჩენების მიღების პროცედურა

1. ნარჩენების მფლობელი ნარჩენების შესახებ შესაბამისი დოკუმენტაციას წარუდგენს ნაგავსაყრელის ოპერატორს (მიწოდებამდე ან მიწოდებისას, ან პირველი მიწოდებისას მრავალჯერადი მიწოდების შემთხვევაში, თუ ნარჩენების სახეობა უცვლელია) შესაბამისი კატეგორიის ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმებთან და სანებართვო პირობების შესაბამისობის დასადასტურებლად.

2. ნაგავსაყრელის ოპერატორი ახორციელებს: ა) დოკუმენტაციის შემოწმებას;

ბ) ნარჩენების რაოდენობის დადგენას საპლატფორმო სასწორის მეშვეობით; გ) ნარჩენების

ვიზუალურ შემოწმებას მიღებისას და განთავსებისას;

დ) ნარჩენების ნიმუშების აღებას შემთხვევითი შერჩევის გზით;

ე) მიღებული და დამუშავებული ნარჩენების შესახებ აღრიცხვა-ანგარიშგებას „ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესაბამისად.

3. ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია აცნობოს სამინისტროს: ა) ნარჩენების მიღებაზე უარის თქმის შემთხვევაში;

ბ) ისეთი ნარჩენების მიწოდების შესახებ, რომელთა იმპორტი აკრძალულია „ნარჩენების ტრანზიტისა და იმპორტის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

4. სახიფათო ნარჩენებისთვის განკუთვნილ ნაგავსაყრელზე უნდა განთავსდეს მხოლოდ სახიფათო ნარჩენები.

5. არასახიფათო ნარჩენებისთვის განკუთვნილ ნაგავსაყრელზე უნდა განთავსდეს მხოლოდ:

ა) მუნიციპალური ნარჩენები და სხვა წარმოშობის არასახიფათო ნარჩენები, რომლებიც აკმაყოფილებენ არასახიფათო ნარჩენებისთვის განკუთვნილ ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს;

ბ) სტაბილური, რეაქციისუუნარო სახიფათო ნარჩენები (მაგ. გამყარებული, გამინებული), რომლებიც ხასიათდებიან ჟონვის ისეთივე ხარისხით, როგორც არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე მისაღები არასახიფათო ნარჩენები ამ ტექნიკური რეგლამენტის დანართის მეორე ნაწილის შესაბამისად. ნაგავსაყრელზე მიღების შემთხვევაში სტაბილური, რეაქციისუუნარო სახიფათო ნარჩენები არ უნდა განთავსდეს ბიოდეგრადირებადი არასახიფათო ნარჩენებისთვის განკუთვნილ უჯრედში/სექციაში.

6. ინერტული ნარჩენებისთვის განკუთვნილ ნაგავსაყრელზე უნდა განთავსდეს მხოლოდ ინერტული ნარჩენები.

მუხლი 35. ნაგავსაყრელის ოპერატორის ვალდებულებები ოპერირებისა და ტექნიკური მომსახურების კუთხით

ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია:

ა) მიიღოს შესაბამისი ზომები იმ საფრთხეების და ზიანის პრევენციისა და მინიმუმამდე შესამცირებლად, რომლებიც შეიძლება გამოწვეულ იყოს: სუნისა და მტვრის გავრცელებით, ქარის შედეგად მიმოფანტული ნარჩენებით, ხმაურითა და სატრანსპორტო საშუალებებით, ფრინველებით, მავნებლებითა და მწერებით, ხანძრებითა და ნაგავსაყრელის ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული სხვა ასპექტებით;

ბ) უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ტერიტორიის საიმედო დაცვა და უსაფრთხოება თავისუფლად შესვლისა და ნარჩენების უკანონო განთავსების აღკვეთის მიზნით;

გ) უზრუნველყოს საჭირო ტექნიკისა და პერსონალის არსებობა ნაგავსაყრელის მიმდებარე ტერიტორიის დასასუფთავებლად ნაგავსაყრელიდან ან ნარჩენების გადამზიდავი სატრანსპორტო საშუალებებიდან ნარჩენებით დანაგვიანების შემთხვევაში;

დ) ნარჩენების განთავსების ადგილების მითითებისა და ნაგავსაყრელის ნარჩენების მიღების ადგილზე სატრანსპორტო საშუალებების მოძრაობის კონტროლის მიზნით გამოყოს ნაგავსაყრელის შესაბამისი მომსახურე პერსონალი;

ე) განახორციელოს ნაგავსაყრელზე განთავსებული ნარჩენების მაქსიმალური სიმკვრივის მისაღწევად ნარჩენების დატკეპნა ბულდოზერის, სატკეპნის ან კომპაქტორის მეშვეობით;

ვ) ნაგავსაყრელი გადაფაროს ყოველდღიურად ნიადაგის საფარით $+5^{\circ}\text{C}$ -ზე მაღალი ტემპერატურის პირობებში, ხოლო $+5^{\circ}\text{C}$ -ზე დაბალი ტემპერატურის პირობებში – სულ მცირე 3 დღეში ერთხელ;

ზ) განახორციელოს ნაგავსაყრელზე მიღებული და დამუშავებული ნარჩენების აღრიცხვა-ანგარიშგება

„ნარჩენების აღრიცხვის წარმოების, ანგარიშგების განხორციელების ფორმისა და შინაარსის შესახებ“

საქართველოს მთავრობის დადგენილების შესაბამისად;

- თ) უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის ყველა სისტემისა და მოწყობილობის გამართული ფუნქციონირება;
- ი) უზრუნველყოს ნაგავსაყრელის მისასვლელი შიდა გზების ტექნიკური მომსახურება ნარჩენების ტრანსპორტირების ოპტიმიზაციის მიზნით;
- კ) სტატისტიკის მიზნებისთვის კანონმდებლობით დადგენილი წესით მოთხოვნის შემთხვევაში შესაბამის ორგანოებს მიაწოდოს ინფორმაცია ნაგავსაყრელზე მიღებული და განთავსებული ნარჩენების რაოდენობისა და მახასიათებლების შესახებ.

თავი IV

კონტროლისა და მონიტორინგის პროცედურები ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და დახურვის შემდგომი მოვლის ფაზაში

მუხლი 36. კონტროლის და მონიტორინგის გეგმის მიზანი

1. კონტროლის და მონიტორინგის გეგმის მიზანია ნაგავსაყრელის ოპერირებისა და დახურვის შემდგომი მოვლის განმავლობაში მონიტორინგის მინიმალური მოთხოვნების დაწესება შემდეგი საკითხების შესამოწმებლად:
 - ა) ნაგავსაყრელზე განსათავსებლად მიიღება ისეთი ნარჩენები, რომლებიც შეესაბამება აღნიშნული ნაგავსაყრელის კატეგორიისთვის განსაზღვრულ კრიტერიუმებს;
 - ბ) ნაგავსაყრელზე ოპერირების პროცესები მიმდინარეობს სანებართვო პირობების შესაბამისად;
 - გ) გარემოსდაცვითი სისტემა გამართულად ფუნქციონირებს;
 - დ) სრულდება სანებართვო პირობები.
2. მონიტორინგის ღონისძიებები უნდა მოიცავდეს იმ მინიმალურ პროცედურებს, რომლებიც აუცილებელია ნარჩენებთან და ნაგავსაყრელის ექსპლუატაციასთან დაკავშირებული ქმედებების, მათ შორის, ზედა და ქვედა საფენების და გამონაჟონისა და აირების შემკრები სისტემების ფუნქციონირების (იმ შემთხვევებში, სადაც ეს სისტემები აუცილებელია) საპროექტო მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფისა და კონტროლისათვის.
3. გარემოსა და მისი პარამეტრების საკონტროლო ინდიკატორების მონიტორინგი ხორციელდება სანებართვო პირობების შესაბამისად.
4. მონიტორინგის შედეგები უნდა წარედგინოს სამინისტროს სანებართვო პირობებით დადგენილი სიხშირით, მაგრამ არანაკლებ წელიწადში ერთხელ.

მუხლი 37. მეტეოროლოგიური მონაცემები

1. ნაგავსაყრელზე ადგილზე ჩატარებული მონიტორინგის შედეგებიდან ან უახლოესი მეტეოროლოგიური სადგურიდან მოპოვებული ინფორმაციის საფუძველზე, როდესაც წყლის ბალანსი წარმოადგენს ეფექტურ საშუალებას ნაგავსაყრელის გამონაჟონის მოცულობების დასადგენად, საჭირო გაზომვების სიხშირე განისაზღვრება ამ მუხლის შესაბამისად:
 - ა) ნალექების რაოდენობა – ოპერირებისა და დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე – ყოველდღიურად;
 - ბ) ტემპერატურა (მინიმალური, მაქსიმალური) – ოპერირებისა და დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე – ყოველდღიურად;
 - გ) ქარის მიმართულება და სიჩქარე – ოპერირების ეტაპზე – ყოველდღიურად, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე – არ არის სავალდებულო;
 - დ) ტენიანობა – ოპერირებისა და დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე – ყოველდღიურად.
2. ამ მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად შეგროვებული ინფორმაცია მოთხოვნის შემთხვევაში უნდა მიეწოდოს სამინისტროს.

მუხლი 38. ზედაპირული წყლების, გამონაჟონისა და აირების კონტროლი

1. გამონაჟონის, ზედაპირული წყლების და აირების ემისიების მონიტორინგი ხორციელდება შემდეგი სიხშირით:

- ა) გამონაჟონის მოცულობა – ოპერირების ეტაპზე - თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ;
- ბ) გამონაჟონის შემადგენლობა – ოპერირების ეტაპზე – 3 თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ;
- გ) ზედაპირული წყლების მოცულობა და შემადგენლობა – ოპერირების ეტაპზე - 3 თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ;
- დ) აირების შესაძლო ემისია და ატმოსფერული წნევა (CH_4 , CO_2 , O_2 , H_2 , S , H_2 და სხვ.) - ოპერირების ეტაპზე – თვეში ერთხელ, დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე 6 თვეში ერთხელ.

2. თუ მონაცემთა შეფასებით დგინდება, რომ იმავე ეფექტის მიღწევა შესაძლებელია დიდი შუალედებითაც, სამინისტრო უფლებამოსილია განსაზღვროს პირველი პუნქტისგან განსხვავებული სიხშირე. გამონაჟონისთვის, გამტარიანობა ყოველთვის უნდა შემოწმდეს, სულ მცირე წელიწადში ერთხელ.

3. გამონაჟონის მოცულობის და შემადგენლობის მონიტორინგი ხორციელდება იმ შემთხვევაში, როდესაც სავალდებულოა გამონაჟონის შეგროვება. გამონაჟონის ნიმუშების აღების სიხშირე დამოკიდებულია ნაგავსაყრელის მორფოლოგიაზე და განისაზღვრება სანებართვო პირობებით. გამონაჟონისა და ზედაპირული წყლებიდან ნიმუშების აღება უნდა მოხდეს სხვადასხვა ადგილებიდან. გამონაჟონის ნიმუშების აღება და რაოდენობისა და შემადგენლობის შემოწმება უნდა განხორციელდეს ცალ-ცალკე ყველა იმ უბანზე, სადაც გამონაჟონის მართვა ხდება დამოუკიდებლად. ყველა ნიმუში უნდა შეგროვდეს ISO 5667-2 (1991)-ის ნიმუშების აღების მეთოდოლოგიის ზოგადი სახელმძღვანელო პრინციპების შესაბამისად.

4. ზედაპირული წყლების მონიტორინგი უნდა განხორციელდეს სულ მცირე ორ ადგილზე, ნაგავსაყრელიდან დინების ზედა და ქვედა მიმართულებით. ზედაპირული წყლების მოცულობისა და შემადგენლობის მონიტორინგი შესაძლოა არ იყოს სავალდებულო, თუ კონკრეტული წყლის ობიექტი არ განიცდის მნიშვნელოვან ზემოქმედებას ნაგავსაყრელის მხრიდან.

5. აირის მონიტორინგი უნდა ჩატარდეს ნაგავსაყრელის ყველა იმ სექციაში ან/და უჯრედში, სადაც აირები წარმოიქმნება. აღნიშნული გაზომვები ძირითადად დაკავშირებულია ნარჩენებში ორგანული კომპონენტების შემცველობასთან. ოპერირების ეტაპზე მონიტორინგი CH_4 , CO_2 , O_2 -ზე ხორციელდება რეგულარულად, სხვა აირების – განთავსებული ნარჩენების შემცველობის და ჟონვადობის თვისებებზე მისი ზემოქმედების მიხედვით.

მუხლი 39. მიწისქვეშა წყლების დაცვა და ნაგავსაყრელის სტრუქტურა

1. მიწისქვეშა წყლების მონიტორინგის პროცესი უზრუნველყოფს ნაგავსაყრელის სავარაუდო ზემოქმედების ქვეშ მყოფ მიწისქვეშა წყლებთან დაკავშირებულ ყველა საჭირო ინფორმაციის მიღებას. ნებართვის მიღების პროცესში ჩატარებული ჰიდროლოგიური კვლევების შედეგებზე დაყრდნობით ნაგავსაყრელის ოპერატორის მიერ უნდა შეირჩეს მონიტორინგის, სულ მცირე, ერთი წერტილი მიწისქვეშა წყლების შედინების და მეორე წერტილი – მიწისქვეშა წყლების გამოდინების ადგილზე.

2. მონიტორინგის დამატებითი წერტილები შეიძლება საჭირო გახდეს ნაგავსაყრელის ტერიტორიის ბუნებიდან (მათ შორის, შესაძლო რეცეპტორების მდებარეობიდან), ჰიდროლოგიური კვლევების შედეგებიდან და მიწისქვეშა წყლებში გამონაჟონის შემთხვევითი ჩაღვრის ადრეული გამოვლენის მიზნით.

3. საწყისი მონაცემების დასადგენად, ნიმუშების აღება უნდა განხორციელდეს, სულ მცირე, სამ ადგილზე ამოვსების ოპერაციების შესრულებამდე.

4. გამონაჟონისა და მიწისქვეშა წყლების სინჯების აღება და ანალიზი განისაზღვრება მოსალოდნელი დაბინძურების ინდიკატორების შეფასებით, რომლებიც აუცილებელია მიწისქვეშა წყლების ხარისხის ცვლილებების ადრეული გამოვლენისთვის. აღებულ ნიმუშებში პარამეტრები უნდა გაანალიზდეს გამონაჟონის მოსალოდნელი შემადგენლობიდან და ტერიტორიაზე არსებული მიწისქვეშა წყლების ხარისხიდან.
5. მიწისქვეშა წყლების დონის მონიტორინგი ოპერირების და დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე ხორციელდება 6 თვეში ერთხელ. იქ, სადაც მიწისქვეშა წყლების დონე ცვალებადია, სიხშირე უნდა გაიზარდოს, რაც განისაზღვრება სანებართვო პირობების შესაბამისად.
6. მიწისქვეშა წყლების შემადგენლობის მონიტორინგის სიხშირე ოპერირების და დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე დამოკიდებულია ნაგავსაყრელის მახასიათებლებზე.
7. მიწისქვეშა წყლების შემადგენლობა – ემისიების ზღვრული დონის გამოვლენის შემთხვევაში აუცილებელია შედეგის გადამოწმება სინჯების აღებისა და ანალიზის დამატებითი პროცესის საშუალებით. იმ შემთხვევაში, თუ ემისიები აღემატება ზღვრულ დონეს, მიღებულ უნდა იქნეს ნაგავსაყრელის ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული და კონტროლისა და მონიტორინგის გეგმაში განსაზღვრული ზომები.
8. ნაგავსაყრელის სტრუქტურის და შემადგენლობის მონიტორინგი ოპერირების ეტაპზე ხორციელდება წელიწადში ერთხელ.
9. ნაგავსაყრელის სტრუქტურის და შემადგენლობის მონიტორინგი მოიცავს სამშენებლო გეგმისთვის საჭირო ტოპოგრაფიულ და სხვა მონაცემებს, როგორცაა ნარჩენებით დაკავებული ზედაპირი, ნარჩენების მოცულობა და შემადგენლობა, განთავსების მეთოდები, განთავსების დრო და ხანგრძლივობა, ნაგავსაყრელზე აუთვისებელი ტევადობის გამოთვლა საპროექტო მოცულობაზე დაყრდნობით.
10. ნაგავსაყრელის ზედაპირის დაწვევის მონიტორინგი ხორციელდება ოპერირებისა და დახურვის შემდგომ მოვლის ეტაპზე ყოველწლიურად.

თავი V

ნაგავსაყრელის დახურვა და დახურვის შემდგომი მოვლა

მუხლი 40. ნაგავსაყრელის დახურვა და დახურვის შემდგომი მოვლა

1. ნაგავსაყრელის დახურვის ან მისი ნაწილის დახურვის პროცედურა ხორციელდება ერთ-ერთ შემდეგ შემთხვევაში:
 - ა) ნაგავსაყრელი ამ მისი ნაწილი მიაღწევს ნაგავსაყრელის პროექტში განსაზღვრულ იმ საპროექტო ნიშნულებსა და ზღვრებს, რომლებიც მითითებულია ნებართვაში;
 - ბ) სამინისტრო გამოიტანს დადებით გადაწყვეტილებას, ნაგავსაყრელის ან მისი ნაწილის დახურვის შესახებ, ნაგავსაყრელის ოპერატორის მოთხოვნის საფუძველზე;
 - გ) სამინისტრო მიიღებს დასაბუთებულ გადაწყვეტილებას ნაგავსაყრელის ან მისი ცალკეული ნაწილის დახურვასთან დაკავშირებით.
2. ნაგავსაყრელის დახურვა უნდა მოხდეს ნებართვაში მითითებული დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის გეგმის შესაბამისად.
3. ნაგავსაყრელი ან მისი ნაწილი დახურულად ითვლება მხოლოდ მას შემდეგ, რაც სამინისტრო ადგილზე შემოწმებისა და ნაგავსაყრელის დახურვის გეგმის შესრულების შეფასების საფუძველზე წერილობით აცნობებს ნაგავსაყრელის ოპერატორს დახურვის დადასტურების შესახებ.
4. ნაგავსაყრელის ან მისი ნაწილის დახურვა არ ათავისუფლებს ნაგავსაყრელის ოპერატორს ნარჩენების მართვის კოდექსით, ამ ტექნიკური რეგლამენტითა და სანებართვო პირობებით დაკისრებული ვალდებულებებისგან.

5. ნაგავსაყრელის დახურვის გეგმა უნდა მოიცავდეს დეტალურ ინფორმაციას დახურვის შემდგომ მოვლის ღონისძიებებთან დაკავშირებით:

ა) იმ აშენებული მუდმივი ობიექტების დემონტაჟისა და გატანის პროცესის აღწერას, რომლებიც არ არის დაკავშირებული გარემოს დაცვასა და ტერიტორიის სამომავლო ფუნქციონირებასთან, ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომი მოვლის ეტაპზე;

ბ) ნაგავსაყრელის ზედაპირის შემჭიდროების პროცესის აღწერას ნაგავსაყრელის დამტკიცებული პროექტისა და ნებართვის შესაბამისად იმ მოთხოვნებთან ერთად, რომლებიც ეხება ზედაპირული საიზოლაციო სისტემისა და ნაგავსაყრელის დახურვისთვის საჭირო სხვა ელემენტების მონტაჟს.

6. ნაგავსაყრელის დახურვის შემდეგ ნაგავსაყრელის ოპერატორმა უნდა განახორციელოს ნაგავსაყრელის ტერიტორიის შემდგომი მოვლის ღონისძიებები, რომლებიც მოიცავს, სულ მცირე, ყველა სახის აუცილებელი ინფრასტრუქტურის, მათ შორის ღობისა და ჭიშკრების, შენარჩუნებას, გამონაჟონისა და აირების მართვის სისტემების შენარჩუნებასა და მუშაობას, ასევე ტერიტორიის ახლოს მდებარე ზედაპირული წყლების რეჟიმის და ყველა იმ გარემოსდაცვითი პარამეტრების მონიტორინგსა და კონტროლს, რომლებიც განსაზღვრულია დახურვის დამტკიცებულ გეგმასა და ამ ტექნიკური რეგლამენტში. აღნიშნული ღონისძიებები ნაგავსაყრელის ოპერატორის მიერ ხორციელდება სამინისტროს მიერ დადგენილი ვადით, რაც განისაზღვრება ადამიანის ჯანმრთელობასა და გარემოსთვის ნაგავსაყრელით გამოწვეული შესაძლო საფრთხეების გათვალისწინებით.

7. ნაგავსაყრელის დახურვის შემდგომი მოვლის პერიოდში კონტროლისა და მონიტორინგის გეგმის შესრულების შედეგად გამოვლენილი გარემოზე მნიშვნელოვანი უარყოფითი ზემოქმედების შემთხვევაში, ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია დაუყოვნებლივ აცნობოს აღნიშნულის თაობაზე სამინისტროს და საკუთარი ხარჯით უზრუნველყოს სამინისტროს მითითებების შესრულება უარყოფითი შედეგების აღმოსაფხვრელად.

თავი VI შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა

მუხლი 41. შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა

1. თუ არსებულ ნაგავსაყრელს არ აქვს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად გაცემული ნებართვა, ნაგავსაყრელის ოპერატორი ვალდებულია შეუთანხმოს სამინისტროს ნაგავსაყრელის ამ ტექნიკური რეგლამენტით განსაზღვრულ მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა.

2. შესაბამისობაში მოყვანის გეგმა, სულ მცირე, უნდა შეიცავდეს შემდეგს:

ა) ნაგავსაყრელის ადგილმდებარეობას, ისტორიულ ინფორმაციას ნაგავსაყრელის ტერიტორიისა და ნაგავსაყრელის ოპერატორის შესახებ;

ბ) ნაგავსაყრელის პროექტს, რომელიც მიიღება შესაბამისობაში მოყვანის განხორციელების მიზნით;

გ) ნაგავსაყრელის ტერიტორიაზე მისაღები და წარსულში მიღებული ნარჩენების მახასიათებლებს, მათ შორის ნარჩენების კოდებს „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად;

დ) ნაგავსაყრელის ტერიტორიის აღწერას, სენსიტიური რეცეპტორების: ახლომდებარე დასახლებების, ზედაპირული და მიწისქვეშა წყლების ობიექტების, სასმელი წყლის წყაროებისა და დაცული ტერიტორიების აღწერას; გამონაჟონის შეგროვებისა და დამუშავების სისტემის აღწერას;

ე) ინფორმაციას ნაგავსაყრელის ტერიტორიის გეოლოგიური და ჰიდროგეოლოგიური მახასიათებლების შესახებ;

- ვ) ნაგავსაყრელის შემოთავაზებულ კატეგორიას;
- ზ) ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების არსებული და შემოთავაზებული პროცედურებისა და კრიტერიუმების აღწერას;
- თ) ნაგავსაყრელის ოპერირების შედეგად გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მავნე ზემოქმედების საფრთხეების შეფასებას;
- ი) ნაგავსაყრელის სასიცოცხლო ციკლის მოსალოდნელ ხანგრძლივობას მის ფიზიკურ ტევადობასა და განსათავსებელი ნარჩენების დაგეგმილ მოცულობებზე დაყრდნობით;
- კ) ნაგავსაყრელზე მოქმედი საექსპლუატაციო და ტექნიკური პროცედურების, აგრეთვე გარემოსდაცვითი პარამეტრებისა და ზემოქმედებების მონიტორინგისა და კონტროლის აღწერას;
- ლ) შესაბამისობაში მოყვანის ღონისძიებების აღწერას და ეტაპებს;
- მ) შესაბამისობაში მოყვანის გეგმის შეთანხმების და განხორციელების შემდეგ ნაგავსაყრელის ფუნქციონირების კონტროლისა და მონიტორინგისთვის გათვალისწინებულ ღონისძიებებს;
- ნ) ნაგავსაყრელის დახურვისა და დახურვის შემდგომი მოვლის ღონისძიებებს.

3. არსებული ნაგავსაყრელი, რომელიც შესაბამისობაში იქნება მოყვანილი ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებთან და სამინისტრო გამოიტანს გადაწყვეტილებას საქმიანობის მოთხოვნილი ვადით გაგრძელების შესახებ, ფუნქციონირებას განაგრძობს და მასზე სრულად ვრცელდება ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნები.

4. არსებული ნაგავსაყრელი, რომელიც ჯანმრთელობისთვის სერიოზულ რისკს არ შეიცავს, მაგრამ მისი ამ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნებთან შესაბამისობაში მოყვანა შეუძლებელია, ფუნქციონირებას განაგრძობს წარმოდგენილი გეგმისა და სამინისტროს მიერ დადგენილი პირობებით.

დანართი

ნაწილი I. ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების პროცედურა

1.1. ძირითადი მახასიათებლების დადგენა

1.1.1. ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების დადგენა წარმოადგენს ნარჩენების მიღების პროცედურის პირველ ეტაპს, რომელიც მოიცავს ნარჩენების სრულ აღწერილობას – აუცილებელი ინფორმაციის შეგროვების გზით ნარჩენების გრძელვადიან პერიოდში მათი უსაფრთხო განთავსებისთვის. ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების დადგენა აუცილებელია ნარჩენების ყველა სახეობისთვის, გარდა ამ ტექნიკური რეგლამენტით დადგენილი გამონაკლისებისა.

ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების დადგენა მოიცავს:

- ა) ძირითად ინფორმაციას ნარჩენების შესახებ, მათ შორის სახეობის, წარმოშობის, შემადგენლობის, კონსისტენციის, ჟონვადობისა და ნარჩენებისთვის დამახასიათებელი სხვა თვისებების შესახებ;
- ბ) ძირითად ინფორმაციას კონკრეტული ნარჩენების ნაგავსაყრელზე განთავსების შემდეგ გამოვლენილი თვისებების დასადგენად და მათი დამუშავების შესაძლებლობების შესაფასებლად;
- გ) ნარჩენების ჟონვადობასთან დაკავშირებული მახასიათებლების შედარებას შესაბამისი ნაგავსაყრელის კატეგორიისთვის დადგენილი ნარჩენების მიღების ზღვრულ ნორმებთან;
- დ) შესაბამისობის შემოწმებისთვის ძირითადი პარამეტრებისა და შესაბამისობის შემოწმების გამარტივების შესაძლებლობების განსაზღვრას (რათა ძირითადი მახასიათებლების წარმატებით დადგენის შემთხვევაში შემცირდეს შემოწმებას დაქვემდებარებული შემადგენლების რაოდენობა). ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების დადგენის შედეგების საფუძველზე შესაძლებელია შესაბამისობის პერიოდული შემოწმებების სიხშირის დადგენა.

1.1.2. ნარჩენების ძირითადი მახასიათებლების დასადგენად საჭირო ინფორმაცია უნდა მოიცავდეს, შემდეგს:

- ა) ნარჩენების წყარო და წარმოშობა;

- ბ) ინფორმაცია ნარჩენების წარმოქმნის პროცესის შესახებ (ნედლეულისა და პროდუქციის აღწერა და დახასიათება);
- გ) ნარჩენების დამუშავების ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-7 მუხლის შესაბამისად გამოყენებული მეთოდის აღწერა, ან იმ მიზეზების ჩამონათვალი, რომელთა გამოც ნარჩენების დამუშავება არ არის სავალდებულო ან არაპრაქტიკულია;
- დ) ინფორმაცია ნარჩენების შემადგენლობასა და ჟონვადობასთან დაკავშირებით;
- ე) ნარჩენების გარეგნული მახასიათებლები (სუნი, ფერი, ფიზიკური მდგომარეობა და სხვ.);
- ვ) ნარჩენის კოდი „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად;
- ზ) სახიფათო ნარჩენის შემთხვევაში – მისი განმსაზღვრელი მახასიათებელი ნარჩენების მართვის კოდექსის III დანართის შესაბამისად;
- თ) ინფორმაცია, რომელიც ადასტურებს, რომ ნარჩენები არ წარმოადგენს ნაგავსაყრელებზე განთავსებისთვის აკრძალულ ნარჩენს ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად;
- ი) ნაგავსაყრელის კატეგორია, რომელზეც გათვალისწინებულია აღნიშნული ნარჩენების მიღება;
- კ) საჭიროების შემთხვევაში, ნაგავსაყრელზე მისაღები სიფრთხილის დამატებითი ზომები;

ლ) აღნიშვნა ნარჩენების რეციკლირების ან აღდგენის შესაძლებლობის თაობაზე.

1.1.3. ნარჩენები უნდა შემოწმდეს 1.1.2. პუნქტში აღნიშნული ინფორმაციის მისაღებად. ჟონვადობასთან დაკავშირებული თვისებების გარდა, შემოწმების შედეგად უნდა დადგინდეს ნარჩენების შემადგენლობაც. ძირითადი მახასიათებლების დასადგენად გამოყენებული ტესტი ყოველთვის უნდა მოიცავდეს შესაბამისობის შემოწმების პროცესში გამოყენებულ ტესტებს.

მახასიათებლების დადგენის შინაარსი, ლაბორატორიული შემოწმებების საჭიროება და ურთიერთდამოკიდებულება ძირითადი მახასიათებლების დადგენასა და შესაბამისობის შემოწმებას შორის, დამოკიდებულია ნარჩენების სახეობაზე. განსხვავებულად განიხილება:

ა) ერთი და იმავე პროცესის შედეგად რეგულარულად წარმოქმნილი ნარჩენები;

ბ) არარეგულარულად წარმოქმნილი ნარჩენები.

ერთი და იმავე პროცესის შედეგად რეგულარულად წარმოქმნილი ნარჩენებია ინდივიდუალური და შედგენილი ნარჩენები, რომელიც რეგულარულად წარმოიქმნება ერთი და იმავე პროცესის შედეგად, როდესაც :

ა) ნარჩენების წარმოქმნის პროცესი, დანადგარი და პროცესში გამოყენებული მასალები, კარგად არის ცნობილი და განსაზღვრული;

ბ) ნარჩენების წარმოქმნილი დანადგარების ოპერატორი წარუდგენს ყველა საჭირო ინფორმაციას და აცნობებს ნაგავსაყრელის ოპერატორს ნარჩენების წარმოქმნის პროცესში შეტანილი ცვლილების შესახებ (განსაკუთრებით ნარჩენების წარმოქმნის პროცესში გამოყენებულ მასალასთან დაკავშირებული ისეთი ცვლილება, რომელმაც შეიძლება გავლენა იქონიოს მიღებული ნარჩენების თვისებებზე).

იმ შემთხვევაში, როდესაც ნარჩენების მიღება ხდება არა მარტო ერთი, არამედ სხვადასხვა წყაროებიდან და ხასიათდება მსგავსი თვისებებით, მაშინ ეს ნარჩენები ჩაითვლება ერთნაირი თვისებების მქონე ერთ ნაკადად, რომელიც მსგავსი პროცესებით წარმოქმნება.

ერთი და იმავე პროცესის შედეგად რეგულარულად წარმოქმნილი ნარჩენების შემთხვევაში ძირითადი მახასიათებლების მთავარი მოთხოვნები განსაზღვრულია ამ დანართის 1.1.2. პუნქტში.

იმ შემთხვევაში, როდესაც ნარჩენები ერთი და იმავე პროცესის შედეგად სხვადასხვა დანადგარებზე წარმოიქმნება, წარმოდგენილ უნდა იქნეს ინფორმაცია ნარჩენების თითოეულ წყაროსთან დაკავშირებული შეფასებების ფარგლების შესახებ. შესაბამისად, უნდა ჩატარდეს საკმარისი რაოდენობის გაზომვები, რათა დადგინდეს სხვადასხვა ადგილებზე წარმოქმნილი ნარჩენების დამახასიათებელი თვისებების სპექტრი და სახესხვაობა. ამის შემდეგ შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ნარჩენის მახასიათებლები დადგენილია და იგი მხოლოდ შესაბამისობის შემოწმებას ექვემდებარება. გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც წარმოების პროცესში ადგილი აქვს ისეთ ცვლილებას, რომელმაც შეიძლება გავლენა იქონიონ მიღებული ნარჩენების თვისებებზე.

იმ შემთხვევაში, როდესაც ნარჩენები ერთი და იმავე პროცესის შედეგად ერთსა და იმავე დანადგარზე წარმოიქმნება, შეფასებების შედეგები შეიძლება ასახავდნენ ნარჩენების დამახასიათებელი თვისებების ზღვრული მაჩვენებლებიდან მხოლოდ მცირეოდენ განსხვავებებს. ასეთ შემთხვევაში შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ნარჩენების დამახასიათებელი ჩატარდა და გაივლის შესაბამისობის შემოწმებას, თუ ნარჩენების წარმოქმნის პროცესში არ მოხდება რაიმე მნიშვნელოვანი ცვლილება, რომელიც გავლენას მოახდენს ნარჩენების მახასიათებლებზე.

ნარჩენების გამსხვილების ან შერევის ობიექტებიდან, გადამტვირთავი სადგურებიდან ან ნარჩენების შემგროვებლებისგან მიღებული ნარჩენების შერეული ნაკადები შეიძლება ხასიათდებოდნენ განსხვავებული თვისებებით. ასეთი ნარჩენები განიხილება როგორც არარეგულარულად წარმოქმნილი ნარჩენები.

არარეგულარულად წარმოქმნილი ნარჩენები – ეს ნარჩენები არ წარმოიქმნება რეგულარულად ერთი და იმავე პროცესის შედეგად და ერთი და იმავე დანადგარებზე და არ წარმოადგენენ კარგად დადგენილი და დამახასიათებელი ნარჩენების ნაკადს.

ნაგავსაყრელზე მისაღებად ძირითადი მახასიათებლების დადგენა უნდა განხორციელდეს ასეთი ნარჩენების თითოეული ნაკადისათვის. ასეთი ნარჩენებისთვის ძირითადი მახასიათებლების მთავარი მოთხოვნები განსაზღვრულია 1.1.2 პუნქტში. ვინაიდან ძირითადი მახასიათებლების დადგენა ხდება ასეთი ნარჩენების თითოეული ნაკადისათვის, შესაბამისობის შემოწმება აღარ არის საჭირო.

1.1.4 შემოწმება ძირითადი მახასიათებლების დასადგენად არ არის საჭირო შემდეგ შემთხვევებში: ა)

ნარჩენები არის იმ ნუსხაში, რომლებიც არ საჭიროებენ შემოწმებას ამ დანართის მიხედვით;

ბ) ძირითადი მახასიათებლების დასადგენად საჭირო სრული ინფორმაცია ცნობილია და დადასტურებულია დამაკმაყოფილებელ დონეზე სამინისტროსთვის;

გ) ნარჩენების გარკვეული სახეობები, რომელთა შემოწმებაც პრაქტიკულად შეუძლებელია ან შემოწმების პროცედურები და ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმები არაა ხელმისაწვდომი.

1.2. შესაბამისობის შემოწმება

მას შემდეგ, რაც ნარჩენები ჩაითვლება მისაღებად ამა თუ იმ კატეგორიის ნაგავსაყრელისათვის ძირითადი მახასიათებლების საფუძველზე, აღნიშნული ნარჩენები დაექვემდებარება შესაბამისობის პერიოდულ შემოწმებას, რათა განისაზღვროს შეესაბამება თუ არა ნარჩენები ძირითადი მახასიათებლების დადგენის შედეგებს და ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს. შესაბამისობის შემოწმების მიზანია ნარჩენების რეგულარულად შემომავალი ნაკადების პერიოდული შემოწმება.

შესამოწმებელი პარამეტრები უნდა განისაზღვროს ძირითადი მახასიათებლების დადგენით და უნდა იყოს დაკავშირებული ძირითადი მახასიათებლების ინფორმაციასთან. შესაბამისობის შემოწმებისთვის აუცილებელია მხოლოდ ძირითადი მახასიათებლების დადგენის პროცესისა და მისი შედეგების საფუძველზე განსაზღვრული კრიტიკული პარამეტრების (ძირითადი ცვლადების) პერიოდული შემოწმება. ერთი და იმავე წყაროდან და ერთი და იმავე საწარმოო პროცესის შედეგად წარმოქმნილი ნარჩენების ნაგავსაყრელზე მუდმივად მისაღებად

აუცილებელია შესაბამისობის შემოწმების ჩატარება იმის დასადგენად, ისევ აკმაყოფილებს თუ არა ნარჩენები კრიტიკული პარამეტრების ზღვრულ ნორმებს.

შესაბამისობის შემოწმების დროს გამოიყენება ძირითადი მახასიათებლების დადგენის პროცესში გამოყენებული ერთი ან რამდენიმე ტესტი. შესაბამისობის შემოწმების პროცესში უნდა ჩატარდეს, მინიმუმ, ნარჩენების ნაკადის ჟონვის შემოწმება ამ დანართის მესამე ნაწილში აღწერილი მეთოდოლოგიით.

ნარჩენების რეგულარულად შემომავალი ნაკადების შემთხვევაში შესაბამისობის შემოწმება უნდა ჩატარდეს, სულ მცირე, წელიწადში ერთხელ. თუმცა, ნაგავსაყრელის ოპერატორმა ნებისმიერ შემთხვევაში უნდა უზრუნველყოს შესაბამისობის შემოწმების ჩატარება ძირითადი მახასიათებლების დადგენის პროცესში განსაზღვრულ ფარგლებში და სიხშირით.

1.3. ადგილზე შემოწმება

ნაგავსაყრელზე მიტანილი ნარჩენების თითოეული პარტია უნდა შემოწმდეს ვიზუალურად გადმოტვირთვამდე და გადმოტვირთვის შემდეგ.

ნარჩენების წარმოქმნელის მიერ მის კონტროლირებად ნაგავსაყრელზე ნარჩენების განთავსების შემთხვევაში, ასეთი დადასტურება შეიძლება გაკეთდეს ნარჩენების წარმოქმნის ადგილზე.

ნარჩენები შეიძლება მიღებულ იქნეს ნაგავსაყრელზე იმ შემთხვევაში, თუ იმავე ნარჩენებია, რომელმაც გაიარა ძირითადი მახასიათებლების და შესაბამისობის შემოწმება, რომელიც აღწერილია თანდართულ დოკუმენტებში. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ნარჩენები არ მიიღება და საჭირო იქნება ძირითადი მახასიათებლების დადგენის ახალი პროცედურის გავლა.

ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიტანის შემდეგ აუცილებელია ნიმუშების პერიოდული აღება. აღებული ნიმუშები ინახება ნარჩენების მიღებიდან არანაკლებ სამი თვის ვადით.

ნაწილი II.

ნარჩენების მიღების კრიტერიუმები ნარჩენების მიღების კრიტერიუმები

გარკვეულ პირობებში დაშვებულია (გარდა გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) 2.1.2.1, 2.2.2,

2.3.1, და 2.4.1 პუნქტებში, BTEX, PCBs და მინერალური ზეთი 2.1.2.2. პუნქტში, TOC და pH 2.3.2.

პუნქტში და LOI ან/და TOC 2.4.2. და TOC -ის ზღვრულ ნორმებს 2.1.2.2. პუნქტში - რომელთათვისაც

დასაშვებია ზღვრულ ნორმაზე მხოლოდ ორჯერ გადაჭარბება) ჩამოთვლილი პარამეტრების ზღვრული

ნორმების მაქსიმუმ სამჯერ გადაჭარბება, თუ:

ა) სამინისტრო გასცემს ნებართვას გარკვეული სახეობის ნარჩენების განთავსებისთვის კონკრეტულ ნაგავსაყრელზე, ვინაიდან სამინისტრო ნებართვის გაცემისას ითვალისწინებს ნაგავსაყრელის ტერიტორიისა და მისი შემოგარენის მახასიათებლებსა და გარემოს მდგომარეობას და

ბ) განსაზღვრული პარამეტრების ზღვრული ნორმების გათვალისწინებით ნაგავსაყრელზე წარმოქმნილი ემისიები (გამონაჟონის ჩათვლით) გარემოს ან ადამიანის ჯანმრთელობას არ შეუქმნის დამატებით რისკებს, რისკების შეფასების თანახმად.

2.1 ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელი

2.1.1 შემოწმების გარეშე ნარჩენების მიღება

ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელზე მიიღება პირველ ცხრილში შეტანილი ნარჩენები და ნარჩენები, რომლებიც აკმაყოფილებენ ჟონვისა და ორგანული პარამეტრების ჯამური შემცველობის ზღვრულ ნორმებს.

პირველ ცხრილში შეტანილი ნარჩენები მიიჩნევა, რომ აკმაყოფილებენ ინერტული ნარჩენების განმარტებას და ამ დანართის მე-2 და მე-3 ცხრილში ჟონვისა და ორგანული პარამეტრების ჯამური შემცველობის ზღვრულ ნორმებს. ნარჩენები უნდა წარმოადგენდეს ერთი სახეობის ნარჩენების ერთ ნაკადს (მხოლოდ ერთი წყაროდან). პირველ ცხრილით განსაზღვრულ ნარჩენებთან ერთად მიიღება სხვადასხვა სახეობის ნარჩენები, თუ წარმოიქმნებიან ერთი და იგივე წყაროდან.

თუ არსებობს იმის ეჭვი, რომ ნარჩენები არ აკმაყოფილებს ინერტული ნარჩენების განმარტებას ან დაბინძურებულია (ნარჩენების ვიზუალური შემოწმებით ან მათ წარმომავლობასთან დაკავშირებული ინფორმაციის საფუძველზე), მათ შორის პირველ ცხრილში მოცემული ნარჩენები, უნდა ჩატარდეს შემოწმება ან ნარჩენები არ მიიღება ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელზე.

ნარჩენები, რომლებიც დაბინძურებულია ან შეიცავს სხვა მასალებს ან ნივთიერებებს, როგორცაა ლითონები, აზბესტი, პლასტმასი, ქიმიური ნივთიერებები და სხვ. ისეთი მოცულობით, რომელიც მნიშვნელოვნად ზრდის ნარჩენებთან დაკავშირებულ რისკებს და მათ შესაბამისობას სხვა კატეგორიის ნაგავსაყრელთან, ასეთი ნარჩენები არ მიიღება ინერტული ნარჩენებისთვის განკუთვნილ ნაგავსაყრელზე.

ნარჩენები, რომლებიც არ არის შეტანილი პირველ ცხრილში, ამ დანართის პირველი ნაწილის თანახმად, ექვემდებარება შემოწმებას ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მიღების კრიტერიუმების შესაბამისობის დასადგენად.

ცხრილი 1

ნარჩენის კოდი ¹	დასახელება	შეზღუდვები
1011 03	ნარჩენი მიწის შემცველი ბოჭკოვანი მასალა	მხოლოდ ორგანული შემკვრელების გარეშე
1501 07	მიწის შესაფუთი მასალა	
1701 01	ცემენტი	მხოლოდ შერჩეული სამშენებლო ნარჩენი ²
1701 02	აგურები	მხოლოდ შერჩეული სამშენებლო ნარჩენი ²
1701 03	ფილები და კერამიკული ნაწარმი	მხოლოდ შერჩეული სამშენებლო ნარჩენი ²
1701 07	ცემენტის, აგურების, ფილებისა და კერამიკის ცალკეული ან შერეული ნაწილები	მხოლოდ შერჩეული სამშენებლო ნარჩენი ²
1702 02	მიწა	
1705 04	ნიადაგი და ქვები	მხოლოდ ბაღებისა და პარკების ნარჩენები ნიადაგის ზედაპირული ფენის, ტორფის გარდა

1912 05	მინა	
2001 02	მინა	პარირებული წესით შეგროვებული მინა
2002 02	ნიადაგი და ქვები/ხრეში	მხოლოდ ბაღებისა და პარკების ნარჩენები ნიადაგის ზედაპირული ფენის, ტორფის გარდა

1. „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ” საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის შესაბამისად.

2. შერჩეული სამშენებლო ნარჩენი: სხვა სახის მასალების (ლითონი, პლასტმასი, ნიადაგი, ორგანული მასალები, ხე, რეზინი და სხვ.) მცირე შემცველობით. ცნობილი უნდა იყოს ნარჩენების წარმოშობა, ამასთან:

– არ მოიცავს ისეთ ნარჩენებს, რომლებიც მნიშვნელოვნად დაბინძურებულია არაორგანული ან ორგანული საშიში ნივთიერებებით მშენებლობისას წარმოქმნის პროცესების, ნიადაგის დაბინძურების, პესტიციდებისა ან სხვა საშიში ნივთიერებების შენახვისა და გამოყენების ან სხვა მიზეზების შედეგად.

– არ მოიცავს მნიშვნელოვანი რაოდენობის საშიში ნივთიერებების შემცველი მასალებით დამუშავებულ, დაფარულ ან შეღებილ ნარჩენებს.

2.1.2. ზღვრული ნორმები

2.1.2.1 ჟონვის ზღვრული ნორმები

ინერტული ნარჩენების ნაგავსაყრელზე მისაღები ნარჩენებისთვის განსაზღვრული ჟონვის ზღვრული ნორმები დგინდება ამ დანართის მე-3 ნაწილის შესაბამისად და გამოითვლება მთლიანი გამონაჟონის

2ლ/კგ და 10 ლ/კგ-ის თხევადისა და მყარის (თ/მ) შეფარდებით და გამოისახება C₀-ს მგ/ლ-ში

(ფილტრაციის ტესტის დროს თ/მ = 0.1 ლ/კგ პირობებში პირველ რიგში ხდება C₀-ს გაჟონვა).

ცხრილი 2

კომპონენტი	თ/მ = 2 ლ/კგ	თ/მ = 10ლ/კგ	C ₀ (ფილტრაციის ტესტი) მგ/ლ
	მგ/კგ მშრალი ნივთიერება	მგ/კგ მშრალი ნივთიერება	
As	0.1	0.5	0.06
Ba	7	20	4

Cd	0.03	0.04	0.02
Cr ჯამური	0.2	0.5	0.1
Cu	0.9	2	0.6
Hg	0.003	0.01	0.002
Mo	0.3	0.5	0.2
Ni	0.2	0.4	0.12
Pb	0.2	0.5	0.15
Sb	0.02	0.06	0.1
Se	0.06	0.1	0.04
Zn	2	4	1.2
ქლორიდი	550	800	460
ფტორი	4	10	2.5
სულფატი	560 (*)	1000 (*)	1500
ფენოლის ინდექსი	0,5	1	0,3
DOC (C) (**)	240	500	160
TDS (TS) (***)	2500	4000	—

(*) თუ ნარჩენი არ აკმაყოფილებს სულფატისთვის დადგენილ ზღვრულ ნორმებს, შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ის მაინც აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს იმ შემთხვევაში, როდესაც გაჟონვის შემოწმების შედეგები არ აღემატება შემდეგ ნორმებს: 1500 მგ/ლ C_T თ/მ = 0.1 ლ/კგ-ზე და 6000 მგ/კგ თ/მ=10 ლ/კგ-ზე. აუცილებელის ფილტრაციის ტესტის გამოყენება საწყისი წონასწორობის პირობებში თ/მ=0.1 ლ/კგ-ზე, სადაც ზღვრული ნორმები თ/მ=10 ლ/კგ-ზე შეიძლება დადგინდეს როგორც ნარჩენების ნაკადის გაჟონვაზე შემოწმებით, ასევე წონასწორობის მდგომარეობასთან მიახლოებულ პირობებში ჩატარებული ფილტრაციის ტესტის შედეგად.

(**) თუ ნარჩენი არ აკმაყოფილებს ამ ოდენობებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) pH სიდიდის კუთხით, შესაძლებელია ნარჩენის თავიდან შემოწმება თ/მ=10 ლ/კგ-სა და pH-ის 7.5-დან 8-მდე ფარგლებში. შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ნარჩენი აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) კუთხით იმ შემთხვევაში, თუ ამ ალტერნატიული შემოწმების შედეგი არ აღემატება 500 მგ/კგ-ს.

(***) ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებების (TDS) ნორმები შეიძლება ჩაითვალოს სულფატისა და ქლორიდის ნორმების ალტერნატივად.

2.1.2.2. ორგანული პარამეტრების ჯამური შემცველობის ზღვრული ნორმები.

ცხრილი 3

პარამეტრი	
ჯამური ორგანული ნახშირბადი - TOC	30000 (*)
ბენზოლი, ტოლუოლი, ეთილბენზოლი და ქსილოლები - BTEX	6
პოლიქლორირებული ბიფენილები, 7 ჯგუფი - PCBs	1
მინერალური ზეთი (C10-დან C40-მდე)	500
პოლიციკლური არომატული ნახშირწყალბადები -PAHs	1000

(*) ნიადაგებისთვის სამინისტროს შეუძლია დაუშვას უფრო მაღალი მისაღები ნორმები იმ შემთხვევაში, თუ 500 მგ/კგ ნორმა გახსნილი ორგანული ნახშირბადისთვის (DOC) ფიქსირდება თ/მ=10 ლ/კგ-ზე ნიადაგის pH-ის გაზომვის შედეგად ან pH-ის 7.5-დან 8-მდე ფარგლებში ყოფნის შემთხვევაში.

2.2. არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი

2.2.1. შემოწმების გარეშე ნარჩენების მიღება

მუნიციპალური ნარჩენები, რომლებიც კლასიფიცირებულია არა სახიფათო ნარჩენებად „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული ნარჩენების ნუსხის მე-20 ჯგუფის შესაბამისად, სეპარირებით შეგროვებული არასახიფათო საყოფაცხოვრებო ფრაქციები და სხვა წარმოშობის არა სახიფათო მასალები შეიძლება მიღებულ იქნეს არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე შემოწმების გარეშე.

ნარჩენები არ მიიღება, თუ დაბინძურებულია ისეთი მოცულობით, რომელიც მნიშვნელოვნად ზრდის ნარჩენებთან დაკავშირებულ რისკებს და მათ შესაბამისობას სხვა კატეგორიის ნაგავსაყრელთან.

მუნიციპალური ნარჩენები არ შეიძლება იყოს მიღებული ნაგავსაყრელის იმ უჯრედებში, სადაც ხდება სტაბილური, რეაქციისუუნარო სახიფათო ნარჩენების მიღება.

2.2.2. ზღვრული ნორმები

მე-4 ცხრილი ადგენს ზღვრულ ნორმებს იმ მარცვლოვანი არასახიფათო ნარჩენებისთვის, რომლებიც შეიძლება მიღებულ იქნენ იმავე უჯრედებში, სადაც ხდება სტაბილური რეაქციისუნარო სახიფათო ნარჩენების მიღება. ეს ზღვრული ნორმები გამოითვლება მთლიანი გამონაჟონის 2ლ/კგ და 10 ლ/კგ-ის თხევადისა და მყარის (თ/მ) შეფარდებით და გამოისახება C₀-ს მგ/ლ-ში (ფილტრაციის ტესტის დროს თ/მ = 0.1 ლ/კგ პირობებში პირველ რიგში ხდება C₀-ს გაჟონვა). მარცვლოვანი ნარჩენები მოიცავს ყველა იმ ნარჩენს, რომელიც არ არის მონოლითური (ნარჩენები, რომელიც გაამყარეს და შეკრეს სათანადო დამუშავების გზით). მონოლითური ნარჩენების მიღებისათვის დადგენილი კრიტერიუმები უნდა უზრუნველყოფდნენ გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვის იმავე ხარისხს, რომელსაც უზრუნველყოფენ მე-4 ცხრილში მოცემული ზღვრული ნორმები.

ცხრილი 4

კომპონენტი	თ/მ = 2 ლ/კგ	თ/მ = 10ლ/კგ	C ₀ (ფილტრაციის ტესტი)
	მგ/კგ მშრალი ნივთიერება	მგ/კგ მშრალი ნივთიერება	მგ/ლ
As	0.4	2	0.3
Ba	30	100	20
Cd	0.6	1	0.3
Cr ჯამური	4	10	2.5
Cu	25	50	30
Hg	0.05	0.2	0.03
Mo	5	10	3.5
Ni	5	10	3
Pb	5	10	3
Sb	0.2	0.7	0.15
Se	0.3	0.5	0.2
Zn	25	50	15
ქლორიდი	10000	15000	8500
ფტორი	60	150	40

სულფატი	10000	20000	7000
გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) (*)	380	800	250
ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებები (TDS) (**)	40000	60000	-

(*) თუ ნარჩენი არ აკმაყოფილებს ამ ნორმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) pH სიდიდის კუთხით, შესაძლებელია ნარჩენის თავიდან შემოწმება თ/მ=10 ლ/კგ-სა და pH-ის 7.5-დან 8-მდე ფარგლებში. შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ნარჩენი აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) კუთხით იმ შემთხვევაში, თუ ამ ალტერნატიული შემოწმების შედეგი არ აღემატება 800 მგ/კგ-ს.

(**) ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებების (TDS) ნორმები შეიძლება ჩაითვალოს სულფატისა და ქლორიდის ნორმების ალტერნატივად ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებთან შესაბამისობის დასადგენად.

2.2.3. თაბაშირის ნარჩენები

თაბაშირისგან დამზადებული არასახიფათო მასალები უნდა განთავსდეს მხოლოდ არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელების ისეთ უჯრედებში, სადაც არ მიიღება ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები. ჯამური ორგანული ნახშირბადის (TOC) და გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) ზღვრული ნორმები, რომლებიც განსაზღვრულია 2.3.1. პუნქტში, გამოიყენება იმ ნარჩენების მიმართ, რომლებიც განთავსდება თაბაშირისგან დამზადებულ მასალებთან ერთად.

2.3. სტაბილური, რეაქციისუნარიო სახიფათო ნარჩენები

სტაბილურ, რეაქციისუნარიო სახიფათო ნარჩენებად (მაგ. გამყარებული, გამინებული) ითვლება ის ნარჩენები, რომლებსაც ახასიათებს ჟონვის ისეთივე ინტენსივობა, როგორც იმ არასახიფათო ნარჩენებს, რომლებიც მიიღება არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე. სტაბილური, რეაქციისუნარიო ნიშნავს, რომ ნარჩენების ჟონვადობა გრძელვადიან პერიოდში ნაგავსაყრელის პირობებში ან შესაძლო ავარიების შედეგად უარყოფითად არ შეიცვლება:

- ა) თავად ნარჩენებში (მაგ. ბიოდეგრადაციით);
- ბ) გარე პირობების ხანგრძლივი ზემოქმედების ქვეშ (მაგ. წყალი, ჰაერი, ტემპერატურა);
- გ) სხვა ნარჩენებთან კონტაქტის გავლენით (გამონაჟონისა და ნაგავსაყრელის აირების ჩათვლით).

2.3.1. ზღვრული ნორმები

ამ დანართის მე-5 ცხრილში მოცემულია ჟონვის ზღვრული ნორმები იმ მარცვლოვანი, სტაბილური, რეაქციისუნარიო სახიფათო ნარჩენებისთვის, რომლებიც შეიძლება მიღებულ იქნეს არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე. ზღვრული ნორმები გამოითვლება მთლიანი გამონაჟონის 2ლ/კგ და 10 ლ/კგ-ის თხევადისა და მყარის (თ/მ) შეფარდებით და გამოისახება C_0 -ს მგ/ლ-ში (ფილტრაციის ტესტის დროს თ/მ = 0.1 ლ/კგ პირობებში პირველ რიგში ხდება C_0 -ს გაჟონვა).

მონოლითური ნარჩენებისთვის დადგენილი კრიტერიუმები უნდა უზრუნველყოფდნენ გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობის დაცვის იმავე ხარისხს, რომელსაც უზრუნველყოფენ მე-5 ცხრილში მოცემული ზღვრული ნორმები მარცვლოვანი ნარჩენებისთვის.

მარცვლოვანი სტაბილური რეაქციისუუნარო სახიფათო ნარჩენი ნაგავსაყრელზე მიიღება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მას გააჩნია საკმარისი ფიზიკური მდგრადობა და მზიდუნარიანობა ნაგავსაყრელის ნარჩენების მასის სტრუქტურული ერთიანობის შესანარჩუნებლად.

სახიფათო მონოლითური ნარჩენები უნდა შეფასდეს შესაბამისი კრიტერიუმებით იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილ იქნეს არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე მხოლოდ სტაბილური რეაქციისუუნარო სახიფათო ნარჩენების მიტანა.

ცხრილი 5

კომპონენტი	თ/მ = 2 ლ/კგ	თ/მ = 10ლ/კგ	C0 (ფილტრაციის ტესტი)
	მგ/კგ მშრალი ნივთიერება	მგ/კგ მშრალი ნივთიერება	მგ/ლ
As	0.4	2	0.3
Ba	30	100	20
Cd	0.6	1	0.3
Cr ჯამური	4	10	2.5
Cu	25	50	30
Hg	0.05	0.2	0.03
Mo	5	10	3.5
Ni	5	10	3
Pb	5	10	3
Sb	0.2	0.7	0.15
Se	0.3	0.5	0.2
Zn	25	50	15
ქლორიდი	10000	15000	8500
ფტორი	60	150	40
სულფატი	10000	20000	7000
გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) ¹	380	800	250
ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებები (TDS) ²	40000	60000	-

1. თუ ნარჩენი არ აკმაყოფილებს ცხრილი 5-ის ნორმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC)pH სიდიდის კუთხით, შესაძლებელია ნარჩენის თავიდან შემოწმება თ/მ=10 ლ/კგ-სა და pH-ის

7.5-დან 8-მდე ფარგლებში. შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ნარჩენი აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) კუთხით იმ შემთხვევაში, თუ ამ ალტერნატიული შემოწმების შედეგი არ აღემატება 800 მგ/კგ-ს.

2. ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებების (TDS) ნორმები შეიძლება ჩაითვალოს სულფატისა და ქლორიდის ნორმების ალტერნატივად ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებთან შესაბამისობის დასადგენად.

2.3.2. სტაბილურმა, რეაქციისუუნარო სახიფათო ნარჩენებმა გარდა მე-5 ცხრილში განსაზღვრული ჟონვის ზღვრული ნორმებისა, უნდა დააკმაყოფილოს მე-6 ცხრილში მოცემული კრიტერიუმები.

ცხრილი 6

პარამეტრი	ნორმები
ჯამური ორგანული ნახშირბადი– TOC	5% ¹
pH	მინიმუმ 6
მჟავის ნეიტრალიზაციის უნარი– ANC	უნდა შეფასდეს

1. თუ აღნიშნული ნორმა არ მიიღწევა, სამინისტროს შეუძლია დაუშვას უფრო მაღალი ნორმა იმ შემთხვევაში, როდესაც 800 მგ/კგ ნორმა გახსნილი ორგანული ნახშირბადისთვის (DOC) ფიქსირდება თ/მ=10 ლ/კგ-ზე ნარჩენის pH-ის გაზომვის შედეგად ან pH-ის 7.5-დან 8-მდე ფარგლებში ყოფნის შემთხვევაში.

2.3.3. აზბესტის ნარჩენები

აზბესტის და აზბესტის შემცველი სამშენებლო მასალები მიიღება არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე შემოწმების გარეშე.

ნაგავსაყრელზე, სადაც მიიღება აზბესტისა და აზბესტის შემცველი სამშენებლო მასალები, უნდა შესრულდეს შემდეგი მოთხოვნები:

ა) ნარჩენები არ შეიცავს სხვა სახიფათო ნივთიერებებს, გარდა ბმული აზბესტისა, შემკვრელი აგენტებით ბმული ბოჭკოებისა ან პლასტმასში მოთავსებულის/შეფუთულის ჩათვლით;

ბ) ნაგავსაყრელი იღებს აზბესტს და აზბესტის შემცველ ნარჩენებს მხოლოდ სამშენებლო მასალების სახით. აღნიშნული ნარჩენები შესაძლებელია განთავსდეს არასახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელის ცალკე გამოყოფილ უჯრედში იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნული უჯრედი ავტონომიურია და განკუთვნილია ამ სახის მასალის განსათავსებლად;

გ) იმისთვის, რომ თავიდან იქნას აცილებული აზბესტის ბოჭკოს დისპერსია, აზბესტის შემცველი მასალების განთავსების ადგილი უნდა დაიფაროს სათანადო მასალით ყოველდღიურად და ტკეპნის თითოეული ოპერაციის წინ და თუ ნარჩენი არ არის შეფუთული, რეგულარულად უნდა მოირწყას წყლით;

დ) ნაგავსაყრელის/უჯრედის თავზე საბოლოო საფარი ეწყობა ნაგავსაყრელის დახურვის ან უჯრედის მიერ საპროექტო ზღვრების მიღწევის შემდეგ აზბესტის ბოჭკოს დისპერსიის თავიდან ასაცილებლად;

ე) იმ ნაგავსაყრელზე ან უჯრედებზე, სადაც განთავსებულია აზბესტი და აზბესტის შემცველი მასალები, იკრძალება ნებისმიერი ისეთი სახის სამუშაოს წარმოება, რომელმაც შეიძლება გამოიწვიოს აზბესტის ბოჭკოს გამოთავისუფლება (მაგ. ორმოების თხრა ან ბურღვა);

ვ) ნაგავსაყრელის დახურვის შემდეგ ნაგავსაყრელის ოპერატორმა უნდა შეინახოს ტერიტორიის რუკა, რომელზეც ასახული იქნება ნაგავსაყრელის ფარგლებში აზბესტის განთავსების ადგილების ან უჯრედების ადგილმდებარეობა;

ზ) ნაგავსაყრელის ოპერატორმა უნდა მიიღოს ყველა სათანადო ზომა იმისათვის, რომ ნაგავსაყრელის დახურვის შემდეგ შეზღუდოს ნაგავსაყრელის იმ უბნების გამოყენება, სადაც განთავსებული იყო აზბესტი და აზბესტის შემცველი მასალები, ნარჩენებთან ადამიანების კონტაქტისა და აზბესტის ბოჭკოს გავრცელების თავიდან აცილების მიზნით;

ნაგავსაყრელებზე, რომლებზეც მიიღება მხოლოდ აზბესტი და აზბესტის შემცველი სამშენებლო მასალები, ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-12 მუხლის მოთხოვნები შეიძლება შემცირდეს სანებართვო პირობებით, იმ შემთხვევაში თუ დაკმაყოფილებულია ამ დანართის 2.3.3. პუნქტის მოთხოვნები.

2.4. სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელი

2.4.1. ზღვრული ნორმები

ამ დანართის მე-7 ცხრილში მოცემულია ჟონვის ზღვრული ნორმები იმ მარცვლოვანი სახიფათო ნარჩენებისთვის, რომლებიც შეიძლება მიღებულ იქნეს სახიფათო ნარჩენების ნაგავსაყრელზე. ზღვრული ნორმები გამოითვლება მთლიანი გამონაჟონის 2ლ/კგ და 10 ლ/კგ-ის თხევადისა და მყარის (თ/მ) შეფარდებით და გამოისახება C_g-ს მგ/ლ-ში (ფილტრაციის ტესტის დროს თ/მ = 0.1 ლ/კგ

პირობებში პირველ რიგში ხდება C_g-ს გაჟონვა). მარცვლოვანი ნარჩენები მოიცავს ყველა იმ ნარჩენს, რომელიც არ არის მონოლითური.

მონოლითური ნარჩენებისთვის დადგენილი კრიტერიუმები უნდა უზრუნველყოფდნენ გარემოს დაცვის იმავე ხარისხს, რომელსაც უზრუნველყოფენ მე-7 ცხრილში მოცემული ზღვრული ნორმები მარცვლოვანი ნარჩენებისთვის.

ცხრილი 7

კომპონენტი	თ/მ = 2 ლ/კგ	თ/მ = 10ლ/კგ	C0 (ფილტრაციის ტესტი)
	მგ/კგ მშრალი	მგ/კგ მშრალი	მგ/ლ
As	6	25	3
Ba	100	300	60
Cd	3	5	1,7
Cr ჯამური	25	70	15

Cu	50	100	60
Hg	0,5	2	0,3
Mo	20	30	10
Ni	20	40	12
Pb	25	50	15
Sb	2	5	1
Se	4	7	3
Zn	90	200	60
ქლორიდი	17,000	25,000	15,000
ფტორი	200	500	120
სულფატი	25,000	50,000	17,000
გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) ¹	480	1,000	320
ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებები (TDS) ²	70,000	100,000	-

1. თუ ნარჩენი არ აკმაყოფილებს ზემოთაღნიშნულ ნორმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC)pH სიდიდის კუთხით, შესაძლებელია ნარჩენის თავიდან შემოწმება თ/მ=10 ლ/კგ-სა და pH-ის

7.5-დან 8-მდე ფარგლებში. შეიძლება ჩაითვალოს, რომ ნარჩენი აკმაყოფილებს ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებს გახსნილი ორგანული ნახშირბადის (DOC) კუთხით იმ შემთხვევაში, თუ ამ ალტერნატიული შემოწმების შედეგი არ აღემატება 1,000 მგ/კგ-ს.

2. ჯამური გახსნილი მყარი ნივთიერებების (TDS) ნორმები შეიძლება ჩაითვალოს სულფატისა და ქლორიდის ნორმების ალტერნატივად ნაგავსაყრელზე მიღების კრიტერიუმებთან შესაბამისობის დასადგენად.

2.4.2. გარდა ჟონვის ზღვრული ნორმებისა, მარცვლოვანმა სახიფათო ნარჩენებმა უნდა დააკმაყოფილოს მე-8 ცხრილში მოცემული დამატებითი კრიტერიუმები:

ცხრილი 8

პარამეტრი	ნორმა
დანაკარგები - LOI ¹	10 %
ჯამური ორგანული ნახშირბადი TOC ¹	6 % ²

1. ნაგავსაყრელზე ნარჩენების მისაღებობის დასადგენად გამოიყენება LOI ან TOC.

2. თუ ჯამური ორგანული ნახშირბადი TOC-ის აღნიშნული ნორმა შემოწმებით არ მიიღწევა, სამინისტროს შეუძლია დაუშვას უფრო მაღალი ნორმა იმ შემთხვევაში, როდესაც 1000 მგ/კგ ნორმა გახსნილი ორგანული ნახშირბადისთვის (DOC) ფიქსირდება თ/მ=10 ლ/კგ-ზე ნარჩენების pH-ის გაზომვის შედეგად ან pH-ის 7.5-დან 8-მდე ფარგლებში ყოფნის შემთხვევაში.

2.5. მიწისქვეშა საწყობი

მიწისქვეშა საწყობში ნარჩენების მისაღებად უნდა ჩატარდეს ტერიტორიის უსაფრთხოების შეფასება ამ დანართის IV ნაწილის შესაბამისად. ნარჩენების მიღება მიწისქვეშა საწყობში შეიძლება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ნარჩენები თავსებადია ტერიტორიის უსაფრთხოების შეფასების შედეგებთან.

ინერტული ნარჩენების მიწისქვეშა საწყობებში მიიღება მხოლოდ ის ნარჩენები, რომლებიც აკმაყოფილებენ 2.1. პუნქტით განსაზღვრულ კრიტერიუმებს.

არასახიფათო ნარჩენების მიწისქვეშა საწყობებში მიიღება მხოლოდ ის ნარჩენები, რომლებიც აკმაყოფილებენ ამ დანართის 2.2. ან 2.3. პუნქტით განსაზღვრულ კრიტერიუმებს.

სახიფათო ნარჩენების მიწისქვეშა საწყობებში მიიღება მხოლოდ ის ნარჩენები, რომლებიც თავსებადია ტერიტორიის უსაფრთხოების შეფასების შედეგებთან. ასეთ შემთხვევებში 2.4. პუნქტით განსაზღვრული კრიტერიუმები არ გამოიყენება. თუმცა, ნარჩენებმა უნდა გაიაროს ნაგავსაყრელზე მიღების პროცედურა ამ დანართის I ნაწილის შესაბამისად.

ნაწილი III. სინჯების აღება და გამოცდა

ძირითადი მახასიათებლების დადგენისა და შესაბამისობის შემოწმებისთვის საჭირო სინჯების აღება და გამოცდა უნდა განხორციელდეს აკრედიტებული ლაბორატორიების მიერ.

დასაშვებია:

ა) სინჯების აღება ნარჩენების მფლობელების ან ნაგავსაყრელების ოპერატორებს მიერ იმ შემთხვევაში, თუ უზრუნველყოფილი იქნება სათანადო ზედამხედველობა აკრედიტებული ორგანოს უფლებამოსილი პირების მხრიდან ამ დანართის მოთხოვნების შესრულების მიზნით;

ბ) ნარჩენების გამოცდა შეიძლება განხორციელდეს ნარჩენების მფლობელების ან ნაგავსაყრელების ოპერატორების მიერ იმ შემთხვევაში, თუ მათ გააჩნიათ შემოწმების სიზუსტის უზრუნველყოფის სისტემა.

ძირითადი მახასიათებლების დადგენისა და შესაბამისობის შემოწმებისთვის საჭირო სინჯების აღება და ლაბორატორიული ანალიზი უნდა ჩატარდეს საერთაშორისოდ მიღებული მეთოდოლოგიით და პროცედურებით.

ნაწილი IV. ნარჩენების მიწისქვეშა განთავსების უსაფრთხოების შეფასება

4.1. ყველა სახის ნარჩენის მიწისქვეშა განთავსების უსაფრთხოების კონცეფცია

4.1.1. გეოლოგიური ბარიერის მნიშვნელობა

ნარჩენების მიწისქვეშ განთავსების მთავარ მიზანს ნარჩენების ბიოსფეროდან იზოლირება წარმოადგენს. ნარჩენებმა, გეოლოგიურმა ბარიერმა და მიწისქვეშა საწყობთან დაკავშირებულმა ღრმულებმა (მათ შორის, საინჟინრო სტრუქტურებმა) უნდა შექმნან ისეთი სისტემა, რომელიც მიწისქვეშა საწყობის ყველა სხვა ტექნიკურ ასპექტთან ერთად დააკმაყოფილებს ამ დანართის მოთხოვნებს.

ნარჩენების მიწისქვეშ განთავსება ნებადართულია იმ შემთხვევაში, როდესაც დადასტურებულია, რომ მიწისქვეშა საწყობის მოწყობა გრძელვადიან პერსპექტივაში არ უქმნის საფრთხეს მიწისქვეშა წყლების კანონმდებლობით დადგენილ ხარისხობრივ მდგომარეობას.

4.1.2. მიწისქვეშა საწყობის ტერიტორიის რისკების შეფასება

გარემოსა და ადამიანის ჯანმრთელობისთვის მიწისქვეშა საწყობის მიერ შექმნილი რისკების შესაფასებლად აუცილებელია იდენტიფიცირებულ იქნეს შემდეგი:

ა) შესაძლო საფრთხეები (ამ შემთხვევაში – განთავსებული ნარჩენების შესაძლო ზემოქმედება);

ბ) რეცეპტორები (ამ შემთხვევაში – ბიოსფერო და მიწისქვეშა წყლები);

გ) გზები, რომელთა გავლით მიწისქვეშა საწყობში მოთავსებულ ნარჩენებში არსებულმა ნივთიერებებმა შეიძლება მიაღწიონ ბიოსფერომდე;

დ) იმ ნივთიერებების ზემოქმედების შეფასება, რომლებმაც შეიძლება მიაღწიონ ბიოსფერომდე. მიწისქვეშა საწყობში ნარჩენების მიღების კრიტერიუმები შეიძლება განისაზღვროს მხოლოდ ადგილობრივი გარემო პირობების შეფასებით. ამისათვის აუცილებელია ეოლოგიური ფენის მიწისქვეშა საწყობის მოსაწყობად ვარგისიანობის დადასტურება, რისთვისაც საჭიროა იზოლაციასთან დაკავშირებული სპეციფიური რისკების შეფასება. აღნიშნულ პროცესში მხედველობაში მიღებულ უნდა იქნეს შესაძლო ნარჩენების, საინჟინრო სტრუქტურებისა და ღრმულების და ადგილობრივი ქანების ურთიერთქმედება.

მიწისქვეშა საწყობის ტერიტორიის რისკების შეფასება უნდა ჩატარდეს მიწისქვეშა საწყობის როგორც ოპერირების, ასევე ოპერირების შემდგომ ეტაპზე. აღნიშნულ შეფასებაზე დაყრდნობით შესაძლებელია კონტროლისა და უსაფრთხოების ზომებისა და მისაღებობის კრიტერიუმების დადგენა.

აუცილებელია საექსპლუატაციო მახასიათებლების ინტეგრირებული შეფასების ჩატარება, რომელიც უნდა მოიცავდეს შემდეგს:

ა) გეოლოგიური შეფასება;

ბ) გეომექანიკური შეფასება;

გ) ჰიდროგეოლოგიური შეფასება; დ) გეოქიმიური შეფასება;

ე) ბიოსფეროზე ზემოქმედების შეფასება; ვ) ოპერირების ეტაპის შეფასება;

ზ) ოპერირებისა და ოპერირების შემდგომი ეტაპების გრძელვადიანი შეფასება;

თ) მიწისქვეშა საწყობთან დაკავშირებული ყველა მიწისზედა ობიექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასება.

4.1.2.1 გეოლოგიური შეფასება

სავალდებულოა დაგეგმილი მიწისქვეშა საწყობის ტერიტორიის გეოლოგიური შეფასება ან დეტალური შესწავლა. ამისათვის აუცილებელია ქანების, ნიადაგებისა და ტოპოგრაფიის ბუნებისა და მახასიათებლების დადგენა. გეოლოგიურმა შეფასებამ უნდა აჩვენოს ტერიტორიის ვარგისიანობა მიწისქვეშა საწყობისათვის. მიწისქვეშა ნაგებობებზე უნდა იყოს გათვალისწინებული გეოლოგიურ ფენებში არსებული რღვევების ან ნაპრალების მდებარეობა, სიხშირე და სტრუქტურა და მიწისქვეშა საწყობის ობიექტებზე სეისმური აქტივობის შესაძლო ზემოქმედება.

4.1.2.2. გეომექანიკური შეფასება

სათანადო კვლევებითა და პროგნოზირებით უნდა დადგინდეს იმ ღრმულების მდგრადობა, რომელიც გამოყენებული იქნება მიწისქვეშა საწყობისთვის. აღნიშნული შეფასების ნაწილია საწყობში განსათავსებელი ნარჩენების ზემოქმედების შეფასება. ზემოთაღნიშნული გაანალიზებულ და დოკუმენტირებულ უნდა იქნეს სისტემატიზირებული სახით, რათა დადგინდეს:

ა) მიწისქვეშა საწყობის ღრმულების შექმნის პროცესში და მას შემდეგ არ არის მოსალოდნელი მნიშვნელოვანი დეფორმაციები როგორც თავად ღრმულში, ასევე მიწის ზედაპირზე, რამაც შეიძლება შეაფერხოს მიწისქვეშა საწყობის მუშაობა ან შექმნას დამაბინძურებლების ბიოსფეროში მოხვედრის პირობები;

ბ) ღრმულის მზიდუნარიანობა საკმარისია იმისათვის, რომ არ მოხდეს მისი ჩამოშლა მშენებლობის და ოპერირების პროცესში;

გ) განთავსებულ ნარჩენებს უნდა ჰქონდეთ ადგილობრივი ქანების გეომექანიკურ თვისებებთან თავსებადი აუცილებელი მდგრადობა.

4.1.2.3. ჰიდროგეოლოგიური შეფასება

აუცილებელია ჰიდროგეოლოგიური თვისებების გამოკვლევა მიმდებარე გეოლოგიურ ფენებში მიწისქვეშა წყლების დინების დასადგენად ქანებთან, ნაპრალებსა და მიწისქვეშა წყლების ნაკადებთან დაკავშირებულ ჰიდრაულიკურ გრადიენტებთან დაკავშირებული ინფორმაციის საფუძველზე.

4.1.2.4. გეოქიმიური შეფასება

აუცილებელია ქანებისა და მიწისქვეშა წყლების შედგენილობის გამოკვლევა მიწისქვეშა წყლების არსებული შემადგენლობისა და მიწისქვეშა საწყობის გამოყენების შედეგად მისი შესაძლო ცვლილებების, ნაპრალების შემავსებელი მინერალების ბუნებისა და მოცულობის და ადგილობრივი ქანების რაოდენობრივი მინერალოგიური მახასიათებლების შესაფასებლად. ამასთან ერთად უნდა შეფასდეს ნარჩენების მახასიათებლებიდან გამომდინარე ცვალებადობის გავლენა გეოქიმიურ სისტემაზე.

4.1.2.5. ბიოსფეროზე ზემოქმედების შეფასება

აუცილებელია მიწისქვეშა საწყობის შესაძლო ზემოქმედების ქვეშ მოხვედრილი ბიოსფეროს შესწავლა. საჭიროა ფონური კვლევების ჩატარება ყველა სათანადო ნივთიერების ბუნებრივი ფონური დონეების დასადგენად.

4.1.2.6. ოპერაციული ეტაპის რისკების შეფასება

მიწისქვეშა საწყობის ოპერაციული ეტაპისთვის ჩატარებულმა ანალიზმა უნდა აჩვენოს:

ა) შესაძლებელია ღრმულების სტრუქტურული მდგრადობის მიმართ 4.1.2.2. პუნქტში განსაზღვრული მოთხოვნების დაკმაყოფილება;

ბ) განთავსებულ ნარჩენებსა და ბიოსფეროს შორის კონტაქტის მიუღებელი რისკის არარსებობა;

გ) ობიექტის ოპერირებაზე გავლენის მქონე რისკების არარსებობა;

საექსპლუატაციო უსაფრთხოების დასადასტურებლად აუცილებელია მიწისქვეშა საწყობის ექსპლუატაციის სისტემური ანალიზის ჩატარება განსათავსებელი ნარჩენების ინვენტარიზაციის, ობიექტის მართვის, ოპერირებისა და ტექნიკური მომსახურების ამსახველი ინფორმაციის საფუძველზე. შეფასებამ უნდა დაადასტუროს, რომ მიწისქვეშა საწყობში განთავსებული ნარჩენები არ შევლენ ქანებთან ნებისმიერი სახის ისეთ ქიმიურ თუ ფიზიკურ რეაქციაში, რომლებსაც შეუძლიათ კლდოვანი ფენის სიმტკიცისა და მიწისქვეშა საწყობის სტრუქტურული მთლიანობის დარღვევა. აქედან გამომდინარე, გარდა იმ ნარჩენებისა, რომელთა განთავსებაც აკრძალულია ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტით, მიწისქვეშა საწყობში არ მიიღება სპონტანურად აალებადი (თავისთავად ან სხვა ნარჩენებთან კომბინაციით) ნარჩენები, აირისებრი პროდუქტები, აქროლადი ნარჩენები და გაურკვეველი ნარევები.

ოპერაციული ეტაპის შეფასებამ უნდა გამოავლინოს ყველა ის შესაძლო სიტუაცია ან შემთხვევა, რომლებმაც შეიძლება შექმნან ნარჩენებისა და ბიოსფეროს კონტაქტის პირობები. ოპერაციული ეტაპის სხვადასხვა სახის რისკები უნდა დაჯგუფდეს კატეგორიებად და შეფასდეს მათი შესაძლო ზემოქმედებები. შეფასების პროცესმა უნდა აჩვენოს, რომ არ არსებობს ისეთი მიუღებელი რისკები, რომლებსაც შეუძლიათ მიწისქვეშა საწყობის იზოლაციის დარღვევა. ნებისმიერი ისეთი შესაძლო რისკისთვის, რომელიც არ გამორიცხავს მიწისქვეშა ობიექტის მოწყობის შესაძლებლობას, გამოვლენილ და შემუშავებულ უნდა იქნეს სათანადო რეაგირების ზომები.

4.1.2.7. ოპერირებისა და ოპერირების შემდგომი ეტაპების გრძელვადიანი ზემოქმედებისა და რისკების შეფასება

რისკების შეფასებაში გათვალისწინებული უნდა იყოს ობიექტის გრძელვადიანი ზემოქმედებებიც. უნდა დადასტურდეს, რომ მიწისქვეშა საწყობის სასიცოცხლო ციკლის ოპერირების შემდგომი გრძელვადიანი პერიოდის განმავლობაში არ შეიქმნება ნარჩენებისა და ბიოსფეროს კონტაქტის ხელშემწყობი პირობები.

მიწისქვეშა საწყობის ბარიერები (მაგ., ნარჩენების ხარისხი, საინჟინრო ნაგებობები, ჭებისა და თხრილების ამოვსება და შემჭიდროება), მიმღები კლდის მახასიათებლები, მიმდებარე ქანები და ზედმეტი დატვირთვა უნდა შეფასდეს რაოდენობრივად გრძელვადიანი პერიოდისთვის და განისაზღვროს არსებული

მონაცემებისა ან კონსერვატიული დათქმების საფუძველზე. გათვალისწინებულ უნდა იქნეს გეოქიმიური და ჰიდროგეოლოგიური პირობები, როგორცაა მიწისქვეშა წყლების ნაკადები, ბარიერის ეფექტიანობა, ბუნებრივი გამოფიტვა და განთავსებული ნარჩენების ჟონვასთან დაკავშირებული მახასიათებლები.

დაგეგმილი მიწისქვეშა საწყობის გრძელვადიანი უსაფრთხოება უნდა დადასტურდეს უსაფრთხოების შეფასებით, რომელიც მოიცავს დროის კონკრეტულ მონაკვეთში (მაგ. დახურვის დრო) მიწისქვეშა საწყობის არსებული საწყისი მდგომარეობის აღწერას და სცენარს, რომელიც ავლენს და აღწერს გეოლოგიური დროის განმავლობაში მოსალოდნელ მნიშვნელოვან შესაძლო ცვლილებებს. მიწისქვეშა საწყობიდან შესაძლო სახიფათო ნივთიერებების გამოსვლის შედეგები უნდა შეფასდეს სხვადასხვა სცენარებით, რომლებშიც გათვალისწინებული იქნება ბიოსფეროს, გეოსფეროს და მიწისქვეშა საწყობის შესაძლო ევოლუცია გრძელვადიან პერიოდში.

გრძელვადიანი რისკების შეფასების დროს არ ხდება კონტეინერების და ღრმულების საფარის გათვალისწინება მათი სიცოცხლის ხანმოკლე ციკლის გამო.

4.1.2.8. მიწისზედა ობიექტების ზემოქმედების შეფასება

მიუხედავად იმისა, რომ მიწისქვეშა საწყობში მიღებული ნარჩენები განკუთვნილია მიწისქვეშა განთავსებისთვის, ისინი უნდა ჩამოიტვირთოს, შემოწმდეს და სავარაუდოდ დაყოვნდეს მიწის ზემოთ მიწისქვეშა საწყობში განთავსებამდე. ნარჩენების მიმღები ობიექტები უნდა დაპროექტდეს და იმუშაოს ისე, რომ გამოირიცხოს ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოს დაზიანება. მიწისზედა ობიექტებმა უნდა დააკმაყოფილონ ნარჩენების მიღების ობიექტებისათვის დადგენილი მოთხოვნები.

4.1.2.9. სხვა რისკების შეფასება

მიწისქვეშა საწყობის ტერიტორიაზე არსებული კონკრეტული პირობებისა და სიტუაციიდან გამომდინარე, შეიძლება საჭირო გახდეს სხვა შესაძლო რისკების შეფასებაც. აღნიშნული შეფასება უნდა მოიცავდეს, სულ მცირე, შემდეგს:

ა) მომუშავე პერსონალის დაცვის მიზნით, ნარჩენების განთავსება უნდა განხორციელდეს მხოლოდ ისეთ მიწისქვეშა საწყობში, რომელიც საიმედოდ არის იზოლირებული სამთო-მომპოვებითი საქმიანობებისაგან.

ბ) მიწისქვეშა საწყობში არ უნდა ხდებოდეს ისეთი ნარჩენების მიღება, თუ ისინი შეიცავენ ან შესაძლოა გამოიყონ სახიფათო ნივთიერებები, რომლებმაც შეიძლება დააზიანონ ადამიანის ჯანმრთელობა მაგ. გადამდები დაავადებების პათოგენური მიკრობები.

4.2. ნარჩენების მიწისქვეშა საწყობში განთავსება

4.2.1. დაუშვებელი ნარჩენები

ამ დანართის 1.2.1.-1.2.8. პუნქტებში მოცემული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, მიწისქვეშა საწყობში არ შეიძლება განთავსდეს:

ა) ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-6 მუხლის პირველ პუნქტში ჩამოთვლილი ნარჩენები;

ბ) ნარჩენები და მათი კონტეინერები, რომლებიც შენახვის პირობებში შეიძლება შევიდნენ რეაქციაში წყალთან ან ადგილობრივ ქანებთან და გამოიწვიონ მოცულობის ცვლილება, თვითაღებადი ან ტოქსიკური ან ფეთქებადი ნივთიერებების ან აირების წარმოქმნა, ან ნებისმიერი სხვა რეაქცია, რომელმაც შეიძლება საფრთხე შეუქმნას საექსპლუატაციო უსაფრთხოებას და/ან საწყობის სტრუქტურულ მთლიანობას;

გ) ბიოდეგრადირებადი ნარჩენები;

დ) ძლიერი სუნის მქონე ნარჩენები;

ე) ნარჩენები, რომლებსაც შეუძლიათ წარმოქმნას აირისა და ჰაერის ნარევი, რომელიც ტოქსიკურია ან ფეთქებადი და რომელსაც შეუძლია: გამოიწვიოს ტოქსიკური აირების გაფრქვევა ან დაგროვება, წარმოქმნას ისეთი კონცენტრაციები კონტეინერში, რომელიც 10%-ით აღემატება მასალის ფეთქებადობის ქვედა ზღვრის შესაბამის კონცენტრაციას;

ვ) ნარჩენები, რომელთა მდგრადობა არასაკმარისია გეომექანიკური პირობებისა თუ მეზღუდვებისთვის;

ზ) შენახვის გათვალისწინებულ პირობებში თვითაალებადი ან სპონტანურად აალებადი ნარჩენები, აირისებრი პროდუქტები, აქროლადი ნარჩენები, შეგროვების პუნქტებიდან მიღებული ნარჩენების გაურკვეველი ნარევი;

თ) ნარჩენები, რომლებიც შეიცავენ ან შეიძლება წარმოქმნან გადამდები დაავადებების პათოგენური წყაროები ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად.

აუცილებელია იმ ნარჩენების იდენტიფიცირება და თავსებადობის ჯგუფებში გადანაწილება, რომლებსაც ერთმანეთთან რეაქციაში შესვლა შეუძლიათ. თავსებადობის სხვადასხვა ჯგუფები მიწისქვეშა საწყობში ერთმანეთისგან ფიზიკურად უნდა იქნეს განცალკევებული.

4.2.2. მიწისქვეშა განთავსებისთვის მისაღები ნარჩენების ნუსხა

ინერტული, სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენები, გარდა ამ დანართის 4.2.1 პუნქტით გათვალისწინებული ნარჩენებისა, შეიძლება განთავსდეს მიწისქვეშა საწყობში ამ ტექნიკური რეგლამენტის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტით დადგენილი კატეგორიების შესაბამისად.

4.2.3. ტერიტორიისათვის დამახასიათებელი რისკების შეფასება

ნებისმიერ მიწისქვეშა საწყობში ნარჩენების მიღება უნდა განხორციელდეს ამ ადგილის რისკების შეფასების შედეგების საფუძველზე. მიწისქვეშა საწყობში მისაღები ნარჩენებისთვის ჩასატარებელმა ტერიტორიის რისკების შეფასებამ, რომელიც აღწერილია ამ დანართის 4.1.2. პუნქტებში, უნდა აჩვენოს, რომ მიწისქვეშა საწყობის ბიოსფეროდან იზოლაციის დონე მისაღებია და არ უქმნის მნიშვნელოვან რისკებს ადამიანის ჯანმრთელობას და გარემოს. კრიტერიუმები უნდა დაკმაყოფილდეს შენახვის პირობებში.

4.2.4. მიღების პირობები

ნარჩენების განთავსება უნდა განხორციელდეს მხოლოდ ისეთ მიწისქვეშა საწყობში, რომელიც საიმედოდ არის იზოლირებული სამთო-მომპოვებითი საქმიანობებისაგან.

აუცილებელია იმ ნარჩენების იდენტიფიცირება და თავსებადობის ჯგუფებში გადანაწილება, რომლებსაც ერთმანეთთან რეაქციაში შესვლა შეუძლიათ. თავსებადობის სხვადასხვა ჯგუფები მიწისქვეშა საწყობში ერთმანეთისგან ფიზიკურად უნდა იქნეს განცალკევებული.

4. 3. მკვრივ ქანებში განთავსებული ნარჩენების მიწისქვეშა საწყობი

მკვრივ ქანებში ღრმა ჩაშვება აქ განსაზღვრულია, როგორც ნარჩენების მიწისქვეშ განთავსება რამდენიმე ასეული მეტრის სიღრმეზე, სადაც მკვრივი ქანები მოიცავს სხვადასხვა ვულკანურ ქანს, მაგ. გრანიტს ან გნეისს. აღნიშნული ქანები შეიძლება მოიცავდეს დანალექ ქანებს, მაგ. კირქვას და ქვიშაქვას.

4.3.1. უსაფრთხოების კონცეფცია – ნარჩენების მკვრივ ქანებში დიდ სიღრმეზე განთავსებით შესაძლებელია მომავალ თაობებს ავარიდოთ ნარჩენებთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობა. აღნიშნული საწყობები უნდა მოეწყოს ისე, რომ არ გახდეს საჭირო მათი ტექნიკური მომსახურება, არ შეუშალოს ხელი ნარჩენების აღდგენისა და მომავალი მაკორექტირებელი ქმედებების განხორციელებას. საწყობი უნდა დაპროექტდეს ისე, რომ დღევანდელი თაობების მიერ განხორციელებული ქმედებების შედეგად გამოწვეული უარყოფითი ზემოქმედებები ან ვალდებულებები არ გადავიდეს მომავალ თაობებზე. ნარჩენების მიწისქვეშ განთავსების უსაფრთხოების კონცეფციის მთავარ იდეას ნარჩენების ბიოსფეროდან იზოლაცია და ნარჩენებიდან დამაბინძურებლების ბუნებრივი გზით შეკავება წარმოადგენს. სახიფათო ნარჩენების ცალკეული სახეების შემთხვევაში აუცილებელია ადამიანებისა და გარემოს დაცვა ნარჩენების ზემოქმედებისგან ხანგრძლივი დროის განმავლობაში. ხანგრძლივი დროის პერიოდში ივლისხმება რამდენიმე ათასი წელი. დაცვის ასეთი ხარისხის უზრუნველყოფა შესაძლებელია ნარჩენების მკვრივ ქანებში დიდ სიღრმეზე განთავსებით. ეს უკანასკნელი შეიძლება განხორციელდეს როგორც ყოფილ მაღაროში, სადაც უკვე აღარ მიმდინარეობს მოპოვება, ასევე სპეციალურად მოწყობილ ახალ საწყობში.

ნარჩენების მკვრივ ქანებში განთავსების დროს სრული იზოლაციის უზრუნველყოფა არ ხდება. ამ შემთხვევაში მიწისქვეშა საწყობი უნდა მოეწყოს ისე, რომ დამაბინძურებლების ბუნებრივი შეკავება მოხდეს მიმდებარე ფენების მიერ და მათი ზემოქმედება შემცირდეს ისეთ დონემდე, რომ არ გამოიწვიოს შეუქცევადი უარყოფითი ზემოქმედება გარემოზე. ეს ნიშნავს იმას, რომ დამაბინძურებლების შეკავებისა და დეგრადაციის უნარი, რომელიც გააჩნია მიმდებარე გარემოს, განაპირობებს იმას, მისაღებია თუ არა მიწისქვეშა საწყობიდან დამაბინძურებლების გამოყოფის დონე.

წყლის ხარისხის შენარჩუნებასთან დაკავშირებული საქართველოში მოქმედი საკანონმდებლო მოთხოვნების შესრულება შესაძლებელია მხოლოდ მიწისქვეშა საწყობის გრძელვადიანი უსაფრთხოების დადასტურებით 4.1.2.7. პუნქტის შესაბამისად. ნარჩენების დიდ სიღრმეზე განთავსების სისტემის ეფექტიანობა უნდა შეფასდეს კომპლექსურად, სისტემის სხვადასხვა კომპონენტების ფუნქციების გათვალისწინებით. ნარჩენების მკვრივ ქანებში დიდ სიღრმეზე განთავსების შემთხვევაში ნარჩენების საწყობი უნდა მოეწყოს მიწისქვეშა წყლების დონეზე დაბლა. ზოგადად, მიწისქვეშა წყლებში დამაბინძურებლების პირდაპირი ჩაშვება აკრძალულია. აუცილებელია ზომების მიღება მიწისქვეშა წყლის ობიექტების მდგომარეობის გაუარესების თავიდან ასაცილებლად.

ნარჩენების მკვრივ ქანებში დიდ სიღრმეზე განთავსების შემთხვევაში ეს მოთხოვნა დაკმაყოფილებულია, რადგან საწყობში განთავსებული სახიფათო ნივთიერებები ვერ მიაღწევს ბიოსფეროს, მათ შორის ბიოსფეროსთან კონტაქტში მყოფ მიწისქვეშა წყლების სისტემის ზედა ნაწილებს, ისეთი მოცულობით ან კონცენტრაციით, რომელსაც შეუძლია უარყოფითი ზემოქმედების მოხდენა. აქედან გამომდინარე, შესწავლილ უნდა იქნეს ბიოსფეროსკენ და თავად ბიოსფეროში წყლის მოძრაობის სქემა. უნდა შეფასდეს ცვალებადობის ზეგავლენა გეოჰიდრაულიკურ სისტემაზე.

მკვრივ ქანებში დიდ სიღრმეზე არსებული ნარჩენების საწყობში მოსალოდნელია აირების წარმოქმნა დროთა განმავლობაში ნარჩენების, შესაფუთი მასალისა და საინჟინრო ნაგებობების მდგომარეობის გაუარესების გამო. აქედან გამომდინარე, აღნიშნული გათვალისწინებული უნდა იყოს ნარჩენების მკვრივ ქანებში დიდ სიღრმეზე განთავსებისთვის საწყობის დაპროექტების პროცესში.

თავი VIII: ნარჩენების მართვის ტექნოლოგიები

ნარჩენების მართვის თანამედროვე ტექნოლოგიები

მთელს მსოფლიოში, მოსახლეობის ზრდასთან ერთად სულ უფრო და უფრო აქტუალური ხდება ნარჩენების მართვის პრობლემა. მსოფლიოს წამყვანი ქვეყნების წარმომადგენლები ათეულობით წლებია ცდილობენ ამ პრობლემის გადაწყვეტას და ნარჩენების მართვის სფეროში მუდმივად ახალ ტექნოლოგიებს გვთავაზობენ. რამდენიმე წლის წინ, კერძოდ 2005 წელს, იაპონიაში ოფიციალურად გავრცელდა ინფორმაცია 3R-ის ინიციატივის დანერგვასთან დაკავშირებით. მომდევნო წლის მარტში (2006 წელი) ე.ტოკიოში, შეიკრიბა მსოფლიოს 20-ზე მეტი სახელმწიფოს წარმომადგენელი 3R-ის ინიციატივის განსახილველად. შეხვედრაზე მიიღეს რეზოლუცია, რომელიც შეხვედრაში მონაწილე ქვეყნების მთავრობებს და დაინტერესებულ მხარეებს ავალდებულებს ხელი შეუწყონ 3R-ის ინიციატივის დანერგვას ადგილობრივ, რეგიონულ და ეროვნულ დონეზე, ასევე მის პოპულარიზაციას მსოფლიოში.

დღეისათვის 3R-ის ინიციატივის საფუძვლად უდევს ნარჩენების მართვის ყველაზე მოწინავე ტექნოლოგიებს მსოფლიოში.

ტერმინი - 3R შესაბამისი სამი სიტყვის (ანუ იმ სამი ქმედებისა, რომელიც ყველაზე მთავარია ნარჩენების მართვის პროცესში) პირველი ასოების ერთობლიობას წარმოადგენს. ესენია: Reduce – შემცირება; Reuse – ხელახალი გამოყენება; Recycle – რეციკლირება ანუ გადამუშავება.

ნარჩენების შემცირება (Reduce) გულისხმობს, ნაკლების ყიდვას და შესაბამისად ნაკლების მოხმარებას. ნარჩენების შემცირება არის პროცესი ან პოლიტიკა, რომლის დროსაც ხდება ცალკეულ ადამიანთა ან მთლიანად საზოგადოების მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობის შემცირება. სხვანაირად რომ ვთქვათ თითოეულმა ჩვენგანმა უნდა შევიძინოთ ოპტიმალური რაოდენობის როგორც პროდუქტი, ასევე სხვა საქონელი, რითაც თავიდან ავიცილებთ ნარჩენების წარმოქმნას. ნარჩენების შემცირების გარდა, ამ პროცესში ასევე იგულისხმება მოხმარებული ენერჯისა და რესურსების შემცირებაც.

ნარჩენების ხელახალი გამოყენება (Reuse) გულისხმობს უკვე მოხმარებული ნივთების მეორად გამოყენებას. ეს შეიძლება იყოს ნივთების იგივე ან სხვა დანიშნულებით გამოყენება. საჭირო და კარგ მდგომარეობაში მყოფი ნივთების გაცვლა ან ხელახალი გამოყენება, მათი ტექნოლოგიური გადამუშავების გარეშე ზოგავს დროს, ფულს, ენერჯიას და რესურსებს. ხელახალი გამოყენების კლასიკური მაგალითებია: მინის ბოთლების ჩაბარება საწარმოში სადაც მას ხელახლა იყენებენ პროდუქციის ჩამოსასხმელად, ავტომობილების და მათი ნაწილების ხელახალი გემოყენება, მეორადი ტანსაცმლით სარგებლობა და სხვა.

ნარჩენების რეციკლირება ანუ გადამუშავება (Recycle) ნარჩენების მართვის თანამედროვე ტექნოლოგიების მთავარი კომპონენტად ითვლება და გულისხმობს გამოყენებული ნივთის ან ნარჩენის ტექნოლოგიურ გადამუშავებას სხვა პროდუქტად. ამ კომპონენტს უდიდესი ყურადღება ექცეოდა საერთაშორისო დონეზე ჯერ კიდევ, 3R-ის ინიციატივის დანერგვამდე. რეციკლირების შედეგად მცირდება ნედლი მასალის ან რესურსის მოხმარება, რაც თავის მხრივ ზოგავს ენერჯიას, ამცირებს ჰაერის და წყლის დაბინძურებას (ნაგავსაყრელებიდან) და ა.შ. დღეისათვის ფართოდ მოხმარებული ნივთების უმეტესობა გადამუშავებას ექვემდებარება. 2003 წელს ევროკავშირში მიღებულია სპეციალური კანონი, რომელიც ევროკავშირის ქვეყნების მოქალაქეებს ავალდებულებს

დაახარისხონ კონკრეტული 7 სახის ნარჩენი და გააგზავნონ ისინი შესაბამის ადგილებში რეციკლირებისთვის. ეს მასალებია: ალუმინი, მუყაო, მინა, ქალაღი, პლასტმასი, ფოლადი, ხის ნაკეთობა.

აღსანიშნავია, რომ თანამედროვე ლიტერატურაში სულ უფრო და უფრო ხშირად ჩნდება ტერმინი 4R. რაც გულისხმობს მეოთხე პრინციპს - შეცვლას (Replace), რომელიც მოგვიწოდებს შევცვალოთ ცელოფნის პაკეტები ქალაღით, პლასტმასის ბოთლები და ჭურჭელი- მინის ჭურჭლით, არ გამოვიყენოთ ერთჯერადი მოხმარების საგნები და ა.შ.

სამწუხაროდ, 3R-ის ინიციატივის წარმატებით შესრულების დროსაც კი რჩება ისეთი ნარჩენები, რომლებსაც ვერც გადავამუშავებთ და ვერც ხელახლა გამოვიყენებთ. ამიტომ ნარჩენების მართვაში 3R-ის გარდა დამატებითი კომპონენტებიც არსებობს. ყველა ეს კომპონენტი ერთად აღებული ქმნის ე.წ. “ნარჩენების იერარქიას”, რომლის საფუძველი მაინც 3R-ის ინიციატივაა.

„ნარჩენების იერარქიის” მთავარი ამოცანაა, ნარჩენების მართვის შედეგად ადამიანებმა მაქსიმალური პრაქტიკული სარგებელი მივიღოთ და მინიმალური ზიანი მივაყენოთ გარემოს. დღეისათვის ნარჩენების იერარქიის ევროპული მოდელი 5 ძირითადი კომპონენტისაგან შედგება: 1. შემცირება; 2. ხელახალი გამოყენება; 3. გადამამუშავება; 4. ნარჩენების გარდაქმნა ენერჯიად და 5. ნარჩენების განთავსება.

ნარჩენების იერარქიის მეოთხე კომპონენტია ნარჩენების გარდაქმნა ენერჯიად (Energy Recovery), რომელიც გულისხმობს სპეციალური ტექნოლოგიების მეშვეობით ნარჩენების თერმულ დამამუშავებას/დაწვას, რომლის დროსაც წარმოიქმნება სასარგებლო ენერჯია. დღეისათვის მიჩნეულია, რომ ნარჩენების გარდაქმნა ენერჯიად ნარჩენების მართვის ინტეგრირებული მეთოდის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი შემადგენელი ნაწილია, თუმცა გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით ის მაინც ნაკლებად სასურველ კომპონენტად ითვლება.

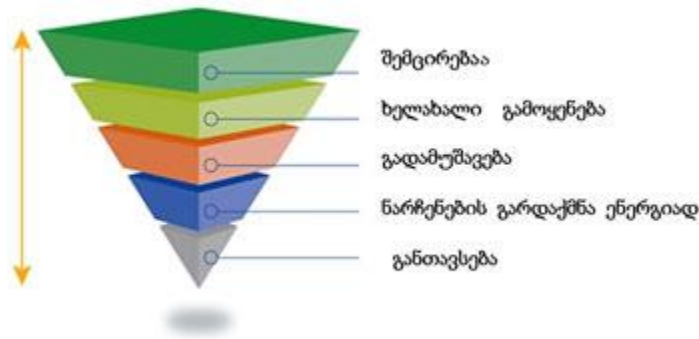
ნარჩენების ენერჯიად გარდაქმნის საუკეთესო მაგალითია ნაგავსაყრელებიდან გამომამუშავებელი ენერჯია, რომელიც დასახლებული პუნქტების ცენტრალური გათბობისათვის და ელექტრო-ენერჯიის მისაღებად შეიძლება გამოიყენოთ. მსგავსი ქმედებები რეგულირდება შესაბამისი კანონით.

უნდა აღინიშნოს რომ, ბევრ ქვეყანაში ნარჩენების თერმული დამამუშავება ან დაწვა კანონით იკრძალება, თუკი ამის შედეგად არ გამომამუშავდება სასარგებლო ენერჯია. ნარჩენების იერარქიის მეხუთე კომპონენტი - ნარჩენების განთავსება (Disposal) გულისხმობს ნარჩენების კანონიერ და კონტროლირებად განთავსებას მიწის ზედაპირზე.

ხშირ შემთხვევაში ხდება ნარჩენების დამარხვა, რაც არასწორი ტექნოლოგიების შემთხვევაში მნიშვნელოვან საფრთხეს უქმნის გარემოს და ადამიანთა ჯანმრთელობას. გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით უსაფრთხო ნაგავსაყრელის მოწყობა დიდ ხარჯებთან არის დაკავშირებული.

ზოგადად მიჩნეულია, რომ ნაგავსაყრელებზე მხოლოდ იმ სახის ნარჩენი უნდა განთავსდეს რომლის გადამამუშავება არანაირი სახით არ არის შესაძლებელი. ნაგავსაყრელზე უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ნარჩენების გრძელვადიანი და საიმედო დაცვა. მისი ოპერირება მკაცრად უნდა კონტროლდებოდეს შესაბამისი კანონმდებლობის ფარგლებში.

ნარჩენების იერარქიის მოდელს ამობრუნებული პირამიდის სახით გამოსახავენ. პირამიდის თავში მოთავსებულია ყველაზე მნიშვნელოვანი და სასურველი ქმედება - შემცირება, შემდეგ მეორე პრიორიტეტი - ხელახალი გამოყენება, გადამუშავება და ა.შ. ნარჩენების მდგრადი მართვის მოდელი სქემატურად ასე გამოისახება.

ნარჩენების სწორი მართვა საკმაოდ რთული პროცესია და მთავრობისა და მოსახლეობის მაქსიმალურ ჩართვას მოითხოვს. თანამედროვე მსოფლიოში ნარჩენების მართვის სხვადასხვა წარმატებული სქემა არსებობს, თუმცა არსებობს საკითხები, რომლებსაც თითქმის ყველა სქემა ითვალისწინებს. უპირველეს ყოვლისა

აუცილებელია შემუშავდეს ნარჩენების მართვის ეფექტური გეგმა. რომელიც თავის მხრივ, სამოქმედო გეგმისაგან შედგება და რამდენიმე ეტაპს მოიცავს. ნარჩენების მართვის გეგმის სწორად შემუშავებაზეა დამოკიდებული შემდგომში ნარჩენების მდგრადი მართვა.

თავი IX: ინსპექტირების პროცედურები და კანონალსრულება

საქართველოს მთავრობის
დადგენილება №61
2015 წლის 17 თებერვალი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულებების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის შესახებ

მუხლი 15

მოთხოვნები რეგულირების ობიექტის მიმართ ინსპექტირების ხელშეწყობისთვის

1. ობიექტის ხელმძღვანელობა ვალდებულია ინსპექტირების პროცესში დეპარტამენტის კანონიერი ქმედებების განხორციელებისას:

ა) საჭიროების შემთხვევაში აღჭურვოს ინსპექტირების განმახორციელებელი პირი ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით, კანონმდებლობით დადგენილი წესით მიაწოდოს მათ ინფორმაცია უსაფრთხოების წესების დაცვის შესახებ, გამოუყოს მათ სამუშაო ადგილი და უზრუნველყოს მათი საოფისე ტექნიკასთან ხელმისაწვდომობა;

ბ) ხელი შეუწყოს ინსპექტირების განმახორციელებელ პირს თავისუფლად გადაადგილდეს ობიექტის ტერიტორიაზე, სადაც უნდა განხორციელდეს ინსპექტირებისთვის საჭირო ღონისძიებები;

გ) დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მითითების შესაბამისად შეაჩეროს ობიექტის საწარმოო დანადგარებისა და მოწყობილობების სამუშაო პროცესი ან არ დაუშვას მათი გამორთვა ან მათთან ხელმისაწვდომობის შეზღუდვა;

დ) წარადგინოს დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მიერ მოთხოვნილი დოკუმენტაცია, მასალები და სხვა ინფორმაცია;

ე) არ დაუშვას ისეთი ოპერაციების შეზღუდვა, რომლებიც აუცილებელია სინჯებისა და ნიმუშების ასაღებად;

ვ) უზრუნველყოს დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მოთხოვნის შემთხვევაში შემოწმებისათვის უფლებამოსილი წარმომადგენლის დასწრება;

2. ინსპექტირების განხორციელებისას დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე აფრთხილებს რეგულირების ობიექტის ხელმძღვანელს ან მის წარმომადგენელს, რომელიც ხელს უშლის (აფერხებს) დეპარტამენტის კანონიერი მოქმედებების განხორციელებას, მოსალოდნელი პასუხისმგებლობისა და ამგვარი ქმედებებისათვის შესაძლო სანქციების შესახებ.

მუხლი 23

რეგულირების ობიექტის უფლებები ინსპექტირების პროცესში

რეგულირების ობიექტს უფლება აქვს:

ა) ინსპექტირების პროცესში დეპარტამენტის საჯარო მოსამსახურეს მოსთხოვოს სამსახურებრივი პირადობის მოწმობა, ხოლო შემოწმების ჩატარებისას – დამატებით უფლებამოსილი პირის მიერ გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი რეგულირების ობიექტის შემოწმების ჩატარების შესახებ (გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა შემთხვევებისა);

ბ) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტზე გააკეთოს შესაბამისი ახსნა-განმარტება და შენიშვნები ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შინაარსის გამო, აგრეთვე ჩამოაყალიბოს მის ხელმოწერაზე უარის თქმის მოტივები. ამ შემთხვევაში ოქმში კეთდება სათანადო ჩანაწერი;

გ) ინსპექტირების განმახორციელებელი პირის ქმედება ან მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება დადგენილი წესით გაასაჩივროს ზემდგომ თანამდებობის პირთან ან სასამართლოში;

დ) ისარგებლოს საქართველოს კანონმდებლობით მისთვის მინიჭებული სხვა უფლებებით.

მუხლი 24

რეგულირების ობიექტის ზოგადი ვალდებულებები

რეგულირების ობიექტი ვალდებულია:

ა) დადგენილი წესით და დადგენილ ვადებში წარუდგინოს დეპარტამენტს ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის ან გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის ან ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობების შესრულების ანგარიში;

ბ) ხელი შეუწყოს დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურეს კანონიერი ქმედებების განხორციელებისას, ამასთან, სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას მოთხოვნისთანავე წარუდგინოს ყველა საჭირო ინფორმაცია (იგი პასუხისმგებელია ამ ინფორმაციის ნამდვილობაზე),

ასევე აღმოფხვრას გამოვლენილი დარღვევები და შეასრულოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობები;

გ) თავის ტერიტორიაზე მოსალოდნელი ან მომხდარი ტექნოგენური ავარიის ან ბუნებრივი ხასიათის საგანგებო სიტუაციის ან მათი საფრთხის არსებობის შესახებ დროულად აცნობოს დეპარტამენტს ან/და სხვა დაინტერესებულ უწყებებს;

დ) სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას დეპარტამენტის მოთხოვნის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ, გონივრულ ვადებში მიაწოდოს ინფორმაცია მისამართის, საწარმოს შემთხვევაში – იურიდიული მისამართის, საქმიანობის ადგილის, საქმიანობის სფეროს, შესაბამისი უფლებამოსილი პირის (ხელმძღვანელის) და კონტროლის განხორციელებისთვის აუცილებელი სხვა მნიშვნელოვანი გარემოებების შესახებ;

ე) შეასრულოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის სხვა მოთხოვნები

2.იმ ლაბორატორიული გაზომვებისა და ანალიზების ჩატარების ხარჯების ანაზღაურება, რომელთა საფუძველზედაც დადასტურდა გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევა, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ეკისრება დამრღვევ რეგულირების ობიექტს (გარდა საბიუჯეტო ორგანიზაციისა).

საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსი

მუხლი 79 2

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის ან ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევა

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის ან „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილ შემთხვევაში ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 5000 ლარის ოდენობით

შენიშვნა: ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების დარღვევის გამო ადმინისტრაციული სახდელის დადების შემდეგ დარღვევის აღმოსაფხვრელად დაკისრებული მოვალეობის დადგენილ ვადაში შეუსრულებლობის შემთხვევაში ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა განისაზღვრება ამ კოდექსის 361 მუხლით დადგენილი წესის შესაბამისად.

მუხლი 36 1

ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა სალიცენზიო ან სანებართვო პირობების დარღვევისათვის

1. ადმინისტრაციული სახდელის დადების შემდგომ დადგენილ ვადაში ლიცენზიის ან ნებართვის მფლობელის მიერ სალიცენზიო ან სანებართვო პირობების შეუსრულებლობა გამოიწვევს დაკისრებული ჯარიმის **გასამმაგებას** „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესის შესაბამისად.

2. გასამმაგებული ჯარიმის დაკისრებიდან დადგენილი ვადის გასვლის შემდეგ, თუ ლიცენზიის ან ნებართვის მფლობელის მიერ სალიცენზიო ან სანებართვო პირობები არ იქნება დაკმაყოფილებული, დაკისრებული ჯარირა **გასამმაგდება** „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესის შესაბამისად.

მუხლი 84

გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს შესაბამისი უფლებამოსილი პირების მოთხოვნათა შეუსრულებლობა:

1. ამ კოდექსის 239-ე მუხლის მე-4 და 41 ნაწილებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების ჩადენის შემდეგ მათი აღმოფხვრის თაობაზე ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე შესაბამისი ორგანოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობის დადგენილ ვადებში შეუსრულებლობა –

გამოიწვევს ადმინისტრაციული სახდელის (ჯარიმის) დადებას ამ კოდექსის იმ შესაბამისი მუხლის ან მუხლის ნაწილის სანქციის ფარგლებში, რომლის დარღვევის გამოც დაეკისრა სამართალდარღვევის აღმოფხვრა, ამ მუხლებზე მითითებით, ხოლო დაკისრებული ადმინისტრაციული სახდელის (ჯარიმის) არსებობის შემთხვევაში – იმ შესაბამისი მუხლის ან მუხლის ნაწილის სანქციის მაქსიმალური საჯარიმო თანხის გაორმაგებას, რომლის დარღვევის გამოც დაეკისრა სამართალდარღვევის აღმოფხვრა, ამ მუხლებზე მითითებით.

2. ამ მუხლის პირველი ნაწილის დარღვევის გამო ადმინისტრაციული სახდელის (ჯარიმის) დადებიდან ამ კოდექსის 239-ე მუხლის მე-4 და 41 ნაწილებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების აღმოფხვრის თაობაზე ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე შესაბამისი ორგანოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობის დადგენილ ვადებში შეუსრულებლობა –

გამოიწვევს დაკისრებული ძირითადი ადმინისტრაციული სახდელის (ჯარიმის) **გაორმაგებას**.

3. ამ კოდექსის 239-ე მუხლის მე-4 და 4 1 ნაწილებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების თანამშრომელთა უფლებების განხორციელებისა და მოვალეობების შესრულებისათვის ხელის შეშლა –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 5 000 ლარის ოდენობით.

4. ამ კოდექსის 239-ე მუხლის მე-4 და 41 ნაწილებით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების თანამშრომელთა კანონიერი მოთხოვნების შეუსრულებლობა (საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტების, მასალებისა და ინფორმაციის წარუდგენლობა, შემოწმების პროცესში შესამოწმებელი ობიექტის მიერ წარმომადგენლობის უზრუნველყოფის მოთხოვნის უგულებელყოფა) –

გამოიწვევს დაჯარიმებას 500 ლარის ოდენობით.

5. ამ მუხლის მე-4 ნაწილით გათვალისწინებული ქმედება, ჩადენილი განმეორებით,

გამოიწვევს დაჯარიმებას 1000 ლარის ოდენობით.

შენიშვნა:

1. სალიცენზიო ან სანებართვო პირობების დადგენილი მოთხოვნების დაკმაყოფილებისათვის შესაბამისი ორგანოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა განისაზღვრება ამ კოდექსის 361 მუხლით დადგენილი წესის შესაბამისად.

2. „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული მიმდინარე საქმიანობის გაგრძელების შესახებ გადაწყვეტილებით დადგენილი პირობების დაკმაყოფილებისათვის შესაბამისი ორგანოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობის შეუსრულებლობის შემთხვევაში ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობა განისაზღვრება ამ კოდექსის 793 მუხლით დადგენილი წესის შესაბამისად.

მონიტორინგი (თვითმონიტორინგი)

თვითდაკვირვება, თვითმონიტორინგი, თვითკონტროლი.

ტერმინი აღნიშნავს მგრძობელობის იმ ხარისხს, რომლითაც ინდივიდს შეუძლია, გააკონტროლოს თავისი ქცევა განსაზღვრულ სოციალურ სიტუაციაში, ამ სიტუაციის მოთხოვნებიდან გამომდინარე

გარემოსდაცვითი მმართველი

ფიზიკური ან იურიდიული პირი, რომლის საქმიანობის შედეგად წლის განმავლობაში **200 ტონაზე მეტი არასახიფათო ნარჩენი ან 1000 ტონაზე მეტი ინერტული ნარჩენი ან ნებისმიერი რაოდენობის სახიფათო ნარჩენი** წარმოიქმნება ვალეებულა განსაზღვროს გარემოსდაცვითი მმართველი.

მისი ვინაობის შესახებ ინფორმაცია (კერძოდ, გარემოსდაცვითი მმართველის სახელი და გვარი) დაუყოვნებლივ ეგზავნება სამინისტროს.

გარემოსდაცვითი მმართველის ვალდებულებები:

- ნარჩენების მართვის გეგმის მომზადება და გაახლება;
- ნარჩენების მართვის გეგმის განხორციელების ორგანიზება;
- ნარჩენების მართვის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულებაზე შიდა კონტროლის(თვითმონიტორინგი) განხორციელება.

გარემოსდაცვითი მმართველის მოვალეობა საუკეთესო პრაქტიკის მიხედვით (თვითმონიტორინგი)

გარემოსდაცვითმა მმართველმა უნდა განახორციელოს:

- კლასიფიკაცია;
- ინვენტარიზაცია;
- სწორი მოპყრობა;
- იარაღების დამაგრება;
- შენახვა და სეპარირებული შეგროვება;
- ნარჩენების ტრანსპორტირება/გადაცემა.

ნარჩენების სახეობების განსაზღვრა, ნიმუშების აღება, შემოწმება, ტესტირება ან ლაბორატორიული ანალიზი საჭიროა რათა განხორციელდეს მათი კლასიფიკაცია შემდეგი საკითხების დასადგენად:

- **რომელ კატეგორიას მიეკუთვნება:**

- ✓ სახიფათო;
- ✓ არასახიფათო
- ✓ ინერტული

მათი შემდგომი მართვის ზომები

გარემოსდაცვითი მმართველი:

ადგენს ნარჩენების თავდაპირველ საინვენტარიზაციო ნუსხას, რათა შემდგომ განსაზღვროს:

- ✓ რა სახის დამუშავებას საჭიროებს (თუ საჭიროებს) მოცემული ნარჩენები;
- ✓ როგორი მოპყრობა ესაჭიროება მოცემულ ნარჩენებს (მაგალითად, პირადი დაცვის საშუალებების და სხვა ამგვარის საჭიროება);
- ✓ როგორ უნდა იქნეს შენახული მოცემული ნარჩენები (თუ ამგვარი საჭიროა);
- ✓ საბოლოო დამუშავების, განადგურების, გატანის წესი.

საინვენტარიზაციო ნუსხა, შეიცავს შემდეგ ინფორმაციას:

- ნარჩენების ნაკადები და წყაროები;
- ნარჩენების ნაკადების აღწერა და კლასიფიკაცია;
- შენახვის წესები, თუ ეს საჭირო გახდა;
- განადგურების მეთოდები და კონტრაქტორები;
- ნარჩენების რაოდენობრივი მაჩვენებლები - წლიური, კვარტალური ან ყოველთვიური, რომელიც საჭიროა.

გარემოსდაცვითი მმართველი უზრუნველყოფს:

- ნარჩენების კონტეინერების მარკირებას;
- ადგილზე ყველა სახის კონტეინერებზე (ტოლჩები, გორგოლაჭებიანი ყუთები, კასრები და ა.შ.) დამაგრებულ უნდა იქნეს შესაბამისი იარაღები, რათა გასაგები გახდეს, თუ რა სახის ნარჩენების ჩაყრა შეიძლება ამა თუ იმ კონტეინერში. გაუგებრობის თავიდან აცილების მიზნით ძველი იარაღები უნდა მოიხსნას.

ნარჩენები რომელთა სახეობა მითითებული არ არის მიიჩნევა სახიფათო ნარჩენად!

თვითმონიტორინგი:

საქმიანობის განხორციელებისა და მიმდინარეობის ეტაპისათვის მუდმივი მონიტორინგის განხორციელება, კერძოდ:

- ტერიტორიის ვიზუალური დათვალიერება (დღის განმავლობაში, სამუშაოების დასრულების შემდგომ);
- წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობის, ტიპების და შემდგომი მართვის პროცესის აღრიცხვა სპეციალურ ჟურნალში;
- ნარჩენებით წყლის, ჰაერის და ნიადაგის დაბინძურების პრევენციის მიზნით პერიოდული ნიმუშების აღება და ლაბორატორიული კვლევა,
- თვითმონიტორინგის და კვლევის შედეგების აღრიცხვა.

ნარჩენების გადაცემის მომენტში თვითმონიტორინგი:

სახიფათო ნარჩენების შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციაზე გადაცემა:

- გადაცემის თარიღი და დრო;
- ნარჩენების აღწერა, რაოდენობის მითითებით;
- ინფორმაცია ნარჩენების მწარმოებლის შესახებ;
- ინფორმაცია ნარჩენების გადამზიდის შესახებ;
- ინფორმაცია მიმღები პირების შესახებ;
- მწარმოებლის, გადამზიდის და მიმღების წარმომადგენლების ხელმოწერა.

ნარჩენების მართვის კოდექსი

ადმინისტრაციული სამართალდარღვევები და საქმის წარმოება

კოდექსის მუხლი	სამართალდარღვევის შინაარსი	ჯარიმის ოდენობა	გარემოსდაცვითი ზედამხედველ. დეპარტამენტი	შინაგან საქმეთა სამინისტრო	ადგ. თვითმმართველობის ორგანოები
31	მუნიციპალური ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება				
31-I ნაწ.	2 კგ-მდე მუნიციპალური ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება	80	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-II ნაწ.	იგივე ქმედება ჩადენილი საცხოვრებელი სახლებიდან ან შენობა-ნაგებობებიდან	100	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-III ნაწ.	იგივე ქმედება ჩადენილი ავტოსატრანსპორტო საშუალებიდან - გამოიწვევს მძღოლის, ხოლო საზოგადოებრივი ტრანსპორტის შემთხვევაში - დამრღვევის დაჯარიმებას	120	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-IV ნაწ.	ხუთ ერთეულამდე საბურავით გარემოს დანაგვიანება (ველოსიპედის საბურავის გარდა),-	150	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-V ნაწ.	ხუთი ან ხუთ ერთეულზე მეტი საბურავით გარემოს დანაგვიანება (ველოსიპედის საბურავების გარდა)	500	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-VI ნაწ.	2 კგ-მდე ბატარეების, აკუმულატორების, ელექტრონათურების, ელექტროსაქონელის, გრაფიტის ელექტროდების, ასევე ბასრი ან მჩხვლეტავი საგნების, მათ შორის შუშის ნამსხვრევების, ლურსმნების და სხვა მსგავსი ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება	100	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-VII ნაწ.	2 კგ ან მეტი ოდენობის მუნიციპალური ნარჩენებით (გარდა ამ მუხლის მე-8 ნაწილით გათვალისწინებული შემთხვევისა) გარემოს დანაგვიანება	ფიზ. პირი - 150 იურ. პირი - 500	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-VIII ნაწ.	1 მ ³ -ზე მეტი ოდენობით მუნიციპალური ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება	ფიზ. პირი - 300 იურ. პირი - 1000	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-IX ნაწ.	დიდი მოცულობის ნარჩენებით (მათ შორის სატრანსპორტო საშუალების, ელექტრო და ელექტროტექნიკური დანადგარების, სამშენებლო დანადგარებისა და სხვა მსგავსი მოწყობილობების) გარემოს დანაგვიანება	ფიზ. პირი - 500 იურ. პირი - 1500	გზდ	შსს	თვითმმ.

შენიშვნა:

1. ამ მუხლის მე-9 ნაწილით გათვალისწინებული დიდი მოცულობად ითვლება თუ ნარჩენი ფარავს 2 მ²-ზე მეტ ფართობს.

2. თუ ამ მუხლის მე-3 ნაწილით გათვალისწინებული ავტოსატრანსპორტო საშუალების (საზოგადოებრივი ტრანსპორტის გარდა) სალონიდან საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გზაზე დაყრის შემთხვევაში ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტზე საპატრულო პოლიციელმა, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოს ან სამინისტროს სისტემაში შემავალი დაწესებულებების უფლებამოსილმა თანამშრომელმა ადგილზე არ შეადგინა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი (საჯარიმო ქვითარი) ან ავტოსატრანსპორტო საშუალების მძღოლს არ შეუფარდა ადმინისტრაციული სახდელი და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ეს ფაქტი დაფიქსირებულია ვიდეოფირზე ან/და ფოტოფირზე, მაშინ ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ჯარიმის გადახდა დაეკისრება ავტოსატრანსპორტო საშუალების მესაკუთრეს, რომელსაც ადმინისტრაციული სახდელის დადების შესახებ დადგენილება გაეგზავნება რეგისტრაციის ადგილის მიხედვით.

3. ამ მუხლის პირველი-მე-7 ნაწილებით გათვალისწინებულ შემთხვევაში პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი, ვალდებულია დაუყოვნებლივ დაასუფთავოს ნარჩენებით დანაგვიანებული ტერიტორია.

კოდექსის მუხლი	სამართალდარღვევის შინაარსი	ჯარიმის ოდენობა	გარემოსდაცვითი ზედამხედველ. დეპარტამენტი	შინაგან საქმეთა სამინისტრო	ადმ. თვითმმართველობის ორგანოები
32	სამშენებლო ან სხვა ინერტული ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება				
32-I ნაწ.	1 მ3-მდე მოცულობით სამშენებლო ან სხვა ინერტული ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება	ფიზ. პირი - 200 იურ. პირი - 500	გზდ	შსს	თვითმმ.
32-II ნაწ.	1 მ3 ან მეტი მოცულობით სამშენებლო ან სხვა ინერტული ინერტული ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება	ფიზ. პირი - 500 იურ. პირი - 1500	გზდ	შსს	თვითმმ.
33	შლამისებრი ნარჩენი ნივთიერებებით - ფეკალური მასებით ან კანალიზაციის ნარჩენებით დაზინძურება				
33-I ნაწ.	ძალის ან სხვა შინაური ცხოველის მცირე ოდენობის ფეკალური მასებით ტერიტორიის დაზინძურება	50	გზდ	შსს	თვითმმ.
31-II ნაწ.	1 მ3-მდე მოცულობის ფეკალური მასებით ან კანალიზაციის ნარჩენებით ტერიტორიის დაზინძურება	ფიზ. პირი - 150 იურ. პირი - 500	გზდ	შსს	თვითმმ.
33-III ნაწ.	1 მ3-ზე მეტი მოცულობის ფეკალური მასებით ან კანალიზაციის ნარჩენებით ტერიტორიის დაზინძურება	ფიზ. პირი - 500 იურ. პირი - 2000	გზდ	შსს	თვითმმ.

შენიშვნა	<p>1. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა ვრცელდება შესაბამისი მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლობითი ორგანოს ნორმატიული აქტით განსაზღვრულ ტერიტორიებზე განხორციელებულ ქმედებებზე.</p> <p>2. ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული პასუხისმგებლობა არ დაეკისრება ძალის ან სხვა შინაური ცხოველის მეპატრონეს, თუ იგი დაუყოვნებლივ და სრულად მოასუფთავებს დაბინძურებულ ტერიტორიას.</p>				
34	ცხოველთა სხეულების ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება				
34-I ნაწ.	ცხოველთა სხეულების ნარჩენების 20 კგ-მდე ოდენობით (მათ შორის სასაკლაოებიდან) გარემოს დანაგვიანება,-	ფიზ. პირი - 150 იურ. პირი - 500	გზდ	შსს	თვითმმ.
34-II ნაწ.	იგივე ქმედება ჩადენილი 20 კგ ან მეტი ოდენობით	ფიზ. პირი - 300 იურ. პირი - 1000	გზდ	შსს	თვითმმ.
შენიშვნა	ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებულ შემთხვევაში პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ადმინისტრაციული სამართალდ. ოქმი, ვალდებულია დაუყოვნებლივ დაასუფთავოს ნარჩენებით დანაგვიანებული ტერიტორია.				
35	არასახიფათო ნარჩენების ღია წესით ან არადანიშნულების საწვავ დანადგარებში დაწვა				
35-I ნაწ.	მუნიციპალური არასახიფათო ნარჩენების (ფოთლების, ბადის ნარჩენების, საოჯახო მეურნეობის მიერ წარმოქმნილი ნარჩენების) დაწვა ღია წესით ან არადანიშნულების საწვავ დანადგარებში	200	გზდ	-	თვითმმ.
35-II ნაწ.	მუნიციპალური არასახიფათო ნარჩენების, გარდა ამ მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული ნარჩენებისა, (მ.შ. საბურავების, რეზინის და სხვა ელასტომერული მასალების) დაწვა ღია წესით ან არადანიშნულების საწვავ დანადგარებში	500	გზდ	-	თვითმმ
36	სახიფათო ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული მოთხოვნებისა და ვალდებულებების შეუსრულებლობა				
36-I ნაწ.	სახიფათო ნარჩენების ჩაშვება საკანალიზაციო სისტემაში ან ზედაპირულ ან მიწიქვეშა წყლებში	ფიზ. პირი - 400 იურ. პირი - 1000	გზდ	-	თვითმმ.
36-II ნაწ.	სახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან სხვა ტიპის ქმედება, ნარჩენების შეგროვებისთვის გამოყოფილი კონტეინერების გარეთ	ფიზ. პირი - 400 იურ. პირი - 1000	გზდ	შსს	თვითმმ.

36-III ნაწ.	სახიფათო ნარჩენების ინსინერაცია შესაბამისი ნებართვის მქონე ინსინერატორის გარეთ	ფიზ. პირი - 500 იურ. პირი - 1500	გზდ		
36-IV ნაწ.	სახიფათო ნარჩენების დამუშავება სათანადო ნებართვის მქონე ნარჩენების დამუშავების ობიექტების გარეთ	ფიზ. პირი - 500 იურ. პირი - 1500	გზდ		
შენიშვნა	ამ მუხლის საჭიროებისათვის დანიშნული ექსპერტიზის ჩატარების ღირებულებას, იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნულმა ექსპერტიზამ ნარჩენები ცნო სახიფათოდ, აანაზღაურებს პირი, რომლის მიმართაც შედგენილია ად. სამართალდარღვევის ოქმი.				
37	ტრანსპორტირებისას ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან დაბინძურება				
37-I ნაწ.	არასახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას არასახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან დაბინძურება	ფიზ. პირი 200 იურ. პირი - 400		შსს	
37-II ნაწ.	სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირებისას სახიფათო ნარჩენებით გარემოს დანაგვიანება ან დაბინძურება	ფიზ. პირი - 350 იურ. პირი - 800		შსს	
38	სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირება სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობის გარეშე				
38	სახიფათო ნარჩენების ტრანსპორტირების განხორციელება სატრანსპორტო საშუალების დაშვების მოწმობის გარეშე	200		შსს	
39	სახიფათო ნარჩენების სხვა ნარჩენებთან შერევა				
39-I ნაწ.	20 კგ-ზე ნაკლები ოდენობის სახიფათო ნარჩენების შერევა სხვა ნარჩენებთან, ნივთიერებებთან ან მასალებთან, სამინისტროს წინასწარი თანხმობის გარეშე	ფიზ. პირი - 200 იურ. პირი - 300	გზდ		თვითმმ.
39-II ნაწ.	20 კგ-ზე მეტი ოდენობის სახიფათო ნარჩენების შერევა სხვა ნარჩენებთან, ნივთიერებებთან ან მასალებთან, სამინისტროს წინასწარი თანხმობის გარეშე	ფიზ. პირი - 550 იურ. პირი - 1500	გზდ		თვითმმ.
40	ნარჩენების შეგროვების, ტრანსპორტირების, წინასწარი დამუშავებისა და დროებითი შენახვის რეგისტრაციის წესების ან მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის დარღვევა				
40-I ნაწ.	ნარჩენების შეგროვება და ტრანსპორტირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე	1000	გზდ	შსს	
40-II ნაწ.	არასახიფათო ნარჩენების წინასწარი დამუშავების ობიექტების მოწყობა და ოპერირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე	2000	გზდ		

40-III ნაწ.	წელიწადში 2–დან 10 ტონამდე წარმადობის სახიფათო ნარჩენების შენახვის ობიექტის მოწყობა და ოპერირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე	2000	გზდ	-	-
40-IV ნაწ.	ნარჩენების გადამტვირთი სადგურების მოწყობა და ოპერირება დადგენილი წესით რეგისტრაციის გარეშე	2000	გზდ	-	-
40-V ნაწ.	ამ კანონით გათვალისწინებული რეგისტრაციის პირობების შეუსრულებლობა	1000	გზდ	-	-
40-VI ნაწ.	მუნიციპალური ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების წესის დარღვევა	2000	გზდ	-	-
40-VII ნაწ.	მუნიციპალური ნარჩენების მართვის გეგმის ამ კოდექსით გათვალისწინებულ ვადებში შეუმუშავებლობა ან/და ამ გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შეუსრულებლობა,	5000	გზდ	-	-
41	არსებული ნაგავსაყრელის ოპერირების ვადებისა და პირობების დარღვევა				
41	ამ კოდექსით დადგენილი არსებული ნაგავსაყრელის ოპერირების ვადებისა და პირობების დარღვევა	3000	გზდ	-	-
42	კომპანიის გარემოსდაცვითი მმართველის განსაზღვრის ან/და მისი ვინაობის სამინისტროსთვის შეტყობინების ვალდებულების შეუსრულებლობა				
42	კომპანიის გარემოსდაცვითი მმართველის განსაზღვრის ან/და მისი ვინაობის სამინისტროსთვის შეტყობინების ვალდებულების შეუსრულებლობა	200	გზდ	-	-
43	კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის წარდგენის მოთხოვნების დარღვევა				
43-I ნაწ.	მუნიციპალიტეტების მოთხოვნის შემთხვევაში, კომპანიის მიერ მართვის გეგმის მიუწოდებლობა	200	გზდ	-	-
43-II ნაწ.	კომპანიის ნარჩენების მართვის გეგმის დადგენილ ვადებში წარუდგენლობა	250	-	-	თვითმმ.
44	ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულებების შეუსრულებლობა				
44	ნარჩენების აღრიცხვისა და ანგარიშგების ვალდებულების შეუსრულებლობა	200	გზდ	-	-
45	სახიფათო ნარჩენების მართვასთან დაკავშირებული სპეციალური ვალდებულებების შეუსრულებლობა				

45-I ნაწ.	სახიფათო ნარჩენებთან მომუშავე პერსონალის ინფორმირებისა და შესაბამისი სწავლების ჩატარების ვალდებულების შეუსრულებლობა	200	გზდ		
45-II ნაწ.	სახიფათო ნარჩენების სეპარირებისა და შეგროვების სისტემის ჩამოყალიბების ვალდებულების შეუსრულებლობა	600	გზდ		
46	ამ კოდექსის 47-ე მუხლით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების მოთხოვნათა შეუსრულებლობა				
46-I ნაწ.	ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების ჩადენის შემდეგ მათი აღმოფხვრის თაობაზე ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე შესაბამისი ორგანოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობის დადგენილ ვადებში შეუსრულებლობა	ამ კოდექსის იმ შესაბამისი მუხლის ან მუხლის ნაწილის სანქციის ფარგლებში, რომლის დარღვევის გამოც პირს დაეკისრა სამართალდარღვევის აღმოფხვრა	გზდ		
46-II ნაწ.	ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების თანამშრომელთა უფლებების განხორციელებისა და მოვალეობების შესრულებისათვის ხელის შეშლა	5000	გზდ		
46-III ნაწ.	ამ კოდექსით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევების შესახებ ოქმის შედგენის უფლებამოსილების მქონე ორგანოების თანამშრომელთა კანონიერი მოთხოვნების შეუსრულებლობა (მათ შორის, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული დოკუმენტების, მასალებისა და ინფორმაციის წარუდგენლობა, შემოწმების პროცესში შესამოწმებელი ობიექტის მიერ წარმომადგენლობის უზრუნველყოფის მოთხოვნის უგულებელყოფა)	500	გზდ		

საქართველოს მთავრობის

დადგენილება №61

2015 წლის 17 თებერვალი

ქ. თბილისი

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის შესახებ

მუხლი 1

„გარემოს დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 58¹ მუხლის „ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, დამტკიცდეს თანდართული „საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესი“.

მუხლი 2

ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „საქართველოს ენერგეტიკისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სისტემაში შემავალი საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – ბუნებრივი რესურსების სააგენტოს მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2011 წლის 11 აგვისტოს №313 დადგენილება.

მუხლი 3

ეს დადგენილება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

პრემიერ-მინისტრი

ირაკლი ღარიბაშვილი

**საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო
საქვეუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის
მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესი**

**თავი I
ზოგადი დებულებები**

მუხლი 1. წესის რეგულირების სფერო და მიზანი

1. საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს (შემდგომში – სამინისტრო) სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების წესი (შემდგომში – წესი) განსაზღვრავს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის (შემდგომში – დეპარტამენტი) მიერ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სარგებლობის სფეროში სახელმწიფო კონტროლის, მათ შორის, ინსპექტირებისა და მასთან დაკავშირებული საქმისწარმოების ძირითად პრინციპებს, მოთხოვნებსა და პროცედურებს.

2. ამ წესის მოთხოვნები არ ვრცელდება „ნავთობისა და გაზის შესახებ“ საქართველოს კანონით დარეგულირებულ ურთიერთობებზე.

3. წესის მიზანია უზრუნველყოს დეპარტამენტის თანმიმდევრული, თანაზომიერი, სამართლიანი, შედეგზე ორიენტირებული და ეფექტიანი საქმიანობა.

მუხლი 2. ტერმინთა განმარტება

ამ წესში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფერო – ამ წესის მიზნებისათვის, ატმოსფერული ჰაერის, წყლის, მიწის, წიაღისა და ბიომრავალფეროვნების დაცვის, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისა და აღწარმოების, ნარჩენების რეგულირების, ქიმიური უსაფრთხოების, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიებისა და გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების (მათ შორის ეკოლოგიური ექსპერტიზის) სფერო;

ბ) რეგულირების ობიექტი – ფიზიკური და იურიდიული პირი ან სხვა ორგანიზაციული წარმონაქმნი, ასევე გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში ლიცენზიის/ნებართვის მფლობელი (მათ შორის საქმიანობის სუბიექტი), სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანო, რომელზეც ვრცელდება გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობისა და საქართველოს საერთაშორისო ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი მოთხოვნები;

გ) დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე - „საჯარო სამსახურის შესახებ“ საქართველოს კანონით განსაზღვრული დეპარტამენტის საჯარო მოსამსახურე, რომელიც წარმოადგენს დეპარტამენტს და დეპარტამენტის სახელით უფლებამოსილია განახორციელოს პატრულირება ან ინსპექტირება;

დ) ინსპექტირების განმახორციელებელი პირი - დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე ან სხვა პირები, გარდა რეგულირების ობიექტის წარმომადგენლისა, რომელიც უშუალოდ მონაწილეობს რეგულირების ობიექტის ინსპექტირებაში;

ე) სახელმწიფო კონტროლი – გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების უზრუნველყოფის მიზნით შესაბამისი სამართლებრივი მექანიზმების გამოყენება, რომლებიც მოიცავს ამ სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის თავიდან აცილების (პრევენციული) ღონისძიებების განხორციელებას, ამ მოთხოვნათა შესრულების მონიტორინგს, რეგულირების ობიექტის ინსპექტირებასა და დარღვევებზე რეაგირებისათვის შესაბამისი ღონისძიებების გატარებას;

ვ) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების მონიტორინგი – გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით

სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების თაობაზე ინფორმაციის მოპოვება (შეგროვება), ასევე საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ანგარიშგების უწყვეტი შეგროვება და სისტემატური ანალიზი;

ზ) ინსპექტირება – რეგულირების ობიექტის საქმიანობის ადგილზე დათვალიერება, შემოწმება და შესაბამისი რეაგირება;

თ) დათვალიერება – რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შესახებ ზოგადი ინფორმაციის მოსაპოვებლად ვიზუალური დათვალიერება/შესწავლა, რომელიც შესაძლებელია გამოყენებულ იქნეს როგორც შემოწმების ჩატარების შესახებ გადაწყვეტილების, ისე შესაბამისი რეაგირების ზომების მისაღებად;

ი) შემოწმება – გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების თაობაზე რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შემოწმება დადგენილი წესის შესაბამისად;

კ) ადმინისტრაციული მიწერილობა – საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით რეგულირების ობიექტის საქმიანობის დათვალიერების, შემოწმების ან მათი ანგარიშგების და სხვა პროცესში გამოვლენილ დარღვევებზე, ასევე მათ საფუძველზე დეპარტამენტის უფლებამოსილი პირის მიერ ხელმოწერილი იურიდიული დოკუმენტი, რომელიც აცნობებს რეგულირების ობიექტს, რომ მითითებულ ვადაში აღმოფხვრას გამოვლენილი დარღვევები ან თავი შეიკავოს რაიმე ქმედებებისაგან, რომელთა შეუსრულებლობაც გამოიწვევს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შესაბამის პასუხისმგებლობას.

მუხლი 3. სახელმწიფო კონტროლის მიზნებისა და მექანიზმების განსაზღვრა

1. სახელმწიფო კონტროლის მიზანია:

ა) ადამიანის ჯანმრთელობისა და გარემოსათვის უსაფრთხო სამეურნეო საქმიანობის უზრუნველყოფა;

ბ) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში დადგენილი ნორმების/წესების შესრულების უზრუნველყოფა.

2. სახელმწიფო კონტროლი ხორციელდება სხვადასხვა სამართლებრივი მექანიზმების გამოყენებით:

ა) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა ნებაყოფლობითი შესრულების ხელშეწყობით, რეგულირების ობიექტის ინფორმირებისა და სხვა ხელშეწყობი პირობების შექმნის გზით;

ბ) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების მონიტორინგის განხორციელებით;

გ) ინსპექტირების განხორციელებით;

დ) ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევებზე ადმინისტრაციული ზომების გატარებით;

ე) რეგულირების ობიექტის საქმიანობაში სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნების არსებობისას დადგენილი წესით უფლებამოსილ საგამომიებო ორგანოებში გადაცემით.

მუხლი 4. სახელმწიფო კონტროლის ძირითადი მექანიზმის განხორციელების პრინციპები

სახელმწიფო კონტროლი ხორციელდება შემდეგი პრინციპების შესაბამისად:

ა) კომპეტენციის ფარგლებში ბუნებრივი რესურსების რაციონალური სარგებლობის, გარემოსდაცვითი, სოციალური და ეკონომიკური შედეგების მიღწევა მინიმალური დანახარჯების გაწევით;

ბ) რეგულირების ობიექტების კანონიერი უფლებების დაცვის უზრუნველყოფა;

გ) დარღვევათა გამოვლენის პრევენციულ ღონისძიებათა უპირატესი გამოყენება;

დ) ანალოგიურ გარემოებათა არსებობისას ყველა დამრღვევის მიმართ ერთნაირი მეთოდების გამოყენება;

ე) საკონტროლო საქმიანობის გამჭვირვალობა და ანგარიშგება;

ვ) საქმიანობის მეთოდებისა და ინსტიტუციონალური საფუძვლების რეგულარული სრულყოფა.

მუხლი 5. სახელმწიფო კონტროლის მოქმედების სფერო, სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას თანამშრომლობა სხვა სახელმწიფო ორგანოებთან, საზოგადოებრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

1. დეპარტამენტი დადგენილი წესით ახორციელებს სახელმწიფო კონტროლს ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის შესაბამისი ლიცენზიებით, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული პირობების, ასევე საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე, მის ტერიტორიულ წყლებში, კონტინენტურ შეღვსა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში, მათ შორის სახელმწიფო ტყის ფონდისა და დაცულ ტერიტორიებზე გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში მოქმედი საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულებისათვის.

2. სახელმწიფო კონტროლი ხორციელდება სახელმწიფო ხელისუფლებისა და ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან, რეგულირების ობიექტებთან, საზოგადოებასა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობით.

3. დეპარტამენტი ასევე თანამშრომლობს სხვა ქვეყნების შესაბამის სამსახურებთან, საზოგადოებრივ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან.

4. გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების გაცემის, გადაცემის, ცვლილებებისა და გაუქმების შესახებ ინფორმაცია (მათ შორის, შესაბამისი სამართლებრივი აქტის, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის და სანებართვო მოწმობის ასლი), ასევე ინფორმაცია ტყითსარგებლობის გეგმის, სამონადირეო მეურნეობის მართვის გეგმისა და წყლის ობიექტისა და თევზსამეურნეო საქმიანობის მართვის გეგმის დამტკიცების თაობაზე სამინისტროს მიერ 7 სამუშაო დღის ვადაში ეგზავნება დეპარტამენტს.

5. ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიების გაცემის, გადაცემის, ცვლილებებისა და გაუქმების შესახებ ინფორმაცია, ასევე ინფორმაცია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ან წიაღით სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელისთვის ათვისების გეგმის დამტკიცების თაობაზე, შესაბამისი ლიცენზიის გაცემაზე უფლებამოსილი პირის, სსიპ - გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ 14 სამუშაო დღის ვადაში ეგზავნება დეპარტამენტს.

6. პირის სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიისგან გათავისუფლების შესახებ ინფორმაციას სამინისტრო შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გადაწყვეტილების მიღებიდან 7 სამუშაო დღის ვადაში უგზავნის დეპარტამენტს.

7. ინფორმაცია ზედაპირული წყლის ობიექტიდან წყლის ამოღების შესახებ, ასევე ინფორმაცია ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების სტაციონარული წყაროების და მათ მიერ გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა ინვენტარიზაციის ტექნიკური ანგარიშის შესაბამისი უფლებამოსილი ორგანოს (პირის) მიერ შეთანხმებიდან, 7 სამუშაო დღის ვადაში ეგზავნება დეპარტამენტს.

მუხლი 6. სახელმწიფო კონტროლის ძირითადი მექანიზმები

1. დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო კონტროლის განხორციელების ძირითადი მექანიზმია:

ა) საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის თავიდან აცილების, ბუნებრივი რესურსებით უკანონოდ სარგებლობის გამოვლენისა და აღკვეთის მიზნით (პრევენციული) ღონისძიებების განხორციელება;

ბ) საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების მონიტორინგი;

გ) რეგულირების ობიექტების ინსპექტირების განხორციელება.

2. ინსპექტირების განხორციელებამდე, დეპარტამენტი უფლებამოსილია რეგულირების ობიექტიდან წერილობით გამოითხოვოს ყველა ის დოკუმენტაცია, რომელიც საჭიროა საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების მონიტორინგის განხორციელებისათვის. რეგულირების ობიექტის მიერ წარმოდგენილი ამ პუნქტით გათვალისწინებული დოკუმენტაცია შესაძლებელია გახდეს ინსპექტირების დაგეგმვისა და განხორციელების საფუძველი, ხოლო თუ აღნიშნული დოკუმენტაციის საფუძველზე გამოიკვეთება სამართალდარღვევა, რომელიც არ საჭიროებს დამატებითი ინსპექტირების განხორციელებას - დეპარტამენტი უფლებამოსილია მოახდინოს შესაბამისი რეაგირება.

თავი II

რეგულირების ობიექტის დათვალიერება და მისი საქმიანობის შემოწმება

მუხლი 7. რეგულირების ობიექტის დათვალიერება

1. რეგულირების ობიექტის დათვალიერება შესაძლოა ჩატარდეს რეგულირების ობიექტის წინასწარი შეტყობინებით ან მის გარეშე.

2. რეგულირების სხვა ობიექტების დათვალიერება შესაძლებელია განხორციელდეს ამ წესის VI თავისა და მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. დათვალიერება შესაძლოა მოიცავდეს:

ა) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შესახებ ზოგადი ინფორმაციის მოპოვებას, მათ შორის, რეგულირების ობიექტის საქმიანობის ადგილისა და სარგებლობის შესახებ;

ბ) რეგულირების ობიექტის საქმიანობის ადგილის, ტერიტორიებისა და შენობა-ნაგებობების შიდა და გარე სივრცის, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობასა და გადამუშავებასთან დაკავშირებული საქმიანობისთვის განკუთვნილი ნებისმიერი ობიექტის, ასევე მოწყობილობა-დანადგარების ვიზუალურ დათვალიერებას;

გ) ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის, მათი წარმოშობის დამადასტურებელი შესაბამისი დოკუმენტების (მათ შორის, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეგულირების ობიექტის მიერ ბუნებრივი რესურსების, ხე-ტყის და სხვა შესაბამისი ინფორმაციის აღრიცხვის ჟურნალ(ებ)ის) გაცნობას, მოპოვებული ბუნებრივი რესურსების დათვალიერებას, მათი ოდენობის დადგენასა და შესაბამის დოკუმენტებთან შედარებას, ასევე ბუნებრივი რესურსების მოპოვებისა და გადამუშავებისთვის გამოყენებული იარაღებისა და საშუალებების ვიზუალურ დათვალიერებას, რეგულირების ობიექტის სამეწარმეო საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტ(ებ)ის, ფიზიკური პირის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის, სატრანსპორტო (მათ შორის, მცურავი) საშუალების შესაბამისი დოკუმენტის, სხვა ნივთებისა და საგნების დათვალიერებასა და გაცნობას;

დ) ნებისმიერი იმ დოკუმენტაციის გამოთხოვა, რომელიც შესაძლოა ადასტურებდეს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების და ვალდებულებების შესრულებას;

ე) საქართველოს შიდა საზღვაო წყლებში, ნავსადგურებში, ტერიტორიულ ზღვაში, კონტინენტურ შელფსა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში, ასევე საქართველოს ტერიტორიაზე წყლის სხვა ობიექტებში მცურავი (მათ შორის, თევზის მომპოვებელი) სატრანსპორტო საშუალებების დათვალიერებას, მათ მიერ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნებისა და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით ნაკისრი ვალდებულებების შესრულების ამსახველი დოკუმენტების (მათ შორის, თევზჭერის სარეწაო ჟურნალის) დათვალიერებას. საჭიროების შემთხვევაში სინჯების აღებას ან/და გაზომვების ჩატარებას, ასევე ამ პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული შესაბამისი ინფორმაციის მოთხოვნასა და დათვალიერებას;

ვ) საჭიროების შემთხვევაში რეგულირების ობიექტ(ებ)ის ტერიტორიის მიმდებარე ლაბორატორიული სინჯების აღებასა და გაზომვების ჩატარებას;

ზ) რეგულირების ობიექტის მიერ გარემოსდაცვითი სამუშაოების (ღონისძიებების) განხორციელებისას საქართველოს შესაბამისი კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების მდგომარეობის დათვალიერებასა და შეფასებას;

თ) რეგულირების ობიექტზე წინა ინსპექტირებისას გამოვლენილი დარღვევების გამოსასწორებელი ან/და „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, დარღვევების აღმოსაფხვრელი ღონისძიებების შესრულების მდგომარეობის დათვალიერებასა და შესაბამისი ინფორმაციის მიღებას.

4. თუ რეგულირების ობიექტების დათვალიერებისას გამოვლინდა დარღვევები, მათ შორის, გარემოებები, რომლებმაც შესაძლოა მეყსეული და უშუალო საფრთხე შეუქმნას დარღვევების შესახებ შესაბამის მტკიცებულებებს, დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე ახორციელებს ამ მტკიცებულებების მოპოვებისთვის საჭირო ღონისძიებებსა (მათ შორის, შესაბამისი ნივთებისა და დოკუმენტების ჩამორთმევა, მტკიცებულებების დალუქვა, სინჯების აღება და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შედგენა) და საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული სხვა შესაბამისი ზომების გატარებას, ასევე შესაბამისი გადაუდებელი რეაგირების ზომების გატარებას.

5. დათვალიერებისას რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შესახებ მოპოვებული ინფორმაცია შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შემოწმების ჩატარების შესახებ გადაწყვეტილების მისაღებად.

6. დათვალიერების ღონისძიებები შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს შესაბამისი პრევენციული ღონისძიებების განხორციელების პროცესში.

მუხლი 8. რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შემოწმება

1. რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შემოწმება შესაძლოა მოიცავდეს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესრულების შემოწმებას, მათ შორის:

ა) ობიექტის დათვალიერებას, რეგულირების ობიექტის საქმიანობის ადგილზე მიმდინარე ან განხორციელებული სამუშაოების, საწარმოო პროცესებისა და მოწყობილობა-დანადგარების შემოწმებას;

ბ) გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული ანგარიშების შემოწმებას;

გ) რეგულირების ობიექტის მიერ ან მისი სახელით განხორციელებული თვითმონიტორინგის შედეგების შემოწმებას;

დ) შესაბამისი ნაგებობების, მათ შორის, გარემოსდაცვითი ნაგებობებისა და შესაბამისი მოწყობილობების შემოწმებას;

ე) რეგულირების ობიექტის მიერ წარმოებული შესაბამისი სააღრიცხვო დოკუმენტების შემოწმებას;

ვ) რეგულირების ობიექტის მიერ განხორციელებული გარემოსდაცვითი, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობისა და შესაბამისი ბუნებრივი რესურსების პირველადი გადამუშავების სამუშაოების შემოწმებას;

ზ) რეგულირების ობიექტისაგან ნებისმიერი დოკუმენტაციისა და მასალების შემოწმებას, რომელიც მნიშვნელოვანია გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნებთან შეუსაბამობის გამოვლენისათვის, ასევე, არსებობის შემთხვევაში, ლაბორატორიული ანალიზის შედეგების მიღებას, მათ შორის, ადგილზე გაცნობას;

თ) რეგულირების ობიექტის ტერიტორიაზე ლაბორატორიული სინჯების აღებისა და გაზომვების დაუბრკოლებლად ჩატარებას;

ი) გამოვლენილი დარღვევების შესახებ შესაბამისი მტკიცებულებების მოპოვებასა და საჭიროების შემთხვევაში ჩამორთმევას, ასევე შესაბამისი გადაუდებელი რეაგირების ზომების გატარებას;

კ) სხვა ქმედებების განხორციელებას, რომლებიც ემსახურება რეგულირების ობიექტის შემოწმების მიზნების შესრულებას.

2. დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია თავისი კომპეტენციის ფარგლებში შეამოწმოს რეგულირების ობიექტის საწარმოო პროცესის ნებისმიერი ასპექტი, მათ შორის:

ა) დაბინძურების თავიდან აცილების სისტემები და მასთან დაკავშირებული კონტროლისა და (ავარიული) შეტყობინების სისტემები;

ბ) სინჯების ასაღები მოწყობილობები.

3. მოქმედი კანონმდებლობისა და რეგულირების ობიექტის შემოწმების შესახებ ბრძანების ფარგლებში ინსპექტირების განმახორციელებელ პირს შეუძლია კითხვების დასმა, შესაბამისი დოკუმენტის წარდგენის მოთხოვნა.

4. დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია მოიძიოს და გამოავლინოს ყველა დოკუმენტი და ფაქტი, რომლებიც შემოწმების საგანს არსებითად უკავშირდება, მათ შორის, დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია რეგულირების ობიექტისგან მოითხოვოს:

ა) ინფორმაცია საწარმოო პროცესების შესახებ;

ბ) რეგულირების ობიექტის მიერ მიღებული ნედლეულისა და მასალების შესყიდვის და რეალიზაციის დოკუმენტები, ბუნებრივი რესურსების წარმოშობის დამადასტურებელი დოკუმენტები, ასევე ბუნებრივი რესურსებისა და წარმოებული პროდუქციის შესაბამისი სააღრიცხვო დოკუმენტები;

გ) დოკუმენტაცია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების შესახებ, ასევე ნარჩენების გადამუშავებისა და განთავსების შესახებ;

დ) ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვევების, ჩამდინარე წყლების ჩაშვების და მონიტორინგის სხვა მონაცემები, რომელთა აღრიცხვის ვალდებულებაც განსაზღვრულია გაცემული ნებართვით, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით ან გარემოსდაცვითი ტექნიკური რეგლამენტით;

ე) წლიური ან სხვა ანგარიშები;

ვ) საოპერაციო ჩანაწერები;

ზ) გარემოსდაცვითი ღონისძიებების განხორციელების გეგმები, მათ შორის, ბუნებათსარგებლობის სფეროში შესაბამისი მართვის გეგმები;

თ) საინჟინრო დოკუმენტაცია (მაგ., საწარმოს ტექნიკური სქემები);

ი) კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა დოკუმენტაცია.

5. რეგულირების ობიექტის შემოწმების განხორციელების დროს დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია, საწარმოს ტექნოლოგიური ციკლის გათვალისწინებით, შესაბამის გონივრულ ვადებში, რეგულირების ობიექტისგან მოითხოვოს საწარმოს მუშა მდგომარეობაში მოყვანა ან შეჩერება.

6. შემოწმების განხორციელების პროცესში დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურეს უფლება აქვს მიმართოს ობიექტის ხელმძღვანელს ან უფლებამოსილ წარმომადგენელს რეგულირების ობიექტის ზოგიერთი საქმიანობის შეზღუდვის თაობაზე, თუ სხვა გზით ინსპექტირების ჩატარება შეუძლებელია. აღნიშნულმა ქმედებებმა არ უნდა გამოიწვიოს ავარიული სიტუაციების შექმნა.

7. საჭიროების შემთხვევაში რეგულირების ობიექტის შემოწმებისას გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის აღმოსაფხვრელად დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია რეგულირების ობიექტს მისცეს შესაბამისი მითითებები ან მოსთხოვოს დარღვევათა აღმოსაფხვრელი სავალდებულო ღონისძიებების გატარება.

8. შემოწმების განხორციელებისას შესაძლებელია ასევე გამოყენებულ იქნეს დათვალიერების ღონისძიებები.

9. რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შემოწმება შეიძლება განხორციელდეს გეგმური ან არაგეგმური წესით, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად.

10. შემოწმება ძირითადად არ აჩერებს რეგულირების ობიექტის საწარმოო პროცესს, გარდა კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა ან აუცილებელი ობიექტური და ტექნიკური გარემოებებისა.

11. დეპარტამენტი რეგულირების ობიექტის შემოწმების ან დათვალიერების განხორციელებისას ვალდებულია მხოლოდ იმ გონივრული ვადითა და საქმიანობის მხოლოდ იმ ნაწილში შეაჩეროს დროებით რეგულირების ობიექტის საქმიანობა (მათ შორის, ობიექტის ტექნიკური საშუალების ან/და მცურავი სატრანსპორტო საშუალების ფუნქციონირება), რომელიც საჭიროა მხოლოდ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა შესრულების შემოწმებისათვის და დადგენილი წესით გაატაროს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული რეაგირების ზომები.

12. ადამიანური და მატერიალური რესურსების რაციონალური გამოყენების მიზნით, შემოწმებები შეძლებისდაგვარად უნდა ატარებდეს კომპლექსურ ხასიათს. რეგულირების ობიექტის საქმიანობის სპეციფიკისა და შემოწმების მიზნებიდან (საფუძვლებიდან) გამომდინარე, შემოწმება შესაძლებელია ჩატარდეს მიზნობრივად, გარემოს ან ბუნებრივი რესურსების ცალკეული კომპონენტების ან მიმართულებების მიხედვით.

13. სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე, დაცულ ტერიტორიებსა და სალიცენზიო ფართობებზე გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოთხოვნების, ასევე სალიცენზიო პირობების შესრულების მდგომარეობის შემოწმებისას დიდი ფართობის მქონე შესამოწმებელი ობიექტის შემოწმების განხორციელება შესაძლებელია შერჩევითი წესით, რის საფუძველზეც განხორციელდება შერჩეული უბნების (ტერიტორიის) შემოწმება.

მუხლი 9. გეგმური და არაგეგმური შემოწმება

1. დეპარტამენტის მიერ განსახორციელებელი გეგმიური შემოწმების გეგმას ამტკიცებს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრი (შემდგომში - მინისტრი).

2. რეგულირების ობიექტის შემოწმების სიხშირე და შემოწმების პრიორიტეტები განისაზღვრება დეპარტამენტის უფროსის მიერ.

3. რეგულირების ობიექტის შემოწმება შესაძლებელია განხორციელდეს რეგულირების ობიექტების წინასწარი გაფრთხილებით ან გაუფრთხილებლად.

4. რეგულირების ობიექტის არაგეგმური შემოწმება ხორციელდება:

ა) დეპარტამენტის უფროსის გადაწყვეტილების საფუძველზე, მათ შორის, სახელმწიფო უწყებების, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოების, ორგანიზაციების, მოქალაქეების მომართვების (საჩივრების), (მათ შორის, „ცხელ ხაზზე“ შემოსული ინფორმაციის) შეტყობინებების საფუძველზე;

ბ) რეგულირების ობიექტში (საწარმოში) მომხდარი ავარიული სიტუაციების, მათ შორის, ემისიების გარემოში ავარიული გაშვების, ასევე დათვალიერების შედეგად დარღვევების თაობაზე მოპოვებული ინფორმაციის საფუძველზე;

გ) საქართველოს შიდა საზღვაო წყლებში, ნავსადგურებში, ტერიტორიულ ზღვაში, კონტინენტურ შელფსა და განსაკუთრებულ ეკონომიკურ ზონაში, ასევე საქართველოს ტერიტორიაზე არსებული წყლის სხვა ობიექტებზე მცურავი სატრანსპორტო საშუალებების (მათ შორის, თევზის მომპოვებელი) მიერ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში მოქმედი საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულების კონტროლის მიზნით;

დ) რეგულირების ობიექტების ანგარიშგების შედეგად წარდგენილი ინფორმაციის ადგილზე გადამოწმების მიზნით;

ე) სალიცენზიო/სანებართვო პირობების დარღვევის აღმოსაფხვრელად და კონკრეტული საქმიანობის განხორციელებისათვის დადგენილი პირობების დაკმაყოფილების მიზნით განსაზღვრულ გონივრულ ვადაში ქმედების განხორციელების დამადასტურებელი ინფორმაციის ადგილზე გადამოწმების მიზნით;

ვ) „ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში გაცემული ლიცენზიების სალიცენზიო პირობების, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვით დადგენილი სანებართვო პირობებისა და ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობების შესრულების კონტროლის განხორციელება შესაძლებელია კალენდარული წლის განმავლობაში ერთხელ, გარდა ამ მუხლით გათვალისწინებული სხვა შემთხვევების არსებობისა.

5. რეგულირების ობიექტის შემოწმების ჩატარების განხორციელების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს გამოსცემს დეპარტამენტის უფროსი გარდა ამ მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

6. საქართველოს ტყის კოდექსის მე-15 და მე-16 მუხლებით გათვალისწინებული ორგანოების მართვას დაქვემდებარებულ სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე (გარდა ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის მფლობელების მიერ ლიცენზიით გათვალისწინებული პირობებისა და გარემოს დაცვის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობით დადგენილი ნორმების შესრულების მდგომარეობის შემოწმებისა) უკანონო ჭრების ან გამოყოფილ ტყეკაფებში ტყის სფეროში მოქმედი კანონმდებლობის მოთხოვნების შესრულების მდგომარეობის შემოწმების განხორციელების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტს გამოსცემს მინისტრი.

თავი III

ინსპექტირების განხორციელების სამართლებრივი რეგულირება

მუხლი 10. ინსპექტირების განხორციელების სამართლებრივი ფორმა

1. ინსპექტირება დაწყებულად ითვლება იმ მომენტიდან, როცა რეგულირების ობიექტს წარედგინა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შესაბამისი დოკუმენტი, კერძოდ:

ა) რეგულირების ობიექტის დათვალიერებისას – დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის პირადობის დამადასტურებელი სამსახურებრივი მოწმობა;

ბ) რეგულირების ობიექტის შემოწმებისას – დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის სამსახურებრივი პირადობის მოწმობა და უფლებამოსილი პირის მიერ გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი რეგულირების ობიექტის შემოწმების ჩატარების შესახებ;

გ) გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევებში, ზეპირი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის საფუძველზე, არაგეგმური შემოწმებისას დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე რეგულირების ობიექტს წარუდგენს მხოლოდ სამსახურებრივ პირადობის მოწმობას.

2. რეგულირების ობიექტის შემოწმების ჩატარების შესახებ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი უფლებამოსილი პირის მიერ შესაძლოა გამოცემულ იქნეს წერილობით ან ზეპირად საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად.

3. ზეპირი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი მიღებიდან 3 დღის ვადაში უნდა გამოიცეს წერილობით საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი მოთხოვნების დაცვით.

4. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე შემოწმების მიმდინარეობის პროცესში უზრუნველყოფს ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის წარდგენას (ხელზე ჩაბარებით ან ფოსტის მეშვეობით) რეგულირების ობიექტისათვის, ხოლო თუ ამ პერიოდისათვის შემოწმება დასრულებულია, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი წარედგინება მისი დასრულების შემდეგ, ამ პუნქტში მითითებული წარდგენის წესით.

5. რეგულირების ობიექტის არაგვემური შემოწმებისას გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევებს მიეკუთვნება რეგულირების ობიექტში (საწარმოში) მომხდარი ავარიული სიტუაცია, დათვალიერების შედეგად დარღვევების თაობაზე მოპოვებული ინფორმაცია, როდესაც აუცილებელია რეაგირების ზომების დაუყოვნებლივ გატარება, ასევე სხვა გადაუდებელი აუცილებლობის შემთხვევები, რომლებიც ცნობილი გახდება დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურისთვის უშუალოდ სამსახურებრივი მოვალეობის შესრულებისას.

6. ამ მუხლის მე-5 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევებში ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოიცემა ამ მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული წესით.

7. დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მიერ რეგულირების ობიექტის საქმიანობის დათვალიერების განხორციელება ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემას არ საჭიროებს.

8. თუ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში რეგულირების ობიექტის საქმიანობა უკანონოდ ხორციელდება ან/და ამ საქმიანობის შედეგად, შეიძლება მეყსეული და უშუალო საფრთხე შეექმნას სახელმწიფო უშიშროებას, ადამიანის სიცოცხლეს ან ჯანმრთელობას ან/და მტკიცებულებებს, დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია დროებით შეაჩეროს რეგულირების ობიექტის საქმიანობა ამ ნაწილში (საჭიროების შემთხვევაში, დალუქოს ობიექტი, დანადგარი, აგრეგატი ან/და მოწყობილობა, რასთან დაკავშირებითაც, დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მიერ, კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში, ხდება ამ წესის №1 დანართით გათვალისწინებული შესაბამისი დოკუმენტის შედგენა) და დეპარტამენტის უფროსმა ან დეპარტამენტის მთავარმა სახელმწიფო ინსპექტორმა, ან დეპარტამენტის ტერიტორიული ორგანოს უფროსმა დაუყოვნებლივ მიმართოს შესაბამისი შუამდგომლობით სასამართლოს, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით. შუამდგომლობის წარდგენისას, დეპარტამენტმა უნდა დაასაბუთოს რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შეჩერების გადაუდებელი აუცილებლობა. თუ რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შეჩერება შეუძლებელია ან ეს მნიშვნელოვან ზიანს მიაყენებს რეგულირების ობიექტს, დეპარტამენტი უფლებამოსილია, ამ საფუძვლის გამოვლენიდან 24 საათის განმავლობაში, შესაბამისი შუამდგომლობით მიმართოს სასამართლოს, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით. (25.06.2015 N303 ამოქმედდეს 2015 წლის 3 ივლისიდან)

მუხლი 11. რეგულირების ობიექტის შემოწმების განხორციელების თაობაზე ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის რეკვიზიტები

1. რეგულირების ობიექტის შემოწმების განხორციელების თაობაზე ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტში (შემდგომში – რეგულირების ობიექტის შემოწმების ბრძანება), საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ძირითადი რეკვიზიტების გარდა, შესაძლებელია მითითებულ იქნეს სხვა საჭირო მონაცემებიც.

2. მცურავი სატრანსპორტო საშუალებების შემოწმების ბრძანება შესაძლებელია გამოცემულ იქნეს წინასწარ, კონკრეტული მცურავი სატრანსპორტო საშუალებების რეკვიზიტებისა და რეგულირების ობიექტის შემოწმების ჩატარების პერიოდის (მისი დაწყებისა და დასრულების ვადების) მითითების გარეშე. მცურავი სატრანსპორტო საშუალებების შემოწმების ბრძანება შესაძლებელია ითვალისწინებდეს შემოწმების განხორციელების დავალებას დროის განსაზღვრულ ვადაში (დღე, კვირა, თვე, წელიწადი).

3. რეგულირების ობიექტის შემოწმების ბრძანების გამოცემა დასაშვებია რეგულირების ობიექტის მფლობელობაში არსებულ ერთი ან რამდენიმე ობიექტის შემოწმების განხორციელების თაობაზე.

4. ადამიანური და მატერიალური რესურსების რაციონალური გამოყენების მიზნით, ასევე განსაკუთრებულ შემთხვევებში, რამდენიმე რეგულირების ობიექტის ადგილმდებარეობის გათვალისწინებით მათ შესამოწმებლად შესაძლებელია რეგულირების ობიექტების ერთიანი შემოწმების ბრძანების გამოცემა.

მუხლი 12. რეგულირების ობიექტის შემოწმების განხორციელების ხანგრძლივობა

1. რეგულირების ობიექტის შემოწმების დაწყებიდან შემოწმების ხანგრძლივობა ერთ ობიექტზე არ უნდა აღემატებოდეს 60 კალენდარულ დღეს. საჭიროების შემთხვევაში ეს ვადა შეიძლება გაგრძელდეს შემოწმების ჩატარების განხორციელების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილი შესაბამისი პირის მიღებული გადაწყვეტილებით არა უმეტეს იმავე ვადისა.

2. რეგულირების ობიექტის შემოწმების მიმდინარეობა შესაძლოა შეჩერდეს იმ დროის განმავლობაში, რომელიც საჭიროა დეპარტამენტის მიერ დამატებითი ინფორმაციის მოთხოვნისა და ამ ინფორმაციის მიღებისათვის, რეგულირების ობიექტის მიერ განხორციელებული სამუშაოების ან/და იმ ტექნოლოგიური ციკლის განხორციელებისთვის, რომლის ჩატარებაც აუცილებელია რეგულირების ობიექტის მიერ გარემოზე ზემოქმედების სრული სურათის მისაღებად, ასევე სხვა ობიექტური გარემოებების გამო, საჭირო დროის განმავლობაში, რაც საერთო ვადებში არ აითვლება.

3. ფორსმაჟორული სიტუაციის, სხვა ბუნებრივი მოვლენებისა და ობიექტური გარემოების არსებობისას, როდესაც შეუძლებელია რეგულირების ობიექტის შემოწმების გაგრძელება, შესაძლებელია მოხდეს რეგულირების ობიექტის შემოწმების შეჩერება საჭირო დროის განმავლობაში, რაც საერთო ვადებში არ აითვლება. შემოწმების შეჩერების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს შემოწმების ჩატარების განხორციელების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილი შესაბამისი პირი.

4. ამ მუხლით გათვალისწინებული რეგულირების ობიექტის შემოწმების შეჩერების საფუძვლების აღმოფხვრის შემდეგ შემოწმების ჩატარების განხორციელების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილი შესაბამისი პირი იღებს შესაბამის გადაწყვეტილებას.

თავი IV

რეგულირების ობიექტის ინსპექტირების განხორციელება

მუხლი 13. რეგულირების ობიექტის ინსპექტირების განხორციელებისათვის საჭირო დოკუმენტები და აღჭურვილობა

ინსპექტირების განმახორციელებელ პირს უფლება აქვს თან იქონიოს შემდეგი აღჭურვილობა ან მასალები:

- ა) კავშირგაბმულობის საშუალებები;
- ბ) პორტატიული პერსონალური კომპიუტერი;
- გ) შესაბამისი სქემები, რუკები, პარამეტრების ჩამონათვალი ან სხვა დოკუმენტები;
- დ) რეგულირების ობიექტის საქმიანობის შესახებ ანგარიშები და სხვა მონაცემები;
- ე) ლაბორატორიული სინჯის ასაღები და გამზომი ხელსაწყოები;
- ვ) ფოტო და ვიდეოკამერა;
- ზ) ასევე ნებისმიერი სხვა აღჭურვილობა ან მასალები, რომლებიც სჭირდება მას ინსპექტირების სრულყოფილად განხორციელებისათვის.

მუხლი 14. რეგულირების ობიექტისა და სხვა სახელმწიფო ორგანოს წარმომადგენლის მონაწილეობა ინსპექტირების პროცესში

1. ინსპექტირების პროცესში მონაწილეობენ დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურეები, საჭიროების შემთხვევაში – სხვა პირები (მათ შორის, რეგულირების ობიექტის შემოწმებისას – შემოწმების ჩატარების განხორციელების შესახებ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივ აქტის გამოცემაზე უფლებამოსილი პირის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების საფუძველზე), შემოწმებას ასევე ესწრებიან შესამოწმებელი რეგულირების ობიექტის წარმომადგენლები.

2. რეგულირების ობიექტი ვალდებულია დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მოთხოვნის შემთხვევაში და ასევე მის მიერ განსაზღვრულ ვადაში უზრუნველყოს უფლებამოსილი წარმომადგენლის დასწრება ობიექტის ინსპექტირების პროცესში.

3. რეგულირების ობიექტის წარმომადგენლის უარი ინსპექტირების პროცესში მისი მონაწილეობის მიღების თაობაზე ან მისი ადგილზე არყოფნა არ აჩერებს ინსპექტირების მოქმედებების განხორციელებას.

4. ამ მუხლის მე-2 პუნქტით განსაზღვრული უფლებამოსილი პირის წარმოდგენლობის შემთხვევაში გატარდება კანონმდებლობით გათვალისწინებული შესაბამისი ღონისძიებები.

5. ინსპექტირების პროცესში მონაწილეობის მისაღებად, მათ შორის, რეგულირების ობიექტების საქმიანობის შესწავლისა და შესაბამისი რეკომენდაციების, დასკვნების შემუშავების, ლაბორატორიული სინჯების აღების, შესაბამისი გაზომვებისა და ლაბორატორიული ანალიზების ჩატარების მიზნით შესაძლებელია მიწვეულ იქნენ შესაბამისი დარგის სპეციალისტები ან ექსპერტები.

6. საჭიროების შემთხვევაში ინსპექტირების პროცესში შესაძლებელია მოწვეული იქნეს სპეციალისტები/ექსპერტები (მათ შორის უცხოელი), ისეთი საკითხების შესასწავლად, რომლებიც სპეციალურ ცოდნასა და უნარებს საჭიროებს.

მუხლი 15. მოთხოვნები რეგულირების ობიექტის მიმართ ინსპექტირების ხელშეწყობისთვის

1. ობიექტის ხელმძღვანელობა ვალდებულია ინსპექტირების პროცესში დეპარტამენტის კანონიერი ქმედებების განხორციელებისას:

ა) საჭიროების შემთხვევაში აღჭურვოს ინსპექტირების განმახორციელებელი პირი ინდივიდუალური დაცვის საშუალებებით, კანონმდებლობით დადგენილი წესით მიაწოდოს მათ ინფორმაცია უსაფრთხოების წესების დაცვის შესახებ, გამოუყოს მათ სამუშაო ადგილი და უზრუნველყოს მათი საოფისე ტექნიკასთან (კომპიუტერი, ფაქსი, ქსეროქსი და სხვ.) ხელმისაწვდომობა;

ბ) ხელი შეუწყოს ინსპექტირების განმახორციელებელ პირს თავისუფლად გადაადგილდეს ობიექტის ტერიტორიაზე, სადაც უნდა განხორციელდეს ინსპექტირებისთვის საჭირო ღონისძიებები;

გ) დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მითითების შესაბამისად შეაჩეროს ობიექტის საწარმოო დანადგარებისა და მოწყობილობების სამუშაო პროცესი ან არ დაუშვას მათი გამორთვა ან მათთან ხელმისაწვდომობის შეზღუდვა;

დ) წარადგინოს დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მიერ მოთხოვნილი დოკუმენტაცია, მასალები და სხვა ინფორმაცია (დანართი №2);

ე) არ დაუშვას ისეთი ოპერაციების შეზღუდვა, რომლებიც აუცილებელია სინჯებისა და ნიმუშების ასაღებად;

ვ) უზრუნველყოს დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მოთხოვნის შემთხვევაში შემოწმებისათვის უფლებამოსილი წარმომადგენლის დასწრება;

ზ) საქართველოს ტერიტორიულ და შიდა წყლებში ინსპექტირების განხორციელებისას ხელი შეუწყოს დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურეს კანონიერი ქმედებების განხორციელებაში, მათ შორის, დაჭერილი თევზის შემოწმების მიზნით მოთხოვნისთანავე, დაუყოვნებლივ ამოიღოს წყლის ობიექტიდან ის ბადე-იარაღები, რომლებითაც ახორციელებს თევზჭერას;

თ) ასევე შეასრულოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა მოთხოვნები.

2. ინსპექტირების განხორციელებისას დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე აფრთხილებს რეგულირების ობიექტის ხელმძღვანელს ან მის წარმომადგენელს, რომელიც ხელს უშლის (აფერხებს) დეპარტამენტის კანონიერი მოქმედებების განხორციელებას, მოსალოდნელი პასუხისმგებლობისა და ამგვარი ქმედებებისათვის შესაძლო სანქციების შესახებ.

მუხლი 16. ლაბორატორიული სინჯების აღება და გაზომვების ჩატარება

ლაბორატორიული სინჯების აღება და გაზომვების ჩატარება უნდა განხორციელდეს მოქმედი წესების შესაბამისად.

მუხლი 17. ფოტოები და ვიდეოჩანაწერი

1. ინსპექტირების პროცესში ინსპექტირების განმახორციელებელ პირს უფლება აქვს აწარმოოს რეგულირების ობიექტის საწარმოო და ტექნოლოგიური პროცესების, მისი საქმიანობის, ასევე გამოვლენილ დარღვევათა ამსახველი ფოტო/ვიდეომასალის გადაღება.

2. ფოტოები და ვიდეოჩანაწერი გამოიყენება, როგორც ვიზუალური მტკიცებულებები ობიექტზე არსებული სიტუაციის ობიექტურად აღწერისათვის, ასევე როგორც მტკიცებულებები რეგულირების ობიექტის საქმიანობის გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობით სფეროში მოქმედ საქართველოს კანონმდებლობასთან შესაბამისობის ან შეუსაბამობის დასადგენად.

3. ინსპექტირების პროცესში გადაღებული ფოტოები და ვიდეოჩანაწერი ობიექტურად უნდა ასახავდეს მდგომარეობას ინსპექტირების მომენტში. ამ პროცედურების განხორციელების დროს გამოყენებული უნდა იქნეს ფოტოაპარატი/ვიდეოკამერა თარიღისა და დროის ავტომატური რეჟიმით, ან ინსპექტირების განმახორციელებელი პირი აფიქსირებს ამ ინფორმაციას სხვა საშუალებებით.

4. რეგულირების ობიექტი უფლებამოსილია მოითხოვოს კომერციულ საიდუმლოებასთან დაკავშირებული პროცესების ან ოპერაციების ფოტო/ვიდეოგადაღების შეზღუდვა და კონფიდენციალურობა, რაც შესაბამისი დასაბუთებით ინსპექტირების დაწყებამდე ან ინსპექტირების პროცესში უნდა ეცნობოს ინსპექტირების განმახორციელებელ პირს.

5. ამ მუხლის მე-4 პუნქტში მოცემული მოთხოვნა არ აჩერებს ინსპექტირების პროცესში ფოტო/ვიდეოგადაღების განხორციელებას, ხოლო ინსპექტირების დროს მიღებული ნებისმიერი ინფორმაციის (მათ შორის, ფოტოსურათების, ვიდეოკადრების) კონფიდენციალურად შენახვის თაობაზე რეგულირების ობიექტის მიერ წარდგენილი მოთხოვნა განიხილება და შეფასდება დეპარტამენტის მიერ საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით.

მუხლი 18. ახსნა-განმარტება

1. ინსპექტირების პროცესში დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე უფლებამოსილია ჩამოართვას ახსნა-განმარტება რეგულირების ობიექტის წარმომადგენელს, ასევე პირებს, რომლებიც რეგულირების ობიექტის სახელით მონაწილეობენ ინსპექტირებაში ან ობიექტის სხვა თანამშრომლებს ობიექტის განვლილი და მიმდინარე საქმიანობის შესახებ გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში.

2. იმ პირისათვის, რომელსაც არ შეუძლია ახსნა-განმარტება მისცეს ქართულ ენაზე, ახსნა-განმარტების ჩამორთმევა უნდა განხორციელდეს თარჯიმნის მეშვეობით.

მუხლი 19. მტკიცებულებები ინსპექტირების პროცესში

1. ინსპექტირების პროცესში დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურეები უფლებამოსილნი არიან გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში დარღვევის გამოვლენის დროს განახორციელონ იმ ნივთებისა და დოკუმენტების კანონმდებლობით დადგენილი წესით ჩამორთმევა, რომლებიც წარმოადგენენ სამართალდარღვევის იარაღს ან უშუალო ობიექტს, ან მტკიცებულებებს.

2. დეპარტამენტის უფლებამოსილმა საჯარო მოსამსახურემ დოკუმენტის სახით არსებული მტკიცებულება უნდა მოიპოვოს შემდეგის გათვალისწინებით:

ა) ქაღალდის ფორმით არსებული დოკუმენტების შემთხვევაში შემოწმებული და შესწავლილი უნდა იქნეს მათი ორიგინალები (მათი არსებობისას), ხოლო თუ ასლის გადაღება საჭირო, ეს უნდა მოხდეს ინსპექტირების განმახორციელებელი პირის თანდასწრებით;

ბ) ელექტრონული ფორმით არსებულ მონაცემთა შემთხვევაში უნდა გაკეთდეს მათი ამონაბეჭდი ან ასლები ინსპექტირების განმახორციელებელი პირის თანდასწრებით.

3. დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურეს უფლება აქვს მოითხოვოს დოკუმენტის ასლის დამოწმება რეგულირების ობიექტის წარმომადგენლის ხელმოწერითა და შესაბამისი ბეჭდით (მისი არსებობისას).

4. ინსპექტირების განმახორციელებელი პირი ვალდებულია დაიცვას მოპოვებული მტკიცებულებები მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად.

თავი V

ქმედებები ინსპექტირების დასრულებისას

მუხლი 20. ინსპექტირების აქტი

1. რეგულირების ობიექტის (გარდა სატრანსპორტო, მათ შორის, მცურავი საშუალებების) დათვალიერების დამთავრების შემდეგ დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე ვალდებულია შეადგინოს ინსპექტირების შესაბამისი აქტი (დანართი №3), რომელშიც აისახება დათვალიერებისას განხორციელებული ქმედებების შედეგები.

2. სატრანსპორტო, მათ შორის მცურავი საშუალების დათვალიერების დამთავრების შემდეგ, თუ დათვალიერების შედეგად ადმინისტრაციული სამართალდარღვევა არ გამოვლინდა ან სახეზეა სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნები, დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე ვალდებულია შეადგინოს სატრანსპორტო, მათ შორის მცურავი საშუალების დათვალიერების აქტი (დანართი №8), რომელშიც აისახება დათვალიერებისას მოპოვებული ინფორმაცია და განხორციელებული ქმედებები. დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მიერ შედგენილი სატრანსპორტო, მათ შორის მცურავი საშუალების დათვალიერების აქტი დადგენილი წესით წარედგინება შესაბამისი სამსახურის უფროსს.

3. რეგულირების ობიექტის შემოწმების დამთავრების შემდეგ დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე ვალდებულია შეადგინოს ინსპექტირების შესაბამისი აქტი (დანართი №4), რომელშიც აისახება შემოწმებისას განხორციელებული ქმედებების შედეგები.

4. თუ ინსპექტირების აქტში ფიქსირდება ინსპექტირების პროცესში მონაწილე სხვა სუბიექტების დასკვნებიც, აღნიშნული დასკვნები თან ერთვის ინსპექტირების აქტს.

5. რეგულირების ობიექტის წარმომადგენელს ბარდება ინსპექტირების აქტის მეორე ეგზემპლარი.

6. რეგულირების ობიექტის მხრიდან ინსპექტირების აქტის მიღებაზე (ხელმოწერაზე) უარის თქმის შემთხვევაში ინსპექტირების აქტში კეთდება შესაბამისი ჩანაწერი. რეგულირების ობიექტის წარმომადგენელს უფლება აქვს წარადგინოს აქტისათვის დასართავი ახსნა-განმარტება და შენიშვნები აქტის შინაარსთან დაკავშირებით, აგრეთვე ჩამოაყალიბოს მის ხელმოწერასა და გაცნობაზე უარის თქმის მოტივები.

7. ინსპექტირების აქტის გაცნობაზე ან ხელმოწერაზე უარის თქმის შემთხვევაში ინსპექტირების აქტი ეგზავნება რეგულირების ობიექტს, რის თაობაზეც საქმეში კეთდება სათანადო ჩანაწერი ან გამოიყენება ამ მუხლის მე-11 პუნქტით გათვალისწინებული ნორმები.

8. რეგულირების ობიექტის წარმომადგენლის მიერ შესაბამისი ინსპექტირების აქტის გაცნობაზე ან ხელმოწერაზე უარი არ აჩერებს შემდგომი პროცედურების განხორციელებას.

9. ინსპექტირების ხასიათიდან, მოცულობიდან და ხანგრძლივობიდან გამომდინარე, ინსპექტირების პროცესში განხორციელებული ქმედებების, ინსპექტირების შედეგების, მოპოვებული ინფორმაციისა და მტკიცებულებების, მასში მონაწილე პირთა და სხვა საჭირო ინფორმაციის დაფიქსირების მიზნით შესაძლებელია დეპარტამენტის უფლებამოსილმა საჯარო მოსამსახურემ შეადგინოს საველე აქტი, რომელიც შემოწმების დასრულების შემდეგ აისახება ინსპექტირების შესაბამის აქტში, დაერთვის მას და წარმოადგენს მის განუყოფელ ნაწილს.

10. საველე აქტი შესაძლებელია შედგეს რეგულირების ობიექტების დათვალიერებისას ან ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენის ფაქტზე, როდესაც დამრღვევი უცნობია ან სხვა შემთხვევებში მოპოვებული მტკიცებულების, მასში მონაწილე პირთა და სხვა საჭირო ინფორმაციის დაფიქსირების მიზნით.

11. თუ დეპარტამენტის მიერ ვერ ხერხდება რეგულირების ობიექტისთვის შემოწმების შესახებ სამართლებრივი აქტის, ინსპექტირების აქტის, ადმინისტრაციული მიწერილობის გაცნობა (პირდაპირი ჩაბარებით) ან იგი უარს აცხადებს მის ხელმოწერაზე ან ჩაბარებაზე, გაცნობად (ჩაბარებად) ჩაითვლება მისი განთავსება შესაბამის სამართლებრივ აქტში, ინსპექტირების აქტში ან ადმინისტრაციულ მიწერილობაში მითითებული რეგულირების ობიექტის ტერიტორიის თვალსაჩინო ადგილზე. თვალსაჩინო ადგილად ჩაითვლება:

ა) რეგულირების ობიექტის საინფორმაციო დაფა;

ბ) რეგულირების ობიექტის ტერიტორიაზე საქმიანობის განხორციელებისათვის დროებით ან მუდმივად განთავსებული შენობა;

გ) რეგულირების ობიექტის ტერიტორიის შემომფარგვლელი უსაფრთხოების ღობე.

მუხლი 21. რეგულირების ობიექტების ინსპექტირების შედეგები

1. ინსპექტირების პროცესში ან ინსპექტირების შედეგების შეჯამებისას რეგულირების ობიექტის საქმიანობაში დარღვევების გამოვლენის შემთხვევაში საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ხორციელდება ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენის შესახებ ოქმის შედგენა. რეგულირების ობიექტის ინსპექტირებისას, როდესაც ზოგიერთი მოთხოვნის შესრულების შემოწმება დაკავშირებულია ლაბორატორიული ანალიზების შედეგებთან ან სხვა ობიექტურ გარემოებებთან, ადმინისტრაციული

სამართალდარღვევის ჩადენის შესახებ ოქმის შედგენა ხორციელდება საქმის ყველა მასალის გამოკვლევისა და დარღვევების გამოვლენის შემდეგ.

2. თუ რეგულირების ობიექტის მიერ ჩადენილი ქმედებით ზიანი მიადგა გარემოს, კანონმდებლობით დადგენილი წესით განისაზღვრება (გამოანგარიშდება) გარემოსათვის მიყენებული ზიანი. გარემოსათვის მიყენებული ზიანის ოდენობა განისაზღვრება (გამოანგარიშდება) კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში და დადგენილი წესით, დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურის მიერ.

მუხლი 22. რეაგირება კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევებზე

1. ინსპექტირების პროცესში დარღვევების გამოვლენისას დადგენილი წესით მიიღება გადაწყვეტილება მათზე რეაგირების ზომების გამოყენების თაობაზე. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევებზე რეაგირება ხორციელდება ადმინისტრაციული, სამოქალაქო ან სისხლის სამართლის კანონმდებლობის შესაბამისად.

2. ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტზე შედგენილი ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი საქმის სხვა მასალებთან (მათ შორის, კანონმდებლობით დადგენილი წესით განსაზღვრული გარემოსათვის მიყენებული ზიანი, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსით გათვალისწინებულ შესაბამის სახდელთან ერთად რეგულირების ობიექტებისათვის დაკისრების მიზნით) ერთად დაუყოვნებლივ გადაეცემა ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმის განხილვაზე უფლებამოსილ ორგანოს (ან შესაბამის თანამდებობის პირს), ხოლო კანონმდებლობით დადგენილ შემთხვევებში, თუ ვერ ხერხდება გარემოსათვის მიყენებული ზიანის ადმინისტრაციულ სახდელთან ერთად დამრღვევი რეგულირების ობიექტებისათვის დაკისრება, დეპარტამენტის მიერ ხორციელდება შესაბამისი სარჩელის მომზადება სასამართლოში წარსადგენად.

3. სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნების გამოვლენის შემთხვევაში ინსპექტირების აქტი ან/და ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის შესახებ ოქმი და საქმის სხვა მასალები შემდგომი რეაგირებისათვის ეგზავნება შესაბამის საგამომიებო ორგანოებს.

4. გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში, საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევის აღმოსაფხვრელად სავალდებულო ღონისძიებების გატარების ან რაიმე ქმედებებისაგან თავის შეკავების მიზნით, რეგულირების ობიექტების მიმართ მუშავდება ადმინისტრაციული მიწერილობა (დანართი №5). ადმინისტრაციულ მიწერილობას ხელს აწერს დეპარტამენტის უფროსი, ან დეპარტამენტის მთავარი სახელმწიფო ინსპექტორი, ან დეპარტამენტის ტერიტორიული ორგანოს უფროსი, ხოლო გადაუდებელი აუცილებლობისას, ინსპექტირების განხორციელების პროცესში, ადმინისტრაციულ მიწერილობას ხელს აწერს შემოწმების ჯგუფის ხელმძღვანელი, რომელიც არის დეპარტამენტის უფლებამოსილი საჯარო მოსამსახურე. ადმინისტრაციული მიწერილობა წარედგინება (ბარდებათ) ან ეგზავნებათ რეგულირების ობიექტებს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ან ამ წესის მე-20 მუხლის მე-11 პუნქტის შესაბამისად. (25.06.2015 N303 ამოქმედდეს 2015 წლის 3 ივლისიდან)

5. დარღვევის აღმოფხვრის თაობაზე ადმინისტრაციული მიწერილობის შემუშავება და რეგულირების ობიექტებისათვის წარდგენა, რომლის შეუსრულებლობაც საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 84-ე მუხლის თანახმად იწვევს რეგულირების ობიექტებისათვის შესაბამისი პასუხისმგებლობის ზომების დაკისრებას, საქმის გარემოებებისა და ამ მუხლის მე-4 პუნქტის მოთხოვნების გათვალისწინებით, ძირითადად ხორციელდება ჩადენილი დარღვევის თაობაზე შესაბამისი ადმინისტრაციული სახდელის დადების შესახებ დადგენილების გამოცემისა და კანონიერ ძალაში შესვლის შემდეგ, გარდა ინსპექტირების პროცესში წარდგენილი მიწერილობისა.

6. დეპარტამენტის მიერ ადმინისტრაციული მიწერილობა შეიძლება გაიცეს რეგულირების ყველა ობიექტის მიმართ.

7. დეპარტამენტის მიერ ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიების, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვებისა და ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მფლობელთა მიმართ ადმინისტრაციული მიწერილობის წარდგენა ხორციელდება, ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიების, გარემოზე ზემოქმედების ნებართვებისა და ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის გაცემაზე უფლებამოსილი ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ შესაბამისი პირობების დაკმაყოფილებისათვის დადგენილი გონივრული ვადის საფუძველზე.

8. დეპარტამენტის მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვებით გათვალისწინებული პირობების შეუსრულებლობის გამოვლენისას კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, დეპარტამენტის დასაბუთებული მიმართვის საფუძველზე, ნებართვის გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილებას დადგენილი წესით იღებს სამინისტრო.

9. დეპარტამენტის მიერ ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიებით გათვალისწინებული პირობების შეუსრულებლობის გამოვლენისას, კანონმდებლობით გათვალისწინებულ შემთხვევებში დეპარტამენტის დასაბუთებული მიმართვის საფუძველზე, ლიცენზიის გაუქმების შესახებ გადაწყვეტილებას დადგენილი წესით იღებს შესაბამისი ლიცენზიის გამცემი.

მუხლი 23. რეგულირების ობიექტის უფლებები ინსპექტირების პროცესში

რეგულირების ობიექტს უფლება აქვს:

ა) ინსპექტირების პროცესში დეპარტამენტის საჯარო მოსამსახურეს მოსთხოვოს სამსახურებრივი პირადობის მოწმობა, ხოლო შემოწმების ჩატარებისას – დამატებით უფლებამოსილი პირის მიერ გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი რეგულირების ობიექტის შემოწმების ჩატარების შესახებ (გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული სხვა შემთხვევებისა);

ბ) ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ფაქტზე გააკეთოს შესაბამისი ახსნა-განმარტება და შენიშვნები ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმის შინაარსის გამო, აგრეთვე ჩამოაყალიბოს მის ხელმოწერაზე უარის თქმის მოტივები. ამ შემთხვევაში ოქმში კეთდება სათანადო ჩანაწერი;

გ) ინსპექტირების განმახორციელებელი პირის ქმედება ან მის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება დადგენილი წესით გაასაჩივროს ზემდგომ თანამდებობის პირთან ან სასამართლოში;

დ) ისარგებლოს საქართველოს კანონმდებლობით მისთვის მინიჭებული სხვა უფლებებით.

მუხლი 24. რეგულირების ობიექტის ზოგადი ვალდებულებები

1. რეგულირების ობიექტი ვალდებულია:

ა) დადგენილი წესით და დადგენილ ვადებში წარუდგინოს დეპარტამენტს ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის ლიცენზიის ან გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის ან ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის პირობების შესრულების ანგარიში;

ბ) ხელი შეუწყოს დეპარტამენტის უფლებამოსილ საჯარო მოსამსახურეს კანონიერი ქმედებების განხორციელებისას, ამასთან, სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას მოთხოვნისთანავე წარუდგინოს ყველა საჭირო ინფორმაცია (იგი პასუხისმგებელია ამ ინფორმაციის ნამდვილობაზე), ასევე აღმოფხვრას გამოვლენილი დარღვევები და შეასრულოს ადმინისტრაციული მიწერილობით დაკისრებული მოვალეობები;

გ) თავის ტერიტორიაზე მოსალოდნელი ან მომხდარი ტექნოგენური ავარიის ან ბუნებრივი ხასიათის საგანგებო სიტუაციის ან მათი საფრთხის არსებობის შესახებ დროულად აცნობოს დეპარტამენტს ან/და სხვა დაინტერესებულ უწყებებს;

დ) სახელმწიფო კონტროლის განხორციელებისას დეპარტამენტის მოთხოვნის შემთხვევაში დაუყოვნებლივ, გონივრულ ვადებში მიაწოდოს ინფორმაცია მისამართის, საწარმოს შემთხვევაში – იურიდიული მისამართის, საქმიანობის ადგილის, საქმიანობის სფეროს, შესაბამისი უფლებამოსილი პირის (ხელმძღვანელის) და კონტროლის განხორციელებისთვის აუცილებელი სხვა მნიშვნელოვანი გარემოებების შესახებ;

ე) შეასრულოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის სხვა მოთხოვნები.

2. იმ ლაბორატორიული გაზომვებისა და ანალიზების ჩატარების ხარჯების ანაზღაურება, რომელთა საფუძველზედაც დადასტურდა გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსებით სარგებლობის სფეროში საქართველოს კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევა, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ეკისრება დამრღვევ რეგულირების ობიექტს (გარდა საბიუჯეტო ორგანიზაციისა).

მუხლი 25. დეპარტამენტის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების გასაჩივრების მექანიზმი

დეპარტამენტის მიერ ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის საქმეზე მიღებული გადაწყვეტილება ექვემდებარება გასაჩივრებას საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.